

Харківська академія неперервної освіти

**Аналіз успішності підготовки учнів ЗЗСО
до участі у всеукраїнських учнівських
олімпіадах, конкурсах, турнірах
у 2023-2024 навчальному році**

**Харків
2024**

УДК 371.3
А 64

Матеріали підготовлені Харківською академією неперервної освіти

За загальною редакцією Л.Д. Покроєвої, ректора Харківської академії неперервної освіти, доктора філософії, доцента, заслуженого працівника освіти України

Авторський колектив: *Ашортія Є.Д., Большукіна А.В., Голтяй Т.М., Григорови О.В., Зайцева О.А., Євтушенко С.С., Ігнатович С.Ю., Капустін І.В., Клімова С.В., Мілаш О.О., Моліна О.О., Остапенко А.С., Радченко Ю.В., Саввіч О.М., Ставицький С.Б., Панасенко А.В., Посмітна Ю.А., Федченко С.Г.*

Аналіз успішності підготовки учнів ЗЗСО до участі у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах у 2023-2024 навчальному році, 2024. – 236 с.

Інформаційно-методичний збірник містить аналіз результатів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, конкурсів, турнірів у 2023-2024 навчальному році, кількісно-якісного складу переможців III етапу олімпіад і вчителів, які підготували переможців інтелектуальних змагань, якості виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад, конкурсів, турнірів.

Крім того, у збірнику вміщені рекомендації фахівцям ЦПРПП (ЦОТ), ТМО педгогічних працівників, керівникам закладів загальної середньої освіти та вчителям щодо підвищення ефективності роботи з обдарованими учнями.

Посібник призначений для керівників і фахівців ЦПРПП (ЦОТ), керівників ТМО учителів-предметників, директорів, заступників директорів із навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти, учителів-предметників.

© Харківська академія неперервної освіти

Зміст

Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2023-2024 навчальному році	4
Аналіз участі та результативності виступу на III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2023/2024 навчальному році (у порівнянні з 2022/2023 навчальним роком)	29
Українська мова та література	29
Іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська, іврит та єврейська література)	47
Географія	60
Економіка	70
Біологія	77
Екологія	86
Математика	91
Хімія	99
Фізика	108
Астрономія	123
Історія	132
Правознавство	138
Інформатика	144
Інформаційні технології	152
Трудове навчання (технології)	159
Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських конкурсів і турнірів у Харківській області у 2023-2024 навчальному році	173
XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика	173
XIV Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка	189
XXIII Всеукраїнський конкурс учнівської творчості	204
Обласний фестиваль ораторського мистецтва	213
Результати участі учнів закладів загальної середньої освіти Харківської області у Всеукраїнських учнівських турнірах у 2023-2024 навчальному році	222

Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2023-2024 навчальному році

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» є

У 2023/2024 навчальному році методистами Центру здійснювалася реалізація організаційно-методичного проєкту «Підвищення якості підготовки учнів Харківської області до Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів» відповідно до таких нормативно-правових документів:

- Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 31.10.2023 № 1330 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2023/2024 навчальному році»;
- наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації від 10.01.2024 № 03 «Про проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2023/2024 навчальному році»;
- наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації від 30.04.2024 № 50 «Про результати проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2022/2023 навчальному році»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.03.2024 № 313 «Про проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році»;
- наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації від 14.03.2024 № 20 «Про організацію участі команд Харківської області в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році».

Олімпіади проведено відповідно до чинної нормативно-правової бази за графіком:

- I етап – жовтень – листопад 2023 року;
- II етап – з 15 листопада по 22 грудня 2023 року;
- III етап – з 23 січня по 19 лютого 2024 року.

Організаційно-методичний супровід II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

З урахуванням Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами), **КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»**, відповідно п. 5., п. п 1 наказу Міністерства освіти і науки України від 31.10.2023 № 1330 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2023/2024 навчальному році» здійснено у дистанційній формі організаційно-методичний супровід **II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році**, що відбувся у листопаді-грудні 2023 року, для чого **вжито комплекс заходів** :

- розроблено методичні рекомендації, інструктивні матеріали, графік проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2023/2024 н.р.;
- підготовлено олімпіадні завдання з усіх 19 навчальних предметів;
- проведено інструктивно-методичну нараду «Особливості проведення II (районного) та III (обласного) етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р.» для відповідальних осіб у районах м. Харкова і області (22.11.2023), в якій взяло участь **56** осіб;
- здійснено організаційно-методичний супровід проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад в районах та територіальних громадах області відповідно до орієнтовного графіку (листопад-грудень 2023 року);
- проведено на партнерських засадах на базі КЗ «Харківський науковий лицей "Обдарованість"» Харківської обласної ради II етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів для учнів закладів освіти обласного підпорядкування, (листопад-грудень 2023 року);
- висвітлено перебіг II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р. з кожного навчального предмету на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;
- узагальнено та оброблено звіти про проведення II етапу, подані від районних оргкомітетів до оргкомітету III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н. р.

Усього в інтелектуальних змаганнях II етапу олімпіад взяло участь 17 190 здобувачів закладів загальної середньої освіти Харківщини (у 2022-2023 н.р. – 12 718 учнів), що більше на 26, 02% (рис.1).

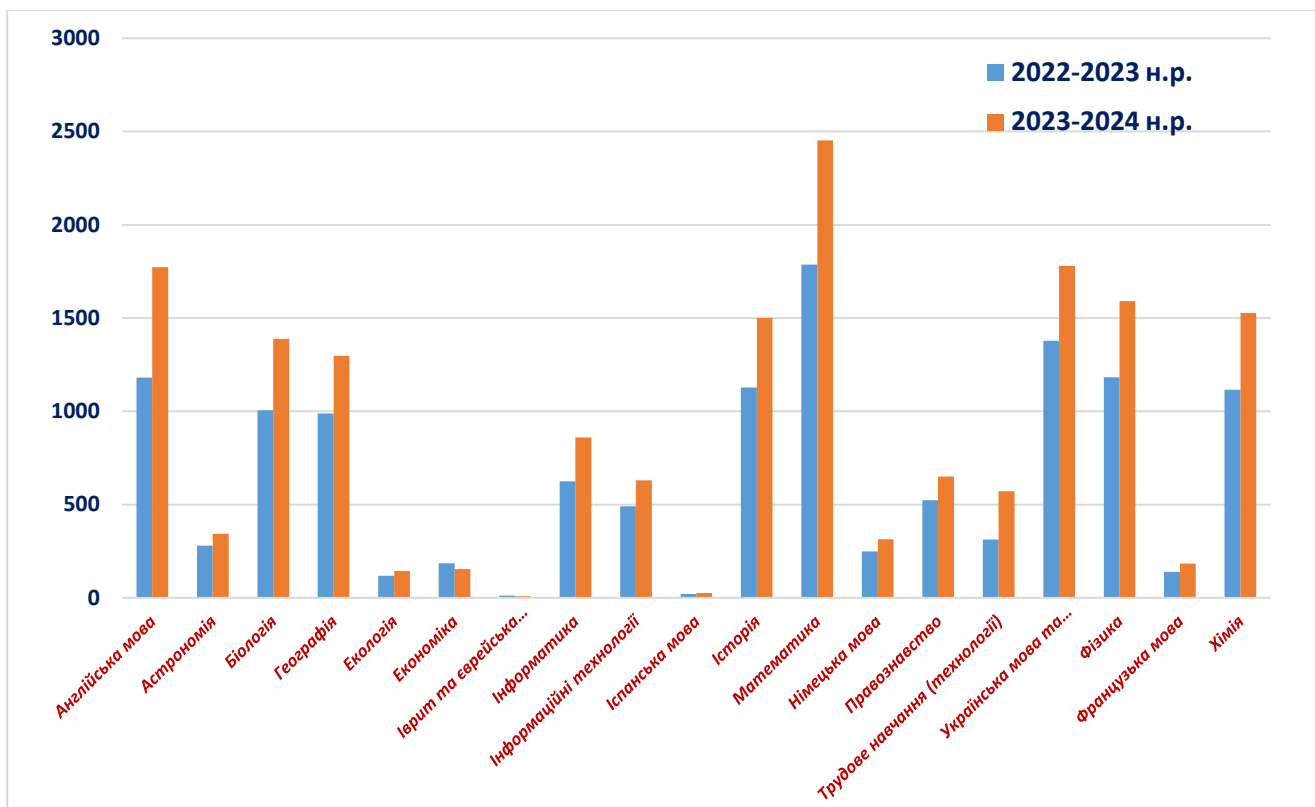

Рис.1 Порівняльний аналіз кількості учасників II етапу Всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів у 2022-2023 та 2023-2024 н.р. у Харківській області

Організаційно-методичний супровід III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

Відповідно до вищезначених нормативно-правових документів у **період з 23 січня по 19 лютого 2024 року** в дистанційній формі (онлайн), з дотриманням законодавства України в частині забезпечення заходів безпеки, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні, у **складних умовах воєнного часу в Харківській області** проведено **III етап Всеукраїнських учнівських олімпіад із 19-ти навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році**, для цього методистами Центру методичної та аналітичної роботи спільно з фахівцями Центру громадянського виховання та Центру медіа та інформаційних технологій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» здійснено організаційно-методичний супровід а саме:

- узагальнено та оброблено заявки, подані від районних оргкомітетів до оргкомітету III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році;
- здійснено організаційну роботу з визначення складу оргкомітетів, журі, комісій зі складання завдань (грудень 2023 року – січень 2024 року);

- розроблено графік проведення олімпіад, інструкції для учнів щодо участі у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад по кожному навчальному предмету у 2023/2024 н.р. у дистанційній формі;
- проведено 1 інтернет-семінар за темою «Організаційно-методичний супровід проведення III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році» для відповідальних осіб у районах м. Харкова і області (19.01.2024), в якому взяло участь **68** осіб;
- висвітлено перебіг III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р. з кожного предмету на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;
- оформлено документи й матеріали по результатах проведення III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р. (попередні та остаточні протоколи результатів олімпіад, процедури апеляції, протоколи спільного засідання оргкомітетів та журі щодо визначення переможців олімпіад, складу учасників відбірково-тренувальних зборів, остаточного складу команд для участі у IV етапі олімпіад);
- проведено відбірково-тренувальні збори учасників IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з 13 навчальних предметів у 2023/2024 н.р. (258 онлайн-занять, 331 учасник);
- підготовлено проект наказу ДНіО про відзначення дипломами учнів, які посіли I-III призові місця за результатами проведення III етапу; оформлено електронні дипломи.

Усього у **III етапі олімпіад** взяло участь **1928** учнів закладів загальної середньої освіти Харківської області і м. Харкова, них переможцями стали **970** учнів (у 2022/2023 н.р. відповідно **1553** учасники і **780** переможців):

- з 5-ти районів Харківської області: Богодухівського – **72** (52), Ізюмського – **133** (41), Красноградського – **79** (61), Чугуївського – **110** (58), Харківського – **76** (56), усього – **471** (**268**) учнів;
- від м. Харків – **1134** (900) учнів і закладів освіти міського підпорядкування – **133** (160);
- від закладів освіти обласного підпорядкування – **34** (51);
- від КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради – **122** (76);
- від Харківського приватного навчально-виховного комплексу «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області – **73** (63).

На жаль, не взяли участь у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р. заклади загальної середньої освіти Лозівського району, а також Куп'янського району – у зв'язку із окупацією військовими рф на початку війни і постійними обстрілами та бомбардуваннями території району після деокупації.

Наймасовішими з олімпіад III етапу 2023/2024 н.р. в Харківській області стали олімпіади з:

- математики – 256 (202) учасників;
- англійської мови – 177 (86) учасників;
- історії – 175 (129) осіб;
- фізики – (153) 129;
- географії та інформатики – 151 (96 та 143 відповідно).

Найменше учнів узяли участь в олімпіадах з екології – 27 (28), івриту та єврейської літератури – 6 (8), іспанської мови – 11 (7) (рис.2).

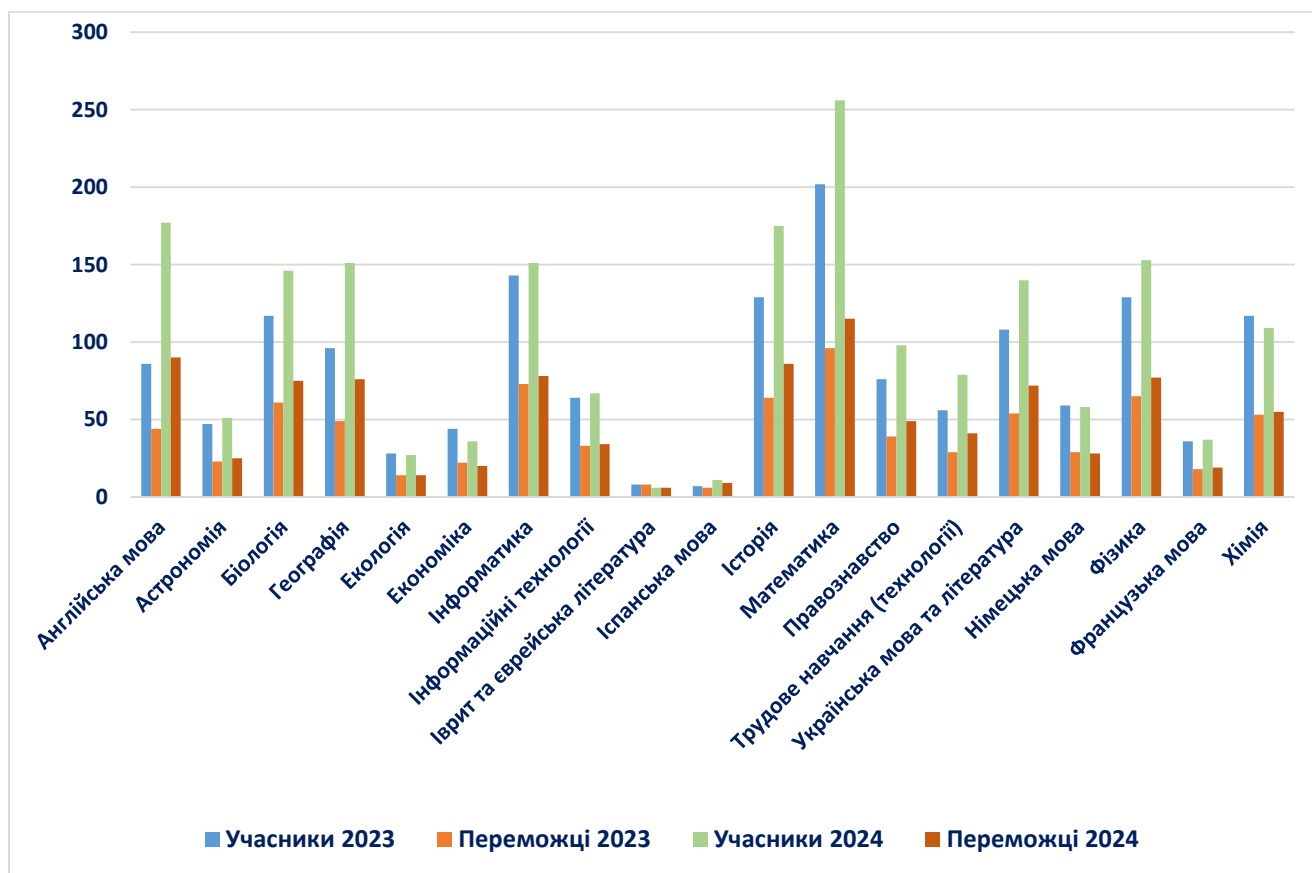

Рис.2. Порівняльний аналіз кількості учасників III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2022/2023 та 2023/2024 навчальних роках (за навчальними предметами)

Усього відповідно до спільних рішень оргкомітетів та журі III етапу олімпіад, відображених у протоколах, **визначено 970 учнів-переможців, яких відзначено дипломами I, II, III ступенів, це 50,10% від загальної кількості учасників III етапу (таблиця 1).**

**Зведена таблиця результатів по олімпіадах на III (обласному) етапі
(за навчальними предметами)**

№ з/п	Навчальний предмет	Усього кількість учасників	Кількість переможців			Усього переможців	З яких ТГ, закладів освіти Харківської області
			I	II	III		
1	Англійська мова	177	12	32	46	90	Чугуївська МТГ(2), Золочівська СТГ(2), Балаклійська МТГ(2), Богодухівська МТГ(1), Борівська СТГ(1), Валківська МТГ (1), Ізюмська МТГ(1), Липецька СТГ (1), Люботинська МТГ(1), Дергачівська МТГ (1), ХНЛ «Обдарованість» (4), заклади обл. підпорядкування (1), Харківська МТГ (72)
2	Астрономія	51	3	7	15	25	Балаклійська МТГ(1), Зміївська МТГ (1), Красноградська МТГ (1), Циркунівська СТГ (1), ХНЛ «Обдарованість» (2), Харківська МТГ (19)
3	Біологія	146	14	20	41	75	Зміївська МТГ (4), Богодухівська МТГ(3), Золочівська СТГ(3), Валківська МТГ (2), Красноградська МТГ (1), Ізюмська МТГ(1), ХНЛ «Обдарованість» (3), заклади обл. підпорядкування (8), Харківська МТГ (50)
4	Географія	151	14	25	37	76	Золочівська СТГ(3), Балаклійська МТГ(2), Зміївська МТГ (2), Валківська МТГ (1), Дергачівська МТГ (1), Безлюдівська СТГ(1), Кегичівська СТГ(1), Красноградська МТГ (1), Наталинська СТГ (1), Слобожанська СТГ (1), Чугуївська МТГ (1), заклади обл. підпорядкування (3), ХНЛ «Обдарованість» (7), Харківська МТГ (51)

5	Екологія	27	3	4	7	14	Чугуївська МТГ (3), Солоницівська СТГ (1), Зачепилівська СТГ (1), Харківська МТГ (9)
6	Економіка	36	6	7	7	20	Балаклійська МТГ(1), Золочівська СТГ(1), Харківська МТГ (18)
7	Іврит та єврейська література	6	2	3	1	6	Харківська МТГ (6)
8	Іспанська мова	11	3	3	3	9	Харківська МТГ (9)
9	Історія	175	16	24	46	86	Красноградська МТГ (2), Богодухівська МТГ(2), Барвінківська СТГ (2), Валківська МТГ (2), Балаклійська МТГ(1), Золочівська СТГ(1), Сахновщинська СТГ (1), Ізюмська МТГ(1), Куньєвська СТГ (1) Наталинська СТГ (1), Зміївська МТГ (3), Слобожанська СТГ (1), Чугуївська МТГ (1), Липецька СТГ (1), заклади обл. та держ. підпорядкування (5), ХНЛ «Обдарованість» (6), Харківська МТГ (55)
10	Інформатика	151	13	24	41	78	Чугуївська МТГ (2), Балаклійська МТГ(1), Височанська (1), Південна МТГ (1) ХНЛ «Обдарованість» (9), ХПНВК «АШБ» (15), Харківська МТГ (49)
11	Інформаційні технології	67	4	11	19	34	Красноградська МТГ (1), ХНЛ «Обдарованість» (5), заклади обл. та держ. підпорядкування (1), Харківська МТГ (27),
12	Математика	256	14	35	66	115	Красноградська МТГ (1), Зміївська МТГ (1), Сахновщинська СТГ (1), Слобожанська СТГ (1), ХПНВК «АШБ» (47), ХНЛ «Обдарованість» (3), Харківська МТГ (61)
13	Німецька мова	58	7	10	11	28	Чугуївська МТГ (1), Зміївська МТГ (1), Харківська МТГ (26)

14	Правознавство	98	6	15	28	49	Безлюдівська СТГ(2), Сахновщинська СТГ (2), Балаклійська МТГ(1), Валківська МТГ (1), Зміївська МТГ (1), Красноградська МТГ (1), Наталинська СТГ (1), Солоницівська СТГ (1), Чугуївська МТГ (1), ХНЛ «Обдарованість» (1), заклади обл. та держ. підпорядкування (3), Харківська МТГ (34)
15	Українська мова та література	140	10	19	44	73	Красноградська МТГ (4), Балаклійська МТГ(3), Барвінківська СТГ (2), Донецька СТГ (2), Зміївська МТГ (2), Золочівська СТГ(1), Богодухівська МТГ (1), Валківська МТГ (1), Зачепилівська СТГ (1), Дергачівська МТГ (1), Наталинська СТГ (1), Кегичівська СТГ (1), Слобожанська СТГ (1), ХНЛ «Обдарованість» (4), заклади обл. та держ. підпорядкування (4), Харківська МТГ (44)
16	Трудове навчання (технології)	79	5	10	26	41	Валківська МТГ (2), Слобожанська СТГ (2), Зміївська МТГ (1), Ізюмська МТГ(3), Красноградська МТГ (1), Сахновщинська СТГ (1), Наталинська СТГ (1), Харківська МТГ (30)
17	Фізика	153	14	26	37	77	Слобожанська СТГ (2), Красноградська МТГ (1), Дергачівська МТГ (1), Зміївська МТГ (2), Нововодолазька МТГ (1), ХПНВК «АШБ» (2), ХНЛ «Обдарованість» (7), заклади обл. та держ. підпорядкування (2), Харківська МТГ (59)
18	Французька мова	37	5	7	7	19	Солоницівська СТГ (2), Харківська МТГ (17)
19	Хімія	109	9	18	28	55	Красноградська МТГ (2), Золочівська СТГ (2),

							Люботинська МТГ(1), Дергачівська МТГ (1), Зміївська МТГ (1), Чугуївська МТГ (1), Слобожанська СТГ (1), Валківська МТГ (2), ХНЛ «Обдарованість» (1), ХПНВК «АШБ» (1), заклади обл. та держ. підпорядкування (1), Харківська МТГ (41)
	Усього	1928	160	300	510	970	148 – ТГ Харківської області, 80 – ЗЗСО обл. та держ. підпорядкування, 65 - ХПНВК «АШБ» 677 – Харківська МТГ

На *рис. 3* наведено розподіл призових місць III етапу олімпіад у Харківській області у 2023/2024 навчальному році.

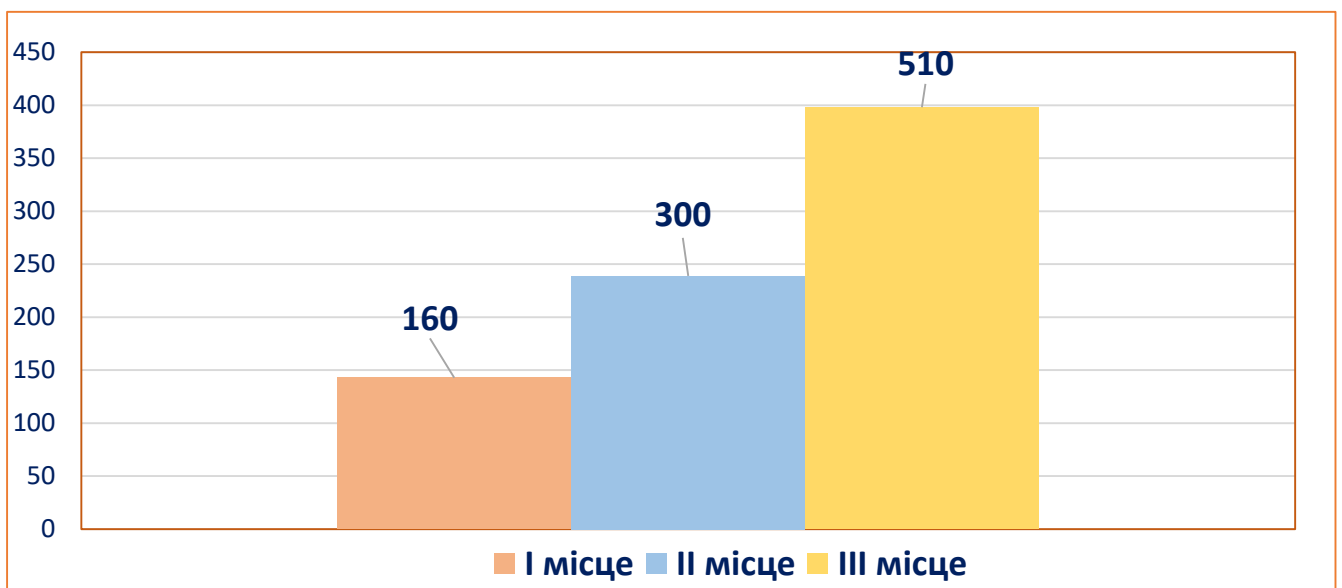

Рис.3. Розподіл призових місць III етапу олімпіад у Харківській області у 2023/2024 навчальному році

Серед переможців III (обласного) етапу олімпіад **найбільшу кількість дипломів I-III ступенів – 677 (у 2022\2023 н.р. - 656), отримали учні ЗЗСО м. Харків.**

Також переможцями стали **148** учнів **26-ти** територіальних громад Харківської області (у минулому 2023 році – 74 із 16 ТГ відповідно). Найбільш результативними показали себе учні таких територіальних громад: Зміївської МТГ – 18 переможців, Красноградської МТГ – 16 переможців, Золочівської СТГ – 13, Чугуївської МТГ, Балаклійської МТГ, Валківської МТГ – 12 учнів (*рис. 4*).

Найбільшу кількість переможців III етапу олімпіад від закладів освіти міста Харків підготували:

- Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області – **65** учнів;
- Комунальний заклад «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» – по **62** учня;
- Комунальний заклад «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради» та Комунальний заклад «Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради» – по **30** здобувачів освіти;
- Комунальний заклад «Харківський ліцей № 46 Харківської міської ради» – **21** учня.

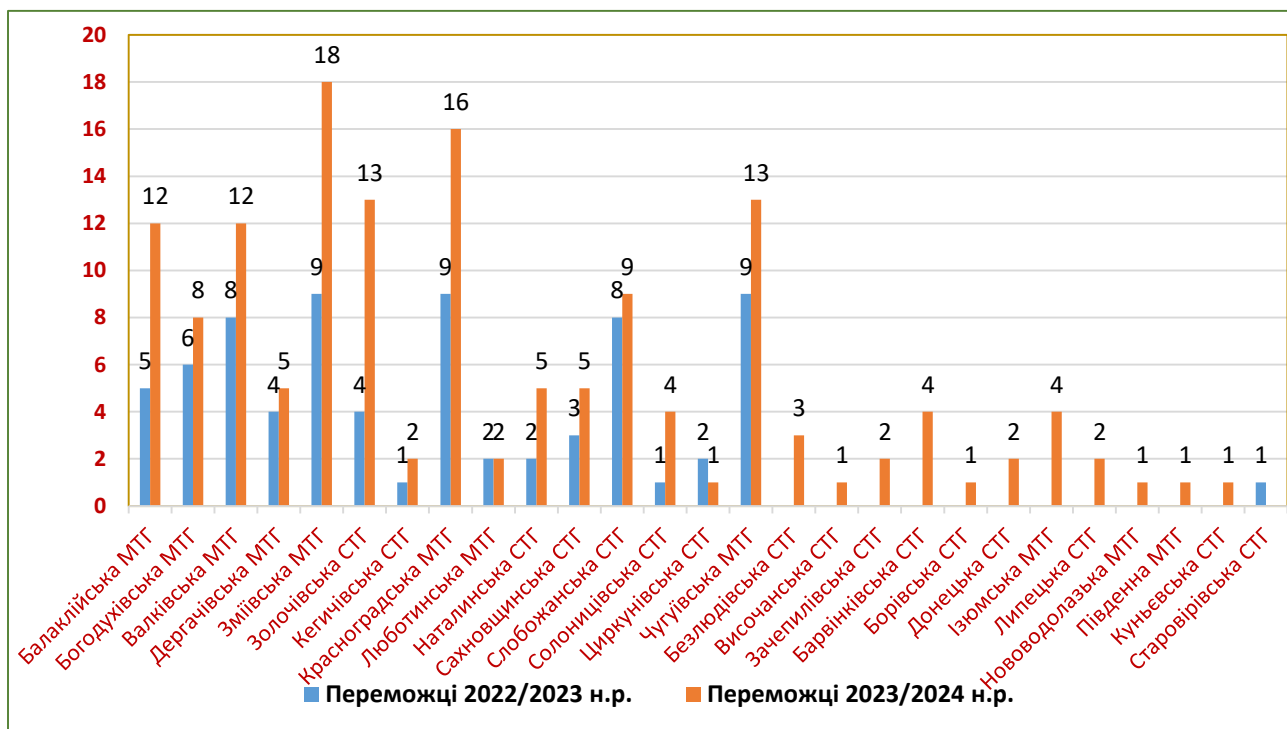

Рис. 4. Порівняльна кількість переможців III етапу олімпіад від територіальних громад Харківської області у 2022/2023 та 2023/2024 навчальних роках

Серед закладів освіти територіальних громад Харківської області найбільшу кількість переможців III етапу олімпіад підготували педагоги таких закладів загальної середньої освіти:

- Комунального закладу «Зміївський ліцей № 1» Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області – 8 учнів;
- Комунального закладу «Слобожанський ліцей № 2» Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області та Комунального закладу «Зміївський ліцей № 2» Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області – по 6 учнів;

- Красноградського ліцею № 4 Красноградської міської ради Харківської області – 5 учнів;
- Комунального закладу «Чугуївський ліцей № 2» Чугуївської міської ради Харківської області – 4 учні.

Участь учнів від ЗЗСО обласного підпорядкування Харківської обласної ради у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році

Усього 70 учнів ЗЗСО обласного та державного підпорядкування (у минулому році – 51) взяли участь у III етапі олімпіад із 11-ти навчальних предметів (рис.5).

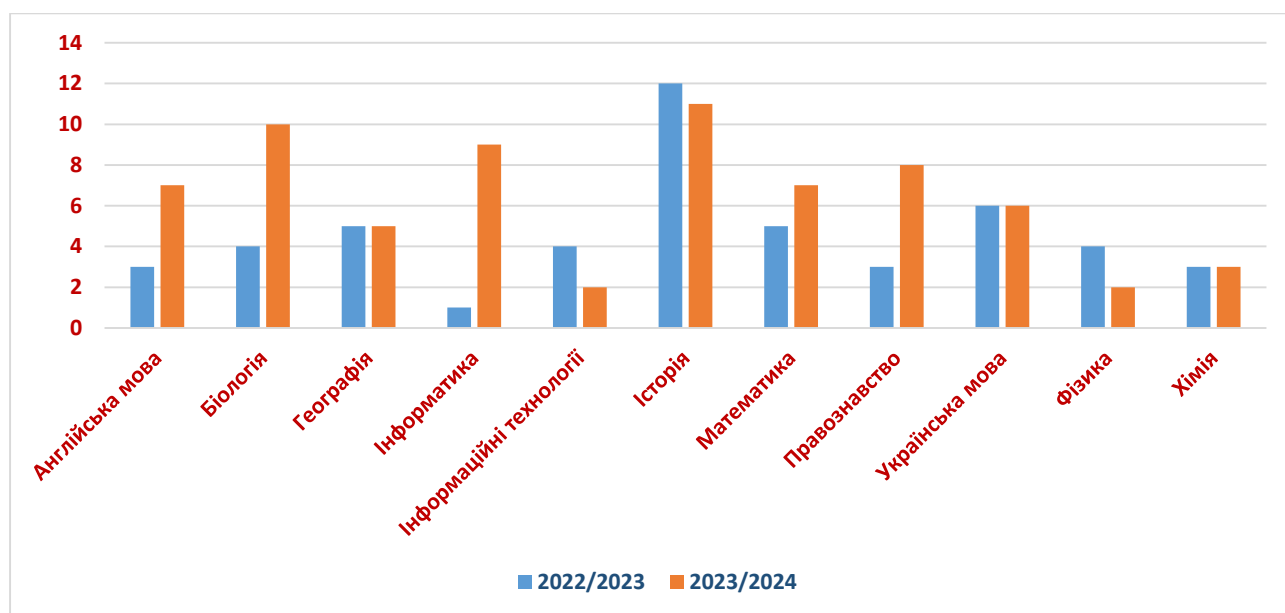

Рис. 5. Порівняльний кількісний аналіз складу учасників від ЗЗСО обласного підпорядкування у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2022/2023 та 2023/2024 навчальних роках

Результатів досягли 28 учнів із 7-ми закладів освіти (таблиця 2):

- Комунального закладу «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради – **9**,
- Комунального закладу «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради – **9**,
- Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради – **5**,
- Комунальний заклад «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради – **2**,

- Комунальний заклад «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради – 1,
- Комунальний заклад «Люботинський мистецький ліцей "Дивосвіт"» Харківської обласної ради – 1
- Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» - 1.

Таблиця 2

Результативність участі учнів ЗЗСО обласного та державного підпорядкування у III етапі олімпіад (2023/2024 н.р.)

Навчальний предмет	Кількість учасників усього	Кількість переможців	Назва ЗЗСО обласного та державного підпорядкування
Англійська мова	7	1 – II м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"»
Біологія	10	1- I м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради
		1 – I м.	Комунальний заклад «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради
		4 – III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради
		1 – III м.	Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради
		1– III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
Географія	5	1 – II м. 1– III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
		1 – II м.	Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради
		-	
Інформатика	9	-	
Інформаційні технології	2	1 – III м.	Комунальний заклад «Люботинський мистецький ліцей "Дивосвіт"» Харківської обласної ради
Історія	11	1 – II м. 2 – III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради
		2 – III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
Математика	7	-	

Правознавство	8	2 – III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
		1 – III м.	Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради
Українська мова та література	6	1 – II м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
		1 – II м.	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»
		1 – III м.	Комунальний заклад «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Правоохоронець"» Харківської обласної ради
		1 – III м.	Комунальний заклад «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради
Фізика	2	1 – II м.	Комунальний заклад «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради
		1 – III м.	Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради
Хімія	3	1 – III м.	Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради
Усього	70	28	

Окремо відзначимо активну і результативну участь у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н.р. здобувачів освіти Комунального закладу «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради, 116 (у минулому році – 76) учнів якого взяли участь у олімпіадах із 12-ти навчальних предметів.

Найбільше учнів Комунального закладу «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради долучилися до участі в олімпіадах з інформатики (16), географії (15), інформаційних технологій (13), фізики (11), англійської мови, астрономії та історії (10), математики та української мови та літератури (9).

52 учня закладу (44,8% від загальної кількості) стали переможцями III етапу олімпіад (табл. 3).

Найбільшу кількість призових місць здобули учні КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» на олімпіадах із інформатики (9), географії та фізики (7), історії (6), інформаційних технологій (5).

**Результати учнів КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"»
Харківської обласної ради у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад
із навчальних предметів у 2023/2024 н.р.**

Навчальний предмет	Кількість учасників	Кількість переможців
Англійська мова	10	4 – III м.
Астрономія	10	1 – I м., 1 – III м.
Біологія	8	2 – I м., 1 – II м.
Географія	15	1 – I м., 6 – III м.
Інформатика	16	2 – II м., 7 – III м.
Історія	10	1 – I м., 5 – III м.
Інформаційні технології	13	1 – II м., 4 – III м.
Математика	9	3 – III м.
Правознавство	1	1 – III м.
Українська мова та література	9	1 – I м., 1 – II м., 2 – III м.
Фізика	11	4 – I м., 3 – III м.
Хімія	4	1 – III м.
Усього	116	52 (44,8 % від загальної кількості учасників олімпіад)

**Партнерство із закладами вищої освіти
в організації та проведенні учнівських олімпіад**

Традиційно, протягом багатьох років в організації та проведенні III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів разом із КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» беруть участь заклади вищої освіти м. Харкова.

Вже другий рік поспіль така плідна співпраця сприяла ефективній та чіткій організації олімпіад у дистанційній формі в складних умовах воєнного стану із забезпеченням безпекових та якісних технічних умов учасникам олімпіад. У вишах було створено організаційні комітети та фахові журі кожної олімпіади, які очолили провідні науковці та науково-педагогічні працівники, а останні були залучені й до проведення відбірково-тренувальних онлайн-зборів для відбору учнів-переможців до участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад (табл. 4).

Таблиця 4

Заклади вищої освіти – партнери в організації та проведення III етапу та підготовки до IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році

Навчальний предмет	Назва ЗВО	ПІБ голови оргкомітету
Астрономія, географія, економіка, історія, математика, фізика, хімія	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	Бабічев Анатолій Валерійович , проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат наук з державного управління
Українська мова та література, англійська, німецька, французька та іспанська мови, іврит та єврейська література	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди	Голобородько Костянтин Юрійович , декан українського мовно-літературного факультету імені Г. Квітки-Основ'яненка, доктор філологічних наук; Борисов Володимир Андрійович , проректор з навчально-наукової роботи, кандидат філологічних наук, доцент; Корнільєва Лілія Миколаївна , в.о. декана факультету іноземної філології доктор філологічних наук, професор
Інформаційні технології	Харківський національний університет радіоелектроніки	Єрохін Андрій Леонідович , декан факультету комп'ютерних наук, доктор технічних наук, професор
Екологія	Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова	Малиніна Тетяна Василівна , проректор з науково-педагогічної роботи, доктор філософії
Інформатика	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	Серпухов Максим Юрійович , проректор з науково-педагогічної роботи і стратегічного розвитку, кандидат економічних наук
Біологія	Національний фармацевтичний університет	Набока Ольга Іванівна , декан факультету медико-фармацевтичних технологій, доктор біологічних наук, професор
Правознавство	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого	Барабаш Юрій Григорович , проректор з навчальної роботи, професор, доктор юридичних наук

Також до роботи у складі журі олімпіад активно долучилися науково-педагогічні працівники й інших закладів вищої освіти та науково-дослідних установ Харківської області, а саме:

- КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»,
- Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова Національної академії наук України,
- Науково-дослідницький інститут проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України,
- Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» Національної академії наук України,
- Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»,
- Українська інженерно-педагогічна академія,
- Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна НАН України,
- Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
- Науково-дослідна установа «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем»,
- Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»,
- Харківський національний університет внутрішніх справ.

Таким чином, вже другий рік, попри складні умови правового режиму воєнного стану в країні, небезпеки, пов'язаної з постійними обстрілами Харківської області, завдяки спільним зусиллям партнерів, було створено необхідні й безпечні умови і проведено III (обласний) етап олімпіад з 19 навчальних предметів в Харківській області із дотриманням норм Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності та інших нормативно-правових документів.

З метою забезпечення дотримання учасниками олімпіади академічної доброчесності та самостійності виконання завдань особлива увага і в цьому році була приділена удосконаленню організації прокторингу. В умовах дистанційного проведення олімпіадних змагань складність прокторингу полягала в якісній організації технічного та технологічного його забезпечення. Отриманий практичний досвід буде враховано та удосконалено при проведенні олімпіад у наступних роках.

За результатами III етапу підготовлено дипломи в електронному форматі учням, які посіли I-III місця і розміщено на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Аналізуючи участь здобувачів освіти в олімпіадах у 2022-2024 та 2023-2024 навчальних роках, можна констатувати наступне. Результатом плідної

роботи педагогів Харківської області з обдарованими учнями у складних умовах воєнного часу протягом цього періоду є збільшення кількості участі й особистих досягнення учнів у обласних етапах учнівських олімпіад, що були організовані два роки поспіль у дистанційній формі.

Всього протягом двох останніх років учасниками предметних олімпіад обласного етапу стали **3 тисячі 481 учнів**, з них **1 тисяча 750 переможців** (рис.2). Причому цьогоріч кількість учасників і переможців обласних учнівських олімпіад і конкурсів є більшою, що підтверджує зацікавленість учнів презентувати свій інтелектуальний і творчий потенціал та готовність учителів підтримати і розвинути творчі й інтелектуальні здібності здобувачів освіти на шляху пізнання.

Організаційний супровід підготовки до IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів

У березні-квітні 2024 року здійснювалася підготовка харківських учнівських команд до участі в IV (фінальному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 н. р.

У 11-тиох олімпіадах IV етапу, які проводилися очно в західних областях України та 1-ній (іврит та єврейська література), що пройшла у дистанційній формі, взяли участь 12 команд від Харківської області, всього 84 учасника. Відповідно до довідок, наданих оргкомітетами IV етапу олімпіад, нагороджено дипломами I-III ступенів 50 (59,5%) учнів м. Харкова і Харківської області (табл. 5).

Таблиця 5

Результати участі команд Харківської області у IV етапі Всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році

№ з/п	Навчальний предмет	Кількість учасників	Дипломи переможців			Дипломи учасників
			I	II	III	
1	Українська мова та література (очно, м.Рівне)	6	1	-	2	3
			1 – ХЛ № 173		1 – ХЛ № 24 1 – ХФМЛ № 27	1 – ХЛ № 16 1 – ХЛ № 173 1 – ХЛ № 46
2	Математика (очно, м. Ужгород)	17	4	11	2	-
			4 – ХПНВК «АШБ»	10 – ХПНВК «АШБ» 1 – ХФМЛ № 27	2 – ХПНВК «АШБ»	
3	Фізика (очно, м. Івано-Франківськ)	8	-	2	3	3
				1 – ХЛ №161 «Імпульс» 1 – ХЛ № 1	2 – ХЛ №161 «Імпульс» 1 – ХФМЛ № 27	1 – ХЛ №161 «Імпульс» 1 – ХФМЛ № 27 1 – ХАЛ №45
4	Інформатика	11	1	5	2	3

	(очно, Чернівці)		1 – ХАЛ № 45	2– ПНВК «АШБ» 2 – ХАЛ № 45 1 – ХЛ № 118	2 – ХПНВК «АШБ»	1– ХПНВК «АШБ» 1 – ХАЛ № 45 1 – ХЛ № 107
5	Астрономія (очно, м. Львів)	3	-	-	1	2
					1 - ХЛ №173	1 – ХАЛ № 45 1 – ХЛ № 119
6	Історія (очно, м. Чернівці)	4	-	-	-	4
						1 – ХЛ №161 «Імпульс» 1 – ХЛ № 162 1 – ХЛ № 75 1 – Красноградський ліцей № 4
7	Правознавство (очно, м. Луцьк)	5	-	-	1	4
					1 – ХЛ № 46	1 – ХЛ № 119 1 – ХЛ № 24 1 – ХЛ № 163 1 – ХПСШ «Харківський колегіум»
8	Хімія (очно, м.Чернівці)	8	1	-	4	3
			1 –ХЛ №173		1 – ХЛ № 107 1 – ХЛ № 89 1-ХПНВК «АШБ» 1 – ХЛ №161 «Імпульс»	1 – ХЛ № 89 1 – ХЛ № 49 1 – ХФМЛ № 27
9	Біологія (очно, м. Львів)	8	-	1	2	5
				1 – ХЛ № 107	1 –ХЛ № 46 1 – Зміївський ліцей № 2	2– ХЛ № 119 1-ХНЛ «Обдарованість» 1 – ХЛ № 46 1 – ХЛ № 68
10	Мова іврит та єврейська література (дистанційно)	2	1	-	-	1
			ХСШ № 170			
11	Географія (очно, м. Луцьк)	8	-	2	2	4
				1 – ХЛ № 116 1 – ХЛ № 107	1 – ХЛ № 54 1 – ХЛ № 153	1 – ХНЛ «Обдарованість» 1 – ХЛ № 162 1 – ХЛ № 82 1 – Васищевський ліцей
12	Інформаційні технології (очно, м. Ужгород)	4	-	-	2	2
					1 – ХЛ № 119 1 – ХЛ № 164	1 – ХЛ № 65 1 – ХЛ № 131
Усього		84	8	21	21	34

Співвідношення дипломів учасників та дипломів переможців до загальної кількості учасників IV етапу олімпіад:

- **2023 рік:** 93 учасника (I місце – **8** (8,6%); II місце – **22** (23,6%); III місце – **35** (37,6%) ; учасники – **28** (30,1%));
- **2024 рік:** 84 учасника (I місце – **8** (9,5%); II місце – **21** (25%); III місце – **21** (25%) ; учасники – **34** (40,5%)).

Ураховуючи, що майже половина учнів – членів команд знаходилися в різних регіонах України і поза її межами, методистами КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» було проведено якісну організаційну роботу: оформлено та відправлено до Центрального оргкомітету НЦ «МАНУ» заявки на участь у IV етапі олімпіад, звіти про проведення III етапу олімпіад у Харківській області; налагоджено тісну комунікацію із керівниками команд, які відповідали за супровід учасників до місця проведення олімпіад, участь у змаганнях і повернення команд до м. Харкова.

Переможцями у IV етапі олімпіад стали учні:

- Харківського приватного навчально-виховного комплексу «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області – 21 учень (математика, інформатика та хімія);
- Комунального закладу «Харківський ліцей № 161 Харківської міської ради «Імпульс» – 4 учні (фізика і хімія);
- Комунального закладу «Харківський ліцей № 173 Харківської міської ради» – 3 учні (хімія, астрономія, українська мова та література);
- Комунального закладу «Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради» – 3 учні (хімія, біологія, географія);
- Комунального закладу «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» – 3 (математика, фізика, українська мова та література);
- Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» – 3 учнів (інформатика).
- Комунального закладу «Харківський ліцей № 46 Харківської міської ради» -
- учні (біологія, правознавство).

Також переможцями стали по 1 учню /учениці з таких ЗЗСО м. Харків: №№ 1, 24, 54, 89, 116, 118, 119, 153, 164, 170, а також Зміївського ліцею № 2.

Усі учні-учасники із ЗЗСО Харківської області, м. Харків та закладів обласного підпорядкування, які попри складні умови сьогодення змагалися в олімпіадному марафоні у дистанційній формі, виявили наполегливість, старанність, відповідальність та стійкість, і продемонстрували гарні результати. Їх педагоги-наставники підтвердили свій високий рівень професіоналізму.

Також необхідно зазначити, що педагогічні працівники, адміністрації ЗЗСО м. Харкова та Харківської області протягом олімпіадних змагань відповідально та якісно провели організаційну роботу щодо створення безпечних умов і надання необхідних технічних можливостей учням для їх участі у II-III етапах Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році.

Тож, сьогодні, на третьому році війни України проти російських окупантів, вчителі шкіл Харківщини впевнено і мужньо продовжують тримати освітянський фронт, удосконалюють рівень своєї педагогічної майстерності, створюють умови для самореалізації й творчого розвитку наших учнів: в нетипових і складних навчальних ситуаціях формують і розвивають в них уміння і навички застосовувати набуті знання в повсякденному житті, об'єднуючи навчання з потребами реального світу, виявляють й готують обдаровану молодь до участі в олімпіадах всіх рівнів.

За результатами II, III і IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році фахівцями КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»:

здійснено аналіз якості виконання олімпіадних завдань із кожного навчального предмета;

складено методичні рекомендації педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти щодо роботи з учнями над помилками, вдосконаленням системи підготовки обдарованих учнів до участі в олімпіадах всіх рівнів.

Участь школярів Харківської області у Міжнародних учнівських олімпіадах

«Бронза» Європейської олімпіади з фізики в активі Харківщини

Випускник «Харківського ліцею № 161 «Імпульс» Харківської міської ради» **Бухтатий Антон** виборов бронзову нагороду Європейської олімпіади з фізики, яка проходила з 15 по 19 липня 2024 року в Грузії (керівник: *Майзеліс Захар Олександрович, фізик-теоретик, учитель фізики комунального закладу «Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради», доктор фізико-математичних наук*).

Україну на цьому змаганні, що зібрало учасників із 54 країн світу, представляли 5 школярів із різних куточків країни (Київщини, Львівщини, Харківщини), усі вони стали переможцями: 3 срібні і 2 бронзові нагороди.

65 Міжнародна математична олімпіада (ІМО)

Із 11 по 22 липня 2024 року в м. Бат (Сполучене Королівство Великобританія) проходила 65 Міжнародна математична олімпіада (ІМО). В ній взяли участь 609 школярів із 108 країн світу.

Випускниця Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області **Марина Спектрова** виборола срібну медаль (*керівники: Ліфиць Сергій Олександрович, Лисакевич Анастасія Валеріївна, учителі математики Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області*).

Марина – володарка золотої та срібної медалі Європейської дівочої математичної олімпіади (EGMO), багаторазова переможниця Всеукраїнської математичної олімпіади і багатьох інших престижних олімпіад. Але здобута зараз перемога є найбільшим її досягненням.

Марина показала один з найкращих результатів серед українських школярів, що, безумовно, говорить про якість математичної освіти області!

Європейська олімпіада CAPS Match (Czech-Polish-Austrian-Slovak Match)

Європейська олімпіада CAPS Match (Czech-Polish-Austrian-Slovak Match) традиційно проходила у м. Відень (Австрія) з **30 червня по 03 липня 2024 року** на базі Австрійського інституту ISTA (Institute of Science and Technology Austria).

Виступ команди був дуже потужний. Україна вже втретє була запрошена на це інтелектуальне змагання. І цього року команда України здобула друге місце серед команд-учасниць.

Баркулов Михайло, член збірної команди, учень Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області, виборов III місце, набравши 22 бали в особистій першості (керівники: *Щербина Олексій Сергійович, Сарапін Роман Вікторович, учителі математики Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області*).

Юніорська Балканська математична олімпіада (JBMO 2024)

Із **25 червня по 30 червня 2024 року** Україна вперше взяла участь у Юніорській Балканській математичній олімпіаді. Це олімпіада, в якій можуть брати участь учні віком до 15,5 років. Захід організовано Математичним товариством Південно-Східної Європи. Крім 11 команд, які представляли країни-учасниці товариства, в змаганні взяли участь 11 команд-гостей, у тому числі й Українська збірна команда.

Цьогорічна олімпіада проходила в місті Анталія (Туреччина) на березі Середземного моря. Члени команди України вибороли 4 срібні і 1 бронзову медаль.

Серед учасників збірної команди України у змаганні взяла участь учениця 8 класу Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області **Акчуріна Міланья**, яка виборола срібну медаль олімпіади (керівники: *Щербина Олексій Сергійович, Кутецький Вадим Ярославович, учителі математики Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області*).

Центральноевропейська олімпіада з інформатики

Із 23 по 29 червня 2024 року в чеському місті Брно відбулася Центральноевропейська олімпіада з інформатики, у якій взяли участь 56 школярів із 13 країн.

За результатами змагань серед переможців – 2 учні Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» - **Ігнат Жаріхін** та **Ілля Пермяков**, які вибороли бронзові медалі (*керівник: Мельник Валентин, Арзубов Микола Олексійович, учителі інформатики Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»*).

Висновки

1. У 2023/2024 н.р. в Харківській області зберігається зменшення кількості учасників III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів, особливо учнів від закладів освіти районів (територіальних громад) області у зв'язку із військовою агресією РФ, яка триває третій рік поспіль, та подовженням на території Харківщини й всієї країни дії правового режиму воєнного стану, дистанційного формату навчання, що спричинило небезпечні умови життєдіяльності та евакуацію більшості населення Харківської області, постійні бомбардування та обстріли її території, і як наслідок – відсутність мережі Інтернет, тепло- та електропостачання. Ці складні обставини непереборної сили унеможливили бажаним учням закладів освіти Харківщини взяти участь в олімпіадних змаганнях цього року.

2. Стабільно високі результати продовжують демонструвати учні одних і тих же закладів загальної середньої освіти – ліцеїв, гімназій і спеціалізованих шкіл, що свідчить про високий рівень організації освітнього процесу та якість навчання в таких закладах освіти: Комунальному закладі «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради», Комунальному закладі «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради», Харківському приватному навчально-виховному комплексі «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області, Комунальному закладі «Харківський ліцей № 46 Харківської міської ради», Комунальному закладі «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради», Комунальному закладі «Харківському ліцеї № 161 «Імпульс» Харківської міської ради» та деякі інші.

3. Вже декілька років поспіль залишається актуальною проблема різного рівня якості підготовки учнів закладів загальної середньої освіти міста Харкова та сільських районів Харківської області до олімпіад.

4. У більшості закладів загальної середньої освіти робота з обдарованою молоддю продовжує бути не систематичною, спирається на творчі здібності окремих учнів, про що свідчать різкі зміни в показниках результативності участі в III етапі олімпіад і учнівських конкурсів.

5. Одним з основних факторів підвищення результативності участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів залишається удосконалення системи підготовки учнів на рівні закладу освіти, територіальної громади, проведення навчальних тренінгів та відбірково-тренувальних зборів для обдарованих, а також удосконалення предметно-методичної компетентності педагогічних працівників через їх залучення до обласних методичних заходів, пролонгованих форм відповідної тематики.

Рекомендації

Із метою подальшого підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП (ЦОТ):

- Детально ознайомити вчителів-предметників, керівників гуртків із Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових і спеціальних дисциплін, турніри, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт та конкурси фахової майстерності (із змінами згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2021 року № 1127).
- Систематично висвітлювати ефективний досвід роботи педагогів щодо підготовки учнів до Всеукраїнських олімпіад.
- Проводити майстерки, тренінги для керівників ТМО та ШМО, учителів-предметників, керівників гуртків щодо підготовки учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад із залученням методистів Центру методичної та аналітичної роботи на договірних засадах.
- Налагодити дієву співпрацю з викладачами та науковцями ЗВО з метою залучення їх до роботи у складі журі II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад та проведенні відбірково-тренувальних зборів.
- Звернути особливу увагу журі та оргкомітетів II етапу олімпіад на об'єктивне визначення переможців та якісне формування складу команд для участі в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів, а також безпосередньої їх участі у олімпіадних змаганнях відповідно до поданих заявок.
- Знайти можливості матеріально й морально заохочувати та стимулювати вчителів, які готують переможців II, III та фінального етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.

Керівникам територіальних і шкільних методичних об'єднань учителів-предметників:

- Здійснити аналіз результатів виступу учнів у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із навчальних предметів у 2023-2024 навчальному році, визначити прогалини в підготовці учнів до теоретичного та практичного турів олімпіад.
- Систематично проводити навчально-практичні семінари, майстерки, тренінги, консультації з питань організації роботи з обдарованою учнівською молоддю, підвищення фахової майстерності вчителів-предметників і керівників гуртків.
- Надавати якісну методичну допомогу вчителям-предметникам, керівникам гуртків із питань підготовки та реалізації індивідуальних програм навчання учнів-переможців I та II етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.

Керівникам закладів загальної середньої освіти:

- Організувати систематичну роботу предметних гуртків для обдарованих учнів.
- Постійно оновлювати базу нормативно-правових документів і науково-методичного забезпечення щодо організації I-III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і проведення роботи з обдарованою молоддю.
- Провести діагностування й анкетування з метою виявлення обдарованих учнів молодшого та середнього шкільного віку, поповнити банк даних «Обдарована дитина».
- Організувати консультативну роботу вчителів із батьками здібних і обдарованих учнів (індивідуальні бесіди, рекомендації, анкетування, опитування тощо).
- Звернути увагу учителів-предметників на результативність виступів учнів на I-III та IV етапах олімпіад, посилити роботу шкільного методичного об'єднання з питань підготовки учнів до олімпіадних змагань, з яких виявлено низький рівень виступів.

Учителям-предметникам, керівникам гуртків:

- Організувати індивідуальну підготовку учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів на диференційованій основі в урочний та позаурочний час.
- Оновити банк олімпіадних завдань для підготовки учнів до Всеукраїнських олімпіад.
- Під час підготовки до всіх етапів олімпіад урахувувати структуру завдань і програму фінального етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів.
- Створювати умови для активної пізнавальної та творчої діяльності учнів, активно залучати їх до різних видів інтелектуальних змагань: Всеукраїнських учнівських турнірів, обласних, Всеукраїнських і Міжнародних учнівських конкурсів тощо.

Аналіз участі та результативності виступу на III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2023/2024 навчальному році (у порівнянні з 2022/2023 навчальним роком)

Українська мова та література (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *української мови та літератури* взяли участь **140** учнів. Із них **73** учні (**52,14 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **108** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з української мови та літератури збільшилася на 29,63 %*.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *української мови та літератури* взяли участь **52** учні із **21** територіальної громади Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *української мови та літератури* у територіальних громадах області збільшилася *майже вдвічі*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **27** учнів із **15** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Коломацької селищної (Богодухівський район), Барвінківської, Ізюмської міських, Донецької селищної (Ізюмський район), Зачепилівської, Кегичівської селищних, Наталинської сільської (Красноградський район), Зміївської міської, Печенізької селищної (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській селищній (Богодухівський район), Борівській, Савинській селищній, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Сахновщинській селищній, Старовірівській сільській (Красноградський район), усіх територіальних громад Лозівського району, Мерэф'янській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Старосалтівській, Чкаловській селищних (Чугуївській район) громадах (таблиця 1).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури по територіальних громадах області**

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	1	2	1
2		Валківська міська громада	2	0	4	1
3		Золочівська селищна громада	1	0	2	1
4		Коломацька селищна громада	-	-	1	0
5	Ізюмський	Балаклійська міська громада	4	2	5	3
6		Барвінківська міська громада	-	-	4	2
7		Донецька селищна громада	-	-	4	2
8		Ізюмська міська громада	-	-	4	0
9	Красноградський	Зачепилівська селищна громада	-	-	2	1
10		Кегичівська селищна громада	-	-	2	1
11		Красноградська міська громада	7	2	7	4
12		Наталинська сільська громада	-	-	1	1
13		Сахновщинська селищна громада	1	1	-	-
14	Старовірівська сільська громада	1	0	-	-	
15	Харківський	Дергачівська міська громада	1	1	1	1
16		Люботинська міська громада	1	1	2	0
17		Малоданилівська селищна громада	1	0	1	0
18		Мереф'янська міська громада	1	0	-	-
19		Нововодолазька селищна громада	1	0	1	0
20		Солоницівська селищна громада	1	0	1	0
21	Чугуївський	Зміївська міська громада	-	-	5	2
22		Печенізька селищна громада	-	-	1	0
23		Слобожанська селищна громада	2	2	1	1
24		Чугуївська міська громада	2	2	1	0
Разом			27	12	52	21

Переможцем став **21** учасник із **13** територіальних громад (**12** із **8** – у 2022/2023 навчальному році). **Найбільша кількість** переможців – у Красноградській міській громаді: **4** учні з **7** учасників (у 2022/2023 навчальному році – **2** з **7**). *Два роки поспіль* перемогу в змаганнях здобувають учні Балаклійської міської (Ізюмський район), Богодухівської міської (Богодухівський район), Дергачівської міської (Харківський район), Слобожанської селищної (Чугуївський район) громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Барвінківській міській (**2** учні), Донецькій селищній (**2**) громадах Ізюмського району, Зачепилівській (**1**), Кегичівській (**1**) селищних, Наталинській (**1**) сільській громадах Красноградського району, Зміївській міській (**2**) громаді Чугуївського району, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з української мови та літератури у Валківській міській, де 1 учень з 4 учасників став переможцем змагань (жодного – у 2022/2023 навчальному році) та Золочівській селищній (Богодухівський район) громадах – 1 із 2 (жодного – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль відсутні переможці змагань у Малоданилівській, Нововодолазькій, Солоницівській селищних громадах (Харківський район).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Люботинської міської громади Харківського району (жодного переможця із 2 учасників у 2023/2024 навчальному році; 1 із 1 – у 2022/2023 навчальному році) та Чугуївської міської громади (жодного переможця у 2023/2024 навчальному році; 2 із 2 – у 2022/2023 навчальному році).

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури взяли участь 73 учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (13) – у Слобідському районі, найменша – у Київському (4) та Основ'янському (4).

Порівняно з попереднім навчальним роком (74 учасники) кількість учасників обласної олімпіади з української мови та літератури майже не змінилася.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради», які не брали участь у змаганнях у минулому році (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	8	7	8	5
2	Київський	4	2	4	3
3	Немишлянський	8	6	7	5
4	Новобаварський	6	1	8	3
5	Основ'янський	4	1	4	2
6	Салтівський	9	6	7	5
7	Слобідський	8	4	13	7
8	Холодногірський	11	5	9	4
9	Шевченківський	9	6	7	6
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	7	2	3	3
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	-	-	3	1
Разом		74	40	73	44

Переможцями стали **44** учасники, що складає **60,27 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців – у Слобідському районі: **7** із **13** учасників. У Шевченківському районі – **6** переможців із **7** учнів, в Індустріальному – **5** із **8**, у Немишлянському – **5** із **7**, у Салтівському – **5** із **7**.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *української мови та літератури* в Київському районі, де **3** учні з **4** учасників стали переможцями змагань (**2** із **4** – у 2022/2023 навчальному році), Новобаварському – **3** із **8** (**1** із **6** – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янському – **2** із **4** (**1** із **4** – у 2022/2023 навчальному році) районах, КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» – **3** із **3** (**2** із **7** – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради» – **3** учасники змагань, а **1** учень став переможцем (у минулому році учні цього закладу участь в обласному етапі олімпіади не брали).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Індустріального району (**5** переможців із **8** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **7** із **8** – у 2022/2023 навчальному році).

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *української мови та літератури* взяли участь **15** учнів із **5** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *української мови та літератури* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **7** учнів із **4** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради, КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради, КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради (*таблиця 3*).

Таблиця 3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Комунальний заклад «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради	4	1	9	4
2	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	1	1	1	1

3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»» Харківської обласної ради	-	-	2	2
4	КЗ «Люботинський мистецький ліцей «Дивосвіт»» Харківської обласної ради	1	0	-	-
5	КЗ «Харківська спеціальна школа № 6» Харківської обласної ради	1	0	-	-
6	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	2	0
7	КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
Разом		7	2	15	8

Два роки поспіль є переможці III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури у Державній гімназії-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус».

Покрацилися результати обласної олімпіади з української мови та літератури у КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат «Обдарованість»» Харківської обласної ради, де були 4 переможці із 9 учасників змагань (1 із 4 – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради 1 учень брав участь в обласному етапі змагань та став переможцем. У КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»» Харківської обласної ради – 2 учасники обласної олімпіади, які вибороли перемогу в змаганнях.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури у 2023/2024 навчальному році, як і минулого року, проводився в дистанційному форматі. 140 учасників із 148 зареєстрованих виконували завдання в гугл-формах під відеоспостереженням уповноважених членів журі.

Слід зауважити, що завдання для III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури розроблялися відповідно до формату завдань

IV етапу, зокрема здобувачам освіти було запропоновано виконати блоки тестових питань із української мови та літератури (складні випадки орфоєпії, морфології, орфографії, синтаксису, граматики, лексикології, редагування мовних конструкцій, винятки з усіх правил; особливості літературного процесу в Україні різних періодів, відомості про письменників, літературні напрями та стилі тощо), написати творчу роботу – есей, зробити синтаксичний аналіз речення, надати розгорнуті відповіді на питання та виконати ідейно-художній аналіз поезії – одне з найскладніших завдань, яке передбачає застосування учнем глибоких знань із теорії літератури, навичок комплексного літературознавчого аналізу, уміння створювати зв'язне висловлювання, дотримуючись мовних норм.

Аналіз кількісних результатів переможців, які набрали найбільшу кількість балів у порівнянні з максимальним балом, засвідчує, що в цілому, як учні 8 класу, які у 2024 році отримали можливість уперше взяти участь в обласному етапі олімпіади й не мали раніше такого досвіду, так і здобувачі освіти 9-11 класів, виявили високі результати, зокрема наступні:

– **8 клас**, максимальний бал – 106, найвищий рейтинговий бал переможця (Зірка Варвара, I місце) – 99 балів, що становить **93 %** від визначеного завданнями максимуму;

– **9 клас**, максимальний бал – 117, найвищий рейтинговий бал переможця (Нестерко Володимир, I місце) – 109 балів, що теж становить **93 %** від визначеного завданнями максимуму;

– **10 клас**, максимальний бал – 122, найвищий рейтинговий бал переможця (Курушина Ксенія, I місце) – 111,75 б., що становить **92 %** від визначеного завданнями максимуму;

– **11 клас**, максимальний бал – 127, найвищий рейтинговий бал переможця (Жургур Дмитро, I місце) – 114 балів, що становить **90 %** від визначеного завданнями максимуму.

Аналіз помилок, допущених здобувачами освіти при виконанні олімпіадних завдань, дозволяє зробити висновки, що вони є **типовими для учнів 8-11 класів** і що найскладнішими лишаються такі види випробувань (написання творчої роботи, аналіз поетичного тексту, синтаксичний розбір речення), які потребують застосування не лише глибоких знань із філології, а й практичних навичок, умінь продукувати та аналізувати тексти різних стилів і жанрів, редагувати словосполучення та речення тощо.

Українська мова. 8 клас

Аналіз якості виконання **тестових завдань** із української мови учнями 8 класу засвідчив, що переважна більшість учнів (28 із 31 учасника) отримали бали від

35 до 28 із 35 можливих, що становить 100-80% від максимальної кількості. Найкраще учасники олімпіади впоралися із завданнями з орфографії, зокрема на вживання апострофа, м'якого знака, правопис прислівників тощо (від 100 до 91 % правильних відповідей), морфології (100 % правильних відповідей), синтаксису (визначення ролі інфінітива, 100 % правильних відповідей; види односкладних речень – 90 % правильних відповідей), фонетики та орфоєпії (87 % правильних відповідей), що вказує на позитивну тенденцію, адже переважна більшість подібних завдань викликають труднощі навіть у філологічно обдарованих учнів і під час участі в олімпіадах, і під час проходження ЗНО/НМТ. Проте слід зауважити, що найскладнішими для восьмикласників виявилися завдання з граматики (лише 39 % правильних відповідей), питання щодо чергування приголосних при творенні прикметників (55 % обрали правильну відповідь) та дотримання лексичних норм (лише 42 % правильних відповідей).

Творче завдання. Типові помилки

Одним із найскладніших завдань є творча робота, що дозволяє виявити не лише рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів, володіння ними лексичними, граматичними, стилістичними нормами, а й сформованість мовленнєвої компетентності – здатності продукувати власні висловлення – тексти різних стилів та жанрів, послуговуючись мовним багатством.

При написанні творчого завдання (есею), за виконання якого учні могли отримати максимально 15 балів (12 – зміст та мовне оформлення + 3 бали – виконання додаткових вимог), переважна більшість восьмикласників продемонстрували, що обізнані зі структурою формального есею, можуть сформулювати тезу, навести кілька переконливих аргументів, проте в деяких роботах були відсутні доречні приклади (або наведені не слугували ілюстрацією аргументів), зокрема з художньої літератури, висновок не відповідав тезі та аргументам тощо. Також слід зауважити, що найбільше учні припускаються лексичних (тавтологія, калька, уживання слів у невластивому значенні, росіянізми, плеоназми тощо) та граматичних помилок (неправильна побудова словосполучень та речень). Лексичні повтори, які трапляються в роботах найчастіше, засвідчують, що учні не володіють на достатньому рівні синонімічним багатством української мови, мають збіднений лексичний запас, тому припускаються зазначених помилок. Деякі учасники олімпіади (30 %) не змогли виконати повністю або частково додаткове завдання, тобто використати в тексті визначені конструкції (відокремлене означення, однорідні додатки, складений дієслівний присудок), що свідчить про недостатній рівень сформованості в здобувачів освіти практичних умінь послуговуватися певними мовними одиницями в мовленнєвій діяльності, зокрема створюючи власне висловлення.

І хоча майже половина учасників олімпіади отримали за написання есею від 10 до 14 балів (15 учнів – 48 %), проте 7 учнів (23 %) із 31 учасника за цей вид роботи отримали бали від 4 до 7, що становить менше 50 % від визначеного максимуму (15 балів).

Слід зазначити, що завдання, яке передбачало виконання синтаксичного аналізу речення, не стало для восьмикласників складним. Більшість учнів (17 із 31) отримали за нього від 6 до 5 балів (максимум – 6 б.). Інші – 4, 75 – 4 бали. Учні припускалися наступних помилок: визначали сполучне слово, яке є прислівником, як сполучник; підкреслювали обставину місця як додаток тощо.

Українська література 8 клас. Типові помилки

Звертаємо увагу, що учні 8-х класів, виконуючи, тестові завдання з української літератури, у цілому виявили високі результати (30 осіб із 31 учасника отримали бали від 28 до 22 із максимальних 30, що становить 93 %–73 % від максимальної кількості). Лише один учасник олімпіади отримав 15 балів (50 % від максимальної кількості). Це свідчить про достатній рівень підготовленості учнів (питання з теорії літератури щодо елементів сюжету –

100 % правильних відповідей, питання на встановлення відповідності щодо авторів і цитат із їхніх творів, цитат і назв творів, імен героїв і їхньої характеристики – теж 100 %).

Проте слід зауважити, що питання, які потребують застосування набутих практичних знань та перевірки літературної компетентності восьмикласників щодо визначення художніх засобів (27 % учнів не вирізняють у поетичному тексті алітерацію, 77 % – не змогли визначити інверсію; 95 % учнів – антитезу, жоден із восьмикласників не визначив правильно анафору та тавтологію, 17 % – не змогли визначити метафору), а також щодо жанрології (52 % учасників олімпіади не визначили правильно рядок, у якому не було порушено принцип зростання в переліку епічних жанрів) та щодо розуміння особливостей літературного процесу певного періоду, історичних чинників, які на цей процес впливають, і знань із біографії письменників. Так, наприклад, на питання «У яких життєвих обставинах був написаний вірш «Мені однаково» Тараса Шевченка?» учнями, які обрали варіант «під час перебування в Петербурзі» було надано 48 % неправильних відповідей, що свідчить про недостатній рівень обізнаності з біографією Кобзаря – знакової постаті в історії української літератури. І хоча детально здобувачі освіти вивчатимуть життєпис та творчість Тараса Шевченка в 9 класі, проте, готуючись до олімпіади, філологічно обдаровані діти мають бути ознайомлені з відомостями про цього письменника, адже вивчення його життєвого й творчого шляху починалося ще з 5 класу.

На високому та достатньому рівнях учні виконали завдання з теорії літератури щодо визначення особливостей думи як жанрового різновиду та окреслення тематики дум (від 5 до 4 балів у 18-ти учнів, що становить 58 % від загальної кількості учасників олімпіади). 8 учнів (26 % учасників) отримали – 3 бали, 5 (16 % учасників) – 2 бали.

На високому та достатньому рівнях більшість восьмикласників виконали також завдання, яке передбачало застосування навичок аналізу поетичного твору (24 учні – 77 % від загальної кількості учасників – отримали 15 та 14 балів відповідно з 15 максимальних; 5 учнів – 13-11 балів; лише два учні – 7 та 4 бали). Серед типових помилок члени журі традиційно відзначають неправильне визначення способу римування, віршового розміру та художніх засобів – тропів і фігур. Це свідчить про необхідність активізації індивідуальної роботи вчителів-філологів із обдарованими учнями, яка буде спрямована на поглиблене вивчення питань із теорії літератури, зокрема поезики, формування практичних навичок комплексного (ідейно-художнього) аналізу ліричних творів, під час підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури.

Українська мова. 9 клас

Результати виконання учнями 9-х класів завдань із мови засвідчили той факт, що для більшості учасників олімпіади тестові завдання не є складними (50 % дев'ятикласників – 22 учні із 34 – отримали за цей блок від 35 до 30 балів із максимальних 35, що становить 100 %-86 % відповідно) і що школярі здебільшого припускаються помилок із наступних тем:

- уподібнення приголосних (13 % неправильних відповідей);
- складні правила правопису (30 % неправильних відповідей);
- граматика, зокрема дотримання норм побудови словосполучень і речень (29 % неправильних відповідей);
- морфологія (плутають частки та прийменники, сполучники та займенники й прислівники, похідні прийменники й прислівники тощо; 21 % неправильних відповідей);
- синтаксис простого та складного речення (18 % неправильних відповідей).

Як і минулого року, у переважній більшості дев'ятикласників труднощі викликало практичне завдання щодо синтаксичного розбору речення. Значна частина учнів не вміє виконувати **повний** синтаксичний аналіз складного речення, відображати його схематично (креслити структурну й лінійні схеми), деякі учасники олімпіади припускаються пунктуаційних помилок, розставляючи розділові знаки в складних синтаксичних конструкціях, дають некоректну характеристику еквівалентам простих речень тощо. При визначенні частин мови найтипівішими помилками були сплутування сполучних слів і сполучників, визначення субстантивованого іменника як дієприкметника, а дієприкметника як прикметника. Більшість учнів креслили лише структурну схему, не зазначаючи лінійну. У 20 % учасників олімпіади було неправильно підкреслено прикладки та сполучне слово, яке в реченні є підметом. Тож 9 учнів із 34 (26 % від загальної кількості) набрали від 9,75 до 12 балів із 12 можливих і виконали це завдання на високому рівні, 20 учнів – на достатньому рівні (9,25 – 6,75 б.), 4 – на середньому (6,25 – 4,75 б.). Як і минулого року, ніхто не отримав 0 балів.

Творче завдання. Типові помилки

Складним для дев'ятикласників традиційно є творче завдання, яке передбачає написання власного висловлення. Учні 9 класу припускалися таких же типових помилок, як і восьмикласники. У деяких роботах були відсутні певні структурні компоненти формального есею (другий доречний аргумент, приклад із художньої літератури). Також деякі приклади з власного досвіду чи мистецтва використовувалися недоречно, порушувалася логіка викладу думок, висновок частково відповідав тези, аргументам або взагалі суперечив їм.

Аналіз мовного оформлення есеїв засвідчив: найчастіше учні припускаються лексичних помилок (тавтологія, уживання слів у невласливому значенні, калька, плеоназм), граматичних (неправильна побудова речень, зокрема із дієприслівниковими зворотами, складнопідрядних, коли підрядна частина відривається від головної тощо), пунктуаційних (відсутність одного з парних розділових знаків, заміна одного знака іншим, неправильне вживання розділових знаків у реченнях, ускладнених відокремленими членами речення тощо).

33 % учнів не змогли виконати додаткове практичне завдання й не використали в есеї запропоновані конструкції, що свідчить про недостатній рівень сформованості в здобувачів освіти практичних умінь послуговуватися

вивченими мовними одиницями в процесі комунікативної діяльності, тобто створенні висловлювань різних жанрів і стилів.

Тож жоден із учнів 9 класу не отримав за творче завдання максимальний бал, проте більшість учасників олімпіади написали есей на 13–10 балів (15 учнів із 34, що становить 44 % від загальної кількості), 11 учнів отримали бали 9-8 із 15 максимальних, а 6 учнів – від 7 до 0 балів (одна робота не була написана взагалі).

Українська література. 9 клас. Типові помилки

Тестові завдання з української літератури більшість учнів 9-х класів виконали на високому й достатньому рівнях (30 учнів – 88 % учасників олімпіади – отримали бали від 31 до 21 із максимальних 32; три учні – від 18 до 15 балів; лише один учасник олімпіади – 7 балів).

Найскладнішими, як і для восьмикласників, для здобувачів освіти 9 класу є завдання, які передбачають застосування практичних умінь аналізувати художні твори, зокрема визначати віршовий розмір, виокремлювати певні художні засоби тощо. Так, 32 % учнів неправильно визначили віршовий розмір запропонованого уривку з поезії, 21 % – не змогли розпізнати алітерацію серед запропонованих варіантів, плутаючи її з антитезою та асонансом. Складними для учасників олімпіади виявилися й завдання, які спрямовані на перевірку читацької компетентності та знань щодо змісту опрацьованих художніх творів. Так, 44 % учнів не змогли дати правильну відповідь на питання щодо змісту твору Івана Котляревського «Енеїда», 29 % – не відтворили сюжетний ланцюжок «Слова о полку Ігоревім»; 35 % – не знали, що весілля – це народна драма; 38 % – неправильно увідповіднювали письменників та художні напрями.

Складним для учнів 9 класів виявилось виконання завдання з теорії літератури, яке передбачало опис тематичних та стильових особливості українських балад, їх класифікацію. Жоден із учасників олімпіади не виконав його на максимальний бал (5 б.). Так, 22 учні (65 % від загальної кількості учасників) отримали 4-3 бали, 11 учнів (32 %) – 2-1 бали, 1 учень – 0 балів.

Слід відзначити, що більшість дев'ятикласників виявили достатній рівень підготовки щодо виконання одного з найскладніших завдань – аналізу поетичного твору. І хоча 26 учасників олімпіади (76 % від загальної кількості) отримали за нього 17,5-15 балів із 18-ти максимальних, проте два учні – лише 2-1,5 б., а один здобувач освіти взагалі не впорався з ним (0 балів). Найбільші труднощі в учнів викликає завдання, яке спрямоване на визначення художніх засобів та з'ясування їх ролі в реалізації авторського задуму. Учителям-філологам слід приділити цьому аспекту підготовки особливу увагу, адже здобувачі освіти, як правило, лише називають тропи та фігури, не пояснюючи їх смислове ідейно-художнє навантаження.

Українська мова. 10 клас

Аналіз виконання учнями 10-х класів, які вже розпочали системну підготовку до НМТ, тестових завдань із мови засвідчив позитивний факт

підвищення знань, умінь і навичок з орфографії (90 % – 100 % правильних відповідей), орфоєпії (83 % правильних відповідей), пунктуації (92 % правильних відповідей), синтаксису (88 % правильних відповідей), але слід зауважити, що, як і в здобувачів освіти інших паралелей, ускладнення викликали завдання, що передбачали редагування словосполучень і речень, визначення граматичних та лексичних помилок (лише 57 % правильних відповідей), увідповіднення слів із частинами мови, якими вони є (30 % учнів не розрізняють займенник та прислівник, 42% – сполучник і частку). Також варто зазначити, що лише 42 % учнів правильно визначили всі слова, у яких відбувається уподібнення, а 40 % мали труднощі при виконанні завдання з морфеміки, адже не розрізняють слова з нульовим закінченням та ті, які його не мають узагалі. Складним виявилось для десятикласників і завдання з фразеології (лише 56 % правильних відповідей). Це засвідчує той факт, що під час підготовки учнів до олімпіади, як і до НМТ, потрібно особливу увагу приділити питанню опанування старшокласниками фразеологічного багатства української мови, детальному вивченню фонетичних процесів, зокрема спрощення та уподібнення, засвоєнню складних випадків морфології, граматичних та лексичних норм, набуттю навичок редагувати словосполучення та речення тощо.

Тож хоча в цілому більшість учнів (24 із 36 учасників) отримали за тестові завдання з мови високі бали (від 34 до 30 із максимальних 35), проте вчителям-філологам слід звернути увагу на виявлені проблемні моменти в знаннях і спрямувати зусилля на подолання зазначених вище прогалин.

Виконуючи практичне завдання, що передбачало синтаксичний аналіз речення (максимальний бал – 12), десятикласники, як і учні 8 та 9 класу, також виявляли певні прогалини в знаннях та навичках (помилково визначали вид речень за метою висловлювання та інтонацією, характеризуючи предикативні частини складного; підкреслювали займенник «який» як означення, хоча він виконує роль підмета, а прикладку «Дністра» як додаток, помилково будували схеми (лінійну й/чи структурну) та розставляли розділові знаки, зокрема не ставили кому й тире, де це було потрібно, а обмежилися лише однією комою).

Тож максимальний бал за синтаксичний аналіз речення не отримав жоден учасник олімпіади, проте в цілому десятикласники впоралися з цим завданням: 9 учнів (25 % учасників) – високий рівень – 11-9,5 б.; 25 учнів (70 % учасників) – достатній рівень – 9-6,5 б.; 2 учні (5 % учасників) – середній рівень – 6-5,2 б.

Творче завдання. Типові помилки

Більшість учнів 10 класу (25 із 36, тобто 69 % від загальної кількості), виконуючи творче завдання (максимальний бал – 15), отримали бали 13–8 (високий і достатній рівні), проте 10 учасників олімпіади – лише 7–5 балів (середній рівень), а одна учасниця – 0 балів.

Слід відзначити, що серед типових помилок (щодо змісту та грамотності) визначено наступні: порушення логіки викладу думок, наведення непереконливих аргументів, їх дублювання, невправне формулювання тези, недоречні приклади, суперечливий висновок, наявність тавтології (в одному та

сусідніх реченнях), кальки, росіянізмів, плеоназмів, уживання слів у невласивому для них значенні, порушення граматичних норм у побудові речень та словосполучень, недотримання правил пунктуації (пропуск розділових знаків) тощо. Також більшість учнів лише частково виконали додаткове завдання під час написання есе, тобто у творі не було використано *відокремлене означення, виражене дієприкметниковим зворотом, складнопідрядне речення з однорідною підрядністю, безсполучникове складне речення з неоднорідними частинами* та не підкреслено відповідні конструкції. Це зумовило розрив у два бали між максимальним балом за творче завдання та максимально набраним учасниками олімпіади.

Українська література. 10 клас. Типові помилки

При виконанні тестових завдань учні **10-х класів** здебільшого виявили високий та достатній рівні читацької й літературної компетентностей (27 із 36 учасників олімпіади – 75 % від загальної кількості – отримали бали 34-30 із максимальних 34), проте слід відзначити, що серед допущених помилок типовими є наступні: 33 % учнів не змогли правильно відповісти на питання «Що є нехарактерною ознакою для новели?», 17 % – відтворити сюжетний ланцюжок вивченого раніше твору, 11 % – відповісти на питання за змістом соціально-психологічного роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» («Що зробила Мотря, дізнавшись, що її син Чіпка – злочинець?»). Але найскладнішим для здобувачів освіти, як і в минулому році, виявилось завдання на встановлення відповідності між віршованими розмірами та поезіями, що свідчить про недостатню підготовку десятикласників із теорії літератури, а саме набуття ними практичних умінь визначати ритмічні одиниці силабо-тонічної версифікації.

Завдання з теорії літератури, у якому треба було дати розгорнуту відповідь-обґрунтування на питання «Із якою метою І. Карпенко-Карий у творі «Мартин Боруля» увів у мову персонажів полонізми та росіянізми?», для більшості учнів виявилось не складним (22 % учасників олімпіади виконали його на високому рівні; 47 % – на достатньому), проте 25 % учасників олімпіади впоралися з ним частково – на середньому рівні, а два учні (6 % від загальної кількості) – на низькому.

Слід зауважити, що десятикласники значно краще впоралися з завданням щодо аналізу ліричного твору в порівнянні з учнями інших паралелей. Так, 19 учасників олімпіади (57 %) отримали за його виконання 20-19 балів (із максимальних 20); лише два здобувачі освіти виявили середній рівень знань (10 балів), а один – низький (1 бал). Найскладнішим, як і для учнів 8-9 класів, для десятикласників є завдання щодо визначення ролі троп, фігур, звукопису в розкритті ідейного задуму автора. Це свідчить про те, що вчителям-філологам необхідно працювати з учасниками предметної олімпіади насамперед над тим, щоб сформувані в учнів уміння декодувати авторські інтенції, щоб навчити філологічно обдарованих дітей не лише визначати художні засоби, образи-символи тощо, а інтерпретувати їх. Також посиленої уваги потребує й

підготовка з теорії літератури, адже виявлено певні прогалини в знаннях десятикласників.

Українська мова. 11 клас

Аналіз результатів виконання одинадцятикласниками завдань із української мови засвідчує, що в більшості учнів сформовано вміння розв'язувати олімпіадні тестові завдання, а також завдання формату НМТ на високому та достатньому рівнях (27 учнів отримали 34-30 балів із максимальних 35 – 69 % від загальної кількості; 11 учнів – 29-19 бали – 31 %). Слід відзначити, що лише одна учениця отримала менше 20 балів (19), а всі інші – не менше 24. Проте складними виявилися для здобувачів освіти завдання щодо визначення правильних варіантів закінчень іменників II відміни чоловічого роду з нульовим закінченням (**лише 11 % правильних відповідей**), щодо вибору нормативної відмінкової форми числівника (76 % правильних відповідей), щодо дотримання граматичних норм (69 % правильних відповідей) та морфеміки (67 % правильних відповідей щодо визначення слів, які не мають закінчення). Зазначені проблемні мовні теми слід детально опрацьовувати з учнями, адже вони викликають труднощі в учнів і при складанні НМТ.

Практичне завдання, виконання якого передбачає синтаксичний аналіз речення, є традиційно складним для учнів. Тож лише 8 учасників олімпіади (21 % від загальної кількості) отримали за нього 11-9,5 балів (із 12 максимальних, високий рівень); 21 учасник (54 %) – 9, 25-6,5 б. (достатній рівень); 8 учасників (21 %) – 6,25-5 б. (середній рівень); 1 учасниця – 1,5 б. (низький рівень). Більшість одинадцятикласників підкреслювали фразеологізм не як один, а як окремі члени речення, помилялися у визначенні видів підрядних речень, плутали сполучники й сполучні слова, виражені відносними займенниками, неправильно позначали кількість простих частин, креслячи схеми тощо.

Також слід відзначити, що складним для одинадцятикласників виявилось **творче завдання** щодо написання есею. Жоден із учасників олімпіади не отримав за цей вид роботи максимальний бал (15): лише у двох учнів, які стали переможцями, результат – 13 балів, у одного – 12 та в одного – 11 (10 % від загальної кількості). Ще 17 учнів (44 %) виявили достатній рівень (результат – 10-8 балів), інші (46 %) – середній (7-5 балів). І хоча за змістовий компонент учні 11 класів отримували бали вищі, ніж учасники олімпіади інших паралелей (дотримувалися структури формального есею, чітко формулювали тезу та підтверджували її аргументами, не порушували логічний виклад думок), проте не завжди доречно ілюстрували прикладами озвучені позиції та дібрані докази й робили правильний висновок.

Також, як і учні інших паралелей, найбільше одинадцятикласники припускалися граматичних та лексичних помилок. Це свідчить про необхідність у подальшому працювати над підвищенням мовленнєвої грамотності учнів, збагаченням їх словникового запасу, засвоєнням граматичних норм тощо.

Слід зауважити, що більшість одинадцятикласників не виконали в повному обсязі додаткове завдання, тобто не використали у творі *вставлену конструкцію*,

складнопідрядне речення з послідовною підрядністю, речення з однорідними неузгодженими означенням. Учні припускалися наступних типових помилок: складали й позначали речення з однорідною або неоднорідною підрядністю (замість СПР із послідовною), використовували в есеї речення з однорідними узгодженими означеннями (замість неузгоджених) або взагалі не виконували додаткову умову щодо виконання творчого завдання, утрачаючи 3 бали. Це свідчить про те, що вчителям-філологам під час підготовки здобувачів освіти до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури необхідно особливу увагу приділити не лише формуванню в старшокласників умінь писати твори різних стилів та жанрів, але й набуттю ними практичних навичок вправно послуговуватися різноманітними синтаксичними конструкціями в процесі мовотворчості.

Українська література. 11 клас. Типові помилки

Слід зазначити, що завдання **з української літератури** (тестовий формат, розгорнута відповідь на питання з теорії літератури, аналіз поетичного твору) більшість учнів виконали на достатньому рівні.

За тестові завдання жоден із учнів не отримав максимальний бал (38). Лише у трьох учасників олімпіади (8 % від загальної кількості) – 36-35 балів, у двадцяти п'яти (64 % від загальної кількості) – 34-30 балів, у одинадцяти учнів (28 % від загальної кількості) – 29-22 бали.

Найскладнішим для одинадцятикласників, як і для учнів інших паралелей, виявилось завдання на встановлення відповідності між віршованими розмірами та поезіями (34 % учнів не впоралися з цим завданням), 23 % учнів не змогли правильно визначити, який уривок із поеми Лесі Українки «Лісова пісня» написаний анапестом. Також 36 % учнів не відповіли на запитання, який твір є літературним аналогом комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич», що свідчить про необхідність під час підготовки акцентувати увагу учасників олімпіади на міжпредметних зв'язках із зарубіжною літературою, на вивченні мистецького контексту тощо.

Виконання завдання з теорії літератури (треба було аргументувати, чому роман В. Підмогильного «Місто» не має розв'язки) викликало ускладнення в учнів. Ніхто з одинадцятикласників не отримав максимальні 5 балів. Лише 1 учениця – 4 бали й 11 учнів – 3 бали (достатній рівень, 31 % від загальної кількості учасників); 5 учнів – 2 бали (13% від загальної кількості); 12 учнів – 1 бал (31 % від загальної кількості учасників); 10 учнів – 0,5 б. (25 % від загальної кількості учасників). Виявлена проблема свідчить про те, що вчителям-філологам треба розвивати в школярів не лише навички літературознавчого аналізу, критичного мислення, а й формувати інтерпретаційну компетентність, здатність обґрунтовувати та доводити власну думку після прочитання певного літературного твору, моделювати життєві ситуації, які трапляються з героями, аналізувати вчинки персонажів та прогнозувати те, до чого вони можуть призводити.

Завдання щодо аналізу ліричного твору учні 11 класу здебільшого виконали на високому чи достатньому рівнях (22 здобувачі освіти – 56 % від загальної кількості учасників – отримали 22-20 балів із 22 максимальних; 12 здобувачів освіти – 31 % від загальної кількості – 19-12 балів). 3 здобувачі освіти – 8 % від загальної кількості – отримали 7-4 б. і лише 2 учні – 5 % від загальної кількості – 2-0 б.

Найбільше труднощів, як і в учнів інших паралелей, викликає завдання щодо визначення ролі тропів, фігур, звукопису в розкритті ідейного задуму автора. Учасники олімпіади здебільшого лише називають художні засоби (репродуктивний рівень).

Висновки

Таким чином, у 2023/2024 навчальному році, як і раніше, *найскладнішими* серед олімпіадних завдань для більшості учнів виявилися наступні: написання творчої роботи, аналіз поетичного тексту, синтаксичний розбір речення, редагування словосполучень і речень. Це завдання, виконання яких передбачає не лише використання ґрунтовних теоретичних мовно-літературних знань, а насамперед застосування практичних умінь та навичок юного філолога, що володіє мовним багатством, здатен критично мислити, обґрунтовувати та доводити власну думку, продукувати цілісні художньо-образні структури мислення в процесі мовотворчості, складати власні висловлення різних стилів та жанрів, здійснювати ідейно-художній аналіз ліричних, епічних, драматичних, ліро-епічних творів тощо. Також учасники олімпіади виявляли прогалини в засвоєнні лексичних і граматичних норм, базових понять із теорії літератури, зокрема версифікації.

Тож при підготовці учнів до обласного етапу олімпіади *недостатня увага* приділяється підвищенню рівня мовної та мовленнєвої культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, пунктуаційними, лексичними, граматичними, стилістичними нормами; опануванню складних тем із морфології, морфеміки, фонетики, орфоепії, синтаксису, граматики, лексикології, стилістики; вивченню винятків із усіх правил, а також термінологічного апарату з мови; редагуванню текстів, речень і словосполучень; синтаксичному аналізу; написанню творів різних жанрів.

Що ж стосується літератури, то вчителями *слід приділяти належну увагу формуванню в учнів умінь здійснювати комплексний ідейно-художній аналіз ліричного твору*, адже більшість учасників олімпіади володіють лише навичками паспортизації поезії.

Також було з'ясовано, що під час підготовки до олімпіади вчителі-філологи недостатньо відпрацьовують із учнями питання з теорії літератури, не приділяють належну увагу детальному вивченню біографії знакових постатей в українському письменстві, не ознайомлюють здобувачів освіти із сучасним літературним процесом, а також обмежуються лише розглядом змісту художніх творів під час їх вивчення, не заглиблюючись у контекст.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі команди району в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури у порівнянні з результатами по області та в динаміці за останні роки (кількісно-якісні показники). Ознайомити з підсумками аналізу керівників ТМО/ШМО.
2. Сприяти організації системної роботи з обдарованими учнями на всіх етапах (від діагностики філологічно обдарованих дітей на рівні ЗЗСО, розробки для таких учнів індивідуальних освітніх маршрутів, їх реалізації до проведення тренінгів, майстерок, створення майданчиків для обміну досвідом щодо результативної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури).
3. Сприяти розвитку предметно-методичної, прогностичної та психологічної компетентностей вчителів української мови та літератури ТМО щодо опанування дієвими методиками підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат.
4. Організувати та провести відбірково-тренувальні збори для переможців II (районного) етапу олімпіади з метою формування учнівської команди та резерву й підготовки до III (обласного) етапу олімпіади.
5. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів і вчителів української мови та літератури в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури у наступному навчальному році (за умови проведення цих заходів КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»).
6. Спільно з керівниками ТМО вчителів української мови та літератури у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з філологічно обдарованими учнями.

Керівникам ТМО вчителів української мови та літератури:

1. Проаналізувати результати виступу команд районів області в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом щодо виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в Харківській області.
3. На підставі проведеного ґрунтовного аналізу спланувати роботу в наступному навчальному році з філологічно обдарованими учнями (тренінги, консультації, практикуми, які спрямовані на підвищення

фахової майстерності вчителів-філологів із питань якісної підготовки учнів до II-III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури).

4. Сприяти створенню майданчиків з обміну досвідом щодо пошуку ефективних методик роботи з філологічно обдарованими дітьми Харківщини, зокрема й розробки та реалізації індивідуальних освітніх маршрутів, в умовах освітніх втрат із метою якісної підготовки їх до Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури, урахувавши те, що деякі учні мають обмежений доступ до освітнього процесу, потерпають від посттравматичного синдрому, відчувають зниження мотивації та пізнавальних інтересів, можуть перебувати в небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, де навчатися досить важко.
5. Вивчати, узагальнювати та поширювати досвід учителів, які мають здобутки в роботі з філологічно обдарованими учнями й неодноразово готували призерів Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури III (обласного) етапу.

Учителям української мови та літератури:

1. При підготовці учнів до участі в олімпіаді особливу увагу приділяти підвищенню рівня мовної та мовленнєвої культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, пунктуаційними, лексичними, граматичними, стилістичними нормами; опануванню складних тем із морфології, морфеміки, словотвору, фонетики, орфоепії, синтаксису, пунктуації, граматики, лексикології, стилістики, фразеології; вивченню винятків із усіх правил, а також термінологічного апарату з мови; редагуванню текстів, речень і словосполучень; синтаксичному аналізу; написанню творів різних жанрів; формуванню навичок здійснювати комплексний аналіз ліричного твору, зокрема набуттю учнями практичних умінь визначати віршовий розмір, вид римування, особливості строфіки, жанрову приналежність поезії, з'ясовувати роль тропів, фігур, звукопису в розкритті ідейного задуму автора тощо.
2. Створити чітку систему роботи, зокрема й індивідуальної, із філологічно обдарованими учнями.
3. 3. Формувати в учнів базові орфографічні вміння відповідно до редакції українського правопису 2019 року, який набув чинності.
4. 4. Налагодити систему повторення та узагальнення опрацьованого раніше, поглибленого вивчення окремих тем, широко використовувати інтернет-ресурси, додаткову літературу, досвід колег із цього питання.
5. Оновити банк олімпіадних завдань (II, III, IV етапів минулих років) і опрацьовувати їх з учнями під час підготовки до олімпіади.

6. Спрямувати зусилля на розвиток у школярів не лише навичок літературознавчого аналізу, критичного мислення, а й формування інтерпретаційної компетентності, здатності обґрунтовувати та доводити власну думку після прочитання певного літературного твору, моделювати життєві ситуації, які трапляються з героями, аналізувати вчинки персонажів та прогнозувати те, до чого вони можуть призводити.
7. Детально опрацьовувати з учнями вимоги до написання олімпіадних творчих робіт (жанрові особливості, стилістичне різноманіття, змістове наповнення, мовленнєве оформлення, виконання додаткових умов). Під час підготовки звернути особливу увагу на відмінності між формальним і вільним есеєм, а також на те, що у творі обов'язково потрібно використовувати певні мовні одиниці/конструкції, визначені завданням.
8. Відпрацьовувати з учнями питання з теорії літератури, приділяти увагу детальному вивченню біографії знакових постатей в українському письменстві.
9. Ознайомлювати учнів із сучасним літературним процесом.
10. Відпрацьовувати навички здійснення мовних розборів, зокрема фонетичного, синтаксичного, словотвірного, морфемного тощо.
11. Узяти участь в онлайн-тренінгу «Алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат», який проводитиметься в серпні-грудні 2024 року КВНЗ «ХАНО» (для вчителів, які попередньо зареєструвалися).

Іноземні мови (кількісний аналіз)

Англійська мова

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* взяли участь **177** учнів. Із них **90** учнів (**50,85 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **86** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з англійської мови збільшилася більше ніж удвічі.*

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* взяли участь **42** учні з **20** територіальних громад Харківської області. Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *англійської мови* у територіальних громадах області збільшилася **у 2,3 рази**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **18** учнів із **12** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Барвінківської, Ізюмської міських, Борівської, Донецької селищних, Куньєвської сільської (Ізюмський район), Безлюдівської, Солоницівської селищних, Липецької сільської (Харківський район), Старосалтівської, Чкаловської селищних (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Савинській селищній (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській, Сахновщинській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Мереф'янській, Південній міських, Височанській, Малоданилівській, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Зміївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій селищних (Чугуївський район) громадах (*таблиця 1.2.1*).

Таблиця 1.2.1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	0	1	1
2		Валківська міська громада	2	0	3	1

3		Золочівська селищна громада	1	0	3	2
4		Коломацька селищна громада	1	0	-	-
5	Ізюмський	Балаклійська міська громада	2	1	4	2
6		Барвінківська міська громада	-	-	1	0
7		Борівська селищна громада	-	-	3	1
8		Донецька селищна громада	-	-	2	0
9		Ізюмська міська громада	-	-	3	1
10		Куньєвська сільська громада	-	-	1	0
11		Красноградський	Красноградська міська громада	2	0	3
12	Наталинська сільська громада		1	0	-	-
13	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	1	0
14		Дергачівська міська громада	1	0	2	1
15		Липецька сільська громада	-	-	1	1
16		Люботинська міська громада	1	1	3	1
17		Нововодолазька селищна громада	2	0	1	0
18		Солоницівська селищна громада	-	-	2	0
19	Чугуївський	Слобожанська селищна громада	1	0	1	0
20		Старосалтівська селищна громада	-	-	2	0
21		Чкаловська селищна громада	-	-	1	0
22		Чугуївська міська громада	3	2	4	2
Разом			18	4	42	13

Переможцями стали **13** учасників із **10** територіальних громад (**4** із **3** – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Балаклійської (Ізюмський район), Люботинської (Харківський район), Чугуївської міських громад. У 2023/2024 навчальному році є переможці у Богодухівській, Валківській міських, Золочівській селищній (Богодухівський район), Ізюмській міській, Борівській селищній (Ізюмський район), Дергачівській міській, Липецькій сільській (Харківський район) громадах.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* взяли участь **118** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»). Порівняно з попереднім навчальним роком (**64** учасники) кількість учасників обласної олімпіади з *англійської мови* збільшилася на **84,38 %**.

Найбільша кількість учасників (**40**) – у Шевченківському районі. У Салтівському районі участь у змаганнях взяли **13** учнів, у Слобідському – **10** (таблиця 1.2.2).

Таблиця 1.2.2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	5	2	8	5
2	Київський	5	5	9	7
3	Немишлянський	7	4	8	6
4	Новобаварський	8	7	7	5
5	Основ'янський	5	3	4	4
6	Салтівський	4	4	13	11
7	Слобідський	7	2	10	5
8	Холодногірський	4	1	7	3
9	Шевченківський	13	6	40	20
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	3	2	4	4
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	3	1	8	2
Разом		64	37	118	72

Переможцями стали **72** учасники, що складає **80,00 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців у Шевченківському районі: **20** із **40** учасників (**6** із **13** – у 2022/2023 навчальному році).

Підвищилися показники участі на обласному етапі олімпіади у Салтівському (**11** переможців із **13** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **4** – у 2022/2023 навчальному році), Київському (**7** із **9** – у 2023/2024 навчальному році; **5** із **5** – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янському (**4** із **4** – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) районах.

Високу результативність участі в змаганнях протягом двох років демонструють учні Новобаварського району (**5** переможців із **7** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **7** із **8** – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» **усі** учасники змагань стали переможцями (2 із 3 – у 2022/2023 навчальному році). У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради» 2 учні здобули перемогу серед 8 учасників (1 із 3 – у 2022/2023 навчальному році).

По ЗЗСО обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *англійської мови* взяли участь **17** учнів із **4** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *англійської мови* *збільшилася більше ніж у 4 рази*. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **4** учні із **2** закладів освіти.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні закладів, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради, КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради та КЗ «Харківська спеціальна школа № 12» Харківської обласної ради (таблиця 1.2.3).

Таблиця 1.2.3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради	3	3	10	4
2	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради	-	-	5	0
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради	-	-	1	1
4	КЗ «Харківська спеціальна школа №12» Харківської обласної ради	-	-	1	0
5	КЗ «Харківська спеціальна школа ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради	1	0	-	-
Разом		4	3	17	5

Успішно виступили на обласному етапі олімпіади з *англійської мови* учні Комунального закладу «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради: **4** переможці серед **10** учасників. Для порівняння: **3** переможці із **3** учасників змагань – у 2022/2023 навчальному році.

Серед переможців **1** учасник КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради. У 2022/2023 навчальному році учні цього закладу освіти участь в обласному етапі з *англійської мови* не брали.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови у 2023/2024 році проходив у дистанційному форматі. Під час проведення конкурсних випробувань серед учнів/учениць 9-х – 11-х класів закладів загальної середньої освіти визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій з трьох аспектів мовленнєвої діяльності: читання, письма й говоріння. 177 учасників/учасниць виконували завдання письмового туру в Google-формах під відеонаглядом уповноважених членів журі. Конкурсне випробування з визначення рівня вмінь усного продукування та усної взаємодії проведено за допомогою відеоконференцій «Zoom». Учасники приєднувалися по черзі відповідно до порядку виступу та спілкувалися з членами журі.

Завдання з **читання** склалися з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання. У блоках завдань були представлені питання не тільки за змістом, але й на розуміння основної ідеї, а також відтінків слів, використаних авторами.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати за виконання завдань із читання, – 40. Найкраще із завданнями з читання впоралися учні/учениці 10-х класів (відсоток виконання – 87,2), найгірше – 9-х класів (72%). У 11-му класі відсоток виконання дорівнює 84,5.

Максимальну кількість балів за завдання з читання отримали два дев'ятикласники, вісім учнів/учениць 10-го класу та дві одинадцятикласниці. Вісім учасників (п'ять учнів/учениць 9-го класу, одна учениця 10-го та дві – 11-го), впоралися із завданнями на 50% або менше (від 12 до 20 балів), що свідчить про недостатній словниковий запас, невміння застосовувати стратегії читання.

Проаналізувавши виконання завдань, можна зробити висновок, що учні здебільшого розуміють автентичні тексти різних жанрів і стилів, уміють знаходити необхідну інформацію, але мають певні труднощі щодо аналізу та співставлення інформації, не можуть зробити висновки з прочитаного.

Творче письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі.

Писемне продукування виявилось найскладнішим випробуванням для учасників усіх паралелей. Максимальна кількість балів за творчу письмову роботу – 60. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Відсоток виконання творчого письмового завдання учнями 11-х класів становить 40,8%, 10-х – 63,4%, 9-х – 58,4%. П'ять учнів/учениць 9-го класу (8% учасників цієї паралелі), тринадцять – 10-го (23%) і три – 11-го (5%) виконали це завдання на високому рівні (від 50 до 58 балів). П'ять учасників/учасниць 9-го класу (8%) та чотири – 11-го (6,6%) показали низький рівень (15 – 29 балів), що свідчить про незнання структури есе, бідний лексичний запас. Сорок два учасники/учасниці змагались (23,7%) отримали 0 балів за творчу письмову роботу у зв'язку з порушенням принципів академічної доброчесності.

Аналіз творів свідчить про те, що більшість учасників олімпіади не вміють концентровано висловлювати свої ідеї й аргументи, а також наводити приклади, що доводять їхню точку зору на задану тему. Серед типових лексичних і граматичних помилок: стилістично неправильне вживання слів, неузгодженість підмета й присудка, порушення порядку слів у реченні, використання неправильної видо-часової форми дієслова, помилки при вживанні артиклів, неправильне використання прийменників, займенників, сполучників.

Конкурсне завдання з **говоріння** складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої (1 хв.) підготовки повинні були висловитись, реалізуючи комунікативну спрямованість спілкування, тобто не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі (максимальна кількість балів – 60).

Відсоток виконання у 9-му класі дорівнює 66,3%, у 10-му – 65,8%, в 11-му – 65,7%. Три учениці (дві 9-го та одна 10-го класу) отримали найвищу кількість балів, продемонструвавши вміння логічно й аргументовано викладати свої думки в усному спілкуванні. Ще шістьнадцять дев'ятикласників/ць (26,7%), одинадцять десятикласників/ць (19,6%) та десять одинадцятикласників/ць (16,4%) продемонстрували високий рівень (51 – 59 балів). Поряд із цим, чотирнадцять учнів/учениць 9-го класу (23,3%), десять – 10-го (17,9%) та сім – 11-го (11,5%) показали низький рівень усного продукування та взаємодії (від 5 до 28 балів).

Під час говоріння не всі учасники олімпіади розкрили зміст теми; лексична насиченість усного мовлення школярів не завжди відповідала вимогам програми. Деякі учні не могли аргументовано доводити власну точку зору, висловити своє ставлення до предмета спілкування.

Німецька мова

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *німецької мови* взяли участь **58** учнів. Із них **28** учнів (**48,28 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **59** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з німецької мови майже не змінилася.*

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *німецької мови* взяли участь **8** учнів із **4** територіальних громад Харківської області. Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *німецької мови* у територіальних громадах області *дещо збільшилася.* Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **6** учнів із **4** територіальних громад (*таблиця 1.2.2.1*).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з німецької мови по територіальних громадах області**

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	2	0	-	-
2	Красноградський	Кегичівська селищна громада	1	0	1	0
3	Харківський	Солоницівська селищна громада	-	-	3	0
4	Чугуївський	Зміївська міська громада	2	0	1	1
5		Чугуївська міська громада	1	0	3	1
Разом			6	0	8	2

У 2023/2024 навчальному році 2 учні у Зміївській та Чугуївській міських громадах (Чугуївський район) стали переможцями. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році у територіальних громадах області не було переможців. Два роки поспіль в обласній олімпіаді з німецької мови беруть участь учні Кегичівської селищної громади (Красноградський район). Серед учасників олімпіади були учні ЗЗСО Солоницівської селищної громади (Харківський район), які у минулому році не брали участь у змаганнях.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови взяли участь 50 учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»). Порівняно з попереднім навчальним роком (53 учасники) кількість учасників обласної олімпіади з німецької мови децю зменшилася (таблиця 1.2.2.2).

Таблиця 1.2.2.2

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з німецької мови по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	2	2	2	1
2	Київський	8	6	6	4
3	Немишлянський	3	1	3	0
4	Новобаварський	4	2	6	2
5	Основ'янський	3	0	3	1
6	Салтівський	9	8	9	9
7	Слобідський	5	2	5	4
8	Холодногірський	4	0	3	1
9	Шевченківський	8	4	8	4
10	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	7	4	5	0
Разом		53	29	50	26

Найбільша кількість учасників (**9**) – у Салтівському районі. У Шевченківському районі участь у змаганнях взяли **8** учнів.

Два роки поспіль успішно виступають на обласному етапі з *німецької мови* учні Салтівського району: **9** переможців із **9** учасників змагань у 2023/2024 навчальному році; **8** із **9** – у 2022/2023 навчальному році.

Стабільні результати показують учні Шевченківського району (**4** із **8** – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **8** – у 2022/2023 навчальному році). *Покрацилися показники* участі учнів Слобідського району (**4** із **5** – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **5** – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! У Немишлянському районі відсутні переможці серед **3** учасників (**1** із **3** – 2022/2023 навчальному році).

Погіршилися результати обласного етапу олімпіади з *німецької мови* в КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради», де **жоден** учасник не став переможцем (**4** із **7** – 2022/2023 навчальному році).

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови у 2023/2024 році проходив у дистанційному форматі. Під час проведення конкурсних випробувань серед учнів 9-х – 11-х класів закладів загальної середньої освіти визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій з трьох аспектів мовленнєвої діяльності: читання, письма й говоріння. 58 учасників виконували завдання письмового туру в Google-формах під відеонаглядом уповноважених членів журі. Конкурсне випробування з визначення рівня вмінь усного продукування та усної взаємодії проведено за допомогою відеоконференцій «Zoom». Учасники приєднувалися по черзі відповідно до порядку виступу та спілкувалися з членами журі.

Завдання з **читання** склалися з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання. Максимальна кількість балів, яку можна було отримати за виконання завдань із читання, – 40. Найкраще із завданнями з читання впоралися учні 11-х класів (відсоток виконання – 81,3), найгірше – 10-х класів (77,8%). У 9-му класі відсоток виконання дорівнює 78,3.

Одна учениця 9-го класу, одна – 10-го та 3 учні/учениці 11-го набрали максимально можливу кількість балів за виконання завдань з читання. Три дев'ятикласники/ці впоралися із завданнями на 50% або менше (18 – 20 балів), що свідчить про недостатній словниковий запас, невміння застосовувати стратегії читання.

Проаналізувавши виконання завдань, можна зробити висновок, що учні здебільшого розуміють автентичні тексти різних жанрів і стилів, уміють знаходити необхідну інформацію, але мають труднощі при співставленні фактів і виокремленні деталей тексту.

Творче письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі.

Максимальна кількість балів за творчу письмову роботу – 60. Традиційно завдання, що передбачає написання власного висловлення, викликало в учасників труднощі. Відсоток виконання творчого письмового завдання учнями 11-х класів становить 71,4%, 10-х – 59,4%, 9-х – 82,8%. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Високий рівень писемної мовленнєвої компетенції (від 51 до 58 балів) продемонстрували п'ять одинадцятикласників/ць (31,3% учасників цієї паралелі), одна десятикласниця (5,6%) і дванадцять дев'ятикласників/ць (50%). На низькому рівні творчу письмову роботу виконали шість учасників/учасниць 10-го класу (23 – 27 балів), що свідчить про бідний лексичний запас, невміння структурувати власні думки.

Обсяг творчих робіт відповідав вимогам навчальних програм. У своїх роботах учасники використали лексику, кліше та ідіоматичні звороти до запропонованих тем. Але учнями було допущено ряд типових орфографічних і граматичних помилок: неправильний порядок слів у підрядних та сурядних реченнях, керування дієслів, кон'юнктив, відмінювання прикметників та іменників, використання часових форм дієслів.

Конкурсне завдання з **говоріння** складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої (1 хв.) підготовки повинні були висловитись, реалізуючи комунікативну спрямованість спілкування, тобто не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі (максимальна кількість балів – 60).

Усне продукування та взаємодія виявилися найскладнішим випробуванням для учасників усіх паралелей, особливо дев'ятикласників. Відсоток виконання у 9-му класі дорівнює 46,5%, у 10-му – 63%, в 11-му – 67,6%. Одна учениця 11-го класу (7,1%) отримала найвищу кількість балів, продемонструвавши вміння логічно й аргументовано викладати свої думки в усному спілкуванні. Високий рівень усної мовленнєвої компетенції (52 – 55 балів) також показали одна дев'ятикласниця (25%), два десятикласники (16,7%) та один одинадцятикласник (7,1%). Поряд із цим, два учні/учениці 9-го класу (18,2%), три – 10-го (25%) та два – 11-го (14,3%) показали дуже низький рівень (від 4 до 12 балів).

Об'єм усних повідомлень та лексична насиченість усного мовлення школярів не завжди відповідали вимогам програми. Учні припускалися фонетичних, граматичних і лексичних помилок. Під час говоріння не всі учасники олімпіади розкрили зміст теми; висловлюванням бракувало чіткості, логічності та структурованості, наявності висновків.

Французька мова

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *французької мови* взяли участь **37** учнів. Із них **19** учнів (**51,35 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **36** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з французької мови майже не змінилася.

По територіальних громадах області та місту Харкову. У 2023/2024 навчальному році, як і в минулому навчальному році, учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови стали учні Солоницівської селищної громади (Харківський район), **8** районів міста Харкова та **1** закладу освіти міської мережі (Комунального закладу «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області») – таблиця 1.2.3.1.

Таблиця 1.2. 3.1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови

№	Район/місто	Територіальна громада/район міста Харкова	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Харківський	Солоницівська селищна громада	1	0	2	2
2	м. Харків	Індустріальний	2	0	3	1
3		Київський	3	0	2	0
4		Немишлянський	3	1	3	0
5		Новобаварський	4	2	3	0
6		Основ'янський	2	0	2	1
7		Слобідський	2	1	2	1
8		Холодногірський	5	4	4	2
9		Шевченківський	9	7	11	8
10		КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	5	3	5	4
Разом			36	18	37	19

Найкращі результати обласної олімпіади з французької мови протягом двох років показують учні Шевченківського району міста Харкова (**8** переможців із **11** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **7** із **9** – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль є переможці на обласному етапі олімпіади у Холодногірському (**2** переможці з **4** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) та Слобідському районах (**1** із **2** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **2** – у 2022/2023 навчальному році).

Покращилися показники участі в обласній олімпіаді з французької мови в Солоницівській селищній громаді (**2** переможці із **2** учасників), Індустріальному (**1** переможець із **3** учасників) та Слобідському (**1** із **2**) районах міста Харкова, де в минулому році взагалі не було переможців змагань.

Зверніть увагу! Погіршилися результати обласної олімпіади в Немишлянському (**жодного** переможця із **3** учасників у 2023/2024 навчальному

році; **1** із **3** – 2022/2023 навчальному році) та Новобаварському (**жодного** із **3** – у 2023/2024 навчальному році; **2** з **4** – у 2022/2023 навчальному році) районах.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови у 2023/2024 році проходив у дистанційному форматі. Під час проведення конкурсних випробувань серед учнів 9-х – 11-х класів закладів загальної середньої освіти визначався рівень сформованості мовленнєвих компетенцій з трьох аспектів мовленнєвої діяльності: читання, письма й говоріння. 37 учасників виконували завдання письмового туру в Google-формах під відеонаглядом уповноважених членів журі. Конкурсне випробування з визначення рівня вмінь усного продукування та усної взаємодії проведено за допомогою відеоконференцій «Zoom». Учасники приєднувалися по черзі відповідно до порядку виступу та спілкувалися з членами журі.

Завдання з **читання** склалися з декількох текстів для читання, до кожного з яких ставилися запитання. Максимальна кількість балів, яку можна було отримати за виконання завдань із читання, – 40. Найкраще із завданнями з читання впоралися учні/учениці 10-х класів (відсоток виконання – 96%), найгірше – 11-х класів (62,1%). У 9-му класі відсоток виконання дорівнює 90.

Дві дев'ятикласниці (18,2%) та вісім десятикласників/ць (66,7%) отримали максимальну кількість балів за виконання завдань з читання. Один учень 11-го класу впорався із завданнями з читання на 50% (20 балів), що свідчить про недостатній словниковий запас, невміння застосовувати стратегії читання.

Проаналізувавши виконання завдань, можна зробити висновок, що учні здебільшого розуміють автентичні тексти різних жанрів і стилів, уміють знаходити необхідну інформацію, але мають певні труднощі при співставленні фактів і виокремленні деталей тексту.

Творче письмове завдання складалося із запропонованих трьох проблемних тем, із яких учні мали обрати одну й прокоментувати її в письмовій формі.

Максимальна кількість балів за творчу письмову роботу – 60. Традиційно завдання, що передбачає написання власного висловлення, викликало в учасників труднощі. Відсоток виконання творчого письмового завдання учнями/ученицями 11-х класів становить 64,6%, 10-х – 63,6%, 9-х – 67,3%. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Високий рівень писемної мовленнєвої компетенції (51 – 58 балів) продемонстрували три учасники/учасниці 11-го класу (21,4%), один учасник 10-го класу (8,3%) і одна учасниця 9-го (8,3%). Варто зазначити, що дві одинадцятикласниці продемонстрували надзвичайно низький рівень умінь писемного продукування (3 бали із 60 можливих).

Обсяг творчих робіт здебільшого відповідав вимогам навчальних програм. У своїх роботах учасники використали лексику, кліше та ідіоматичні звороти до запропонованих тем. Але учнями було допущено ряд типових орфографічних і граматичних помилок: неузгодженість прикметників з іменниками; неправильне вживання артиклів, неправильне вживання граматичних часів. Результати

аналізу виконання творчої письмової роботи свідчать про те, що більшість учнів мають бідний лексичний запас, не вміють структурувати свої думки.

Конкурсне завдання з **говоріння** складалося в кожному класі з проблемних ситуацій спілкування. Учні мали нагоду обрати з трьох ситуацій одну й після короткої (1 хв.) підготовки повинні були висловитись, реалізуючи комунікативну спрямованість спілкування, тобто не обмежуючись монологічним висловлюванням, а стимулюючи спілкування з членами журі (максимальна кількість балів – 60).

Усне продукування та взаємодія виявилися найскладнішим випробуванням для учасників усіх паралелей. Відсоток виконання у 9-му класі дорівнює 48,3%, у 10-му – 49,4%, в 11-му – 53,6%. Жоден учень не набрав максимальної кількості балів. Високий рівень усної мовленнєвої компетенції (понад 50 балів) показали три дев'ятикласниці, дві десятикласниці та одна одинадцятикласниця. Поряд із цим, п'ять учнів 9-го класу (38%), три – 10-го (20%) та два – 11-го (25%) показали низький рівень (від 11 до 20 балів).

Об'єм усних повідомлень та лексична насиченість усного мовлення школярів не завжди відповідали вимогам програми. Учні припускалися фонетичних помилок, порушували правила утворення часів, множини та роду іменників, прикметників. Зміст повідомлень деяких учасників лише частково відповідав обраній темі; висловлюванням бракувало чіткості, логічності та структурованості, наявності висновків.

Іспанська мова

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *іспанської мови* взяли участь **11** учнів із **3** ЗЗСО – Харківського ліцею № 17 (**8** учасників; **7** переможців), Харківського ліцею № 58 (**2** учасники; **1** переможець) та ХПЛ «НУА» Харківської області (**1** учасник; **1** переможець). У 2022/2023 навчальному році участь у обласній олімпіаді з *іспанської мови* брали **8** учнів із **2** ЗЗСО – Харківського ліцею № 17 (**7** учасників; **5** переможців) та ХПЛ «НУА» Харківської області (**1** учасник; **1** переможець), тоді як учні Харківського ліцею № 58 участь у змаганнях не брали.

Кількість учасників обласної олімпіади з іспанської мови у 2023/2024 навчальному році збільшилася на 37,50 %, а показник кількості переможців олімпіади підвищився на 50,00 %.

Мова іврит та єврейська література

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *мови іврит та єврейської літератури* взяли участь **6** учнів Харківського ліцею № 170. **Усі** учасники здобули перемогу в змаганнях.

У 2022/2023 навчальному році участь у змаганнях взяли **8** учнів цього закладу, які стали переможцями обласного етапу олімпіади.

Зверніть увагу! Кількість учасників обласної олімпіади з мови іврит та єврейської літератури та кількість переможців олімпіади зменшилася.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з іноземних мов рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ спільно з керівниками ТМО вчителів іноземних мов:

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з іноземної мови в порівнянні з результатами по області, з'ясувати чинники, що вплинули на результативність виступу команди, ознайомити з результатами аналізу вчительську спільноту.

2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.

3. У межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

4. Проаналізувати вчительський контингент району з метою вибору педагогів-тренерів для підготовки учнів до участі в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади. Тренерами обирати вчителів, учні яких мають стабільно високі результати виступів на олімпіаді.

5. Організувати відбірково-тренувальні збори для переможців II (районного) етапу олімпіади.

6. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.

Учителям іноземних мов:

1. Посилити індивідуальну роботу з лінгвістично обдарованими учнями, передбачити додаткові заняття та консультації.

2. Застосовувати методику проблемного навчання для розвитку критичного мислення школярів, удосконалювати вміння учнів аналізувати, синтезувати, узагальнювати.

3. Працювати над розширенням та збагаченням лексичного запасу школярів через читання текстів різноманітної тематики та шляхом цілеспрямованої роботи над вивченням синонімів, антонімів, прислів'їв, сталих висловів тощо.

4. Спрямовувати знання учнів на комунікативний аспект спілкування, сприяти розвитку усного мовлення та письмової компетенції учнів, заохочувати учнів висловлювати власну точку зору, наводити приклади з життєвих ситуацій, аргументувати свою позицію тощо.

5. Надавати пріоритети використанню автентичних текстів, аудіо- та відеоматеріалів, що забезпечить нормативність мовлення й створить сприятливе підґрунтя для розвитку комунікативних умінь учнів.

6. Проводити з учнями роз'яснювальну роботу щодо дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема, доброчесного використання інструментів ШІ. Наголошувати на тому, що учасники змагань, які претендують на перемогу, під час писемного продукування та усної взаємодії мають продемонструвати не лише високий рівень володіння мовою, а й свою унікальність та індивідуальність.

Географія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *географії* взяв участь **151** учень. Із них **76** учнів (**50,33 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **96** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з географії збільшилася на **57,29 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *географії* взяли участь **43** учні з **19** територіальних громад Харківської області. Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з географії у територіальних громадах області збільшилася **вдвічі**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяв **21** учень із **12** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Барвінківської, Ізюмської міських, Борівської, Савинської селищних, Куньєвської сільської (Ізюмський район), Кегичівської селищної (Красноградський район) Безлюдівської селищної (Харківський район), Малинівської селищної (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Богодухівській міській, Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Донецькій селищній (Ізюмський район), Зачепилівській селищній, Старовірівській сільській (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Люботинській, Мерэф'янській, Південній міських, Височанській, Малоданилівській, Пісочинській, Роганській, Солоницівській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Новопокровській, Старосалтівській, Печенізькій, Чкаловській селищних (Чугуївській район) громадах (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	2	1	2	1
2		Золочівська селищна громада	2	1	3	3
3	Ізюмський	Балаклійська міська громада	3	1	2	1
4		Барвінківська міська громада	-	-	1	0
5		Борівська селищна громада	-	-	3	0

6		Ізюмська міська громада	-	-	5	1
7		Куньєвська сільська громада	-	-	2	0
8		Савинська селищна громада	-	-	3	0
9	Красноградський	Кегичівська селищна громада	-	-	2	1
10		Красноградська міська громада	2	0	1	1
11		Наталинська сільська громада	2	0	2	1
12		Сахновщинська селищна громада	1	0	1	0
13		Старовірівська сільська громада	1	1	-	-
14	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	3	1
15		Дергачівська міська громада	2	1	1	1
16		Нововодолазька селищна громада	2	0	1	0
17	Чугуївський	Зміївська міська громада	1	0	4	2
18		Малинівська селищна громада	-	-	2	0
19		Слобожанська селищна громада	1	0	3	1
20		Чугуївська міська громада	2	1	2	1
Разом			21	6	43	15

Переможцями стали **15** учасників із **12** територіальних громад (**6** із **6** – у 2022/2023 навчальному році). *Найбільша кількість переможців (3)* – у Золочівській селищній громаді, де *всі* учасники здобули перемогу в змаганнях (**1** переможець із **2** учасників – у 2022/2023 навчальному році). *Два роки поспіль* перемогу в змаганнях здобувають учні Балаклійської, Валківської, Дергачівської, Чугуївської міських громад. *Підвищилися результати* обласного етапу олімпіади у Зміївській міській громаді, де **2** переможці із **4** учасників (*жодного* переможця – у 2022/2023 навчальному році). У 2023/2024 навчальному році є переможці у громадах, де минулого року учасники не здобували перемогу в змаганнях – у Красноградській міській, Наталинській сільській, Слобожанській селищній, та в громадах, учні яких не брали участь у змаганнях у 2022/2023 навчальному році – в Ізюмській міській, Кегичівській та Безлюдівській селищних.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *географії* взяли участь **88** учнів закладів загальної середньої освіти районів *міста Харкова* та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»). Порівняно з попереднім навчальним роком (**67** учасників) *кількість учасників обласної олімпіади з географії збільшилася на 31,34 %*.

Найбільша кількість учасників (15) – у Салтівському районі, *найменша (3)* – в Основ'янському (таблиця 2).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	5	5	7	4
2	Київський	6	1	6	4
3	Немишлянський	9	7	12	5
4	Новобаварський	8	5	10	8
5	Основ'янський	4	1	4	0
6	Салтівський	12	9	15	11
7	Слобідський	3	1	11	5
8	Холодногірський	4	1	8	6
9	Шевченківський	8	5	11	5
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	4	1	1	1
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	4	2	3	2
Разом		67	38	88	51

Серед учасників змагань **51 переможець**, що складає **67,11 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

*Два роки поспіль **найбільша** кількість переможців у Салтівському районі: **11** із **15** учасників (**9** з **12** у 2022/2023 навчальному році).*

*Успішно виступають протягом двох років на обласному етапі олімпіади з географії учні Новобаварського району: **8** переможців із **10** учасників (**5** із **8** у 2022/2023 навчальному році).*

*Підвищилися показники участі в олімпіаді в Київському (**4** переможці з **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **6** – у 2022/2023 навчальному році), Слобідському (**5** із **11** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **3** – у 2022/2023 навчальному році), Холодногірському (**6** із **8** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **4** – у 2022/2023 навчальному році) районах. У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради» – **3** учасники змагань, а **2** стали переможцями (**2** із **4** – у 2022/2023 навчальному році). У КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» участь в обласній олімпіаді брав **1** учень, який став переможцем (**1** переможець із **4** учасників – у 2022/2023 навчальному році)*

Зверніть увагу! *Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Немишлянського (**5** переможців із **12** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **7** із **9** – у 2022/2023 навчальному році), Шевченківського (**5** переможців із **11** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **5** із **8** – у 2022/2023 навчальному році) районів. В Основ'янському районі **відсутні** переможці змагань серед **4** учасників (**1** переможець із **4** учасників – у 2022/2023 навчальному році).*

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *географії* взяли участь **20** учнів із **5** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Кількість учасників обласної олімпіади з географії порівняно з попереднім навчальним роком збільшилася у 2,5 рази. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли 8 учнів із 4 закладів освіти (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради	4	2	15	7
2	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради	-	-	2	2
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради	2	2	1	0
4	КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради	1	0	1	0
5	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
6	КЗ «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Патріот”» Харківської обласної ради	1	1	-	-
Разом		8	5	20	10

Два роки поспіль успішно виступають учні КЗ «Харківський науковий ліцей “Обдарованість”» Харківської обласної ради, де у 2023/2024 навчальному році найбільша кількість учасників (15) і переможців (7). Для порівняння: 2 переможці із 4 учасників у 2022/2023 навчальному році.

У КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради (2 учасники) та КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради (1) усі учасники стали переможцями змагань. У 2022/2023 навчальному році учні цих закладів освіти участь в обласній олімпіаді з географії не брали.

Зверніть увагу! *Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради, де 1 учень брав участь у змаганнях, але не став переможцем (2 переможці із 2 учасників – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль немає переможців серед учнів КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради.*

Аналіз виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії

Завдання III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії для кожної паралелі склалися з теоретичного (1 питання), тестового (20 завдань) і практичного (1 географічна задача та 10 завдань на географічній карті) турів. Максимальна кількість балів за виконання завдань у 8-11-му класах – 52.

Журі визначило максимально набрану кількість балів за паралелями:

- 8 клас – 48;
- 9 клас – 46;
- 10 клас – 52;
- 11 клас – 48.

Кількість балів і відсоток виконання завдань переможцями подано в таблиці 4.

Таблиця 4

Показники виконання завдань переможцями III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії

Клас	I місце		II місце		III місце	
	Кількість набраних балів		Кількість набраних балів		Кількість набраних балів	
	Процент виконання завдань		Процент виконання завдань		Процент виконання завдань	
8	45	48	41	43	37	40
	87%	92%	79%	83%	71%	77%
9	45	46	42	43,5	38	41,5
	87%	88%	81%	84%	73%	80%
10	52	52	46	47	43	45
	100%	100%	88%	90%	83%	87%
11	48	48	46	47	44	45
	92%	92%	88%	90%	85%	87%

Найкращі показники виконання завдань мають учні 10 та 11-х класів, *найгірші* – 8-х. Зміст завдань III етапу олімпіади з географії відповідав вимогам навчальної програми та був спрямований на стимулювання учнів до подальшого вдосконалення знань і формування предметних компетентностей.

Типові помилки

8 клас

1. *Найкраще* учні та учениці виконали практичне завдання, щодо визначення за поданою інформацією та зображеннями назву острова / архіпелага Світового океану. (середній бал за це завдання 8,37 з 10 можливих). 47% учнів отримали за це завдання максимальну оцінку.

2. *На високому рівні учні та учениці виконали тестові завдання.* Середній бал за це завдання в учнів становить 14,63 балів із 20 можливих (73,16%). Але, лише тільки одна учасниця отримала максимальну оцінку за тестові завдання.

3. Багато проблем в учнів викликало теоретичне завдання, щодо аналітичної роботи з географічною картою. Є частина учнів, які отримали 0 балів за теоретичне питання. Середній бал за це завдання становить 5,5 із 10 можливих (55,53%).

9 клас

1. *Учні непогано впорались із теоретичним завданням.* В середньому за на теоретичне питання учні набрали 6,95 бали із 12 можливих (58%). Учасникам та учасницям географічної олімпіади необхідно було пояснити, у якій природній зоні знаходиться океанічне узбережжя Південної Америки в районі міста Кальяо – головного порту й аеропорту Перу (12° пд. ш.; 77° зх. д.)? Оцінити, з якою імовірністю там може статися кожне з перерахованих природних явищ: землетрус; виверження вулкану; цунамі; прогрівання морської води до +27°C; охолодження морської води до +5°C; тропічний ураган; тривала посуха; різке зниження нічної температури повітря; зимові морози; повені внаслідок злив. По кожному явищу дати стисле роз'яснення (одним-двома реченнями). Ця частина Перу зайнята прибережною пустелею Атакама, яка виникла внаслідок дії холодної Перуанської течії. Природна зона тут – тропічна пустеля. Клімат – тропічний пустельний. Таким чином, в районі Кальяо висока імовірність тривалої посухи та різкого зниження нічної температури повітря. Через холодну течію, де температура води звичайно нижча за 20°C, прогрівання морської води до +27°C малоімовірне. Але умови тут тропічні, тому зимові морози та охолодження морської води до +5°C - неможливі. Зливи й повені в Атакамі – величезна рідкість. Тропічні урагани – теж. Урагани приходять зі сходу разом з пасатами, тому спостерігаються не на західному, а на східному узбережжі Південної Америки. Імовірність землетрусів, цунамі, наслідків вулканізму тут дуже висока, бо район розташований біля підніжжя Анд - молодих і сейсмічно активних гір.

2. *Непогано учні та учениці виконали тестові завдання.* Середній бал за це завдання в учнів становить 17 балів із 20 можливих (85 %).

3. *Жоден з учасників олімпіади не зміг повністю вирішити завдання,* де необхідно було проаналізувати чотири карти зміни солоності Азовського моря у другій половині ХХ століття та Пояснити, як зміни солоності морської води вплинули на органічний світ і рибну продуктивність Азовського моря. Причини збільшення солоності Азовського моря:

- а) зменшення річкового стоку – воду Дона, Кубані, Кальміуса та ін. річок забрали на зрошення полів, на водопостачання промисловості та міст; дуже багато води затримано у водосховищах (особливо – у Цимлянському), звідки вона випаровується, потрапляє під землю та ін.;
- б) приплив більш солоної води з Чорного моря, де вона 50 років тому була майже удвічі більша, ніж в Азовському морі.

в) збільшення солоності води Азовського моря з 11 до 14‰ стало згубним для багатьох прісноводних видів органічного світу, для цінних прохідних риб (осетрових, судака та ін.), і продуктивність моря зменшилася у кілька разів.

10 клас

1. 19 учасників олімпіади повністю вирішили географічну задачу. Необхідно було зрозуміти, що між Гонолулу (158° зх. д.) і Шанхаєм (122° сх. д.) – шість годинних поясів. Відстань між цими містами літак долає за 9 годин 30 хвилин. Літак вилітає з Гонолулу до Шанхая 5 лютого о 8.30 за гавайським часом. Пробувши у аеропорту Пудун (Шанхай) 5 годин, літак вилетів назад – на Гавайї. Назвіть дату й час прильоту цього літака до Гонолулу (за гавайським часом). Для розв'язання задачі необхідно пам'ятати, що час по годинних поясах збільшується у східному напрямку, але при перетині лінії зміни дат (район меридіану 180°) треба робити відповідні корективи – або віднімати добу (якщо рух із заходу на схід), або додавати її (якщо рух зі сходу на захід).

У нашому випадку літак спочатку рухається зі сходу на захід. Якщо у Гонолулу на момент вильоту було 8.30 5 лютого, то у Шанхаї – на 6 годин менше, але наступного дня, тобто 2.30 6 лютого.

Політ триває 9 годин 30 хвилин, значить, у Шанхаї літак приземлиться о 12.00 6 лютого.

Після 5-годинної стоянки в аеропорту Пудун (Шанхай) літак повертається у Гонолулу. Виліт із Шанхая – о 17.00 6 лютого. На цей момент у Гонолулу – 23.00 5 лютого.

Після польоту, що тривав 9 годин 30 хвилин, літак приземляється у Гонолулу – о 8.30 6 лютого, тобто рівно через добу (політ туди і назад тривав 19 годин плюс 5 годин стоянки). Можна зробити такі записи:

Час у Гонолулу на момент вильоту до Шанхая 8.30 – 5 лютого.

Час у Шанхаї на момент вильоту із Гонолулу: $8.30 - 6.00 = 2.30$ – 6 лютого.

Час у Шанхаї на момент посадки в аеропорту Пудун: $2.30 + 9.30 = 12.00$ – 6 лютого.

Час у Шанхаї на момент зворотного вильоту до Гонолулу: $12.00 + 5.00 = 17.00$ – 6 лютого.

Час у Гонолулу на момент зворотного вильоту із Шанхая: $17.00 + 6.00 = 23.00$ – 5 лютого.

Час у Гонолулу на момент прильоту із Шанхая: $23.00 + 9.30 = 8.30$ – 6 лютого.

Середній бал за це завдання становить 7,35 із 10 можливих (73,49%).

2. На досить високому рівні учасники виконали тестові завдання. Середній бал за ці завдання в учнів становить 16,09 балів із 20 можливих (80,47%).

11 клас

1. Труднощі викликало теоретичне завдання про кількість населення Землі упродовж історичного часу. Які фактори стримували зростання населення

планети, які, навпаки, сприяли збільшенню кількості землян і навіть виникненню демографічного вибуху. Канадський учений Поль Чефурка вважає, що стрімке зниження видобутку нафти та інших важливих енергоносіїв (газу, вугілля, урану) невдовзі призведе до різкого зменшення кількості населення Землі. Спробуйте викласти дві точки зору на це питання:

а) відзначаючи позитивні моменти в демографічному прогнозі Чефурки;

б) знаходячи недоліки в припущеннях ученого. Це питання вимагає викладу думок учня. Чефурка, дійсно, має рацію, бо такі демографічні прогнози є (називаються вони «мінімальні» – за такими прогнозами населення зменшиться до 2 млрд осіб). Але навряд чи це станеться. «Помірні» прогнози демографів дають цифри у 2-3 рази більші (зменшення населення Землі до 4-6 млрд осіб), а «оптимістичні» – у 3-4 рази більші (до 6-9 млрд). Пов'язувати енергоносії типу нафти і кількість населення навряд чи варто – Чефурка забуває про альтернативні джерела енергії – сонячну, вітрову, геотермальну та ін. Тут можна з ним сперечатися. Середній бал за це завдання становить 8,1 із 12 можливих (68%).

2. Складнощі викликало в учнів друге завдання про походження каміння у вигляді видовженого утворення. Купи каміння у вигляді видовженого утворення – це морена гірського льодовика. Морени складаються з уламкового матеріалу різного розміру – від велетенських валунів до глинястих часток. Розрізняють морени рухомі – ті, що рухаються під дією льодовиків (сучасні), та морени відкладені (давні). Сучасні морени можна побачити в Альпах, Гімалаях, на Кавказі, Памірі тощо. В Українських Карпатах, що зазнавали зледеніння у плейстоцені, є чимало давніх морен. У Кримських горах не було зледеніння, а тому немає й морен. Морени можуть виникати і на рівнинах завдяки покривним льодовикам. На Поліссі збереглися давні моренні відклади Дніпровського льодовика. Важливими з них є кінцеві морени, які льодовик штовхав перед собою. По них можна встановити межі поширення давнього зледеніння.

3. На *високому* рівні учасники виконали тестові завдання. Середній бал за ці завдання в учнів становить 16 балів із 20 можливих (83%).

Висновки

Усього у **III (обласному) етапі Олімпіади** взяли участь **151** учень **8-11** класів. Переможцями III етапу Олімпіади стали **76** здобувачів освіти ЗЗСО Харківської області.

На **відбірково-тренувальні збори** для підготовки команди Харківської області до IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії були запрошені учні, які посіли I та II місця на III етапі Олімпіади, у кількості 27 осіб. Але деякі з них відмовились від участі у зборах та IV етапі Олімпіади. Фактично збори відвідували 22 учня.

Для чіткої організації участі команди Харківської області у **IV етапі Олімпіади з географії** проведено якісну організаційну роботу: оформлено та відправлено до Центрального оргкомітету НЦ «МАНУ» заявку на участь у IV етапі Олімпіади, звіт про проведення III етапу олімпіади у Харківській області; налагоджено комунікацію з керівником команди.

Із 01 по 04 квітня 2024 року у м. Луцьк відбувся IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії в очній формі. Від Харківської області взяли участь 8 учнів, які отримали 2 дипломи II-го ступеня, 2 дипломи III-го ступеня та 4 дипломи учасника.

Участь у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з географії в 2023/2024 навчальному році відбувалася відповідно до нормативно-правових документів і включала II та III етапи. II та III етапи олімпіади відбулися у дистанційній формі.

За результатами виступу учнів у 2023/2024 н.р. на олімпіаді з географії найкращий результат показала команда Салтівського району Харківської міської громади.

Найбільшу кількість переможців складають учні Салтівського (11 переможців), Новобаварського (8 переможців) районів Харківської міської громади.

За результатами III етапу олімпіади з географії найскладнішими завданнями були для учнів 8-х класів. Найкраще впоралися із завданнями учні 10 та 11-х класів.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП (ЦОТ):

1. Проаналізувати результати виступу учнів команд і активізувати роботу з підготовки до олімпіади з географії у 2023/2024 н.р.
2. Провести майстер-класи для учителів щодо організації та проведення I та II етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії (вересень – жовтень 2024 року).
3. Організувати індивідуальну або групову підготовку учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії на диференційованій основі в позаурочний час (жовтень 2024 року – лютий 2025 року).
4. Формувати склад команди на III етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні, акцентувати увагу журі та оргкомітету II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії на якісному формуванні команди на III етап олімпіади.
5. Особливу увагу звертати на учнів, які вже мають певні досягнення в олімпіадах із географії, скласти районну програму їх підготовки до участі в інтелектуальних змаганнях.
6. Ініціювати створення районної школи географічно обдарованих дітей, у яку б входили переможці II етапу олімпіади з географії.
7. Оновити бази даних районів щодо роботи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО та вчителям географії:

1. Здійснити аналіз результатів виступу учнів у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії, визначити прогалини в підготовці учнів щодо тестових, теоретичних і практичних завдань олімпіад.
2. Під час підготовки до II, III та IV етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії використовувати програмні засоби навчального

призначення, Інтернет-технології, ілюстровані електронні презентації й опрацювати з учнями олімпіадні завдання II, III та IV етапів попередніх років.

3. Алгоритмізувати навчання учнів, забезпечити їх планами описів, описами порядку розв'язування й оформлення географічних задач.

4. До шкільного етапу олімпіади добирати завдання, доступні для учнів, але які за змістом і формою не дублюють питання репродуктивного рівня в кінці параграфів (відповідь на них не слід зводити тільки до викладу змісту шкільного підручника).

5. Стимулювати учнів до самостійного пошуку інформації та створення проектів.

6. Посилити практичну спрямованість навчання географії (розв'язання географічних задач, робота з картами, таблицями, графіками тощо).

7. Під час організації навчальної діяльності з картами та підручниками важливо враховувати, що в них можуть міститися застарілі статистичні, номенклатурні чи картографічні дані, які не відображають реальної ситуації в розвитку та розташування географічних об'єктів на території, що зображується.

8. Брати участь в онлайн консультаціях з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» за допомогою месенджерів та онлайн-конференцій.

Економіка (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *економіки* взяли участь **36** учнів. Із них **20** учнів (**55,56 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

Зверніть увагу! У 2022/2023 навчальному році було **44** учасники змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з економіки зменшилася на 18,18%*.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *економіки* взяли участь **7** учнів із **4** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *економіки* у територіальних громадах області збільшилася майже *вдвічі*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **4** учнів із **2** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО Балаклійської міської та Слобожанської селищної громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році.

Не було учасників обласного етапу змагань у Красноградському, Куп'янському, Лозівському, Харківському районах (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *економіки* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Золочівська селищна громада	3	2	3	1
2	Ізюмський	Балаклійська міська громада	-	-	2	1
3	Чугуївський	Слобожанська селищна громада	-	-	1	0
4		Чугуївська міська громада	1	0	1	0
Разом			4	2	7	2

Переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки стали 2 учасники із 2 територіальних громад (2 із 1 – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Золочівської селищної громади (Богодухівський район): 1 переможець з 3 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 2 з 3 – у 2022/2023 навчальному році.

У 2023/2024 навчальному році є переможець серед 2 учасників у Балаклійській міській громаді Ізюмського району, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки взяли участь 29 учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова.

Найбільша кількість учасників (5) – в Основ'янському та Слобідському районах; найменша – у Київському (1).

Зверніть увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком (40 учасників) кількість учасників обласної олімпіади з економіки зменшилася на 27,50 % (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	5	1	3	2
2	Київський	4	2	1	0
3	Немишлянський	5	4	4	3
4	Новобаварський	1	0	2	1
5	Основ'янський	3	0	5	3
6	Салтівський	9	4	3	3
7	Слобідський	8	7	5	3
8	Холодногірський	2	0	2	1
9	Шевченківський	3	2	4	2
Разом		40	20	29	18

Переможцями стали 18 учасників, що складає 90 % від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з економіки в Індустріальному (2 переможці з 3 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 1 із 5 – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янському (3 із 5 – у 2023/2024 навчальному році; жодного з 3 – у 2022/2023 навчальному році), Новобаварському (1 із 2 – у 2023/2024 навчальному році; жодного переможця, 1 учасник – у 2022/2023 навчальному році), Холодногірському (1 із 2 – у 2023/2024 навчальному році; жодного з 2 – у 2022/2023 навчальному році) районів.

Зверніть увагу! Знизилися показники участі в обласному етапі олімпіади учнів Київського (жодного переможця, 1 учасник – у 2023/2024 навчальному році; 2 переможці із 4 учасників – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянського (3 з 4 – у 2023/2024 навчальному році; 4 із 5 – у 2022/2023 навчальному році), Слобідського (3 з 5 – у 2023/2024 навчальному році).

році; 7 із 8 – у 2022/2023 навчальному році), Шевченківського (2 з 4 – у 2023/2024 навчальному році; 2 із 3 – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗСГО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки ЗСГО державного та обласного підпорядкування участь не брали.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки

У 2023/2024 н.р. завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки склалися з таких видів роботи: тестові завдання (30 тестів), творче завдання з відкритою відповіддю, 1 економічна задача. Максимальна кількість балів – 100.

Аналізуючи виконання завдань, слід відзначити досить високий рівень знань, практичних умінь і навичок з економіки у значної частини учасників олімпіади. Більшість переможців набрали понад 50% балів від максимально можливої кількості.

Олімпіадні завдання були спрямовані не лише на перевірку теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а й мали на меті заохочувати інтерес учнів до подальшого вдосконалення своїх знань з економіки; розвивати уміння логічно та аналітично мислити. Деякі завдання мали проблемний характер.

Аналіз робіт учасників III етапу олімпіади з економіки дозволяє зробити такі зауваження:

9 клас

Творче завдання

Жоден учень (учениця) не отримав максимум балів за це завдання. Необхідно було показати як теоретичні так і аналітичні знання у повісті І.С. Нечуй-Левицького «Кайдашева сім'я», де розповідається про те, як сім'ї братів Кайдашів не могли дійти згоди після смерті їхнього батька. Цей приклад з літературного твору може бути проаналізований на основі сучасної економічної теорії прав власності, розробленої у працях лауреатів Нобелівської премії Р. Коуза, Д. Норта, О. Вільямсона та ін. Прихильники зазначеної теорії трактують права власності як: (1) санкціоновані поведінкові відносини, що виникають між людьми у зв'язку з існуванням благ та стосовно їхнього використання; (2) набір часткових повноважень, сукупність яких формує повне право власності. Таким чином, у межах економіко-правового підходу власність трактується як інститут, в основі якого лежить економічна взаємодія (угода або транзакція). За такого підходу передача прав власності породжує транзакційні витрати, зокрема витрати на забезпечення контролю та юридичного захисту виконання угод.

Приклад з повісті І. С. Нечуй-Левицького «Кайдашева сім'я» ілюструє реальну ситуацію, за якої розмитість (відсутність чіткої специфікації) прав власності та наявність транзакційних витрат породжує конфлікти та призводить до неефективної алокації ресурсів. Незважаючи на те, що спочатку брати помирились, бо Карпо пристав на те, щоб давати половину груш Лаврінові,

суперечка між ними розгорілася з новою силою, як тільки сім'я Лавріна порушила домовленість.

Звідси можна зробити висновок, що ринкова економічна система, заснована на приватній власності та ринковому механізмі вирішення основних проблем економіки, може забезпечити оптимальне використання наявних ресурсів лише за умови існування відповідного інституційного середовища. Йдеться про те, що сама по собі приватна власність не завжди веде до ефективного за Парето результату, якщо в суспільстві відсутнє відповідне інституційне середовище (права власності нечітко визначені та погано захищені).

Задача

Жоден учень (учениця) не отримав максимум балів за економічну задачу. Учням потрібно було визначити: 1) суму кишенькових грошей; 2) ціну порції морозива; 3) рівняння бюджетної лінії; 4) склад раціонального споживчого кошика дівчинки Олі. Суму кишенькових грошей Олі визначаємо як добуток максимально можливої кількості шоколадок і їх ціни $I = PQ = 12 \times 5 = 60$ грн. Ціну порції морозива визначаємо використовуючи цю ж формулу $P = I : Q = 60 : 20 = 3$ грн. Оскільки бюджет Олі $I = P_{ш} \times Q_{ш} + P_{м} \times Q_{м}$ $60 = 5 \times Ш + 3 \times М$, то рівняння бюджетної лінії можна записати двояким чином $Ш = 12 - 0,6М$ або $М = 20 - 5/3Ш$. Склад раціонального споживчого кошика Олі обумовлює точка рівноваги споживача (точка дотику бюджетної лінії до кривої байдужості), тому:

$$\begin{aligned}12 - 0,6М &= 60/М \\ -0,6М^2 + 12М - 60 &= 0 \\ М &= \\ М &= 10 \\ Ш &= 60 : 10 = 6\end{aligned}$$

Таким чином раціональний кошик складається з 10 порцій морозива і 6 шоколадок.

10 клас

Творче завдання

Учні (учениць) зацікавило творче завдання, але й викликало багато складнощів. Необхідно було оцінити справедливість твердження та обґрунтувати відповідь. Грошово-кредитна політика Центрального банку спрямована на забезпечення фінансової стабільності країни. Якщо Центральний банк буде надавати кредити комерційним банкам, які відчують фінансову скруту, це сприятиме стабілізації банківської системи. Водночас, у комерційних банків, які цілком покладаються на таку допомогу, з'являються стимули до перекладання на Центральний банк частини своїх інвестиційних ризиків, що в кінцевому випадку дестабілізує фінансову систему країни.

Гарантуючи повернення частини банківських вкладів, Центральний банк збільшує довіру населення до комерційних банків і стимулює відкриття депозитних рахунків, що сприяє зміцненню банківської системи. Водночас, стимулюючи внески в нестійкі комерційні банки, держава робить банківську систему більш уразливою, збільшуючи вірогідність фінансової кризи. В

кінцевому випадку це породжує недовіру населення до банківської системи країни і відтік грошових засобів.

Таким чином, Центральний банк повинен підтримувати ті комерційні банки, які зазнають тимчасових труднощів, що не обумовлені системними прорахунками в їх роботі. Водночас, вкладники також повинні нести частину ризиків вибору способів отримання доходів.

Задача

Жоден учень (учениця) не отримав максимум балів за економічну задачу. У задачі, крива попиту на певний товар описується функцією $Q_d = 60 - 3P$, а крива пропозиції – функцією $Q_s = 2P - 20$, де P – ціна товару в грн., а Q – кількість товару в тис. шт. Держава встановлює таку фіксовану ціну, за якої коефіцієнт точкової еластичності попиту за ціною дорівнює коефіцієнту точкової еластичності пропозиції за ціною за абсолютним значенням. Необхідно було визначити виручку продавців після встановлення фіксованої ціни.

Знайдемо початкову ринкову рівновагу:

$$60 - 3P = 2P - 20, \text{ звідки } P = 16 \text{ грн, а } Q = 12 \text{ тис.шт.}$$

Тепер будемо шукати еластичність після встановлення нової фіксованої ціни:

$$E = ((Q_1 - Q_0) * P) / ((P_1 - P_0) * Q)$$

$$E_d = [(12 - 60 + 3P) * P] \div [(P - 16) * (60 - 3P)] = 3P \div (60 - 3P)$$

$$E_s = [(12 - 2P + 20) * P] \div [(16 - P) * (2P - 20)] = 2P \div (2P - 20)$$

За умовою, цінова еластичність попиту дорівнює ціновій еластичності пропозиції за абсолютною величиною. Тоді: $3P \div (60 - 3P) = 2P \div (2P - 20)$, тобто $P \div (20 - P) = P \div (P - 10)$, а $P - 10 = 20 - P$.

Звідси $2P = 30$, $P = 15$. Відповідно, $Q_d = 15$, а $Q_s = 10$. Оскільки подаватися буде 10 тис.шт, то виручка становитиме $TR = 150$ тис.грн.

11 клас

Творче завдання

Необхідно було проаналізувати, в якому періоді діє фірма, яка має функцію загальних витрат: $TC = 3Q^2 + 2Q$. Що слід робити фірмі, якщо $Q = 20$ одиниць, а $P = 60$ грошових одиниць?

В більшості відповідей, учні розібралися з такими умовами, хоча *максимальний бал отримав лише один учасник олімпіади.*

Задача

Під час розв'язання задачі школярі припустилися неточностей при визначенні цінової еластичності попиту на даний товар в точці, що відповідає таким обсягу випуску та ціні, які максимізують загальний прибуток монополіста.

$$\text{Прибуток} = TR - TC = P * Q - (200 + 50Q)$$

$Q = 10 - 0,02P$ за умовою. Звідси $P = (10 - Q) / 0,02 = 500 - 50Q$. Підставляємо отримане значення, щоб знайти формулу для розрахунку величини прибутку:

$$\text{Прибуток} = (500 - 50Q) * Q - (200 + 50Q) = 500Q - 50Q^2 - 200 - 50Q = 450Q - 50Q^2 - 200$$

Як відомо, максимізація прибутку має місце в точці, де перша похідна дорівнює нулю:

$$(\text{Прибуток}) = 450 - 100Q = 0$$

$$450 = 100Q$$

Звідси $Q=4,5$. Відповідно, знаходимо ціну:

$$P = 500 - 50 \cdot 4,5 = 500 - 225 = 275$$

Таким чином, прибуток максимізується за умов продажу 4,5 одиниць товару по ціні 275 гр.од.

Знайдемо цінову еластичність попиту:

$$E_d = (dQ/dP)/(P/Q)$$

Відношення dQ/dP характеризує нахил кривої попиту і дорівнює величині $(-b)$. Звідси:

$$E_d = -0,02 \cdot (275/4,5) = -1,2$$

Таким чином, цінова еластичність попиту в точці, де максимізується прибуток, становить $(-1,2)$.

Висновки

1. Усього у III (обласному) етапі Олімпіади взяли участь 36 учнів 9-11 класів

2. Переможцями III етапу Олімпіади стали 20 здобувачів освіти ЗЗСО Харківської області.

3. Отже, підсумовуючи вищезначене, можна зробити наступні висновки, що участь у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з економіки в 2023/2024 навчальному році відбувалася відповідно до нормативно-правових документів і включала II та III етапи. II та III етапи олімпіади відбулися у дистанційній формі, але зафіксовано зменшення кількості учасників порівняно з попередніми роками.

4. За результатами виступу учнів у 2023/2024 н.р. *найкращий* результат показала команда Слобідського району Харківської міської громади.

5. Найбільшу кількість переможців складають учні Слобідського, Салтівського, Основ'янського та Немишлянського (по 3 переможці) районів Харківської міської громади.

6. За результатами III етапу олімпіади з економіки *найскладнішими* були завдання для учнів 9-х класів. *Найкраще* впоралися із завданнями учні 11-х класів.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП (ЦОТ):

1. Виявляти учнів, які мають здібності до опанування економіки. Насамперед необхідно акцентувати увагу на тих школярах, які вже досягли певних результатів в інтелектуальних змаганнях з економічних дисциплін та мають необхідну базу математичних знань.

2. Організувати участь усіх бажаючих учнів і педагогів в онлайн-тренінгах з підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки, які проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

3. Налагоджувати співпрацю з економічними факультетами закладів вищої освіти, залучати до роботи в журі на II етапі олімпіади.

4. Спланувати заходи з переможцями II етапу олімпіади для підготовки до III етапу, залучати до цієї роботи кращих учителів і викладачів економічних дисциплін ЗВО.

5. Звернути увагу на необхідність об'єктивного визначення складу переможців і якісне формування команд для участі в III етапі змагань.

Керівникам ТМО та вчителям економіки:

1. Під час підготовки до олімпіади порадити учням також вивчати економічну літературу, а не тільки визначення та формули з підручника.

2. Використовувати посібники та періодичні видання, де подані тексти й розв'язання олімпіадних завдань.

3. Відстежувати економічну ситуацію, поточні макроекономічні показники на офіційних сайтах урядових і міжнародних організацій:

- Державна служба статистики: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- Національний банк України: <http://www.bank.gov.ua>.
- Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>.
- Офіційний портал Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
- Урядовий портал: <http://www.kmu.gov.ua>.
- Українська асоціація інвестиційного бізнесу: <http://www.uaib.com.ua>.
- Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: <http://www.fg.gov.ua>.
- Офіційний сайт Державної фіскальної служби України: <http://sfs.gov.ua>.
- Українська фондова біржа: <http://ukrse.com.ua>.
- Світовий банк: <http://www.worldbank.org>.
- Розбудова фінансового сектору в Україні: <http://www.fst-ua.info/ua/>
- ФінКульт: <https://www.facebook.com/fincultukraine/>
- Фінансова освіта громадян: finosvita.com.ua
- Українська міжбанківська асоціація членів платіжних систем ЕМА: <https://www.ema.com.ua>
- Financial Literacy Ukraine: <https://www.facebook.com/finlitukraine/>

4. Під час виконання творчих завдань навчати школярів використовувати економічну термінологію, дотримуватися структури, намагатися дати повну відповідь на всі поставлені запитання, оскільки бали розподіляються між усіма «підпитаннями» (якщо якоїсь відповіді немає, то відповідно й бали не виставляються).

5. Акцентувати увагу учнів, що економіка України не є єдиним класичним прикладом.

6. Більше уваги звертати на необхідні математичні знання й практичне застосування формул.

7. Формувати та розвивати навички стислого оформлення умов задач і графічних ілюстрацій до них.

8. Навчати школярів аргументувати свої думки абстрактними економічними категоріями.

Біологія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* взяли участь **146** учнів. Із них **75** учнів (**51,37 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **117** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *біології* збільшилася на **24,79 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* взяли участь **42** учні з **15** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *біології* у територіальних громадах області збільшилася **у півтора рази**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **28** учнів із **13** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Ізюмської міської, Борівської селищної (Ізюмський район), Солоницівської селищної, Циркунівської сільської (Харківський район), Чугуївської міської (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Барвінківській міській, Донецькій, Савинській селищних, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській, Сахновщинській селищних, Наталинській сільській (Красноградський район), усіх громадах Лозівського району, Мереш'янській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській сільській (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Старосалтівській, Чкаловській селищних (Чугуївський район) громадах – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	3	3	3	3
2		Валківська міська громада	2	0	3	2
3		Золочівська селищна громада	1	0	4	3
4		Коломацька селищна громада	1	0	-	-
5	Ізюмський	Балаклійська міська громада	4	0	4	0

6		Борівська селищна громада	-	-	1	0
7		Ізюмська міська громада	-	-	4	1
8	Красноградський	Кегичівська селищна громада	1	1	-	-
9		Красноградська міська громада	4	2	6	1
10		Сахновщинська селищна громада	1	0	-	-
11		Старовірівська сільська громада	1	0	1	0
12	Харківський	Дергачівська міська громада	3	0	2	0
13		Люботинська міська громада	1	0	3	0
14		Солоницівська селищна громада	-	-	1	0
15		Циркунівська сільська громада	-	-	1	0
16	Чугуївський	Зміївська міська громада	5	5	4	4
17		Слобожанська селищна громада	1	1	4	0
18		Чугуївська міська громада	-	-	1	0
Разом			28	12	42	14

Переможцями стали **14** учасників із **6** територіальних громад (**12** із **5** – у 2022/2023 навчальному році). Протягом двох років *стабільно високі результати* серед територіальних громад області демонструють учні Зміївської міської громади (**4** переможці з **4** учасників – у 2023/2024 навчальному році, **5** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) та Богодухівської міської громади (**3** із **3** – у 2023/2024 навчальному році, **3** із **3** – у 2022/2023 навчальному році).

У 2023/2024 навчальному році є переможець в Ізюмській міській громаді, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *біології* у Валківській міській (**2** переможці з **3** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** з **2** – у 2022/2023 навчальному році), Золочівській селищній (**3** з **4** – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** переможця, **1** учасник – у 2022/2023 навчальному році) громадах.

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Красноградської міської громади (**1** переможець із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **4** – у 2022/2023 навчальному році). У Слобожанській селищній громаді у 2023/2024 навчальному році не було **жодного** переможця серед **4** учасників, тоді як у минулому році **1** учень брав участь у змаганнях та став переможцем.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* взяли участь **86** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-

математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**15**) – у Шевченківському районі, *найменша* – в Основ'янському (**5**). У Слобідському районі участь у змаганнях взяли **13** учнів, у Немишлянському та Салтівському – **10**.

Порівняно з попереднім навчальним роком (**79** учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *біології* збільшилася на **8,86 %** (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	7	5	7	7
2	Київський	4	1	6	2
3	Немишлянський	7	2	10	5
4	Новобаварський	7	3	7	2
5	Основ'янський	4	3	5	3
6	Салтівський	11	7	10	8
7	Слобідський	11	9	13	7
8	Холодногірський	8	6	8	4
9	Шевченківський	14	6	15	10
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	3	1	3	1
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	3	1	2	1
Разом		79	44	86	50

Переможцями стали **50** учасників, що складає **66,67 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців (**10**) – у Шевченківському районі.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *біології* в Індустріальному (**7** переможців із **7** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **5** із **7** – у 2022/2023 навчальному році), Київському (**2** з **6** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **4** – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянському (**5** із **10** – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **7** – у 2022/2023 навчальному році), Шевченківському (**10** із **15** – у 2023/2024 навчальному році; **6** із **14** – у 2022/2023 навчальному році) районах.

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Новобаварського (**2** переможці із **7** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **7** – у 2022/2023 навчальному році), Слобідського (**7** із **13** – у 2023/2024 навчальному році; **9** із **11** – у 2022/2023 навчальному році) та Холодногірського (**4** із **8** – у 2023/2024 навчальному році; **6** із **8** – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* взяли участь **18** учнів із **5** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *біології* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **10** учнів із **3** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради, КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради та КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради (*таблиця 3*).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *біології* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.			2023/2024 н. р.
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради	6	2	8	3
2	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	1	1	-	-
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради	-	-	1	1
4	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради	3	2	6	5
5	КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	2	1
6	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
Разом		10	5	18	11

Два роки поспіль успішно виступають на обласному етапі олімпіади з *біології* учні КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради (**5** переможців із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **3** – у 2022/2023 навчальному році) та КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради (**3** із **8** – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **6** – у 2022/2023 навчальному році). Порівняно з минулим роком показники участі учнів цих закладів в обласному етапі змагань *підвищилися*.

Є переможці у КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради, КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради, КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради. У минулому

навчальному році учні цих закладів освіти участь в обласному етапі олімпіади з біології не брали.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу олімпіади Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології у 2023/2024 році проходив у дистанційній формі, в якому **117** учнів та учениць виконували завдання в гугл-формах під відеонаглядом уповноважених членів журі.

Завданнями для проведення теоретичного туру олімпіади з біології є тести закритого типу, що підвищує об'єктивність оцінювання знань конкурсантів і дозволяє охопити більший обсяг їх контрольованих елементів.

Коефіцієнт виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології та середній бал, набраний учасниками, подано у таблицях 4, 5, 6, 7.

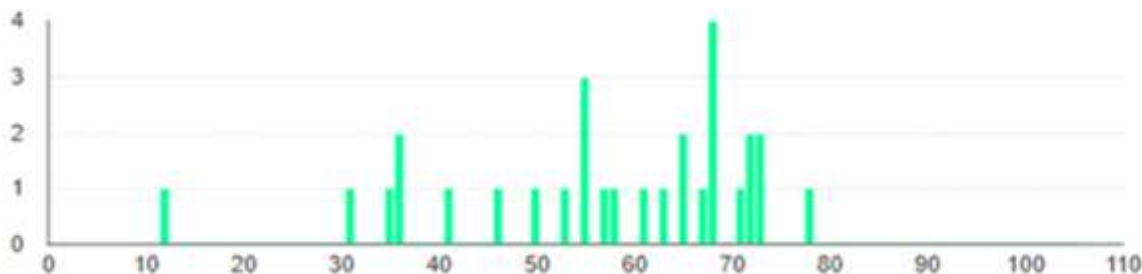
8 клас

Таблиця 4

Мах бал	Середній бал	Коефіцієнт виконання завдань
105	61	58%

Розподіл балів серед восьмикласників є наступним (діаграма 1).

Діаграма 1

Найскладнішим виявилось завдання про характеристики плечового суглоба, які зумовлюють його високу рухливість, найлегшим – особливості будови личинок земноводних.

Для учнів 8 класу найскладнішими завданнями виявилися тести групи Б, у яких треба було вибрати кілька правильних відповідей, а також тести групи В, у яких необхідно було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні.

З практичної частини найскладнішим виявилось завдання про технічні характеристики мікроскопу.

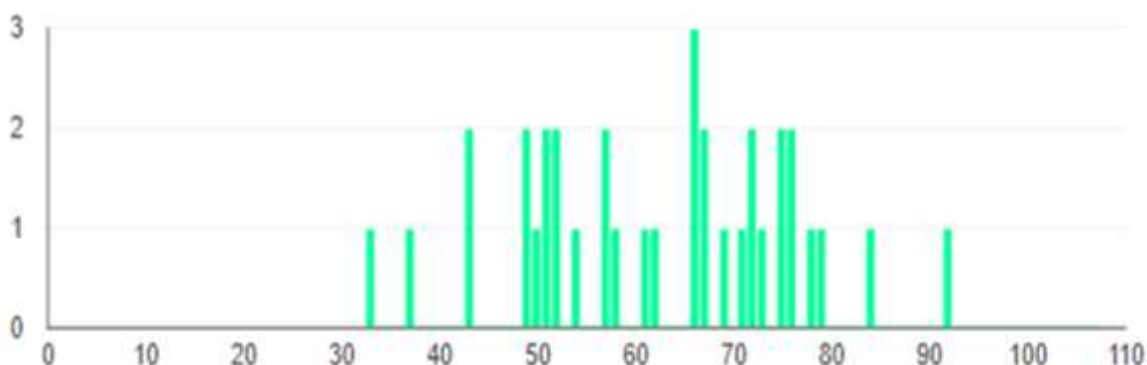
9 клас

Таблиця 5

Мах бал	Середній бал	Коефіцієнт виконання завдань
107	65	61%

Розподіл балів серед дев'ятикласників є наступним (діаграма 2).

Діаграма 2

Найскладнішим виявилось завдання про аналіз спермограми, *найлегшими* – про екологічні форми рослин та характеристику медичної п’явки. .

Також *складним* завданням виявились тести групи В, у яких необхідно було визначити, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними, а які – ні.

Традиційно складними виявились завдання групи Б.

Добре впоралися учні з експериментальною задачею №1, у якій треба було показати знання правил роботи з мікроскопом, складнішою виявилась задача про особливості будови, систематики, життєдіяльності та значення для людини представників класу круглі черви.

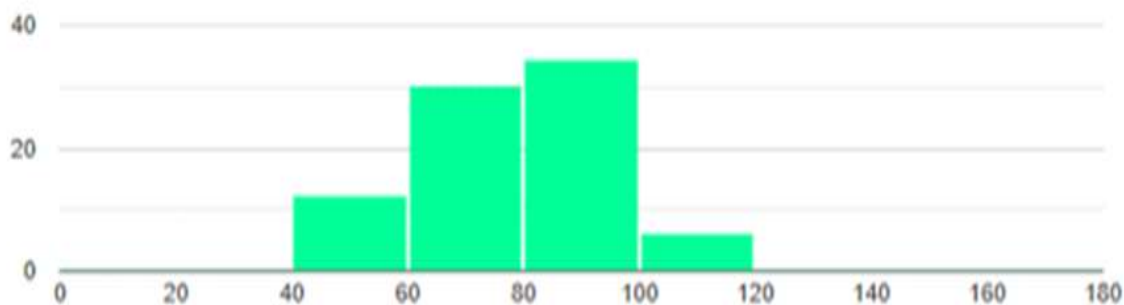
10 клас

Таблиця 6

Мах бал	Середній бал	Коефіцієнт виконання завдань
150	83	55%

Розподіл балів серед десятикласників є наступним (діаграма 3).

Діаграма 3

Найлегшими завданнями для учнів 10 класу стали: завдання про екологічні форми рослин; властивість генетичного коду, тести групи А на встановлення однієї правильної відповіді.

Найскладнішим завданням виявилися питання про ознаки, які відрізняють ген еукаріотів від гена прокариотів, про відмітні ознаки представників домену Archaea та тести групи Б, де необхідно було вибрати кілька правильних відповідей, що побічно свідчить про недостатній рівень сформованості умінь робити висновки, встановлювати причинно – наслідкові зв'язки, уявляти, що відбуватиметься в певній чітко зазначеній ситуації з об'єктом.

З практичних завдань *складним* виявилось те, де треба було проаналізувати родовід, що може свідчити про *недостатню здатність учнів до прогнозування та моделювання ситуації*.

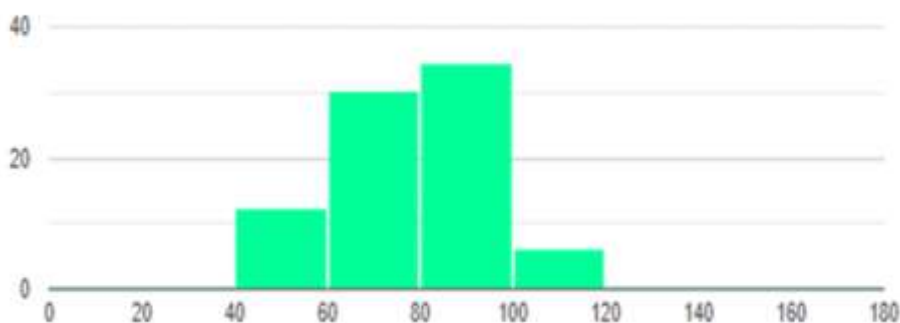
11 клас

Таблиця 7

Мак бал	Середній бал	Коефіцієнт виконання завдань
150	81	55%

Розподіл балів серед одинадцятикласників є наступним (діаграма 4).

Діаграма 4

Учні 11-х класів *найкраще* впорались із завданнями тестів групи А з вибором однієї правильної відповіді, про екологічні форми рослин; властивість генетичного коду, структуру білків, процеси, які можуть відбуватися у клітинному ядрі.

Найскладнішим завданням виявилися тести групи Б, у яких треба було вибрати кілька правильних відповідей та зараховувалась тільки повна відповідь.

З практичних завдань *складним* виявилось те, де треба було проаналізувати родовід, що може свідчити про недостатню здатність учнів до прогнозування та моделювання ситуації.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з *біології* рекомендуємо вжити таких заходів:

ЦПРПП та ЦОТ спільно з територіальними методичним об'єднаннями:

1. Під час проведення I та II етапів олімпіади дотримуватися вимог Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами).

2. Ретельно проаналізувати результати участі учнів ЗЗСО району (міста) у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології з метою виявлення потенційних учасників у наступному навчальному році та з'ясувати фактори, що впливають на результативність виступу команди.

3. Організувати тренувальні заняття для потенційних учасників олімпіади.

4. Проаналізувати потенціал вчительського контингенту районів з метою вибору педагогів-тренерів для підготовки учнів до участі у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади, тренерами вибирати вчителів, учні яких мають стабільно високі результати участі у олімпіаді минулих років.

5. Проводити навчально-відбіркові тренування для переможців II (районного) етапу олімпіади, формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркового тренувань на районному рівні.

6. Створювати в закладах загальної середньої освіти простір, що сприяє реалізації та вдосконаленню біологічних здібностей школярів: введення елективних курсів, спецкурсів, факультативів.

7. Провести семінари-практикуми для вчителів із метою їх ознайомлення з вимогами виконання завдань III етапу та рівнем їх складності.

8. Приділити особливу увагу роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з біології, та цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях. Бажано організувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти, поширення досвіду роботи вчителів, які підготували переможців минулих років.

9. Розробити банк завдань та створити систему дистанційних олімпіад, використовуючи сайти ЗЗСО району, ТГ.

Журі й оргкомітету II (районного) етапу олімпіади з біології:

1. Проводити якісний і детальний аналіз II етапу олімпіади, оприлюднити його зміст для вчителів із метою якісної підготовки школярів до III етапу.

2. Об'єктивно підходити до визначення переможців і відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі у III (обласному) етапі.

Учителям біології:

1. Упроваджувати в освітній процес методики проблемного навчання, пошукових і дослідницьких видів робіт для розвитку логічного мислення школярів, удосконалювати вміння учнів аналізувати, синтезувати, узагальнювати.

2. Опрацювати з учнями олімпіадні завдання II, III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади, які розміщені на Українському біологічному сайті та на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

3. Брати участь в онлайн тренінгах з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

4. Використовувати діагностичні інструменти для відбору потенційних учасників олімпіади.

5. Розробити індивідуальну програму підготовки до олімпіади для кожного учня, що буде відображати його специфічну траєкторію руху.

6. Використовувати можливості інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, зокрема забезпечувати участь школярів в Інтернет-олімпіадах, використовувати можливості дистанційної роботи з учнями.

7. Створити творчі групи з учасників олімпіади минулих років різного віку для спільної підготовки.

Оскільки достатньої кількості годин на відпрацювання вміння розв'язувати завдання олімпіадного рівня програмою не передбачено, є необхідність у проведенні додаткових занять для обдарованих учнів, без яких навчити учнів розв'язувати їх неможливо.

Екологія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* взяли участь **27** учнів. Із них **14** учнів (**51,85 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **28** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з екології майже не змінилася*

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* взяли участь **7** учнів із **5** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *екології* у територіальних громадах області *не змінилася*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **7** учнів із **6** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО Зачепилівської селищної громади (Красноградський район), яка не брала участь у змаганнях у минулому році.

Не було учасників обласного етапу змагань у всіх територіальних громадах Ізюмського та Лозівського районів, Богодухівській міській, Золочівській, Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Кегичівській, Сахновщинській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Дергачівській, Мерешівській, Люботинській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Зміївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Слобожанській, Старосалтівській, Чкаловській селищних (Чугуївський район) громадах – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.			2023/2024 н. р.
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	1	1	1	0
2	Красноградський	Зачепилівська селищна громада	-	-	1	1
3		Красноградська міська громада	2	1	1	0
4		Наталинська сільська громада	1	1	-	-
5	Харківський	Солоницівська селищна громада	1	1	1	1
6	Чугуївський	Слобожанська селищна громада	1	0	-	-
7		Чугуївська міська громада	1	1	3	3
Разом			7	5	7	5

Переможцями стали **5** учасників із **3** територіальних громад (**5** із **5** – у 2022/2023 навчальному році). *Два роки поспіль* перемогу в змаганнях здобувають учні Чугуївської міської громади (**3** учні з **3** учасників у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році) та Солоницівської селищної громади Харківського району (**1** із **1** у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році).

У 2023/2024 навчальному році є переможець у Зачепилівській селищній громаді (Красноградський район), де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Валківської міської громади Богодухівського району (**жодного** переможця, **1** учасник – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році) та Красноградської міської громади Красноградського району (**жодного** переможця, **1** учасник – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **2** – у 2022/2023 навчальному році).

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* взяли участь **20** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова.

Найбільша кількість учасників (**5**) – у Салтівському районі, **найменша** – в Індустріальному (**1**) та Київському (**1**). *Два роки поспіль* не було учасників обласного етапу змагань у Шевченківському районі міста Харкова.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *екології* **майже не змінилася** (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	1	1	1	0
2	Київський	2	1	1	1
3	Немишлянський	1	1	2	0
4	Новобаварський	3	3	3	3
5	Основ'янський	5	1	3	0
6	Салтівський	4	0	5	3
7	Слобідський	2	1	3	0
8	Холодногірський	3	1	2	2
Разом		21	9	20	9

Переможцями стали **9** учасників, що складає **64,29 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців *два роки поспіль* – у Новобаварському районі (**3 із 3** учасників у 2023/2024 навчальному році; **3 із 3** – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Київського (**1** переможець із **2** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році) та Холодногірського (**1** із **3** – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **2** – у 2022/2023 навчальному році) районів.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *екології* в Салтівському районі, де **3** учні з **5** учасників стали переможцями змагань (**жодного з 4** – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! *Знизилася* *якість виступу* на обласному етапі олімпіади учнів Індустріального (**жодного** переможця, **1** учасник – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянського (**жодного** переможця, **2** учасники – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янського (**жодного** переможця, **3** учасники – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **5** – у 2022/2023 навчальному році), Слобідського (**жодного** переможця, **3** учасники – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **2** – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *екології* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування участь не брали.

Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології

Основу теоретичного туру складають тестові завдання з екології, які вимагають від конкурсантів як відтворення теоретичних знань, так і вміння проводити порівняльний аналіз змісту варіантів відповідей. Виконання завдань такого формату передбачає наявність в учнів не тільки знань понятійного апарату з екології, а й уміння оперувати ними, аналізувати зміст та обсяг понять, знаходити спільне й відмінне.

У 2024 році коефіцієнт виконання завдань теоретичного туру склав 73% у 10-х класах та 79% у 11-х класах.

Більшу частину балів (80%) учасники отримали за практичний тур олімпіади – відео захист проєкту.

Під час оцінювання журі враховувало правильність і науковість викладу матеріалу, повноту розкриття понять і законів, точність використання екологічної термінології, логічність і доказовість викладу матеріалу, ступінь сформованості загальноосвітніх та спеціальних умінь школярів (з використанням картографії, статистики та іншого додаткового матеріалу)

Типові помилки під час захисту екологічних проєктів:

- теми проєктів не вирізняються оригінальністю, не є актуальними, екологічними та науково-дослідними;

- формулювання «цілі проєкту» не завжди конкретне, з нього не зрозуміло, навіщо проводиться дослідження;
- перелік задач часто не повний – вони не сприймаються як послідовні кроки досягнення цілі;
- наукова гіпотеза формулюється без урахування мети проєкту;
- не обґрунтовані вибір методик, суть і хід експерименту або дослідження;
- визначення об'єкта та предмета дослідження часто плутають або визначають неправильно;
- висновки іноді носять загальний характер, неконкретні, констатують очевидні факти;
- недостатнє відображення інформації про ставлення суспільства до реалізації проєкту;
- не використані наукові підходи до виконання роботи;
- частина учнів не дотримується вимог щодо структури проєкту (декілька робіт оформлені як реферат);
- неграмотне оформлення таблиць і графічних матеріалів (малюнків, графіків, діаграм тощо.);
- неповне розкриття теми, неволодіння науковою термінологією.

За результатами практичного туру *найвищу оцінку* отримали учні, які надали екологічні проєкти дослідницького характеру.

Звернути увагу! Значна кількість робіт не відповідала вимогам до створення екологічних проєктів. *Причиною цього став вибір тем неекологічного змісту, необізнаність у напрямках екологічної роботи, недостатній рівень володіння методами екологічних досліджень і математичної статистики.*

Захист проєктів показав, що діти не володіють умінням чітко й аргументовано доводити актуальність проблеми, представляти методику проведення досліду та його результати. А головне те, що значна частина учнів у своїх роботах не змогла пояснити практичне значення проєкту та власний внесок у виконання практичної частини досліджень.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з екології рекомендуємо вжити таких заходів.

Фахівцям ЦПРПП (ЦОТ) та ТМО учителів біології та екології:

1. Спланувати науково-методичні заходи щодо вдосконалення навичок учителів із розв'язування завдань підвищеної складності та олімпіадних задач. Для цього під час секційних засідань доцільно проводити тренінги з розв'язування подібних задач.
2. Ретельно проаналізувати результати участі учнів ЗЗСО району (міста, ОТГ) у I-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології з метою виявлення потенційних учасників у наступному навчальному році та з'ясувати фактори, що впливають на результативність виступу команди.

3. Організувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.
4. Проаналізувати вчительський контингент району (ТГ) з метою вибору педагогів-тренерів для підготовки учнів до участі у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади. Тренерами обирати вчителів, учні яких мають стабільно високі результати виступів на олімпіаді.
5. Організувати тренувальні заняття для потенційних учасників олімпіади.
6. Створити умови для роботи з обдарованими учнями в позаурочний час, у тому числі проводити навчальні збори для переможців II (районного) етапу олімпіади.
7. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.
8. Розробити банк завдань та створити систему дистанційних олімпіад, використовуючи сайти ЗЗСО району (міста).
9. Під час проведення II етапу олімпіади звернути увагу на відповідність представлених робіт вимогам до екологічних проєктів.
10. Приділити особливу увагу роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з екології, цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях.

Учителям-предметникам:

1. Використовувати діагностичні інструменти для відбору потенційних учасників олімпіади.
2. Брати участь в онлайн тренінгах з підготовки до олімпіади, які проводяться КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
3. Оскільки достатньої кількості годин на відпрацювання вміння розв'язувати завдання олімпіадного рівня в програмі не передбачено, а в типових освітніх програмах для 9-11-х класів не закладено вивчення предмета «Екологія», проводити додаткові заняття для обдарованих учнів.
4. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.
5. У виборі напрямку дослідження можна відштовхнутися від проблем практичного характеру, внесок в рішення яких цінується журі олімпіад особливо високо. Використовувати можливості інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, зокрема використовувати можливості дистанційної роботи з учнями.
6. Ознайомити учнів із методикою статистичної обробки експериментальних даних, оскільки в більшості робіт в етапах дослідження заявлена статистична обробка, яка фактично зводиться до розрахунків середнього значення.

Математика (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* взяли участь **256** учнів. Із них **115** учнів (**44,92 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **202** учасники змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *математики* збільшилася на **26,73 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* взяли участь **48** учнів з **17** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *математики* у територіальних громадах області збільшилася майже **вдвічі**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **25** учнів із **11** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Золочівської, Коломацької селищних (Богодухівський район), Ізюмської міської, Борівської селищної, Куньєвської сільської (Ізюмський район), Люботинської міської, Безлюдівської селищної, Циркунівської сільської (Харківський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Богодухівській міській, Краснокутській селищній (Богодухівський район), Барвінківській міській, Донецькій, Савинській селищних (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Мереф'янській, Південній міських, Височанській, Малоданилівській, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській сільській (Харківський район), Чугуївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Чкаловській селищних (Чугуївський район) громадах – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	4	1	4	0
2		Золочівська селищна громада	-	-	4	0
3		Коломацька селищна громада	-	-	1	0
4	Ізюмський	Балаклійська міська громада	4	0	4	0
5		Борівська селищна громада	-	-	2	0

6		Ізюмська міська громада	-	-	4	0
7		Куньєвська сільська громада	-	-	2	0
8	Красноградський	Красноградська міська громада	3	1	4	1
9		Наталинська сільська громада	1	0	-	-
10		Сахновщинська селищна громада	1	0	6	1
11	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	2	0
12		Дергачівська міська громада	2	0	2	0
13		Нововодолазька селищна громада	2	0	1	0
14		Люботинська міська громада	-	-	1	0
15		Солоницівська селищна громада	2	0	2	0
16		Циркунівська сільська громада	-	-	2	0
17	Чугуївський	Зміївська міська громада	2	0	3	1
18		Слобожанська селищна громада	2	0	4	1
19		Чугуївська міська громада	2	1	-	-
Разом			25	3	48	4

Переможцями стали **4** учасники із **4** територіальних громад (**3** із **3** – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Красноградської міської громади.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* взяли участь **192** учні закладів загальної середньої освіти районів *міста Харкова, міської мережі* (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради», КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради») та Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області.

Найбільша кількість учасників (**51**) – у команди Харківського приватного навчально-виховного комплексу «Авторська школа Бойка» Харківської області, *найменша* – в Індустріальному районі (**3**).

Порівняно з попереднім навчальним роком (**168** учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *математики* збільшилася **на 14,29 %** (таблиця 2).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з математики по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	2	2	3	1
2	Київський	9	3	7	3
3	Немишлянський	10	3	10	7
4	Новобаварський	5	0	10	1
5	Оснoв'янський	5	1	4	0
6	Салтівський	8	1	7	2
7	Слобідський	9	4	8	3
8	Холодногірський	5	0	4	0
9	Шевченківський	13	12	46	20
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	49	24	40	24
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	2	1	2	0
12	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «Авторська школа Бойка» Харківської області	51	42	51	47
Разом		168	93	192	108

Переможцями стали **108** учасників, що складає **93,91 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Два роки поспіль найбільша кількість переможців – у Харківському приватному навчально-виховному комплексі «Авторська школа Бойка» Харківської області: 47 із 51 учасника – у 2023/2024 навчальному році; 42 із 51 – у 2022/2023 навчальному році).

Успішно виступають на обласному етапі олімпіади з математики учні КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» (24 переможців з 40 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 24 із 49 – у 2022/2023 навчальному році).

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з математики в Немишлянському (7 із 10 – у 2023/2024 навчальному році; 3 із 10 – у 2022/2023 навчальному році), Салтівському (2 із 7 – у 2023/2024 навчальному році; 1 із 8 – у 2022/2023 навчальному році) районах. Покращилися показники участі в олімпіаді учнів Шевченківського району (20 із 46 – у 2023/2024 навчальному році; 12 із 13 – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Індустріального (1 переможець із 3 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 2 із 2 – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янського (жодного переможця серед 4 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 1 із 5 – у 2022/2023 навчальному році) районів та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради» (жодного переможця серед 2 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 1 із 2 – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль відсутні переможці змагань у Холодногірському районі.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* взяли участь **16** учнів із **5** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *математики* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **9** учнів із **2** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Рятувальник»» Харківської обласної ради, КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради, Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» та КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *математики* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат «Обдарованість»» Харківської обласної ради	8	0	9	3
2	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»» Харківської обласної ради	1	0	-	-
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Рятувальник»» Харківської обласної ради	-	-	4	0
4	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	0

5	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	-	-	1	0
6	Комунальний заклад «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради	-	-	1	0
Разом		9	0	16	3

Серед закладів загальної середньої освіти державного та обласного підпорядкування переможцями обласного етапу олімпіади з *математики* у 2023/2024 навчальному році стали учні КЗ «Харківський науковий лицей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради. Порівняно з минулим роком якість виступу учнів цього закладу освіти *покращилася*: **3** переможці з **9** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** з **8** – у 2022/2023 навчальному році.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики

7 клас

У першому турі з **54** учасників **45** (83,3 %) розв’язали щонайменше одну із запропонованих задач.

Звернути увагу! Один учасник розв’язав усі запропоновані задачі; 3 учасники (5,5%) не змогли набрати жодного балу.

У другому турі брали участь **26** школярів, які показали такі результати: жоден з учасників не розв’язав усі задачі; 2 учні не розв’язали жодної задачі.

Результати розв’язання задач учасниками наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

№ задачі	<i>I тур</i>		<i>II тур</i>	
	<i>Тематика задачі</i>	<i>Відсоток виконання завдань</i>	<i>Тематика задачі</i>	<i>Відсоток виконання завдань</i>
1	Текстова задача, відсотки	78%	Запис чисел в позиційній системі, подільність	81%
2	Логічна задача з елементами комбінаторної геометрії і алгебри	44%	Геометрія	58%
3	Теорія чисел з елементами алгебри	28%	Логічна задача (виграшна стратегія) з елементами комбінаторної геометрії	27%
4	Комбінаторна задача з елементами логіки	6%	Алгебра (властивості модуля, оцінки)	8%
У середньому		39%		43%

8 клас

У першому турі з **59** учасників **41** (69%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач.

Звернути увагу! Три учасники (5%) розв'язали усі запропоновані задачі, а 10 (17%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь **21** учнів, які показали такі результати: 4 учасники розв'язали всі задачі; 2 учня не розв'язали жодної задачі.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	Текстова задача	69%	Теорія чисел	90%
2	Алгебра з елементами логіки, властивості модуля	20%	Геометрія	48%
3	Теорія чисел з елементами алгебри	22%	Алгебра	48%
4	Логічна задача (оцінка + приклад)	25%	Комбінаторна геометрія	43%
5	Геометрія	8%		
У середньому		29%		57%

9 клас

У першому турі з **51** учасника **38** (75%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач.

Звернути увагу! Два школяра розв'язали всі запропоновані задачі, а 6 (12%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь **23** учня, які показали такі результати: 2 учня розв'язали всі задачі; 4 учні не розв'язали жодної задачі.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	Алгебра, властивості модуля	53%	Алгебра з елементами теорії чисел	73%
2	Логічна задача з елементами теорії чисел	29%	Геометрія	48%
3	Алгебра (нерівність)	59%	Комбінаторика з елементами логіки	57%
4	Геометрія	8%	Теорія чисел, алгебра	13%
5	Комбінаторика з елементами теорії графів	8%		
У середньому		31%		48%

10 клас

У першому турі з 44 учасників 31 (70%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач.

Звернути увагу! Два учні розв'язали всі запропоновані задачі, а 11 (25%) не змогли набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 20 школярів, які показали такі результати: 1 учень розв'язав усі задачі; 1 учень не розв'язав жодної задачі.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	Алгебра	60%	Алгебра з елементами логіки	80%
2	Теорія чисел	52%	Комбінаторика (турнір)	85%
3	Геометрія	14%	Теорія чисел з елементами алгебри	15%
4	Логічна задача	25%	Геометрія	10%
5	Алгебра	14%		
У середньому		33%		48%

11 клас

У першому турі з 48 учасників 45 (94%) розв'язали щонайменше одну із запропонованих задач.

Звернути увагу! Чотири учасники розв'язали всі завдання, а 1 (2%) не зміг набрати жодного бала.

У другому турі брали участь 24 учні, які показали такі результати: 2 учні розв'язали всі задачі; 4 учні не розв'язали жодної задачі.

Результати розв'язання задач учасниками наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№ задачі	I тур		II тур	
	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань	Тематика задачі	Відсоток виконання завдань
1	Текстова задача	94%	Алгебра з елементами логіки	79%
2	Теорія чисел	46%	Геометрія	29%
3	Многочлени, властивості функцій	50%	Комбінаторика з елементами теорії графів	13%
4	Геометрія	10%	Теорія чисел з елементами алгебри	33%
5	Комбінаторна геометрія	10%		
У середньому		42%		39%

Висновки

1. У першому турі 31 учасник не зміг набрати жодного бала, 200 учасників розв'язали щонайменше одну задачу, а 12 учнів розв'язали всі запропоновані задачі.
2. У другому турі 13 учнів не розв'язали жодної задачі, а 8 учнів розв'язали всі задачі.
3. *Найбільш складними* для учасників олімпіади були задачі з геометрії.
4. *Найбільше* учасників олімпіади впоралися із задачами з алгебри.

Примітка. Задача вважається розв'язаною, якщо за неї отримано не менше 4 балів з 7.

Рекомендації

З метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з математики рекомендуємо вжити таких заходів.

Фахівцям ЦПРПП(ЦОТ), керівникам ТМО:

1. Проаналізувати типові помилки олімпіадних завдань II та III етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

Для вчителів математики:

1. Створити банк задач для підготовки учнів до олімпіади, зокрема тих, що пропонуються на II, III етапах олімпіади.
2. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання II, III та IV етапів попередніх років під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади. Особливу увагу приділити розв'язанню задач з геометрії.
3. Систематично використовувати в роботі з обдарованими учнями:
 - проблемний метод у навчанні;
 - розвивальні творчі ігри;
 - індивідуальний підхід до учнів;
 - творчі завдання.

Хімія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* взяли участь **109** учнів. Із них **55** учнів (**50,46 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

Зверніть увагу! У 2022/2023 навчальному році було **117** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з хімії зменшилася на 6,84 %*.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* взяли участь **27** учнів із **14** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *хімії* у територіальних громадах області збільшилася **на 28,57 %**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяв **21** учень із **11** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Ізюмської міської (Ізюмський район), Наталинської сільської (Красноградський район), Люботинської міської, Солоницівської селищної (Харківський район), Зміївської міської, Чкаловської селищної (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Богодухівській міській, Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Балаклійській, Барвінківській міських, Борівській, Донецькій, Савинській селищних, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській селищних, Старовірівській сільській (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Мерэф'янській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській сільській (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Печенізькій селищних (Чугуївський район) громадах – *таблиця 1*.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	3	1	2	2
2		Золочівська селищна громада	1	1	2	2

3	Ізюмський	Балаклійська міська громада	3	0	-	-
4		Ізюмська міська громада	-	-	3	0
5	Красноградський	Красноградська міська громада	3	1	3	2
6		Наталинська сільська громада	-	-	1	0
7		Сахновщинська селищна громада	1	0	1	0
8	Харківський	Безлюдівська селищна громада	1	0	-	-
9		Дергачівська міська громада	3	0	2	1
10		Люботинська міська громада	-	-	1	1
11		Нововодолазька селищна громада	1	0	-	-
12		Солоницівська селищна громада	-	-	1	0
13		Циркунівська сільська громада	1	0	1	0
14	Чугуївський	Зміївська міська громада	-	-	2	1
15		Слобожанська селищна громада	3	0	4	1
16		Чкаловська селищна громада	-	-	1	0
17		Чугуївська міська громада	1	0	3	1
Разом			21	3	27	11

Два роки поспіль перемогу в обласному етапі змагань здобувають учні Валківської міської, Золочівської селищної (Богодухівський район), Красноградської міської (Красноградський район) громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Дергачівській міській (Харківський район), Чугуївській міській, Слобожанській селищній (Чугуївський район), де в минулому році не було переможців, а також у Люботинській, міській (Харківський район), Зміївській міській (Чугуївський район) громадах, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Зверніть увагу! Протягом двох років відсутні переможці у Сахновщинській селищній (Красноградський район), Циркунівській сільській (Харківський район) громадах.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* взяли участь **75** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-

математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**13**) – у Слобідському районі, *найменша* – у Індустріальному та Основ'янському (**4**).

Зверніть увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком (**84** учасники) кількість учасників обласної олімпіади з *хімії* зменшилася **на 10,71 %** (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	4	4	4	3
2	Київський	6	3	5	2
3	Немишлянський	10	7	10	7
4	Новобаварський	7	5	6	2
5	Основ'янський	4	1	4	1
6	Салтівський	10	7	7	5
7	Слобідський	6	3	13	6
8	Холодногірський	7	3	7	4
9	Шевченківський	16	7	12	8
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	11	6	5	3
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	3	1	2	1
Разом		84	47	75	42

Переможцями стали **42** учасники, що складає **76,36 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *хімії* в Шевченківському районі, де **8** учнів з **12** учасників стали переможцями змагань (**7** із **16** – у 2022/2023 навчальному році), у Холодногірському – **4** із **7** (**3** із **7** – у 2022/2023 навчальному році), у Салтівському – **5** із **7** (**7** із **10** – у 2022/2023 навчальному році) районах.

Протягом двох років успішно виступають на обласному етапі олімпіади учні Немишлянського району: **7** переможців з **10** учасників. В Основ'янському районі *два роки поспіль* є **1** переможець серед **4** учасників.

Покращилися показники участі в обласній олімпіаді учнів Слобідського району (**6** із **13** – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **6** – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» 3 учні із 5 учасників вибороли перемогу в змаганнях (6 із 11 – у 2022/2023 навчальному році), а в КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради – 1 переможець із 2 учасників (1 із 3 – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Індустріального (3 переможці із 4 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 4 із 4 – у 2022/2023 навчальному році), Київського (2 із 5 – у 2023/2024 навчальному році; 3 із 6 – у 2022/2023 навчальному році), Новобаварського (2 із 6 – у 2023/2024 навчальному році; 5 із 7 – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗСГО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* взяли участь 7 учнів із 4 ЗСГО державного та обласного підпорядкування.

Зверніть увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *хімії* зменшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли 12 учнів із 4 закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Державної гімназії-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус» та КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *хімії* ЗСГО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей “Обдарованість”» Харківської обласної ради	9	3	4	1
2	КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради	1	0	1	0
3	КЗ «Харківська спеціальна школа № 6» Харківської обласної ради	1	0	-	-
4	КЗ «Харківська спеціальна школа ім. В. Г. Короленка» Харківської обласної ради	1	0	-	-
5	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	-	-	1	0
6	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
Разом		12	3	7	2

Протягом двох років перемогу в обласному етапі олімпіади з хімії здобувають учні КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради.

У 2023/2024 навчальному році є 1 переможець у КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Зверніть увагу! Погіршилися показники участі в обласній олімпіаді з хімії учнів КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради (1 переможець із 4 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 3 із 9 – у 2022/2023 навчальному році). Два роки поспіль немає переможців у КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради, де, як і в минулому році, 1 учень брав участь в обласній олімпіаді з хімії.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії (якісний аналіз)

III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у 2023/2024 році відбувся у дистанційному форматі.

На III (обласному) етапі олімпіади комплекти для кожної паралелі склалися із 6 відкритих завдань теоретичного туру та одного — практичного туру. Як і в попередні роки, для всіх класів (8-11) були запропоновані завдання різних рівнів складності: прості (як правило, 2 завдання на клас), типові (2-3) та складні (2-3).

Предметно-методична комісія під час складання завдань III етапу керувалася тематичною спрямованістю завдань IV етапу Всеукраїнських та Міжнародних учнівських олімпіад з хімії попередніх років. У результаті такої спрямованості завдань, для учнів, які мали знання з хімії у межах тільки шкільної програми, завдання олімпіади виявилися занадто складними, що позначилося на коефіцієнтах виконання завдань і числі переможців.

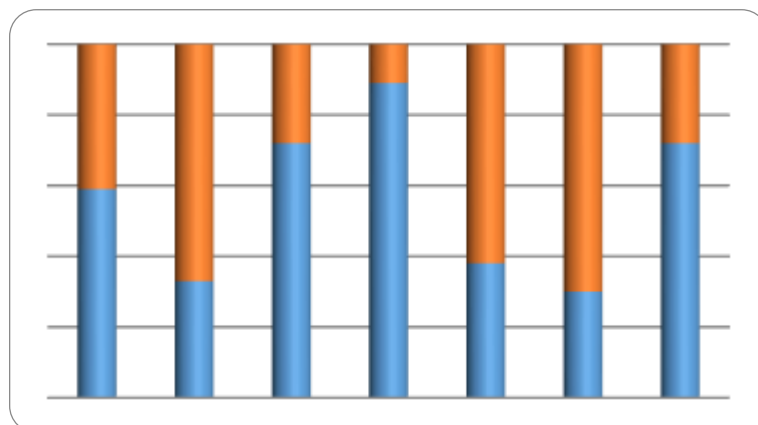
8 клас

У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 30 учнів. Із них 15 стали переможцями: дипломи I ступеня — 3, II ступеня — 6, III ступеня — 6. Для восьмикласників складними виявилися завдання № 2, 5, 6. Для успішного розв’язання цих завдань учням потрібно було вміти розв’язувати завдання з використанням рівняння Менделєєва-Клапейрона, знати властивості хімічного зв’язку, мати ґрунтовні знання з хімічних властивостей лужних металів. Більшою мірою необхідні знання поза межами шкільної програми 8-го класу.

Найлегшим виявилось завдання № 4, «Розділення сумішей», яке стосувалося матеріалу 7-го класу.

На діаграмі 1 наведено коефіцієнти виконання завдань у паралелі 8-х класів.

Діаграма 1

9 клас

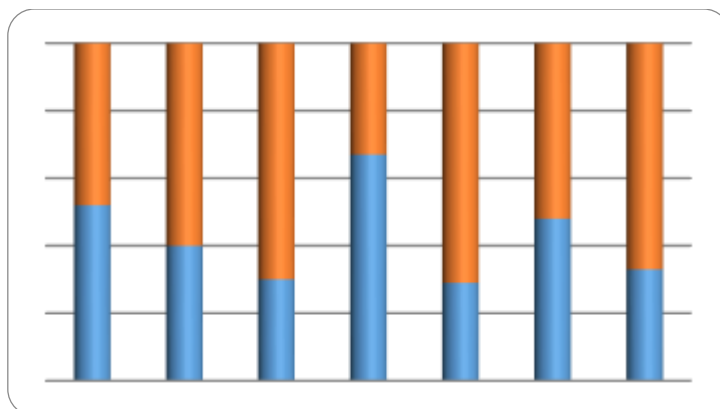
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 35 учнів. Із них 18 стали переможцями: дипломи I ступеня — 3, II ступеня — 5, III ступеня — 10.

Найкраще впоралися учні 9 класу із завданням ; 4 — із нею впоралися майже 70 % учасників. У цьому завданні треба було продемонструвати знання хімічних властивостей сірки.

Найскладнішими виявилися завдання №№ 3, 5, 7. Найважчі завдання стосувалися ґрунтовних знань з термодинаміки, електрохімії та властивостей амфотерних сполук.

На діаграмі 2 наведено коефіцієнти виконання завдань у паралелі 9-х класів.

Діаграма 2

10 клас

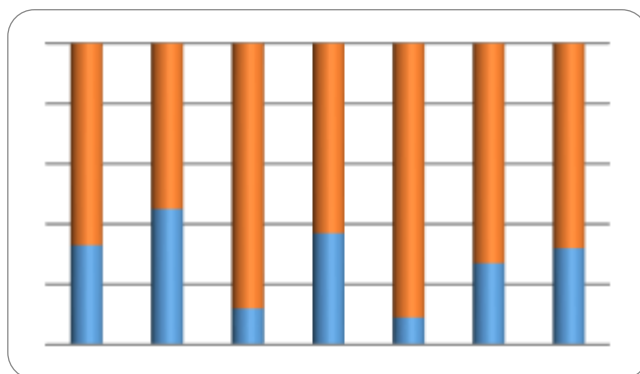
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 22 учні. Із них 11 стали переможцями: дипломи I ступеня — 2, II ступеня — 3, III ступеня — 6.

Усі завдання запропоновані учням 10-х класів на олімпіаді виявилися складними або занадто складними. Середній відсоток виконання завдань склав 28 %. Найскладнішими виявилися завдання №№ 3 та 5, за які було набрано

близько по 10 % балів. Ці завдання стосувалися хімічної кінетики та теоретичної органічної хімії. Також учасники погано впоралися з розрахунками рівноважного складу сумішей з використанням закону діючих мас, здійсненням стехіометричних розрахунків, завданнями на застосування закону Геса та з електрохімії.

На діаграмі 3 наведено коефіцієнти виконання завдань у паралелі 10-х класів.

Діаграма 3

11 клас

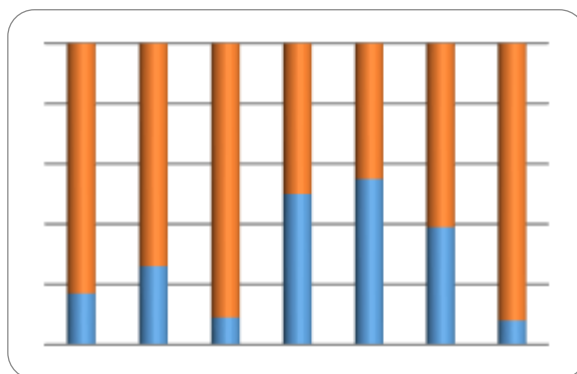
У III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії взяли участь 22 учня. Із них 11 стали переможцями: дипломи I ступеня — 1, II ступеня — 4, III ступеня — 6.

Найлегшим для учнів 11 класу стало завдання № 5 «Сіро-буро-малиновий», у якому треба було показати ґрунтовні знання з хімічних властивостей сполук Феруму, складність 55 %.

Щодо інших завдань, то рівень виконання набагато менший. Більшості учасників не вистачило ґрунтовних знань з органічної та неорганічної хімії, термохімії, кількісного аналізу, навичок здійснення складних стехіометричних розрахунків.

На діаграмі 4 наведено коефіцієнти виконання завдань у паралелі 11-х класів.

Діаграма 4

Рекомендації

У підсумку варто зазначати, що невисокі результати виконання завдань пов'язані, насамперед, із тим, що учасники більшою мірою не володіють знаннями та навичками з хімії, що виходять за межі навчальної програми.

Із метою підвищення якості підготовки учнів до успішної участі у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ спільно з територіальними методичними об'єднаннями:

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії в порівнянні з результатами по області та ознайомити з результатами вчительську спільноту.
2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів хімії з питань якісної підготовки учнів до етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії.
4. Організувати роботу з підготовки учнівських команд і резерву (тренувальні збори) до виступу на III етапі олімпіади, залучивши кращих фахівців закладів вищої освіти області та загальної середньої освіти району на партнерських засадах.
5. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів та вчителів хімії в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у наступному навчальному році, які щорічно проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
6. Спільно з керівниками ТМО вчителів хімії у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Журі й оргкомітету II (районного) етапу олімпіади з хімії:

1. Проводити якісний і детальний аналіз II етапу олімпіади, оприлюднити його зміст для вчителів із метою якісної підготовки школярів до III етапу.
2. Об'єктивно підходити до визначення переможців і відповідно якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Учителям хімії:

1. Забезпечити якість засвоєння школярами навчального матеріалу з хімії відповідно до вимог навчальних програм з хімії та програми Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії.
2. Своєчасно спланувати індивідуальну роботу щодо підготовки учнів до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії з урахуванням типових помилок, яких припускаються школярі на цих етапах олімпіади.
3. Систематично формувати й розвивати в учнів експериментальні вміння та дослідницькі навички, уміння описувати й систематизувати результати спостережень, планувати та проводити невеликі експериментальні дослідження, здійснювати вимірювання під час експериментів, узагальнювати результати та формулювати висновки.
4. Пропонувати обдарованим учням у якості індивідуальних завдань задачі підвищеної складності – нестандартні задачі та задачі олімпіад відповідних етапів минулих років.
5. Створювати умови для активної пізнавальної та творчої діяльності школярів, активно залучати їх до різних видів інтелектуальних змагань із хімії: Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії, Всеукраїнського учнівського турніру юних хіміків, Всеукраїнського учнівського турніру юних хіміків імені В.В. Скопенка, Хіміко-біологічного турніру імені І. І. Мечникова тощо.
6. Заохотити здобувачів освіти до участі в онлайн-тренінгах з підготовки учнів Харківської області до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії, які щорічно проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Фізика (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* взяли участь **153** учні. Із них **77** учнів (**50,33 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **129** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з фізики збільшилася на **18,60 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* взяли участь **32** учні із **13** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *фізики* у територіальних громадах області збільшилася **в 1,6 рази**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **20** учнів із **11** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Ізюмської міської, Борівської, Донецької селищних (Ізюмський район), Нововодолазької селищної (Харківський район), Зміївської міської (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Богодухівській міській, Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Барвінківській міській, Савинській селищній, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській, Сахновщинській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Люботинській, Мерэф'янській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Малоданилівській, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Чкаловській селищних громадах (Чугуївський район) – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	2	1	2	0
2		Золочівська селищна громада	1	0	2	0
3	Ізюмський	Балаклійська міська громада	3	0	2	0

4		Борівська селищна громада	-	-	2	0
5		Донецька селищна громада	-	-	3	0
6		Ізюмська міська громада	-	-	4	0
7	Красноградський	Красноградська міська громада	2	1	5	1
8		Наталинська сільська громада	1	0	-	-
9		Сахновщинська селищна громада	1	0	-	-
10	Харківський	Безлюдівська селищна громада	3	0	-	-
11		Дергачівська міська громада	2	1	1	1
12		Нововодолазька селищна громада	-	-	1	1
13		Солоницівська селищна громада	2	0	1	0
14	Чугуївський	Зміївська міська громада	-	-	3	2
15		Слобожанська селищна громада	2	2	5	2
16		Чугуївська міська громада	1	0	1	0
Разом			20	5	32	7

Переможцями стали **7** учасників із **5** територіальних громад (**5** із **4** – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Красноградської міської (Красноградський район), Дергачівської міської (Харківський район), Слобожанської селищної (Чугуївський район) громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Нововодолазькій селищній громаді Харківського району (**1**), Зміївській міській громаді Чугуївського району (**2**), де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* взяли участь **108** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**31**) – у Шевченківському районі, *найменша* – в Індустріальному (**2**).

Порівняно з попереднім навчальним роком (**100** учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *фізики* збільшилася **на 8 %** (таблиця 2).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з фізики по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	6	1	2	1
2	Київський	7	2	12	5
3	Немишлянський	11	8	13	9
4	Новобаварський	6	1	8	1
5	Основ'янський	4	0	4	1
6	Салтівський	7	3	5	2
7	Слобідський	7	5	9	6
8	Холодногірський	6	2	8	4
9	Шевченківський	22	16	31	20
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	24	17	13	11
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	-	-	3	1
Разом		100	55	108	61

Переможцем став **61** учасник, що складає **79,22 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Успішно виступають на обласному етапі олімпіади з фізики учні Немишлянського (9 переможців із 13 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 8 із 11 – у 2022/2023 навчальному році), Слобідського (6 із 9 – у 2023/2024 навчальному році; 5 із 7 – у 2022/2023 навчальному році), Шевченківського (20 із 31 – у 2023/2024 навчальному році; 16 із 22 – у 2022/2023 навчальному році) районів, КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» (11 із 13 – у 2023/2024 навчальному році; 17 із 24 – у 2022/2023 навчальному році).

Протягом двох років є переможці в Індустріальному та Новобаварському районах.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з фізики в Київському районі, де 5 учнів із 12 учасників стали переможцями (2 із 7 – у 2022/2023 навчальному році), Основ'янському – 1 із 4 (жодного із 4 – у 2022/2023 навчальному році), Холодногірському – 4 із 8 (2 із 6 – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради – 1 переможець із 3 учасників (відсутні учасники у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Салтівського району (2 із 5 – у 2023/2024 навчальному році; 3 із 7 – у 2022/2023 навчальному році).

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* взяли участь **13** учнів із **3** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *фізики* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **9** учнів із **2** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради та КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *фізики* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей “Обдарованість”» Харківської обласної ради	8	5	11	7
2	КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради	1	0	-	-
3	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
4	КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю»	-	-	1	1
Разом		9	5	13	9

Протягом двох років успішно виступають на обласному етапі олімпіади з *фізики* учні КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради. При цьому порівняно з минулим роком результати обласної олімпіади з *фізики* у цьому закладі освіти *покращилися*: **7** переможців із **11** учасників змагань (**5** із **8** – у 2022/2023 навчальному році).

У 2023/2024 навчальному році є переможці змагань у КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради та КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю», де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики

Пакети завдань теоретичного та експериментального турів III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики як масового інтелектуального змагання школярів, I-III етапи якої були успішно організовані та проведені цього року в Харківській області, був підготовлений з урахуванням головної мети проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики: пошук та підтримка інтелектуально обдарованих учнів та учениць, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, поширення наукових знань, підвищення інтересу до поглибленого вивчення фізики, а також з метою створення конкурентоспроможних умов для подальшого відбору та формування команди від Харківської області на IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.

Особливістю III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики другий рік поспіль виявилася його дистанційна форма. Такий алгоритм організації та проведення III етапу олімпіади забезпечив максимальні умови для збереження життя та здоров'я його учасників в умовах сьогодення.

Сподіваємося, що не зважаючи на результат (лише половина учасників / учасниць стала переможцями різного ступеня), участь у змаганні збагатила кожного набутим досвідом, посилила бажання в подальшому брати участь у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з фізики.

З метою допомоги в проведенні якісної підготовки школярів до змагання в наступному році, підвищення власної фахової компетентності вчителів фізики, пропонуємо аналіз виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в Харківській області за паралелями з оглядом типових помилок, яких припустилися учасники / учасниці змагання.

8 клас

Із завдань теоретичного туру *найуспішніше* (таблиця 4) восьмикласники/восьмикласниці впоралися із завданням № 2 на застосування знань теми «Механічний рух». 18 учнів (41,86 % учасників/учасниць цієї паралелі) за його виконання отримали максимальний бал, лише 3 учні / учениці (6,98 % учасників / учасниць цієї паралелі) не отримали жодного бала.

Таблиця 4

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики (8 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
Теоретичний тур		
1	Плавання тіл. Закон Архімеда.	3,22
2	Механічний рух.	3,30
3	Момент сили. Умова рівноваги важеля. Правило моментів.	1,09
4	Сила тиску. Фізичні характеристики тіл.	1,02

5	Теплові явища. Кількість теплоти. рівняння теплового балансу.	1,95
Експериментальний тур		
1	Дослідження залежності періоду коливань пружинного маятника від маси вантажу.	5,80

* Мах – 5 балів за виконання кожного завдання теоретичного туру, мах –10 балів за виконання завдання експериментального туру.

Найгірше восьмикласники / восьмикласниці виконали завдання № 4 на знаходження об'єму лунки на поверхні води: Ніхто це завдання повністю правильно не розв'язав, а 18 учнів (41,86 % від загальної кількості учасників/учасниць у цій паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

Проаналізуємо типові помилки, допущені учасниками/учасницями паралелі 8 класу при виконанні завдань теоретичного туру.

Завдання 1. Абсолютна більшість учнів / учениць хоча б частково виконали це завдання. Не враховували кількість кульок, плуталися в оцінці середньої густини наборів кульок при застосуванні умови плавання тіл,

Завдання 2. *Типовим* виявилось не врахування затримки часу між першим та другим братом на початку руху. Учасники / учасниці помилково вважали, що брати вийшли одночасно.

Завдання 3. Більшість учнів / учениць допустили помилки під час запису правила моментів для рівноваги підвішеної скріпки в різні умовах. Частина учасників / учасниць при застосуванні умови рівноваги важеля враховували не всі сили, що привело до невірної розв'язку. Окремі учні / учениці допустили помилки під час математичних перетворень отриманих рівнянь. Деякі учні / учениці взагалі використали тільки загальні міркування для розв'язування задачі.

Завдання 4. Виявилось *занадто складним* для більшості учасників / учасниць. Вони не здогадалися врахувати, що сила тиску призводить до зниження рівня висоти лунки і розбити на маленькі шматочки всю поверхню води під гвинтокрилом. Одиниці ввели поняття «середня глибина». У частині робіт не було розуміння фізичних процесів, що відбуваються за умовою задачі .

Завдання 5. Не змогли проаналізувати надані умови і зробити правильні висновки стосовно заданих змін температури тіла. Не розглянули особливості процесів нагрівання і плавлення, не здогадалися, які властивості металу можна отримати за умов задачі.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками/учасницями паралелі 8 класу при виконанні **завдання експериментального туру**.

Особливістю завдань експериментального туру для паралелей 8-11 класів в умовах дистанційної форми проведення III етапу олімпіади з фізики було те, що вони були запропоновані на платформі <https://phet.colorado.edu> симуляцій, розроблених фахівцями Державного університету Колорадо. Ця платформа дозволяє виконувати дослідження широкого кола задач, у тому числі творчого характеру в розширеному діапазоні складності.

Для паралелі 8 класу було запропоновано дослідити залежність періоду коливань пружинного маятника від маси вантажу. *Більшість* учнів / учениць легко освоїлася з інтерфейсом платформи і у цілому впоралися із завданням. Складнощі викликали при спробах якісних пояснень, як і чому має змінюватися період коливань маятника зі зміною його маси, які джерела похибок і умови коректного проведення експерименту. При виконанні завдання необхідно було не лише провести декілька вимірювань, навести результати експерименту у вигляді таблиці, але й побудувати графік залежності, що було виконано у повному обсязі лише декількома учнями / ученицями. При побудові графіків часто не зверталася увага на масштаб. Складним виявився аналіз отриманих результатів, основних похибок, які допускаються в цьому експерименті, і спроби пояснити, що в даній симуляції є нереалістичним і що б у реальному експерименті змінило результати. Не всім удалося розподілити час і встигнути виконати завдання в повному обсязі. Учасники / учасниці цієї паралелі виявили невміння висловлювати логічні міркування в поясненнях, наприклад, про роль сили тертя, або в поясненнях у теоретичній частині завдання.

9 клас

Найкращі результати при виконанні завдань теоретичного туру (таблиця 5) школярі показали при виконанні завдання № 1 на застосування знань про силу Ампера. 11 учнів (25,58 % учасників / учасниць цієї паралелі) отримали максимальний бал за його виконання, але 4 учнів не спромоглися отримати жодного бала.

Таблиця 5

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики (9 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
Теоретичний тур		
1	Дія магнітного поля на провідник із струмом. Сила Ампера.	2,65
2	Лінзи. Оптична сила й фокусна відстань лінзи. Формула тонкої лінзи.	1,43
3	Закон збереження механічної енергії.	0,93
4	Умова рівноваги системи тіл. Сили в природі.	1,07
5	Електричний опір ділянки електричного кола з комбінованим з'єднанням провідників.	0,37
Експериментальний тур		
1	Вивчення вольт-амперної характеристики лампи розжарювання.	4,52

* Мах – 5 балів за виконання кожного завдання теоретичного туру, мах –10 балів за виконання завдання експериментального туру.

Найскладнішим для дев'ятикласників / дев'ятикласниць виявилось завдання № 5 на знаходження електричного опору ділянки електричного кола з комбінованим з'єднанням провідників. З цим завданням ніхто повністю не

впорався, а 31 учень (72,09 % учасників/учасниць цієї паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

Проаналізуємо типові помилки, допущені учасниками/учасницями паралелі 9 класу при виконанні завдань теоретичного туру.

Завдання 1. Основна помилка – не враховували, що на горизонтальну та вертикальну частини дроту діють різні за величиною та напрямком сили Ампера. Частина учнів / учениць шукали вже відому масу дроту або силу струму, а не горизонтальну силу. Не брали до уваги, що за умовою вертикальні сили компенсують одна одну, внаслідок цього не доводили розв'язання до кінця.

Завдання 2. Частина учасників / учасниць пропонували різні варіанти оптичної схеми, що утруднювало аналіз. Часто обмежувалися лише рисунком схеми. Не враховували, що зображення може бути уявним, тому неправильно застосовували формулу тонкої лінзи.

Завдання 3. Більшість учасників / учасниць (24) навіть при спробах розв'язання не застосовували нічого потрібного, демонстрували не розуміння суті, або не намагалися виконати, тому *не отримали жодного бала за виконання цього завдання*. Характерним недоліком було відсутність пояснень при застосуванні потрібних формул, чіткої логіки та фрагментарність розв'язання.

Завдання 4. Більшість учасників/учасниць виконали його *фрагментарно*. Вони не зрозуміли, при якій умові пробка Π_1 не буде вириватися з отвору при будь-якому рівні води. Також не зуміли правильно записати умови рівноваги верхньої і нижньої пробки та зробити правильний висновок щодо мінімально можливої довжини пружини.

Завдання 5. Абсолютна більшість учнів не змогли розв'язати це завдання. Вони не змогли створити правильну модель з'єднань шматочків дроту, що кожний маленький шматочок дроту АВ з'єднаний паралельно до кожного наступного витка спіралі, не зрозуміли і не змогли застосувати умову завдання: крок спіралі набагато менший за L , і зменшується на один відсоток на кожному витку всередину спіралі.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками/учасницями паралелі 9 класу при виконанні **завдання експериментального туру**.

Для паралелі 9 класу було запропоновано вивчити вольт-амперну характеристику лампи розжарювання. Більшість не виконали роботу в повному обсязі. Виникли утруднення із грамотними поясненнями, як за допомогою симуляції можна отримати ВАХ лампи розжарювання, із складанням електричного кола для отримання потрібних результатів вимірювань, із оцінкою похибки, з якими отримувалися величини. Виявилось складним оптимізувати вид схеми, при якому втрати у з'єднувальних дротах будуть найменшими. Часто не звертали увагу на обрану лампу (ідеальну або ні) з можливого обладнання. Не змогли, уважаючи відомою ВАХ лампочки, описати, як знайти розподіл струмів у схемі, в якій паралельно до лампочки під'єднаний один резистор, а послідовно до них другий резистор, та порівняти результати експерименту і теоретичні розрахунки.

10 клас

Найкращі результати при виконанні завдань теоретичного туру десятикласники/десятикласниці показали при виконанні завдання № 1 на знаходження потужності струму (таблиця 6). 12 учнів (32,43 % учасників / учасниць цієї паралелі) отримали максимальні 5 балів за його виконання, лише 1 учень не спромігся отримати жодного бала.

Таблиця 6

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики (10 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
Теоретичний тур		
1	Потужність струму.	3,05
2	Відносність руху. Закон додавання швидкостей.	2,49
3	Сполучені посудини. Гідростатичний тиск.	0,93
4	Закони збереження. Друга космічна швидкість.	0,41
5	Лінзи. Формула тонкої лінзи. Отримання зображень за допомогою лінзи.	0,57
Експериментальний тур		
1	Вивчення нецентральної зіткнень кульок.	3,50

* Мах – 5 балів за виконання кожного завдання теоретичного туру, мах –10 балів за виконання завдання експериментального туру.

Найскладнішим виявилось завдання № 4 на оцінювання кількості кульок в системі при заданих умов. *Ніхто* з учнів повністю не впорався з цим завданням, а 24 учні (64,86 % від загальної кількості учасників / учасниць у цій паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками / учасницями паралелі 10 класу при виконанні завдань теоретичного туру.

Завдання 1. Більшість учнів розв'язали це завдання повністю або майже повністю. Багато учасників під час розв'язку намагалося якісними міркуваннями, без застосування формул, отримати відповідь, звісно неправильно. Неправильно знаходили опір дроту після розрізання на частини та з'єднання їх паралельно між собою, неправильно інтерпретували умову та знаходило зміну повного струму, хоча в умові було чітко вказано, що для окремих частин дроту.

Завдання 2. Не урахували, що об'єм води, який протікає за одиницю часу в широкій річці і у двох вузьких, однаковий, або склали неправильне рівняння нерозривності. Припускалися помилок при розв'язанні систем рівнянь, при математичних розрахунках. Також у деяких роботах не враховувалася швидкість течії або плуталися швидкості катерів, власна швидкість та швидкість течії на річці.

Завдання 3. *Типовим* виявилось не врахування гідростатичного тиску при знаходженні, наскільки збільшився тиск під лівим поршнем, відсутність чітких і

логічних пояснень. У більшості присутні фрагментарні пояснення. У деяких роботах розглядалися сили, що діють на поршні, але міркування приводили до плутанини. При розрахунках губилися числові коефіцієнти. *Ні в одній роботі не було чіткого, правильного рисунку, хоча деякі в поясненнях на нього спиралися!* Рисунки виглядали здебільшого карикатурно, містили помилки в позначеннях.

Завдання 4. У більшості робіт розв'язку взагалі не було або були представлені фрагментарні спроби розв'язання. У більшості робіт не використовувалися закони збереження енергії та імпульсу. Для обчислення швидкості кульок, необхідної для покидання Землі, використовували першу космічну швидкість замість другої космічної швидкості. У жодній з робіт не було переходу у систему координат пов'язану з важчою кулькою. (не обов'язково для розв'язання, але на це варто було звернути увагу).

Завдання 5. Майже половина учасників / учасниць не приступили до його виконання. З тих робіт, у яких були спроби вирішення поставленої в умові проблеми, найпоширенішою помилкою була відсутність розгляду всіх можливих шляхів променів. При застосуванні формулі тонкої лінзи демонстрували неправильне розуміння величини «відстань від лінзи до зображення». Не зробили правильних пояснювальних рисунків та впоратися із геометрією, яку варто було застосувати при розв'язанні.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками/учасницями паралелі 10 класу при виконанні **завдання експериментального туру**.

Середній бал за цей тур виявився *найнижчим з усіх паралелей* і занадто низьким: 3,5 бали із 10 можливих. Для паралелі 10 класу було запропоновано вивчити нецентральні зіткнення кульок. Завдання виявилось непростим, труднощі були з такою постановкою експерименту, при якій було б можливо точно і з невеликим кроком змінювати прицільний параметр. Теоретична частина вимагала вміння розв'язувати задачі про нецентральні зіткнення двох тіл, що було складно для багатьох учасників.

Утруднення виникли з розглядом випадку, коли легша кулька спочатку нерухома, а важча налітає на неї, та із знаходженням кута відхилення для важчої кульки як функції прицільного параметра. Не змогли чітко описати, як за допомогою симуляції можна перевірити теоретичний результат у випадку нецентрального зіткнення з нерухомою кулькою. Складними виявилися порівняння теоретично передбачених значень кута відхилення з експериментальними, побудова графіка залежності кута відхилення від прицільного параметра за результатами експерименту і теоретичних розрахунків. Учасники / учасниці не впоралися із завданням у повному обсязі, не зробили чітких висновків.

11 клас

Результативність виступу паралелі 11 класу зазвичай визиває найбільший інтерес. Багато хто з цих випускників / випускниць, можливо, пов'язують своє подальше навчання в закладах вищої освіти і майбутню професійну діяльність з фізикою, мають минулорічний досвід участі в III етапі олімпіади дистанційного формату. Вони намагалися досягти найкращого результату в останньому

змаганні з фізики учнівського рівня, дехто мав амбіції продовжити змагання на IV етапі олімпіади, взяти участь у міжнародній учнівській олімпіаді з фізики. На жаль, якість виступу одинадцятикласників / одинадцятикласниць виявилася *не високою*.

При виконанні завдань теоретичного туру *найкращих результатів* випускники / випускниці досягли у завданні № 1 на знаходження напрямку початкової швидкості тіла при рівноприскореному русі (таблиця 7). Усі учасники /учасниці цієї паралелі хоча б частково його виконали, але лише 1 учень за його виконання отримав максимальні 5 балів.

Таблиця 7

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики (11 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
Теоретичний тур		
1	Рух тіл під дією сили тяжіння. Відносність руху.	2,62
2	Система блоків.	1,97
3	Закон Ома для повного кола.	2,22
4	Поверхневий натяг рідини. Оптична сила системи лінз.	0,60
5	Дослідження рух заряджених частинок у магнітних пастках.	0,65
Експериментальний тур		
1	Вивчення закону Бугера-Ламберта-Бера.	6,24

* Мах – 5 балів за виконання кожного завдання теоретичного туру, мах –10 балів за виконання завдання експериментального туру.

Найгірше випускники / випускниці впоралися із завданням № 4 на застосування знань особливостей поверхневого натягу рідин, оптичних властивостей газів. Ніхто повністю його не виконав, а 20 учнів (66,67 % від загальної кількості учасників/учасниць у цій паралелі) не отримали за його виконання жодного бала.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками/учасницями паралелі 11 класу при виконанні **завдань теоретичного туру**.

Завдання 1. Хоча до правильної ідеї розв'язку здогадались майже всі учасники, до кінцевої відповіді дійшло небагато. Основні труднощі були пов'язані з великою кількістю математичних помилок при тригонометричних перетвореннях. Альтернативний же шлях легкого з математичної точки зору розв'язку через перехід до іншої системи відліку побачили одиниці.

Завдання 2. *Більшість* учасників / учасниць, з тих хто не впорався із завданням у повному обсязі, не звернули уваги, що за умовою необхідно було отримати сили натягу усіх ниток, а учасники знаходили силу натягу лише основних.

Завдання 3. *Завдання виявилось зрозумілим для більшості в 11 класі, бо допускало розв'язок через правила Кірхгофа стандартним шляхом. Евристичний розв'язок з використанням симетрії системи побачили небагато учасників.*

Завдання 4. *Завдання виявилось занадто складним – дві третини учасників / учасниць не приступили до розв'язання або майже нічого не зробили. Основною проблемою було здогадатися, що плівка між бульбашками є викривленою, відповідна механічна підзадача була розв'язана лише кількома учасниками. Оптична ж частина задачі розв'язувалася прямим шляхом, на якому учасники не впоралися з математичними труднощами, обхідного ж евристичного шляху не вбачали.*

Завдання 5. *Більшість учасників / учасниць не впоралися із завданням, бо воно виявилось багаторівневим, передбачало кілька кроків, від дуже простих, з якими впоралася більшість, до творчих і складних з фізичної і математичної точки зору. Останнє питання задачі стосувалося адіабатичного інваріанту для руху частинок у магнітному полі, і викликало особливо багато труднощів. Питання про рух у двох перпендикулярних напрямках було виконано, але складним було отримання рівнянь руху для нестандартної конфігурації полів.*

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками/учасницями паралелі 11 класу при виконанні **завдання експериментального туру**.

Завдання було присвячене вивченню проходження світла крізь поглинаючі розчини і містило різного рівня завдання, від простих, з якими *впоралася більшість* учасників/ учасниць, до високого рівня, які у повній мірі *виконали лише декілька учасників / учасниць*. Проведення і оформлення експерименту для одинадцятикласників / одинадцятикласниць виявилось нескладним, велику кількість графіків вони отримували з легкістю. Основною проблемою виявилася постановка експерименту, в якому треба було отримати залежність від вхідної інтенсивності промені: оскільки безпосередньо цього параметру змінювати не було можливості, складнощі викликало здогадатися про непрямий метод.

Звернути увагу! *Типові помилки*, які із року в рік часто зустрічаються в учнівських роботах.

Теоретичний тур.

1. Учні не уважно читають умову завдання, тому починають шукати відповідь із неправильно використаних даних.
2. Деякі учасники/учасниці змагання зневажливо ставляться до запису короткої умови задачі, обираючи не типові буквені позначення для фізичних величин, нехтуючи використанням системи СІ.
3. Учні не вміють будувати загальний хід розв'язання поставленої фізичної проблеми, аналізувати запропоновані в завданні фізичні умови, помиляються при математичних перетвореннях і розрахунках.
4. Часто фізичні проблеми, про які йдеться в завданнях, школярі розв'язують із суто математичним підходом, без пояснень фізичних явищ, закономірностей, які описують ці явища.

5. Недбало виконують креслення, із помилками фізичного змісту, хоча часто при розв'язанні поставленої в завданні проблеми саме правильне креслення відіграє важливу роль.
6. Нехтують перевіркою одиниць шуканих величин, оцінюванням реальності отриманої відповіді.
7. Не вміють використовувати (і правильно креслити) еквівалентні схеми електричних кіл.
8. Не враховують напрямки діючих на тіло сил у завданнях на рух тіл під дією кількох сил.
9. Не знають (або плутають величини) основних фізичних законів та формул.
10. Не вміють скласти рівняння теплового балансу.
11. Учасники / учасниці III етапу олімпіади часто нехтують ґрунтовним поясненням ходу розв'язку. Школярі не усвідомлюють, що саме вони мають презентувати докладний розв'язок із поясненнями поставленої перед ними проблеми.

Експериментальний тур

1. Учасники / учасниці III етапу олімпіади з фізики не вміють скласти план своєї роботи, обирати раціональний порядок вимірювання, обґрунтовувати свої дії, оцінювати похибки проведених вимірювань, пояснювати, чим ці похибки зумовлені.
2. Дуже мало робіт містить грамотний і лаконічний план експерименту.
3. Школярі не вміють описувати й систематизувати результати спостережень, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки.
4. Учасники / учасниці III етапу олімпіади демонструють недостатньо сформовані експериментальні вміння та дослідницькі навички, недосконалі вміння планувати й проводити невеликі експериментальні дослідження, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки (що є одним із завдань шкільного курсу фізики основної школи).

Висновки

1. Загальна результативність виступу учасників III етапу олімпіади з фізики достатньо низька.
2. Результативність виконання завдань теоретичного та експериментального турів свідчить про певні прогалини в опануванні учасниками / учасницями матеріалом шкільної програми з фізики, у формуванні ключових компетентностей, що частково спричинені навчальними втратами під час вимушеної дистанційної форми навчання.
3. Найвищу результативність виконання завдань продемонстрували учні з паралелі 8 класу.

4. Учасники III етапу олімпіади з фізики загалом продемонстрували кращу результативність при виконанні завдань експериментального туру.
5. Проведення експериментального туру дистанційно у віртуальній лабораторії є доцільним, не супроводжується плагіатом, і викликає жвавий інтерес у школярів – учасників змагання.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до успішної участі у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в порівнянні з результатами по області.
2. Спільно з керівниками ТМО вчителів фізики та астрономії в межах роботи методичних об'єднань спланувати та урізноманітнити заходи з обдарованими учнями на наступний навчальний рік.
3. Своєчасно організувати роботу з підготовки учнівських команд і резерву (тренувальні збори) до виступу на III етапі олімпіади, залучивши кращих фахівців закладів загальної середньої освіти району.

Керівникам ТМО вчителів фізики та астрономії:

1. Разом з учителями, які навчають фізики, проаналізувати результати виступу команд районів області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики в порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики у 2023/2024 навчальному році в Харківській області.
3. У межах роботи ТМО спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів фізики з питань якісної підготовки учнів до I-III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики.
4. Систематично організовувати обмін досвідом із проведення демонстраційного та фронтального експерименту на уроках фізики.
5. Спланувати в межах роботи територіальних методичних об'єднань на наступний навчальний рік заходи з інтелектуально обдарованими школярами.

Учителям фізики:

1. Забезпечити якість засвоєння школярами навчального матеріалу з фізики відповідно до вимог навчальних програм з фізики та вимог Нової української школи.
2. Своєчасно спланувати індивідуальну роботу щодо підготовки учнів до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики з урахуванням типових помилок, яких припускаються школярі на цих етапах олімпіади.
3. На уроках приділяти увагу формуванню в учнів алгоритмічних прийомів розв'язування фізичних задач та евристичних способів пошуку розв'язування різноманітних фізичних проблем.
4. Розвивати просторове мислення учнів, учити їх робити чіткі та правильні (з точки зору фізики) пояснювальні малюнки та креслення до розв'язків.
5. Систематично формувати й розвивати в учнів експериментальні вміння та дослідницькі навички, уміння описувати й систематизувати результати спостережень, планувати та проводити невеликі експериментальні дослідження, здійснювати вимірювання фізичних величин, робити узагальнення й висновки.
6. Пропонувати обдарованим учням у якості індивідуальних завдань задачі підвищеної складності – олімпіадні та нестандартні задачі.
7. Створювати умови для активної пізнавальної та творчої діяльності школярів, активно залучати їх до різних видів інтелектуальних змагань із фізики: Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики, Всеукраїнських учнівських турнірів юних фізиків, юних винахідників і раціоналізаторів, Всеукраїнського фізичного конкурсу «Левеня» тощо.

Астрономія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* взяв участь **51** учень, а **25** учнів (**49,02 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **47** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *астрономії* збільшилася на **8,51 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* взяли участь **10** учнів із 7 територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *астрономії* у територіальних громадах області *майже не змінилася*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **11** учнів із **8** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Ізюмської міської (Ізюмський район), Красноградської міської (Красноградський район), Дергачівської міської, Циркунівської сільської (Харківський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань в усіх громадах Богодухівського та Лозівського районів, Барвінківській міській, Борівській, Донецькій, Савинській селищних, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Сахновщинській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Мерэф'янській, Люботинській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській, Солницівській селищних, Вільхівській сільській (Харківський район), Чугуївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізській, Слобожанській, Чкаловській селищних (Чугуївський район) – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	1	0	-	-
2	Ізюмський	Балаклійська міська громада	1	0	1	1
3		Ізюмська міська громада	-	-	2	0
4	Красноградський	Красноградська міська громада	-	-	1	1

5		Кегичівська селищна громада	1	0	1	0
6		Наталинська сільська громада	1	0	-	-
7		Сахновщинська селищна громада	1	0	-	-
8		Безлюдівська селищна громада	2	0	-	-
9	Харківський	Дергачівська міська громада	-	-	1	0
10		Циркунівська сільська громада	-	-	2	1
11	Чугуївський	Зміївська міська громада	2	1	2	1
12		Слобожанська селищна громада	2	1	-	-
Разом			11	2	10	4

Переможцями стали **4** учасники із **4** територіальних громад (**2** із **2** – у 2022/2023 навчальному році). *Два роки поспіль* перемогу в змаганнях здобувають учні Зміївської міської громади (Чугуївський район).

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *астрономії* в Балаклійській міській громаді Ізюмського району (**1** переможець, **1** учасник – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** переможця, **1** учасник – у 2022/2023 навчальному році).

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Красноградській міській громаді, Циркунівській сільській громаді Харківського району, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *астрономії* взяли участь **32** учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**7**) – у КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради», *найменша* (**1**) – в Основ'янському районі.

Порівняно з попереднім навчальним роком (**32** учасники) кількість учасників обласної олімпіади з *астрономії* залишилася незмінною (таблиця 2).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з астрономії по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	2	0	2	1
2	Київський	2	2	3	2
3	Немишлянський	4	2	4	2
4	Новобаварський	2	1	2	2
5	Основ'янський	2	1	1	1
6	Салтівський	3	1	3	1
7	Слобідський	2	2	2	1
8	Холодногірський	2	0	2	0
9	Шевченківський	5	4	6	5
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	8	6	7	4
Разом		32	19	32	19

Переможцями стали **19** учасників, що складає **76 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Протягом двох років успішно виступають на обласному етапі олімпіади з астрономії учні Шевченківського району (**5** переможців із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) та КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» (**4** з **7** – у 2023/2024 навчальному році; **6** із **8** – у 2022/2023 навчальному році).

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з астрономії в Індустріальному (**1** переможець з **2** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** переможця з **2** учасників – у 2022/2023 навчальному році), Новобаварському (**2** із **2** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **2** – у 2022/2023 навчальному році) районах. У Київському та Основ'янському районах є переможці змагань протягом двох років.

Стабільні результати в обласній олімпіаді з астрономії протягом двох років показують учні Немишлянського (**2** переможці з **4** учасників), Салтівського (**1** із **3**) районів.

Зверніть увагу! Знизилася показники участі в обласному етапі олімпіади учнів Слобідського району (**1** переможець із **2** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **2** – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль відсутні переможці у Холодногірському районі.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. Як і в минулому навчальному році, у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії взяли участь **9** учнів КЗ «Харківський науковий ліцей “Обдарованість”» Харківської обласної ради (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради	4	2	9	2
Разом	4	2	9	2

Зверніть увагу! Якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів КЗ «Харківський науковий ліцей “Обдарованість”» Харківської обласної ради у порівнянні з минулим роком знизилася (**2** переможці з **9** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** переможці з **4** учасників – у 2022/2023 навчальному році).

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії

Особливістю Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії, яка була вперше організована у 2010/2011 навчальному році як масове інтелектуальне змагання школярів, є представництво лише паралелей 10-11 класів. Одночасно відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/200564, участь в олімпіаді з астрономії можуть брати й учні та учениці молодших класів навчання.

Залучення до участі в олімпіаді учнів і учениць 8 – 9 класів має важливе значення, оскільки сприяє розвитку пізнавального інтересу до вивчення астрономії, розкриває їхні здібності, надає досвіду участі в інтелектуальних змаганнях.

Цього року в Харківській області були успішно організовані та проведені I-III етапи Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії.

Особливістю III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії третій рік поспіль виявився його дистанційний формат. Такий алгоритм

організації та проведення III етапу олімпіади забезпечив максимальні умови для збереження життя та здоров'я його учасників в умовах сьогодення.

З метою допомоги в проведенні якісної підготовки школярів до змагання в наступному році, підвищення власної фахової компетентності вчителів, які навчають астрономії, подолання навчальних втрат пропонуємо аналіз виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в Харківській області за паралелями з оглядом типових помилок, яких припустилися учасники / учасниці змагання.

Пакети завдань для паралелей 10 та 11 класів III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії були підготовлені з урахуванням головної мети проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії: пошук та підтримка інтелектуально обдарованих учнів та учениць, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, поширення наукових знань, стимулювання інтересу учнівської молоді до астрономії та астрофізики, збагачення та розширення астрономічної освіти у закладах загальної середньої освіти, а також з метою створення конкурентоспроможних умов для подальшого відбору та формування команди від Харківській області на IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії. Максимальна кількість балів за виконання завдань в обох паралелях складала 60 балів.

10 клас

Особливістю участі школярів у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з астрономії за паралель 10 класу є те, що вони вивчатимуть астрономію як предмет у закладах загальної середньої освіти лише в 11 класі. Тому зміст завдань був зорієнтований на зміст вивченого в курсі природознавства матеріалу з астрономії, знання основ механіки шкільного курсу фізики. Ураховувалося й те, що змагання проводиться для зацікавлених астрономією учнів / учениць, які спроможні самостійно за допомогою доступних джерел знайомитися з характеристиками складових Всесвіту, проводити спостереження об'єктів зоряного неба, вивчати їх особливості.

У цьому році у III етапі олімпіади з астрономії взяв участь 1 учень 7 класу, 6 учнів 9 класу, що складає 28 % від загальної кількості учасників паралелі 10 класу). Троє з них увійшли до складу переможців. Цей факт підтверджує інтерес школярів молодшого віку до астрономії і гарну підготовку, оскільки на II етапі змагань вони змогли випередити більш старших суперників.

Найкращий результат виконання завдань склав 56 балів, найгірший – 6 балів з максимально можливих 60 балів.

Із завдань III етапу олімпіади найуспішніше (таблиця 4), з огляду на максимальну кількість балів за завдання, учасники / учасниці паралелі 10 класу впоралися із завданням № 1 на визначення впливу явища рефракції на збільшення тривалості дня та завданням № 2 на знання типів галактик. 7 учнів (28,0 % учасників/ учасниць цієї паралелі) за виконання завдання № 1 отримали максимальний бал, хоча 3 учні (12,0 % учасників цієї паралелі) не отримали за нього жодного бала. Абсолютна більшість, 20 учасників / учасниць (80,0 % від

кількісного складу цієї паралелі), виконали завдання № 2 частково, отримавши 6 – 9 балів.

Таблиця 4

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (10 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
1	Вплив атмосфери на астрономічні спостереження.	5,88
2	Типи галактик.	5,88
3	Сонячна активність. Кінетична енергія.	5,32
4	Фізичні та обертальні характеристики Місяця.	3,40
5	Розрахунок характеристик штучних супутників Землі.	2,28
6	Особливості спостереження небесних тіл.	4,36

* Мах – 5 балів за виконання завдання № 5. Мах – 10 балів за виконання завдань № 1, № 2, № 3, № 4. Мах – 15 балів за виконання завдання № 6.

Найгірше учасники / учасниці III етапу олімпіади впоралися із завданням № 6 на застосування знань про особливості спостереження небесних тіл. Хоча 4 учасники / учасниці за його виконання набрали максимально можливу кількість балів, більшість учнів / учениць виконали його фрагментарно.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками / учасницями паралелі 10 класу при виконанні завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії.

Завдання 1. Не розуміння явищ, пов'язаних з добовим обертанням Землі: схід та захід світил.

Завдання 2. Відсутність навичок розпізнавання астрономічних об'єктів та знань типів галактик.

Завдання 3. Не всі, проаналізувавши запропоновані дані, зрозуміли, що можна використовувати формули класичної механіки, а не спеціальної теорії відносності. Не знають середньої відстані від Землі до Сонця. Припускалися помилок при обчисленнях.

Завдання 4. Більшість учасників / учасниць не змогли запропонувати логічно побудованого розв'язку. Виявилася відсутність розуміння поняття «термінатор», не знання чисельного значення радіуса Місяця, синодичного місяця, відсутність застосування формули для обчислення лінійної швидкості тіла під час обертового руху.

Завдання 5. Відсутнє розуміння сутності задачі, поняття полярної орбіти. При обчисленні періоду обертання супутника школярі не враховували радіус Землі.

Завдання 6. Відсутнє розуміння сутності задачі. Проводилися обчислення двовимірного випадку, тобто дуги секторів, а не площі основи конусів.

11 клас

Як видно з представлених в таблиці 5 даних з огляду на максимальну кількість балів за завдання, найуспішніше одинадцятикласники / одинадцятикласниці впорались із завданням № 3 на знання особливостей проявів сонячної активності та знаходження кінетичної енергії протонів. Усі учасники / учасниці хоча б частково виконали це завдання.

Таблиця 5

Середній бал виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (11 клас)

№ завдання	Тематика завдань	Середній бал виконання завдань*
1	Вимірювання відстаней в астрономії.	4,46
2	Типи галактик.	2,88
3	Сонячна активність. Кінетична енергія.	3,35
4	Зорі. Характеристики зір.	6,46
5	Методи астрономічних досліджень.	2,27
6	Рух світил на небесній сфері.	4,15

* Мах – 5 балів за виконання завдань № 2, № 3. Мах – 10 балів за виконання завдань № 1, № 6. Мах – 15 балів за виконання завдань № 4 № 5.

Найгірше школярі впорались із завданнями № 5 на застосування знань методів астрономічних досліджень та їх особливостей. Хоча 2 учасники набрали за його виконання максимально можливу кількість балів, 15 учнів (57,7 % від загальної кількості учасників цієї паралелі) не набрали за його виконання жодного бала з 15 можливих.

Проаналізуємо *типові помилки*, допущені учасниками / учасницями паралелі 11 класу при виконанні завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії.

Завдання 1. Неправильно обчислювалась дальність спостереження метеора, не враховувався радіус Землі.

Завдання 2. Відсутність навичок розпізнавання астрономічних об'єктів та знань типів галактик.

Завдання 3. Труднощі з переведенням Дж в еВ, помилки при математичних розрахунках.

Завдання 4. Не здогадалися, що в електрично нейтральному тілі кількість електронів можна знайти через кількість протонів.

Завдання 5. Не був проведений якісний аналіз даних. Виникли утруднення із застосуванням формули для ефекту Доплера та міркуваннями щодо зміщення лінії водяної пари.

Завдання 6. Відсутність знань формули зв'язку між синодичним і сидеричним періодами обертання тіла, III закону Кеплера. Не застосували факт, що велика піввісь орбіти є середнім між максимальним та мінімальним віддаленням від Сонця.

Загальні для обох паралелей та завдань помилки пов'язані з відсутністю розуміння сутності задачі, що в свою чергу свідчить про недостатній досвід учасників / учасниць III етапу олімпіади розв'язувати задачі з астрономії. Також із року в рік учасники / учасниці змагання демонструють невміння працювати з наближеними значеннями, приставками дрібності/кратності (мілі-, кіло- та ін.), градусною та радіанною мірами кутів, діяти із степенями, плутаються в одиницях вимірювання астрономічних та фізичних величин, не знають величин вимірювання відстаней в астрономії чисельних значень поширених при розв'язуванні задач з астрономії величин (значення а.о. в км, радіус Землі, радіус Місяця тощо).

Висновки

1. Низька результативність учасників / учасниць виконання завдань свідчить про недостатню теоретичну та практичну підготовку з астрономії, що в тому числі може бути зумовлено навчальними втратами.
2. Школярі не вміють аналізувати завдання й застосовувати міжпредметні зв'язки астрономії з фізикою, математикою.
3. Прослідковується недостатня математична підготовка учасників/учасниць III етапу олімпіади, невміння проводити розрахунки й аналізувати отриманий результат.
4. Висока результативність потребує систематичної індивідуальної підготовки учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії, проведення позашкільної роботи з астрономії.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів / учениць до успішної участі в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям місцевих органів управління у сфері освіти та ЦПРПП:

1. Проаналізувати результати участі команди району (ТГ) на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в порівнянні з результатами по області.
2. Спільно з керівниками ТМО вчителів фізики та астрономії в межах роботи методичних об'єднань спланувати та урізноманітнити заходи з обдарованими учнями на наступний навчальний рік.

Керівникам ТМО вчителів фізики та астрономії:

1. Разом із учителями, які навчають астрономії, ознайомитися з аналізом проведення III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2023/2024 навчальному році в Харківській області.
2. Проаналізувати результати виступу команд районів області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії в порівнянні з результатами по області.

3. У межах роботи ТМО більше уваги приділяти навчанню астрономії: проводити обговорення складних тем із навчальних програм з астрономії, обмін досвідом навчання астрономії, подолання навчальних втрат, практикуми з розв'язування астрономічних задач, завдань практичної спрямованості.
4. Спланувати роботу ТМО на наступний навчальний рік з урахуванням заходів, спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів, які викладають астрономію, з питань якісної підготовки учнів до Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (тренінгів, консультацій, тимчасових творчих колективів тощо).

Учителям, які навчають астрономії:

1. Опрацювати представлені аналітично-інформаційні матеріали, узяти до відома, проаналізувати власні можливості підвищення якості роботи з інтелектуально обдарованими учнями.
2. Забезпечити якість засвоєння школярами навчального матеріалу з астрономії відповідно до навчальних програм.
3. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.
4. Урізноманітнити й посилити індивідуальну роботу щодо підготовки учнів 10-11-х класів до I-III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії з урахуванням подолання навчальних втрат.
5. При підготовці учнів до участі в учнівській олімпіаді з астрономії урахувати типові помилки, яких припускаються школярі на III етапі олімпіади, розв'язувати завдання, які певною мірою потребують використання математичного апарату, знань фізичних та астрономічних понять і законів, каталогів щодо знаходження астрономічних об'єктів та їхніх характеристик.
6. Пропонувати обдарованим учням у якості індивідуальних завдань олімпіадні та нестандартні задачі, завдання на спостереження об'єктів зоряного неба.
7. За можливості організовувати роботу факультативів, гуртків з астрономії.
8. Проводити популяризацію астрономічних знань серед учнівської молоді.

Історія (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* взяли участь **175** учнів. Із них **86** учнів (**49,14 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **129** учасників змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *історії* збільшилася на **35,66 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* взяли участь **54** учні із **23** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *історії* у територіальних громадах області збільшилася *вдвічі*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **27** учнів із **14** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Барвінківської, Ізюмської міських, Борівської, Донецької, Савинської селищних, Куньєвської сільської (Ізюмський район), Люботинської міської, Малоданилівської селищної, Липецької сільської (Харківський район), Печенізької, Чкаловської селищних (Чугуївський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Зачепилівській, Кегичівській селищних, Старовірівській сільській (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Мерэф'янській, Південній міських, Безлюдівській, Височанській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Чкаловській селищних громадах (Чугуївський район) – таблиця 1.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	1	3	2
2		Валківська міська громада	3	0	2	2
3		Золочівська селищна громада	1	0	3	1
4	Ізюмський	Балаклійська міська громада	4	0	3	1
5		Барвінківська міська громада	-	-	5	2
6		Борівська селищна громада	-	-	4	0

7		Донецька селищна громада	-	-	1	0
8		Ізюмська міська громада	-	-	3	1
9		Куньєвська сільська громада	-	-	1	1
10		Савинська селищна громада	-	-	2	0
11	Красноградський	Красноградська міська громада	1	0	4	2
12		Наталинська сільська громада	1	0	4	1
13		Сахновщинська селищна громада	2	1	1	1
14	Харківський	Безлюдівська селищна громада	3	0	-	-
15		Дергачівська міська громада	1	0	1	0
16		Липецька сільська громада	-	-	1	1
17		Люботинська міська громада	-	-	2	0
18		Нововодолазька селищна громада	1	0	-	-
19		Малоданилівська селищна громада	-	-	1	0
20		Солоницівська селищна громада	1	0	2	0
21	Чугуївський	Зміївська міська громада	3	1	4	3
22		Печенізька селищна громада	-	-	1	0
23		Слобожанська селищна громада	2	1	3	1
24		Чкаловська селищна громада	-	-	1	0
25		Чугуївська міська громада	3	1	2	1
Разом			27	5	54	20

Переможцями стали **20** учасників із **14** територіальних громад (**5** із **5** – у 2022/2023 навчальному році). **Найбільша кількість** переможців була у Зміївській міській громаді – **3** учні з **4** учасників (у 2022/2023 навчальному році – **1** з **3**). *Два роки поспіль* перемогу в змаганнях здобувають учні Богодухівської, Чугуївської міських, Сахновщинської (Красноградський район), Слобожанської (Чугуївський район) селищних громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Барвінківській (**2** учні), Ізюмській (**1**) міських, Куньєвській (**1**) сільській громадах Ізюмського району, Липецькій (**1**) сільській громаді Харківського району, де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *історії* взяли участь **100** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**20**) – у Шевченківському районі. *найменша* – у Київському (**5**).

Порівняно з попереднім навчальним роком (**85** учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *історії* збільшилася на **17,65 %** (таблиця 2).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з історії по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	6	6	7	6
2	Київський	11	3	5	1
3	Немишлянський	8	3	9	5
4	Новобаварський	10	6	12	8
5	Основ'янський	8	4	8	0
6	Салтівський	11	8	9	4
7	Слобідський	7	5	13	7
8	Холодногірський	6	5	11	6
9	Шевченківський	12	7	20	14
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	3	2	3	3
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	3	0	3	1
Разом		85	49	100	55

Переможцями стали **55** учасників, що складає **63,95 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців – у Шевченківському районі: **14** із **20** учасників. У Новобаварському районі – **8** переможців із **12** учнів, у Слобідському – **7** із **13**, Індустріальному – **6** із **7**, Холодногірському – **6** із **11**.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з історії в Немишлянському районі, де **5** учнів з **9** учасників стали переможцями змагань (**3** із **8** – у 2022/2023 навчальному році), закладах освіти *міської мережі*. У КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» *усі* учасники вибороли перемогу в змаганнях (**2** із **3** – у 2022/2023 навчальному році). У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради» був **1** переможець із **3** учасників (у 2022/2023 навчальному році переможці були *відсутні*).

Зверніть увагу! *Знизилася* якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Київського (**1** переможець із **5** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **11** – у 2022/2023 навчальному році) та в Основ'янського (*відсутні* переможці – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **8** – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії взяв участь **21** учень із **7** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з історії збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **17** учнів із **5** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Харківська спеціальна школа

ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради та КЗ «Харківська санаторна школа № 9» Харківської обласної ради (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради	6	2	10	6
2	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради	5	3	5	2
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради	4	4	4	3
4	КЗ «Харківська спеціальна школа ім.В.Г.Короленка» Харківської обласної ради	-	-	1	0
5	КЗ «Харківська санаторна школа № 9» Харківської обласної ради	-	-	1	0
6	Державна гімназія-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус»	1	1	-	-
7	КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради	1	0	-	-
Разом		17	10	21	11

Покращилися результати обласної олімпіади з історії у КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради, де були 6 переможців із 10 учасників змагань (2 із 6 – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилися результати виступу на обласному етапі олімпіади з історії учнів КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради (3 переможців із 4 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 4 із 4 – у 2022/2023 навчальному році), КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Правоохоронець”» Харківської обласної ради (2 із 5 у 2023/2024 навчальному році; 3 із 5 – у 2022/2023 навчальному році).

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії

Оскільки олімпіада проходила онлайн, тому завдання були надані учасникам у форматі GoogleForm. Це спричинило необхідність дещо складніших формулювань завдань, навіть тестів першого рівня, для дотримання академічної доброчесності.

Комплект завдань для кожної паралелі складався з тестів різних рівнів складності та творчого завдання.

Аналіз якості виконання **тестових завдань** показав, що учні **9-х та 11-х класів** найкраще виконали візуальне завдання. Для учнів **10-х класів** найлегшим було завдання яке передбачало роботу з історичними поняттями. Для **восьмикласників** найлегшим виявилось завдання на роботу з картосхемою.

Найскладнішим для **учнів усіх паралелей** виявилось завдання на співвідношення подій історії України з подіями всесвітньої історії.

Творче завдання найкраще виконали учні **10-х класів** (виконання – 61 %), а найгірше – **учні 11-х класів** (виконання – 49 %).

Учням було доволі складним синхронізувати події з історії України та всесвітньої історії.

В учнів старших класів виникли проблеми із завданнями, що стосуються середньовічної та ранньомодерної історії України – періодів, вивчення яких припадало на 7,8 класи.

Традиційно (вже не перший рік) проблемними є деякі питання, пов'язані з історією неєвропейських країн (держав Сходу тощо).

Гарно склалась ситуація із визначенням архітектурних споруд. Особливо це стосується паралелі 11-х класів.

Типові помилки, які визначили члени журі:

- наведення матеріалу, який безпосередньо не стосується запитань;
- підміна аналізу подій їх описом;
- слабе орієнтування в хронології історичних подій;
- недостатнє володіння навичками синхронізації подій історії України та всесвітньої історії;
- невміння чітко та послідовно викласти власну думку, неструктурованість відповіді;
- недостатня аргументованість власної точки зору.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до успішної участі у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії в порівнянні з результатами по області.
2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.
3. Організувати роботу з підготовки учнівських команд і резерву (тренінги) до виступу на II етапі олімпіад, залучивши фахівців закладів вищої освіти області та загальної середньої освіти району до проведення тренувальних занять.

4. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів та вчителів історії в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії у наступному навчальному році, які щорічно проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
5. Спільно з керівниками ТМО вчителів історії у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО вчителів історії:

1. Проаналізувати результати виступу команд районів області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії в порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії в Харківській області.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів історії з питань якісної підготовки учнів до II-III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.
4. Систематично організовувати обмін досвідом із проведення практичних робіт (творчих завдань) на уроках історії.
5. Ретельно спланувати в межах роботи територіальних методичних об'єднань на наступний навчальний рік заходи з інтелектуально обдарованими учнями.

Учителям історії:

1. Під час проведення уроків історії використовувати завдання на співставлення подій історії України з всесвітньою історією та подій історії України, які відбувались в одне десятиліття.
2. Формувати хронологічні вміння учнів. Учити школярів не механічно запам'ятовувати дати й події, а логічно пов'язувати їх із характеристикою явища та епохи.
3. Більше уваги приділяти роботі з історичними текстами. Вчити умінню інтерпретувати та аналізувати їх зміст.
4. Продовжувати роботу з історичними термінами та поняттями. Розвивати вміння співвідносити історичні терміни з певною епохою.
5. Приділяти увагу опрацюванню фактів життєдіяльності історичних осіб.
6. Активізувати роботу щодо формування в учнів логічної компетентності, вчити знаходити причинно-наслідкові зв'язки.
7. Учити методам розв'язування творчих завдань, аргументації власної точки зору, структуруванню відповіді.

Правознавство (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* взяли участь **98** учнів. Із них **49** учнів (**50,00 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році учасниками змагань були **76** учнів. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з правознавства збільшилася на 28,95 %*.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* взяли участь **27** учнів із **15** територіальних громад Харківської області. Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *правознавства* у територіальних громадах області збільшилася у **2,5 рази**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **11** учнів із **9** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Золочівської селищної (Богодухівський район), Ізюмської міської, Борівської, Савинської селищних (Ізюмський район), Красноградської міської, Наталинської сільської (Красноградський район), Безлюдівської, Солоницівської селищної (Харківський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Барвінківській міській, Донецькій селищній, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській селищних, Старовірівській сільській (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Дергачівській, Люботинській, Мереш'янській, Південній міських, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільській (Харківський район), Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Чкаловській селищних громад (Чугуївський район) громадах (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	1	1	0
2		Валківська міська громада	1	0	3	1
3		Золочівська селищна громада	-	-	1	0

4	Ізюмський	Балаклійська міська громада	2	0	2	1
5		Борівська селищна громада	-	-	1	0
6		Ізюмська міська громада	-	-	1	0
7		Савинська селищна громада	-	-	3	0
8	Красноградський	Красноградська міська громада	-	-	1	1
9		Наталинська сільська громада	-	-	2	1
10		Сахновщинська селищна громада	1	1	2	2
11	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	2	2
12		Дергачівська міська громада	1	0	-	-
13		Солоницівська селищна громада	-	-	1	1
14		Циркунівська сільська громада	1	0	-	-
15	Чугуївський	Зміївська міська громада	2	2	5	1
16		Слобожанська селищна громада	1	1	1	0
17		Чугуївська міська громада	1	1	1	1
Разом			11	6	27	11

Переможцями стали **11** учасників із **9** територіальних громад (**6** із **5** – у 2022/2023 навчальному році).

Успішно виступили на обласному етапі олімпіади учні Сахновщинської (Красноградський район) та Безлюдівської селищних (Харківській район) громад, де **2** із **2** учасників змагань стали переможцями.

Два роки поспіль учні Зміївської та Чугуївської міських громад здобувають перемогу в змаганнях. Є переможці у Валківській міській (Богодухівський район), Балаклійській міській (Ізюмський район), Красноградській міській, Наталинській сільській (Красноградський район), Солоницівській селищній (Харківський район) громадах.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* взяли участь **62** учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»). Порівняно з попереднім навчальним роком (**61** учасник) кількість учасників обласної олімпіади з *правознавства* **майже не змінилась**.

Найбільша кількість учасників (**14**) – у Шевченківському районі, *найменша* – у Київському (**3**) – таблиця 2.

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з правознавства по місту Харкову**

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	2	2	4	3
2	Київський	5	1	3	1
3	Немишлянський	7	5	6	5
4	Новобаварський	6	3	6	5
5	Основ'янський	8	3	8	5
6	Салтівський	7	4	5	2
7	Слобідський	7	2	9	4
8	Холодногірський	6	3	4	0
9	Шевченківський	11	9	14	9
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	1	0	3	0
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	1	0	-	-
Разом		61	32	62	34

Переможцями стали **34** учасники, що складає **69,39 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців *два роки поспіль* у Шевченківському районі: **9** із **14** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **9** із **11** – у 2022/2023 навчальному році.

Стабільні результати участі в обласному етапі змагань показують учні Індустріального (**3** із **4** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **2** – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянського (**5** із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **5** із **7** – у 2022/2023 навчальному році) районів.

Покращилася якість виступу учнів Новобаварського (**5** із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **6** – у 2022/2023 навчальному році), Слобідського (**4** із **9** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **7** – у 2022/2023 навчальному році) та Основ'янського районів (**5** із **8** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **8** – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилися показники участі в олімпіаді у Салтівському (**2** із **5** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **4** із **7** – у 2022/2023 навчальному році), Холодногірському районах (**відсутні** переможці – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **6** – у 2022/2023 навчальному році).

У КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» *протягом двох років відсутні переможці змагань* (**3** учасники – у 2023/2024 навчальному році; **1** – у 2022/2023 навчальному році).

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* взяли участь **9** учнів із **4** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *правознавства* збільшилася **більше, ніж удвічі**. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **4** учні з **2** закладів освіти (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат «Обдарованість»» Харківської обласної ради	2	1	1	1
2	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»» Харківської обласної ради	2	0	4	2
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою "Рятувальник"» Харківської обласної ради	-	-	3	0
4	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	1
Разом		4	1	9	4

Переможцями стали **4** учасники з **3** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування (**1** переможець – у 2022/2023 навчальному році).

*Два роки поспіль є переможці III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* у КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат «Обдарованість»» Харківської обласної ради.*

*Покращилися результати у КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»», де перемогу здобули **2** учні з **4** учасників (у 2022/2023 навчальному році переможці були відсутні). У КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради **1** учень брав участь в обласному етапі змагань та став переможцем (у минулому році учні цього закладу участь в олімпіаді не брали).*

У КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Рятувальник»» Харківської обласної ради у 2023/2024 навчальному році не було **жодного** переможця серед **3** учасників змагань (у минулому році відсутні учасники).

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства*

Комплект завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *правознавства* складався з тестових завдань на розуміння норм різних галузей права та юридичних задач.

Аналіз якості виконання завдань показав, що учні усіх паралелей краще виконали тестові завдання (9 клас – виконання 81 %, 10 клас – 75 %, 11 клас – 73 %). Задачі для усіх учасників олімпіади виявилось розв'язувати складніше.

Задачі на знання норм адміністративного та цивільного права дев'ятикласники виконали майже однаково (№ 1, виконання – 56 % та № 2, виконання – 51 %).

Для учнів **10-х класів** легшою була задача з адміністративного права (виконання – 73 %). Складнішою виявилася задача № 2 щодо знання норм трудового права (виконання – 51 %).

Учні **11-х класів**, рівномірно виконали всі олімпіадні завдання. Відповідь на задачу з кримінального права, намагалися підкріплювати нормами Кримінального кодексу України (виконання – 57 %). Більш успішно учні 11-х класів виконали задачу № 2, де пропонувалось проаналізувати ситуацію з галузі адміністративного права (виконання – 60 %).

Висновки

Члени журі визначили наступні *найбільш типові помилки*:

- Надання відповіді не по суті питання, або у відповідях учасників олімпіади відсутня конкретика, переважають загальні фрази.
- Не всі учні володіють знаннями норм новел законодавства України.
- Слабкий розвиток логічного мислення та аргументації власної думки.
- Під час аналізу юридичної ситуації не всі учні правильно визначають характер правовідносин та не підкріплюють свою відповідь посиланнями на приписи нормативно-правових актів.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до успішної участі у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства рекомендуємо вжити таких заходів:

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства в порівнянні з результатами по області.
2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.
3. Організувати роботу з підготовки учнівських команд і резерву (тренувальні збори) до виступу на III етапі олімпіади, залучивши кращих фахівців закладів вищої освіти області та загальної середньої освіти району на партнерських засадах.
4. Організувати участь інтелектуально обдарованих школярів та вчителів правознавства в онлайн-тренінгах із підготовки учнів Харківської області до II та III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії у наступному навчальному році, які щорічно проводить КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
5. Спільно з керівниками ТМО вчителів правознавства у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО учителів правознавства:

1. Проаналізувати результати виступу команд районів області на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства в порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом виконання завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства в Харківській області.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів історії та правознавства з питань якісної підготовки учнів до етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства.
4. Систематично організовувати обмін досвідом із проведення практичних робіт (виконання творчих завдань) на уроках правознавства.
5. Ретельно спланувати в межах роботи територіальних методичних об'єднань на наступний навчальний рік заходи з інтелектуально обдарованими учнями.

Учителям історії та правознавства:

1. Під час підготовки до уроків урахувати рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо навчання предмета в поточному навчальному році.
2. Під час освітнього процесу опрацьовувати з учнями положення Конституції України, урахувати зміни в законодавстві України, що відбулися останнім часом.
3. Більше уваги приділяти роботі з юридичними поняттями.
4. Вчити учнів аналізувати правові ситуації за алгоритмом:
 - визначити галузь права, що регулює описані в ситуації правовідносини; виокремити правовідносини та їх складники;
 - на основі положень відповідних нормативно-правових актів визначати правові норми, що встановлюють правомірні моделі поведінки суб'єктів правовідносин;
 - з'ясувати правомірність чи неправомірність дій фігурантів та їхні дії із захисту своїх прав;
 - запропонувати варіанти розв'язку ситуації;
 - сформулювати висновки чи намітити подальші дії.
5. Формувати навички розв'язування завдань у тестовій формі.
6. Рекомендувати учням, які готуються до олімпіади, опрацьовувати галузеві кодекси, більше уваги приділяти вивченню їх структури.
7. Продовжити роботу щодо структури відповіді учня, аргументованості власної думки, уважності при читанні запитання (розумінні його сутності) та відповіді на нього.

Інформатика (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* взяв участь **151** учень. Із них **78** учнів (**51,66 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **143** учасники змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *інформатики* збільшилася на **5,59 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* взяли участь **13** учнів із **10** територіальних громад Харківської області.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *інформатики* **майже не змінилася**. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **12** учнів із **6** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Сахновщинської селищної, Наталинської сільської (Красноградський район), Південної міської, Безлюдівської, Нововодолазької селищних (Харківський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань в усіх територіальних громадах Богодухівського та Лозівського районів, Барвінківській, Ізюмській міських, Борівській, Донецькій, Савинській селищних, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Красноградській міській, Зачепилівській, Кегичівській селищних, Старовірівській сільській (Красноградський район), Мереш'янській, Люботинській міських, Малоданилівській, Пісочинській, Роганській, Солоницівській селищних, Вільхівській сільській (Харківський район), Зміївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Слобожанській, Старосалтівській селищних (Чугуївській район) громадах (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Ізюмський	Балаклійська міська громада	5	0	3	1
2	Красноградський	Красноградська міська громада	1	0	-	-

3		Наталинська сільська громада	-	-	1	0
4		Сахновщинська селищна громада	-	-	1	0
5	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	1	0
6		Височанська селищна громада	1	0	1	1
7		Дергачівська міська громада	2	0	1	0
8		Нововодолазька селищна громада	-	-	1	0
9		Південна міська громада	-	-	1	1
10		Циркунівська сільська громада	2	1	1	0
11	Чугуївський	Чугуївська міська громада	1	0	2	2
Разом			12	1	13	5

Переможцями стали **5** учасників із **4** територіальних громад (**1** із **1** – у 2022/2023 навчальному році). **Найкращі** результати показали учні Чугуївської міської громади: **2** переможці із **2** учасників (у 2022/2023 навчальному році переможців не було).

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *інформатики* в Балаклійській міській (**1** переможець із **3** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) та Височанській селищній (**1** із **1** – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** – у 2022/2023 навчальному році) громадах.

У 2023/2024 навчальному році є переможець в Південній міській громаді (Харківський район), де у 2022/2023 навчальному році взагалі не було учасників змагань.

По місту Харкову. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* взяли участь **113** учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**40**) – у Шевченківському районі, **найменша** – у Холодногірському (**2**). У Харківському приватному навчально-виховному комплексі «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області участь у змаганнях взяв **21** учень.

Серед учасників олімпіади були учні Приватного закладу загальної середньої освіти «Харківський ліцей «ІТ СТЕП СКУЛ ХАРКІВ» Харківської області, де в минулому році не було учасників змагань.

Зверніть увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком (120 учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *інформатики* зменшилася на **5,83 %** (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	4	0	3	1
2	Київський	9	3	6	5
3	Немишлянський	2	0	4	1
4	Новобаварський	3	0	4	0
5	Основ'янський	2	1	6	1
6	Салтівський	7	0	9	3
7	Слобідський	8	2	9	4
8	Холодногірський	4	0	2	0
9	Шевченківський	20	20	40	28
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	13	6	8	6
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	1	0	-	-
12	Молодіжне наукове товариство «Q-bit»	35	23	-	-
13	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	12	11	21	15
14	Приватний заклад загальної середньої освіти «Харківський ліцей «ІТ СТЕП СКУЛ ХАРКІВ» Харківської області	-	-	1	0
Разом		120	66	113	64

Переможцями стали **64** учасники, що складає **82,05 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців у Шевченківському районі (**28** із **40** учасників) та в Харківському приватному навчально-виховному

комплексі «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області (15 із 21). У Київському районі – 5 переможців із 6 учасників, у КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» – 6 із 8.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *інформатики* в Індустріальному районі, де 1 учень із 3 учасників став переможцем змагань (жодного із 4 – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянському – 1 із 4 (жодного із 2 – у 2022/2023 навчальному році), Салтівському – 3 із 9 (жодного із 7 – у 2022/2023 навчальному році), Слобідському – 4 із 9 (2 із 8 – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Основ'янського району (1 переможець із 6 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 1 із 2 – у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль відсутні переможці ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* у Новобаварському та Холодногірському районах міста Харкова.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* взяли участь 25 учнів із 3 ЗЗСО державного та обласного підпорядкування.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *інформатики* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли 11 учнів із 2 закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради, де в минулому році не було учасників змагань (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати ІІІ (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформатики* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"» Харківської обласної ради	10	7	16	9
2	КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради	1	0	5	0
3	КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради	-	-	4	0
	Разом	11	7	25	9

Два роки поспіль успішно виступають на обласному етапі олімпіади з *інформатики* учні КЗ «Харківський науковий ліцей "Обдарованість"»

Харківської обласної ради (9 переможців із 16 учасників – у 2023/2024 навчальному році; 7 із 10 – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! У КЗ «Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою “Рятувальник”» Харківської обласної ради участь в олімпіаді взяли участь 4 учні і жоден з них не став переможцем. У КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради два роки поспіль відсутні переможці змагань.

**Аналіз виконання завдань
учасниками III етапу олімпіади з інформатики**

У 2023/2024 н.р. III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики було проведено в два тури у синхронному онлайн форматі за єдиними завданнями, розробленими ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Кожен із турів містив по 5 задач. Кожна задача оцінювалася 100-а балами. Максимальна кількість балів, яку міг отримати учасник у кожному турі, – 500. Перевірка та оцінювання завдань проводилися за допомогою тестуючої системи E-olymp. Оцінювання робіт учасників здійснювалось за результатами запусків відкомпільованих програм-розв’язків на тестових наборах даних. Оцінювались правильність, ефективність та оптимальність розв’язків.

Учаснику нараховувалась певна кількість балів за тест, якщо його програма завершила роботу у відведений час, а отримані вихідні дані відповідали умові задачі та технічним умовам.

За складністю завдання розраховані на відносно високий рівень підготовки учнів із програмування, на нестандартне логічне мислення, загальну ерудицію, проте перші дві задачі, на думку авторів завдань, мали б розв’язати всі учасники.

Таблиця 4

**Коефіцієнт виконання завдань учасниками III (обласного) етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики**

Класи	Роки	I тур					II тур				
		№ задачі					№ задачі				
		A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
8	2022-2023	86%	23%	36%	5%	0%	86%	50%	50%	0%	0%
	2023-2024	95% ←	72% ←	18% ↑	11% ←	0% ↻	93% ←	81% ←	19% ↑	4% ←	1% ←
9	2022-2023	85%	44%	47%	3%	0%	91%	62%	53%	3%	0%
	2023-2024	100% ←	76% ←	31% ↑	20% ←	12% ←	86% ↑	77% ←	22% ↑	19% ←	10% ←
10	2022-2023	94%	70%	67%	21%	0%	94%	76%	70%	12%	0%
	2023-2024	90% ↑	73% ←	27% ↑	15% ↑	3% ←	90% ↑	84% ←	22% ↑	7% ↑	4% ←
11	2022-2023	89%	54%	59%	9%	2%	94%	72%	54%	9%	0%
	2023-2024	93% ←	79% ←	32% ↑	20% ←	6% ←	93% ↑	82% ←	27% ↑	12% ←	4% ←

Результати свідчать про те (таблиця 4), що й надалі залишається актуальним питання щодо покращення роботи з масивами, двовимірними масивами та розв'язуванні елементарних задач з перебором, недостатньо володіють методами побудови ефективних програм. Задача з програмування, як правило, потребує спочатку побудувати її математичну модель, аналітично дослідити цю модель, розробити алгоритм розв'язування математичної задачі, а вже потім написання програми, яка буде розв'язувати задачу для довільних вхідних даних.

Під час аналізу виконання завдань III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики було виявлено **основні причини** низьких результатів участі команд:

- спроби спілкування з перевіряючою системою;
- незнання принципів вирішування задач з багаторівневою перевіркою;
- відсутність досвіду роботи з компіляторами, що використовуються під час проведення олімпіади.

Висновок. Причини вищезазначених помилок свідчать про те, що вчителям інформатики при підготовці учнів до олімпіади слід більше уваги приділяти налагодженню програм і роботі в перевіряючій системі.

Аналіз виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади з інформатики

На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2024 році Харківську область представляли 11 учасників з таких закладів освіти:

- Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»;
- Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області.
- Комунальний заклад «Харківський ліцей № 118 Харківської міської ради»;
- Комунальний заклад «Харківський ліцей №107 Харківської міської ради».
- Цього навчального року рівень виступу команди в порівнянні з минулими роками дещо знизився.

Таблиця 5

Результати участі команди Харківської області в IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2023 році

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Заклад загальної середньої освіти	Результати виступів
1.	Акчуріна Міланья Ігорівна	8	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	III
2.	Халін Владислав Олександрович	8	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 118 Харківської міської ради»	II

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Клас	Заклад загальної середньої освіти	Результати виступів
3.	Шевченко Ілля Антонович	9	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	II
4.	Борзенков Андрій Борисович	10	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	III
5.	Ковнацький Валерій Олександрович	10	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	II
6.	Жаріхін Ігнат Тимурович	11	Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»	I
	Коровкін Нікіта Валерійович	11	Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»	учасник
	Пермяков Ілля Костянтинівич	11	Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»	II
9.	Фурсов Ілля Олексійович	11	Комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»	II
10.	Харківський Іван Геннадійович	11	Комунальний заклад «Харківський ліцей №107 Харківської міської ради»	учасник
11.	Шевченко Тимур Антонович	11	Харківський приватний навчально-виховний комплекс «АВТОРСЬКА ШКОЛА БОЙКА» Харківської області	учасник

Дипломи переможців здобули 8 учнів. У таблиці 5 наведено результати виступу команди Харківської області на IV етапі олімпіади у 2017 – 2024 роках.

Таблиця 6

Результати участі команди Харківської області в IV етапі олімпіади за 2017-2019 та 2023 роки

2017 р.				2018 р.			2019 р.			2023 р.			2024 р.						
Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.	Кількість учнів	Диплом I ст.	Диплом II ст.	Диплом III ст.				
44	3	5	4	13	4	1	6	13	3	3	2	11	1	5	4	11	1	5	2

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ, ТМО учителів інформатики:

1. Організувати роботу щодо виявлення обдарованих дітей у галузі інформатики й організувати їх підготовку до учнівських олімпіад.
2. Запровадити літні онлайн школи обдарованої молоді. Особливу увагу слід приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення

в змаганнях з інформаційних технологій, цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.

3. Активізувати участь учителів інформатики у різних науково-методичних заходах, спрямованих на вдосконалення фахових навичок.
4. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Дотримуватися рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики.
2. Під час перевірки робіт учасників використовувати тестуючу систему dots.org.ua на II етапі олімпіади з інформатики.
3. Об'єктивно підходити до визначення переможців і більш якісно формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.
4. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.

Учителям інформатики:

1. Організовувати з обдарованими в галузі інформатики учнями позашкільні заняття, гурткову роботу, на яких опрацьовувати завдання III та IV етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики попередніх років.
2. На уроках інформатики, викладаючи теми з програмування, особливу увагу приділяти відпрацюванню вмінь і навичок складання програм, роботі з файлами, рекурентним рівнянням, числами Фібоначчі, основними алгоритмами, математичному програмуванню, обчислювальній геометрії, використанню динамічних структур.
3. Під час проведення уроків із програмування використовувати перевіряючі системи:
 - <http://www.e-olimp.com.ua> – Інтернет-портал організаційно-методичного забезпечення дистанційних олімпіад із програмування;
 - <http://dots.org.ua> – перевіряюча система DOTS для вчителів та викладачів інформатики Харкова та Харківської області.

Інформаційні технології (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* взяли участь **67** учнів. Із них **34** учні (**50,75 %** від загальної кількості учасників) стали переможцями змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **64** учасники змагань. Таким чином, кількість учасників обласної олімпіади з *інформаційних технологій* збільшилася на **4,69 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* взяли участь **8** учнів із **5** територіальних громад Харківської області.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО територіальних громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Красноградської міської (Красноградський район) та Безлюдівської селищної (Харківський район) громад.

Не було учасників обласного етапу змагань в усіх територіальних громадах Богодухівського та Лозівського районів, Ізюмській, Барвінківській міських, Борівській, Донецькій, Савинській селищних, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській, Сахновщинській селищних, Наталинській, Старовірівській сільських (Красноградський район), Дергачівській, Люботинській, Мереш'янській, Південній міських, Височанській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Роганській, Солоницівській селищних, Вільхівській, Циркунівській сільських (Харківський район), Зміївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Чкаловській селищних (Чугуївській район) громадах.

Зверніть увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *інформаційних технологій* у територіальних громадах області зменшилася *майже вдвічі*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **14** учнів із **6** територіальних громад (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	3	0	-	-
2	Ізюмський	Балаклійська міська громада	3	0	2	0
3	Красноградський	Кегичівська селищна громада	3	0	-	-

4		Красноградська міська громада	-	-	1	1
5	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	2	0
6		Дергачівська міська громада	2	1	-	-
7	Чугуївський	Слобожанська селищна громада	2	0	1	0
8		Чугуївська міська громада	1	0	2	0
Разом			14	1	8	1

Переможцем III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* став **1** учасник із Красноградської міської громади. У минулому році серед територіальних громад також був **1** переможець (із Дергачівської міської громади Харківського району).

У 2023/2024 навчальному році взяли участь **2** учні Безлюдівської селищної громади, де в минулому році не було учасників змагань, але вони не стали переможцями.

Зверніть увагу! Два роки поспіль відсутні переможці змагань Балаклійської міської (Ізюмський район), Чугуївської міської, Слобожанської селищної (Чугуївський район) громад.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* взяли участь **44** учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова та міської мережі (КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» та КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»).

Найбільша кількість учасників (**8**) – у Шевченківському районі, *найменша* (**2**) – в Основ'янському.

Порівняно з попереднім навчальним роком (**38** учасників) кількість учасників обласної олімпіади з *інформаційних технологій* збільшилася на **15,79 %** (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	3	3	4	4
2	Київський	3	3	3	3
3	Немишлянський	5	2	4	2
4	Новобаварський	4	3	7	4
5	Основ'янський	1	1	2	2
6	Салтівський	4	2	4	2

7	Слобідський	7	5	6	1
8	Холодногірський	2	0	3	2
9	Шевченківський	5	5	8	5
10	КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради»	3	1	2	2
11	КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради»	1	0	1	0
Разом		38	25	44	27

Переможцями стали **27** учасників, що складає **79,41 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Успішно виступили на обласному етапі олімпіади з *інформаційних технологій* учні закладів загальної середньої освіти Шевченківського (**5** переможців із **8** учасників) та Новобаварського (**4** із **7**) районів.

Два роки поспіль в Індустріальному, Київському, Основ'янському районах усі учасники обласного етапу олімпіади стають переможцями.

Підвищилися результати обласного етапу олімпіади з *інформаційних технологій* в Холодногірському районі (**2** переможці з **3** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **жодного** з **2** – у 2022/2023 навчальному році), КЗ «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради» (**2** із **2** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **3** – у 2022/2023 навчальному році).

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів Слобідського (**1** переможець із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **5** із **7** – у 2022/2023 навчальному році) району. У КЗ «Харківський університетський ліцей Харківської міської ради два роки поспіль відсутні переможці змагань.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *інформаційних технологій* взяли участь **15** учнів із **3** ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. Переважну більшість з них (**13**) склали учні КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради.

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласної олімпіади з *інформаційних технологій* збільшилася. У 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **12** учнів із **2** закладів освіти.

Серед учасників олімпіади були учні закладів освіти, які не брали участь у змаганнях у минулому році: КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради та КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради (таблиця 3).

**Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з інформаційних технологій ЗЗСО державного та обласного
підпорядкування**

№	Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради	10	7	13	5
2	КЗ «Харківський фаховий коледж спортивного профілю» Харківської обласної ради	2	0	-	-
3	КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради	-	-	1	1
4	КЗ «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	0
Разом		12	7	15	6

Переможцями стали **5** учнів КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради та **1** – КЗ «Люботинський мистецький ліцей “Дивосвіт”» Харківської обласної ради.

Зверніть увагу! Знизилася якість виступу на обласному етапі олімпіади учнів КЗ «Харківський науковий ліцей-інтернат “Обдарованість”» Харківської обласної ради (**5** переможців із **13** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **7** із **10** – у 2022/2023 навчальному році).

***Аналіз виконання завдань
учасниками III етапу олімпіади з інформаційних технологій***

III (обласний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій проводився за єдиними завданнями, розробленими ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Олімпіада проходила в один практичний тур, на якому учасники повинні були виконати чотири тематично пов'язані задачі, розв'язання кожної з яких було спрямоване на використання відповідного програмного засобу з пакету додатків MS Office (Word, PowerPoint, Excel, Access). Усі завдання відповідали змісту чинних навчальних програм з інформатики, а також вимогам III (обласного) етапу олімпіади. Завдання були розраховані на 4 години виконання.

Незважаючи на всі проблеми, обумовлені воєнним станом та дистанційним режимом проведення олімпіади, слід відзначити наполегливість та стійкість всіх учасників олімпіади під час виконання завдань.

Слід відзначити значне зниження якості виконання завдань олімпіади цього року у порівнянні з минулим роком.

Таблиця 4

Коефіцієнт виконання завдань учасниками III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій

Роки	Завдання на використання:							
	Word		PowerPoint		Excel		Access	
	Середній бал	Коефіцієнт виконання	Середній бал	Коефіцієнт виконання	Середній бал	Коефіцієнт виконання	Середній бал	Коефіцієнт виконання
2022-2023	8,44	56%	12,36	49%	2,41	12%	5,05	25%
2023-2024	3,96	40%	10,13	41%	2,97	12%	4,05	16%

Найкраще учасники олімпіади впоралися із завданнями на використання Word та PowerPoint. Найбільші труднощі викликали завдання із застосування Excel (67% учасників зовсім його не виконували) та систем управління базами даних (38% учасників зовсім його не виконували).

Максимальна кількість балів за розв'язання задач практичного туру можна було набрати максимально 85 балів. Жоден учасник олімпіади не зміг набрати цю кількість балів.

Типові помилки

Члени журі III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій визначили типові помилки, яких припустилися учасники.

У завданнях з Word були поширені помилки у:

- форматуванні тексту відповідно до зразка, застосуванні стилів;
- розташуванні графічних об'єктів;
- застосуванні автоматичної нумерації сторінок;
- застосуванні автоматичного змісту документа;
- застосуванні гіперпосилань на графічних об'єктах з переходом на відповідні розділи документа;
- оформленні колонтитулів.

У завданнях з PowerPoint були поширені помилки при:

- створенні криволінійних графічних об'єктів (перетворення фігури за точками, групування об'єктів);
- застосуванні тригерів;
- забезпеченні руху за вказівником (наведення) миші для різних положень графічних об'єктів у всіх можливих напрямках;
- реалізації електронного збільшення-зменшення, анімації за зразком.

У завданнях з Excel були поширені помилки у:

- розташуванні графічних елементів у таблиці;
- побудові діаграм та визначенні відповідних функцій;
- застосуванні функцій;
- умовному форматуванні комірок.

У завданнях із БД:

- неправильно визначені сутності, атрибути та зв'язки між ними;
- коректно не створені запити на додавання, оновлення даних, а також запити на вибірку з використанням групових операцій та умов відбору;
- не створені відповідні форми за прикладом для введення даних у таблиці та звіти для відображення відповідних даних;
- невміння нормалізувати БД;
- учні не створюють перехресні запити;
- учні (учасники олімпіади) не конструюють макроси, а намагаються зробити завдання за допомогою фільтрів.

Рекомендації

Із метою підвищення якості підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з інформаційних технологій надаємо рекомендації.

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ, ТМО вчителів інформатики:

1. Організувати роботу щодо виявлення обдарованих дітей у галузі інформатики й організувати їх підготовку до учнівських олімпіад.
2. Запровадити літні онлайн школи обдарованої молоді. Особливу увагу слід приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення в змаганнях з інформаційних технологій, цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.
3. Активізувати участь учителів інформатики у різних науково-методичних заходах, спрямованих на вдосконалення фахових навичок.

Журі та оргкомітету II (районного) етапу олімпіади:

1. Формувати склад команди на III (обласний) етап з урахуванням відбіркових зборів на районному рівні.
2. Об'єктивніше підходити до визначення переможців і, відповідно, якісніше формувати учнівські команди для участі в III (обласному) етапі.

Учителям інформатики:

1. Опрацювати з учнями олімпіадні завдання III етапу попередніх років.
2. При підготовці учнів до олімпіади з інформаційних технологій, більш детально з ними опрацювати:
 - у **текстовому процесорі**: створення текстового документа з використанням засобів форматування, редагування та пошуку,

вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, посилань та розсилок, засобів рецензування;

- у **табличному процесорі**: створення та опрацювання табличних даних із використанням засобів форматування, редагування, фільтрації, сортування та пошуку, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, вбудованих функцій та засобів аналізу даних, ділової графіки;
- у **системах управління базами даних**: проектування моделі бази даних та її реалізація з можливістю опрацювання даних на рівні таблиць, запитів, форм і звітів (форматування, редагування, пошук, фільтрація, сортування та обчислення за допомогою вбудованих функцій);
- у **програмі для створення презентацій**: проектування моделі презентації та її реалізація з використанням засобів форматування й редагування, анімації, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, посилань, створення навігації по слайдах, використання елементів керування.

Організувати з обдарованими учнями в галузі інформатики позашкільні заняття, гурткову роботу, на яких опрацьовувати завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій попередніх років. Заняття краще проводити у формі «міні-олімпіад» для поступового психологічного налаштування учнів.

Трудове навчання (технології) (кількісний аналіз)

Усього по області у 2023/2024 навчальному році в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання (технологій)* взяли участь **79** учнів. Із них **41** учень (**51,90 %** від загальної кількості учасників) став переможцем змагань.

У 2022/2023 навчальному році було **56** учасників змагань. Таким чином, *кількість учасників обласної олімпіади з трудового навчання (технологій)* збільшилася на **41,07 %**.

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання (технологій)* взяли участь **28** учнів із **12** територіальних громад Харківської області. Порівняно з попереднім навчальним роком *кількість учасників обласної олімпіади з трудового навчання (технологій) у територіальних громадах області збільшилася на 64,71%*. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласній олімпіаді взяли **17** учнів із **9** територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році серед учасників були учні ЗЗСО громад, які не брали участь у змаганнях у минулому році: Ізюмської міської, Борівської, Донецької селищних (Ізюмський район), Сахновщинської селищної (Красноградський район), Височанської селищної (Харківський район), Зміївської міської, Слобожанської селищної (Чугуївський район).

Не було учасників обласного етапу змагань у Богодухівській міській, Золочівській, Краснокутській, Коломацькій селищних (Богодухівський район), Барвінківській міській, Савинській селищній, Куньєвській сільській (Ізюмський район), Зачепилівській, Кегичівській селищних, Старовірівській сільській (Красноградський район), Лозівській, Первомайській міських, Близнюківській селищній, Біляївській, Олексіївській сільських (Лозівський район), Люботинській, Мерэф'янській, Південній міських, Безлюдівській, Малоданилівській, Нововодолазькій, Пісочинській, Солоницівській селищних, Циркунівській сільській (Харківський район), Чугуївській міській, Малинівській, Новопокровській, Печенізькій, Чкаловській селищних (Чугуївський район) громадах (таблиця 1).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання (технологій)* по територіальних громадах області

№	Район	Територіальна громада	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Валківська міська громада	4	2	3	2
2	Ізюмський	Балаклійська міська громада	1	1	1	0

3		Борівська селищна громада	-	-	1	0
4		Донецька селищна громада	-	-	2	0
5		Ізюмська міська громада	-	-	3	3
6	Красноградський	Кегичівська селищна громада	1	0	-	-
7		Красноградська міська громада	2	1	3	1
8		Наталинська сільська громада	4	2	2	1
9		Сахновщинська селищна громада	-	-	3	1
10	Харківський	Безлюдівська селищна громада	2	0	-	-
11		Височанська селищна громада	-	-	1	0
12		Дергачівська міська громада	1	0	1	0
13		Циркунівська сільська громада	1	1	-	-
14	Чугуївський	Зміївська міська громада	-	-	3	1
15		Слобожанська селищна громада	-	-	5	2
16		Чугуївська міська громада	1	0	-	-
Разом			17	7	28	11

Переможцями стали **11** учасників із **7** територіальних громад (**7** із **5** – у 2022/2023 навчальному році). *Найбільша кількість переможців (3)* – в Ізюмській міській громаді, де *всі* учасники стали переможцями змагань (у минулому році учні цієї громади участь в обласній олімпіаді не брали).

Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Валківської міської (Богодухівський район), Красноградської міської, Наталинської сільської (Красноградський район) громад. У 2023/2024 навчальному році є *переможці* у Зміївській міській, Слобожанській селищній (Чугуївський район) та

Сахновщинській селищній (Красноградський район) громадах, учні яких не брали участь у змаганнях минулого року.

По місту Харкову. У III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання (технологій)* взяв участь **51** учень закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова. Порівняно з попереднім навчальним роком (**39** учасників) *кількість учасників обласної олімпіади з трудового навчання (технологій)* збільшилася на 30,77%.

Найбільша кількість учасників (**10**) – у Салтівському, *найменша* (**3**) – в Індустріальному районах (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій) по місту Харкову

№	Район	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	2	1	3	1
2	Київський	6	3	7	4
3	Немишлянський	6	3	5	3
4	Новобаварський	3	2	5	3
5	Основ'янський	5	2	6	4
6	Салтівський	7	4	10	7
7	Слобідський	2	1	4	3
8	Холодногірський	4	4	4	3
9	Шевченківський	4	2	7	2
Разом		39	22	51	30

Переможцями стали **30** учасників, що складає **73,17 %** від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях. Переможці змагань були в усіх районах міста Харкова.

Найбільша кількість переможців у Салтівському районі: **7** із **10** учасників (**4** з **7** у 2022/2023 навчальному році).

Два роки поспіль успішно виступають на обласному етапі олімпіади з *трудового навчання (технологій)* учні закладів загальної середньої освіти Київського (**4** переможці із **7** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **3** із **6** – у 2022/2023 навчальному році), Немишлянського (**3** із **5** у 2023/2024 навчальному році; **3** із **6** – у 2022/2023 навчальному році) районів. *Підвищилися показники участі* в обласному етапі олімпіади в Основ'янському (**4** переможці із **6** учасників – у 2023/2024 навчальному році; **2** із **5** – у 2022/2023 навчальному році) та Слобідському (**3** із **4** – у 2023/2024 навчальному році; **1** із **2** – у 2022/2023 навчальному році) районах.

Зверніть увагу! *Децю знизилася якість виступу* на обласному етапі олімпіади учнів Шевченківського (**2** переможці із **7** учасників –

у 2023/2024 навчальному році; 2 із 4 – у 2022/2023 навчальному році), Холодногірського (3 із 4 – у 2023/2024 навчальному році; 4 із 4 – у 2022/2023 навчальному році) районів.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У ІІІ (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з *трудового навчання (технологій)* ЗЗСО державного та обласного підпорядкування участь не брали.

Аналіз виконання завдань учасниками ІІІ етапу олімпіади з трудового навчання (технологій)

У 2023/2024 н. р. ІІІ етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій) було проведено у *два тури*:

- *під час проведення першого(теоретичному) туру* учасникам було запропоновано дати відповіді на запитання (обрати правильну відповідь із запропонованих варіантів, установити відповідність, визначити послідовність) з основ проєктування, матеріалознавства, технік і технологій обробки, побутової діяльності та самообслуговування тощо (опитування проводилося за допомогою Google-форм) (20 балів);
- *під час проведення (практичному) туру* учасникам олімпіади було запропоновано виконати завдання творчого характеру – скласти технологічну карту на виготовлення певного виробу (60 балів).

Максимальна кількість балів – 80.

Зміст завдань був спрямований на вміння здійснювати проєктно-технологічну діяльність, перевірку теоретичних знань із трудового навчання і технологій та рівня сформованості практичних умінь і навичок, уміння розбиратися в кресленнях. Завдання носили творчий характер і давали змогу оцінити ступінь абстрактно-логічного, аналітичного й математичного мислення. Завдання враховували знання програмового матеріалу, орієнтування в проєктно-технологічній діяльності, основні категорії та поняття предметів «Трудове навчання» і «Технології», вивчені здобувачами освіти, починаючи з п'ятого класу, і мали на меті стимулювати їх до подальшого вдосконалення своїх знань, умінь та навичок.

Аналіз робіт учасників ІІІ етапу олімпіади з трудового навчання дозволяє зробити такі висновки:

Теоретичний тур

Тестові завдання

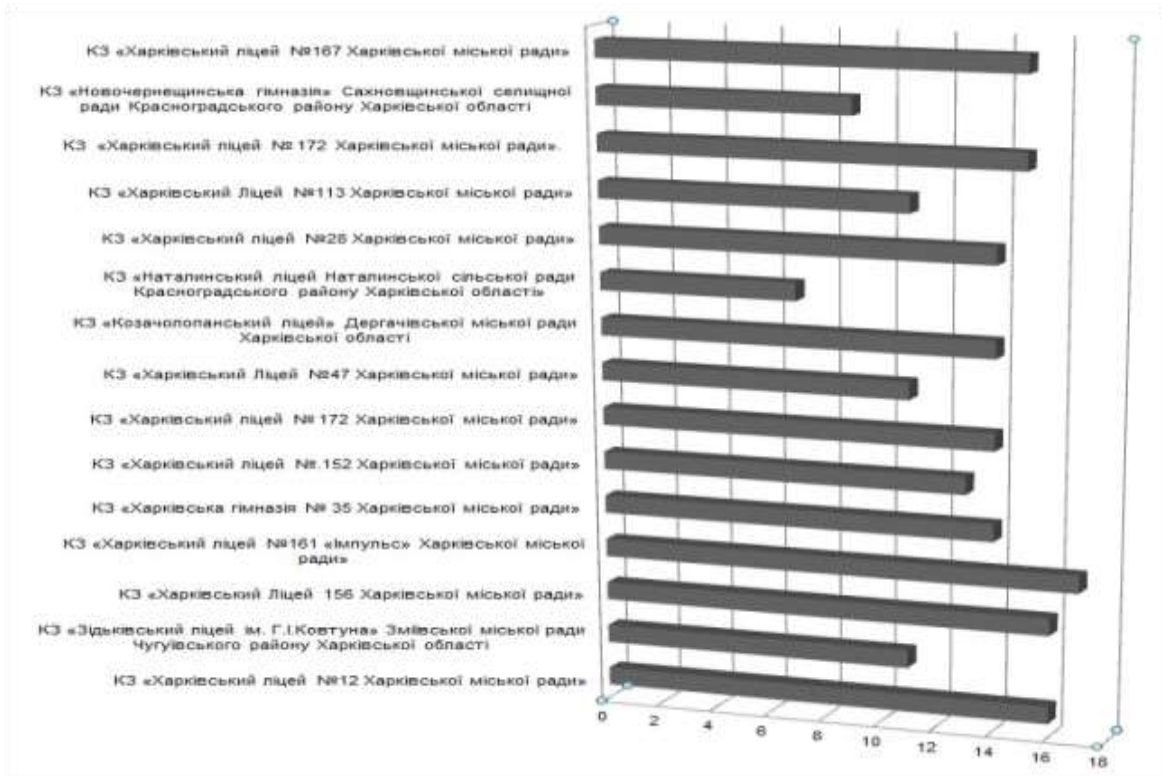
Технічні види праці (8-9 класи)

Як видно з *діаграми 1*:

- 5 учнів змогли дати правильні відповіді на 75- 85 % запитань;
- 5 учнів надали правильні відповіді на 65-70 % запитань;
- 3 учні дали правильні відповіді на 55 % запитань;

- 2 учні дали правильні відповіді менше ніж на 45 % відповіді

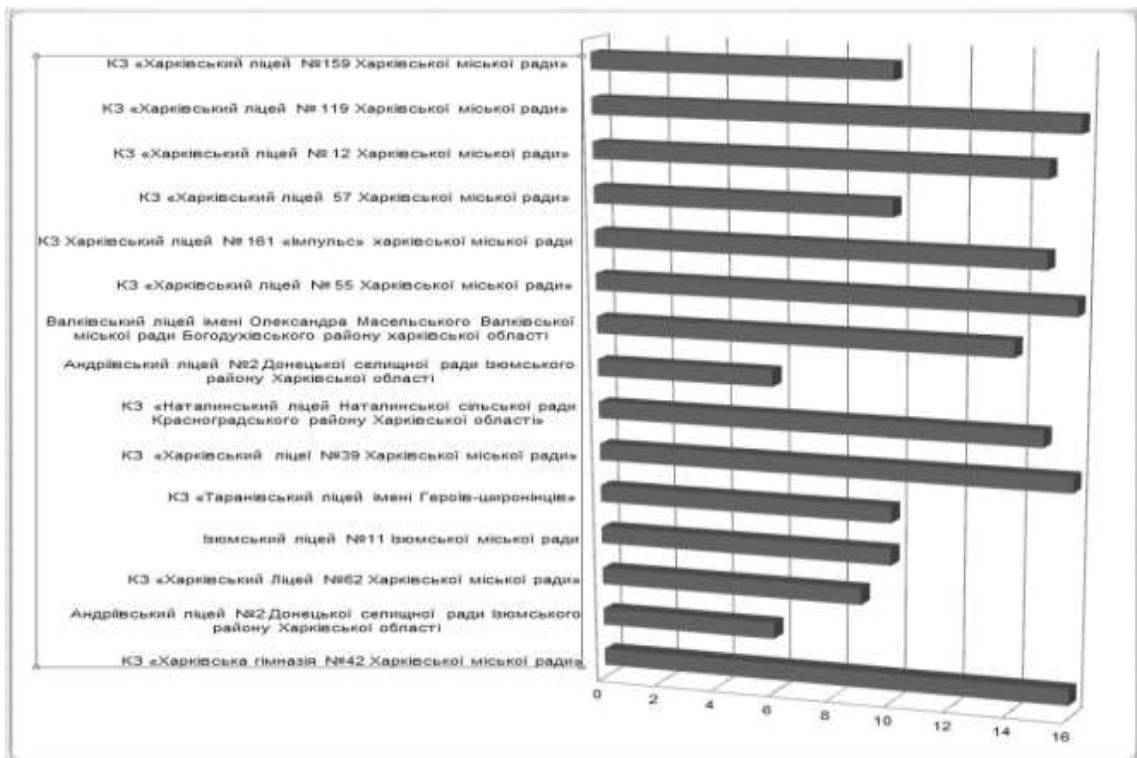
Діаграма 1

Тестові завдання

Технічні види праці (10-11 класи)

Діаграма 2

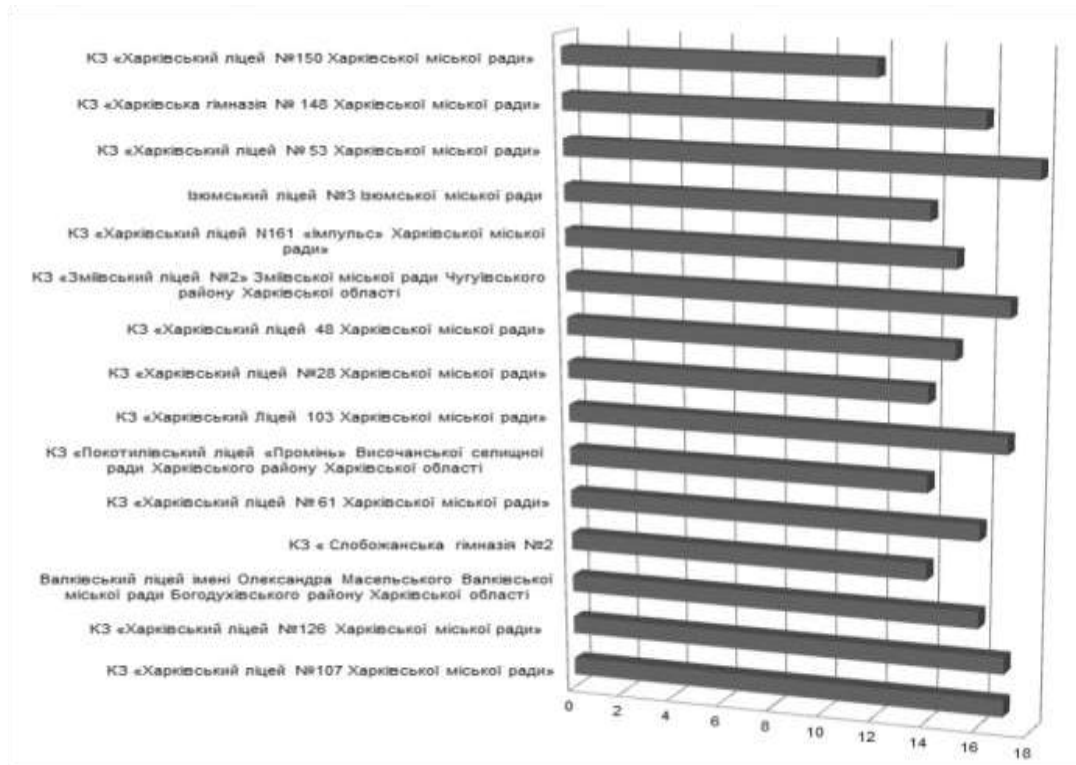
Як видно з діаграми 2:

- 8 учнів змогли дати правильні відповіді на 75- 80 % запитань;
- 3 учні надали правильні відповіді на 60-70 % запитань;
- 4 учні дали правильні відповіді на 5 % запитань;
- 3 учні дали правильні відповіді менше ніж на 45 % відповіді

Тестові завдання

Обслуговуючі види праці (8-9 класи)

Діаграма 3

Як видно з *діаграми 3*:

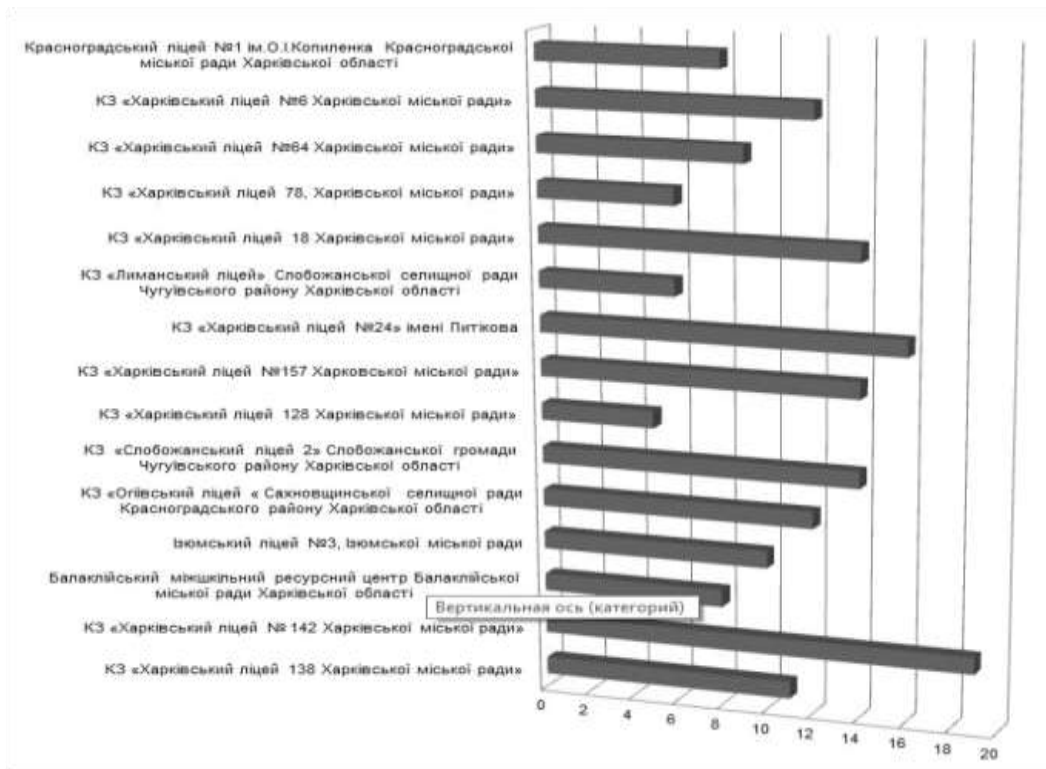
- 2 учениці змогли дати правильні відповіді на 90 % запитань;
- 10 учениць надали правильні відповіді на 80-85 % запитань;
- 9 учениць дали правильні відповіді на 70-75 % запитань;
- 2 учениці дали правильні відповіді на 60-65 % запитань.

Тестові завдання

Обслуговуючі види праці (10-11 класи)

Як видно з *діаграми 4*:

- 1 учениця надала правильні відповіді на 95 % запитань;
- 1 учениця надала правильні відповіді на 80 % запитань;
- 10 учениць дали правильні відповіді на 60-70 % запитань;
- 4 учениці дали правильні відповіді на 50-55 % запитань;
- 7 учениць дали правильні відповіді на 25-45 % запитань.

Практичний тур

Практичний тур передбачав виконання завдання творчого характеру – скласти технологічну карту на виготовлення виробу, оцінювався за такими критеріями (таблиця 3):

Таблиця 3

Критерії оцінювання виконання завдань творчого характеру – складання технологічної карти на виготовлення виробу

Здобувач освіти розуміє етапи проектування, виготовлення виробу (деталізація). Дотримується послідовності етапів проектної діяльності	Виділено основні етапи проектування
	Відсутність технічних помилок у визначенні основних етапів проектування
	Дотримана правильна послідовність дій (операцій) відповідно до основних етапів проектування
	Відсутність технічних помилок при побудові послідовності дій (операцій) відповідно до основних етапів проектування
	Чіткий розподіл дій (операцій) відповідно до кожного з етапів проектування
	Відсутність технічних помилок при розподілі дій (операцій) відповідно до кожного з етапів проектування
	Прослідковується деталізація залучених дій (операцій) при виготовленні
	Відсутність технічних помилок при деталізації залучених дій (операцій) під час виготовлення
	Залучення професійної термінології у визначеннях дій(операцій)
	Надання повного (достатнього опису) дії (операції)

Добір конструкційних матеріалів	Визначення кількості (та доцільності) матеріалів для виготовлення виробу
	Робить висновки про необхідність економічного використання конструкційних матеріалів
	Уміння добирати матеріали та правильне використання технічних назв матеріалів
	Урахування різних типів матеріалів залежно від моделі, їх властивостей та поєднання
	Уміння залучення необхідної кількості матеріалу
	Урахування особливостей підготовки матеріалу до використання (залучення)
	Пропозиції щодо матеріалів-компаньйонів, заміників
	Урахування економічності у використанні матеріалів
Добір інструментів і пристосувань для обробки конструкційних матеріалів	Опис прийомів роботи з інструментами та пристосуваннями
	Чітке розмежування використання інструментів і пристосувань
	Правильне використання технічних назв використання інструментів і пристосувань та їх частин
	Правильне використання застосування інструментів і пристосувань відповідно до дій (операцій) етапів проектування (виготовлення)
	Правильний опис прийомів роботи з інструментами та пристосуваннями (чіткість, правильна послідовність залучення)
	Присутність деталізації
	Урахування підготовчих дій до використання інструменту та/або пристосування
	Деталізація залучення інструменту та/або пристосування
Виконання ескізу, креслення виробу (деталізація)	Пропозиції щодо використання альтернативних сучасних інструментів і пристосувань
	Залучення ескізів (технічних побудов), правильне (доречне) їх використання
	Правильна передача конструктивних особливостей та геометричної форми в ескізі (технічній побудові, технічному малюнку)
	Присутність головного зображення (найбільш якісного та достатньо інформативного візуального контенту)
	Використання достатньої кількості зображень (ескізів, виглядів, розрізів, перерізів та ін.) для повної візуалізації дії (операції, кінцевого результату)
	Правильно залучений масштаб при побудові ескізу (побудови, зображення)
	Достатній рівень деталізації в ескізі (побудові, зображенні)
	Урахування різних типів ліній в ескізі (побудові, кресленні, зображенні)
	Урахування передачі різних типів матеріалів в ескізі (побудові, кресленні, зображенні)
	Присутність підписів, розмірних характеристик і параметрів, умовних позначень
	Акуратність виконання ескізів (технічних побудов)
Залучення чітких і рівних ліній у побудові, акуратних і правильних підписів	

	Урахування додаткової деталізації в ескізі (побудові, зображенні) – розрізів, перерізів, додаткових зображень, які доповнюють основне зображення (побудову, креслення)
Послідовність технологічних операцій відповідно до виробу та технології його виготовлення	Побудова чіткої та логічної послідовності технологічних операцій, відсутність «пропусків»
	Урахування відповідності до етапів загальних принципів технологічного виготовлення
	Чітке розмежування використання матеріалу, інструментів, пристосувань
	Вказання виду робіт, розуміння чіткого розмежування їх використання
	Вказання повних (достатньої інформації) технічних умов виконання операції (дії)
	Правильне зазначення технічних назв виконання операції (дії), знання термінології, назв інструментів, пристосувань, обладнання
	Уточнення особливостей маніпуляцій дій при виконанні операцій, залучення технічних назв деталей крою та їх конструктивних особливостей, швів, деталей, конструктивних елементів та ін.
	Відсутність дублювання (повторів) операцій(дій) у технологічній послідовності
	Застосування технічних параметрів і метричних значень у ході виконання операції (дії)
	Виокремлення основних етапів у технологічній послідовності, їх чітке розмежування та розподіл від інших
	Правильне оформлення технічної документації (формальні особливості, акуратність і наповненість)
	Урахування підготовчих робіт і контролю якості в технологічній послідовності
	Присутність деталізації в описі назв технологічної операції (повного опису дій)
	Урахування паралельних і послідовних особливостей виконання дій (операцій)
	Урахування раціональної методики обробки (виготовлення), раціональне використання інструментів, пристосувань, прийомів та дій, урахування можливої економії часу на виконання операції (дії), використання (заміщення) спеціального обладнання
Запропонування сучасних прийомів, способів і методик обробки (із залученням сучасного обладнання, інструментів, пристосувань)	
Опис правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій	Дотримання техніки безпеки (безпечної праці) при виконанні ручних робіт і їх урахування в технологічній послідовності (або у висновку)
	Дотримання техніки безпеки при виконанні машинних робіт і їх урахування в технологічній послідовності (або у висновку)
	Дотримання пожежної безпеки та її врахування при виготовленні моделі
	Згадування (врахування) використання спеціального захисного одягу, спецодягу
	Згадування (врахування) виконання технологічних операцій із залученням спеціально обладнаного та підготовленого робочого місця
	Використання підготовчих дій (операцій) у технологічній послідовності, які пов'язані із забезпеченням безпечних умов праці

	Використання інструментів, пристосувань та дій(операцій) за призначенням і відповідно до технологічних карт і дотримання безпечних умов праці
	Наявність додаткового повідомлення (у висновку, примітках до таблиці технологічної послідовності та ін.) про особливості дотримання правил техніки безпеки

Під час оцінювання практичного туру, а саме виконання завдання творчого характеру – складання технологічної карти на виготовлення виробу, і у дівчат (обслуговуючі види праці, 8-9 та 10-11 класи), і хлопців (технічні види праці, 8-9 та 10-11 класи) було виявлено такі *однотипні помилки*:

- відсутній чіткий розподіл дій (операцій) відповідно до кожного з етапів проектування, погано орієнтуються в основних етапах проектування виготовлення виробу;
- під час добору конструкційних матеріалів відсутнє визначення кількості та доцільності вибору матеріалів для виготовлення виробу;
- не враховуються різні типи матеріалів залежно від моделі, їх властивостей, поєднання та правильне використання технічних назв матеріалів, відсутні пропозиції щодо матеріалів заміників;
- відсутні висновки про необхідність економічного використання матеріалів;
- не враховуються підготовчі дії до використання інструменту та/або пристосування;
- відсутня деталізація залученого інструменту та/або пристосування;
- відсутні пропозиції щодо використання альтернативних сучасних інструментів і пристосувань;
- при побудові ескізу (креслення) помилково залучений масштаб, недостатній рівень деталізації в ескізі (креслення);
- при підготовці ескізу (креслення) використовуються однотипні лінії;
- відсутня деталізація в ескізі (креслення) – розрізів, перерізів, додаткових зображень, які доповнюють основне зображення (побудову, креслення);
- ескізи (креслення) виконані неакуратно;
- відсутній опис правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій, при виконанні ручних робіт, їх урахування в технологічній послідовності (або у висновку), при виконанні машинних робіт, їх урахування в технологічній послідовності (або у висновку);
- відсутні згадування (врахування) використання спеціального захисного одягу;
- відсутні повідомлення (у висновку, примітках до таблиці технологічної послідовності та ін.) про особливості дотримання правил безпеки.

Висновки

1. Значну кількість переможців III (обласного) етапу олімпіади з трудового навчання (технологій) у 2024 році становили учні ЗЗСО районів міста Харкова (73,17%), із ЗЗСО сільських районів і ТГ значно менше (26,83 %).

2. Більшість учасників і переможців змагань готували переважно вчителі вищої кваліфікаційної категорії.

3. Основна кількість учасників практичного туру III етапу олімпіади з трудового навчання (технологій) показали *середні результати*, що підтверджується такими недоліками:

- відсутнє творче, технічне та креативне мислення в учнів;
- відсутні оригінальні та неординарні підходи до розв'язання поставлених завдань перед учнями;
- відсутній розподіл дій (операцій) відповідно до етапів проектування;
- неврахування економічності у використанні матеріалів;
- відсутні чіткі розмежування використання інструментів і пристосувань;
- відсутня деталізація в ескізах (побудові, зображенні) – розрізів, перерізів, додаткових зображень, які доповнюють основне зображення (побудову, креслення).

4. Не брали участі в III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання і технології представники Богодухівської міської, Золочівської, Краснокутської, Коломацької селищних (Богодухівський район), Барвінківської міської, Савинської селищної, Куньєвської сільської (Ізюмський район), Зачепилівської, Кегичівської селищних, Старовірівської сільської (Красноградський район), Лозівської, Первомайської міських, Близнюківської селищної, Біляївської, Олексіївської сільських (Лозівський район), Люботинської, Мерэф'янської, Південної міських, Безлюдівської, Малоданилівської, Нововодолазької, Пісочинської, Солоницівської селищних, Циркунівської сільської (Харківський район), Чугуївської міської, Малинівської, Новопокровської, Печенізької, Чкаловської селищних (Чугуївській район) громадах.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПІ та ЦОТ, ТМО учителів трудового навчання (технологій):

1. Проаналізувати результати участі команди району на III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій) в порівнянні з результатами по області.
2. Організувати роботу щодо виявлення обдарованих дітей у технологічній освітній галузі й організувати їх підготовку до учнівських олімпіад.
3. Особливу увагу слід приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення в змаганнях, конкурсах з трудового навчання (технологій), цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних заходах.

4. Активізувати участь учителів трудового навчання (технологій) у різних науково-методичних заходах, спрямованих на вдосконалення їх професійної компетентності.
5. Налагоджувати співпрацю з науковими співробітниками закладів вищої освіти з питань підготовки обдарованих учнів до участі у олімпіадних змаганнях.

Керівникам ТМО вчителів трудового навчання і технологій:

1. Провести глибокий аналіз виступу учнів на II-III етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій) порівняно з результатами минулого навчального року.

2. Виявляти учнів, які мають здібності до опанування трудового навчання і технологій. Насамперед необхідно акцентувати увагу на тих здобувачах освіти, які вже досягли певних результатів в інтелектуальних змаганнях із природничо-математичних дисциплін, образотворчого мистецтва, художньої культури та мають необхідну базу знань з інформатики й у проєктно-технологічній діяльності.

3. Налагоджувати співпрацю з Центрами професійної підготовки та факультетами закладів вищої освіти відповідного спрямування, залучати викладачів закладів вищої та професійно-технічної освіти до роботи в журі на II етапі олімпіади.

4. Спланувати заходи з переможцями II етапу олімпіади для підготовки до III етапу, залучати до цієї роботи кращих учителів - майстрів.

5. Активізувати роботу щодо підтримки обдарованих дітей та їх наставників у районах (містах, ТГ) області.

6. Постійно вдосконалювати форми, методи роботи та підходи щодо підготовки до II-III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій).

7. У плані роботи методичних об'єднань на наступний навчальний рік передбачити проведення творчих консультацій, майстер-класів з питань підготовки учнів до II-III етапів олімпіади.

8. Посилити роботу в районах (містах, ТГ) області з молодими вчителями та вчителями, які працюють не за фахом, щодо підвищення фахової майстерності з таких питань:

- розв'язування творчих завдань і ситуацій;
- створення творчих проєктів підвищеної складності;
- використання ІКТ.

9. Під час підготовки учнів до олімпіади з трудового навчання (технологій) більше уваги приділяти:

- розв'язанню творчих завдань із конструювання;
- моделюванню;
- створенню пристроїв малої механізації та ін.

10. Більше часу відводити на вивчення будови навчального устаткування й обладнання (шкільної майстерні та кабінету обслуговуючої праці).

Закладам загальної середньої освіти:

1. Необхідно виявляти творчо обдарованих учнів, які мають інтерес до предметів «Трудове навчання» і «Технології».
2. Організувати системну роботу з обдарованими учнями з метою підготовки їх до олімпіади.
3. Розглянути питання щодо внесення до робочих навчальних планів ЗЗСО вивчення предмета «Креслення».
4. Вирішити питання щодо покращення навчально-матеріальної бази з трудового навчання і технологій.

Учителям трудового навчання і технологій:

1. Під час підготовки до олімпіади порадити учням також вивчати додаткову літературу з цих предметів.
2. Навчати школярів під час відповіді на творчі завдання дотримуватися структури, оскільки бали розподіляються між усіма «підпитаннями» (якщо якоїсь відповіді немає, то відповідно й бали не виставляються).
3. Акцентувати увагу на необхідних математичних знаннях і практичному їх застосуванні.
4. Навчати школярів аргументувати свої думки абстрактними економічними категоріями.
5. Під час підготовки до III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання і технологій використовувати посібники та періодичні видання, де подані тексти й розв'язання олімпіадних завдань, а також олімпіадні завдання минулих років.
6. Реалізовувати принципи диференціації на уроках із різними за підготовкою категоріями учнів, ширше практикувати групові, парні та індивідуальні форми роботи.
7. Створювати відповідні умови для засвоєння програмового матеріалу.
8. Постійно реалізовувати міжпредметні зв'язки з економікою, фізикою, математикою, хімією, образотворчим мистецтвом, художньою культурою, історією, кресленням.
9. Пропонувати учням для індивідуальних домашніх завдань задачі та завдання творчого плану й підвищеної складності, а також завдання побутового характеру.
10. Активно впроваджувати під час уроків і позакласної роботи інтерактивні та нетрадиційні форми й методи навчання, проектно-технологічну діяльність.
11. При підготовці до олімпіади з обдарованими учнями постійно організовувати додаткові заняття.
12. Приділяти більше уваги розв'язанню творчих завдань із конструювання, моделювання, створенню пристроїв малої механізації.
13. Для досягнення високих результатів на олімпіаді обласного рівня обов'язково приділяти увагу кресленню, роботі зі штангенциркулем, вивченню норм безпеки, технологічних послідовностей виготовлення виробу,

властивостей різних матеріалів, проєктно-технологічній діяльності та інформаційно-комунікаційним технологіям.

14. Взяти до відома критерії оцінювання виконання завдань творчого характеру – складання технологічної карти на виготовлення виробу.

Журі й оргкомітетам II (районного) етапу олімпіади:

1. Дотримуватися методичних рекомендацій КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання і технологій та вимог Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (зі змінами).

2. Під час перевірки робіт учасників дотримуватися критеріїв оцінювання, визначених у методичних рекомендаціях щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання і технологій.

3. Акцентувати увагу на об'єктивному визначенні переможців олімпіад і якісному формуванні складу команд для участі у III етапі олімпіади.

4. Оцінюючи творчі роботи (проєкти), ураховувати:

- практичну спрямованість і значимість виконаної роботи;
- кількість унікальних матеріалів і технологій, що використовувалися;
- наявність і аргументованість творчих рішень при складанні технологічної карти;
- рівень оригінальності, наявність естетичних задумів;
- використовувані технології та раціональність їхнього застосування.

Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських конкурсів і турнірів у Харківській області у 2023-2024 навчальному році

XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика (кількісний аналіз)

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 20.10.2023 № 16290-23 «Про проведення XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика», із метою підняття престижу української мови, популяризації її серед молоді в 2023/2024 навчальному році проведено XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика. Конкурс проводився для учнів 3–11 класів закладів загальної середньої освіти та проходив у чотири етапи: на рівні закладів освіти, на рівні територіальних громад (листопад–грудень), на обласному рівні (січень), на всеукраїнському рівні (березень).

I етап XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика відбувся 27 жовтня 2023 року, у День української писемності та мови, у закладах загальної середньої освіти територіальних громад Харківської області, районів міста Харкова та закладах загальної середньої освіти обласного та державного підпорядкування. Учасниками I (шкільного) етапу конкурсу стали **21798** учнів.

II етап конкурсу був проведений 5 грудня 2023 року відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 20.10.2023 року № 1/16290-23 «Про проведення XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика», листа КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» від 13.11.2023 року № 395 «Про проведення II та III етапів XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика в закладах загальної середньої освіти територіальних громад, закладах освіти обласного та державного підпорядкування Харківської області у 2023/2024 навчальному році».

Конкурс було проведено в складних умовах воєнного часу, тому він проходив у дистанційному форматі. Конкурсні завдання виконували учні Харківщини, які перебувають сьогодні як у своїх поселеннях, зокрема неподалік від зони бойових дій, так і в інших областях України та за її межами.

Усього в II етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика взяли участь **2422** учні 3-11 класів закладів загальної середньої освіти територіальних громад області та міста Харкова, а також закладів обласного й державного підпорядкування.

16.01.2024 відбувся *III етап цього конкурсу*. З огляду на воєнний стан в Україні конкурс проводився в дистанційному форматі.

Усього в III етапі XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика взяли участь **235** учнів 3-11 класів закладів загальної середньої освіти територіальних громад області та міста Харкова, а також закладів

обласного й державного підпорядкування (у минулому навчальному році – 73 учні). Таким чином, кількість учасників обласного етапу збільшилася більше ніж утричі.

Спільним рішенням журі та оргкомітету конкурсу визначено **27** (11,49% від числа учасників) переможців III (обласного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Це учні з таких територіальних громад Харківської області (таблиця 1).

Таблиця 1

		<i>III етап Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика</i>	<i>Переможці III етапу конкурсу</i>
	БОГОДУХІВСЬКИЙ РАЙОН		
1	Богодухівська міська територіальна громада		
2	Валківська міська територіальна громада	7	
3	Золочівська селищна територіальна громада	3	
4	Коломацька селищна територіальна громада	1	
5	Краснокутська селищна територіальна громада		
	ІЗЮМСЬКИЙ РАЙОН		
6	Балаклійська міська територіальна громада	4	3
7	Барвінківська міська територіальна громада	6	
8	Борівська селищна територіальна громада		
9	Ізюмська міська територіальна громада	8	1
10	Донецька селищна територіальна громада	4	
11	Куньєвська сільська територіальна громада		
12	Оскільська сільська територіальна громада		
13	Савинська селищна територіальна громада		
	КРАСНОГРАДСЬКИЙ РАЙОН		
14	Красноградська міська територіальна громада	7	
15	Зачепилівська селищна територіальна громада	5	
16	Кегичівська селищна територіальна громада	2	
17	Наталинська сільська територіальна громада	3	

18	Сахновщинська селищна територіальна громада	4	
19	Старовірівська сільська територіальна громада	7	
	КУП'ЯНСЬКИЙ РАЙОН		
20	Куп'янська міська територіальна громада		
21	Шевченківська селищна територіальна громада		
22	Дворічанська селищна територіальна громада		
23	Великобурлуцька селищна територіальна громада		
24	Вільхуватська сільська територіальна громада		
25	Кіндрашівська сільська територіальна громада		
26	Курилівська сільська територіальна громада		
27	Петропавлівська сільська територіальна громада		
	ЛОЗІВСЬКИЙ РАЙОН		
28	Лозівська міська територіальна громада	6	1
29	Первомайська міська територіальна громада	4	1
30	Близнюківська селищна територіальна громада	3	
31	Олексіївська сільська територіальна громада	7	
32	Біляївська сільська територіальна громада		
	ЧУГУЇВСЬКИЙ РАЙОН		
33	Чугуївська міська територіальна громада	2	1
34	Вовчанська міська територіальна громада		
35	Зміївська міська територіальна громада	8	1
36	Малинівська селищна територіальна громада	6	
37	Новопокровська селищна територіальна громада	6	
38	Печенізька селищна територіальна громада	5	
39	Слобожанська селищна територіальна громада	9	
40	Старосалтівська селищна територіальна громада		
41	Чкаловська селищна територіальна громада		

ХАРКІВСЬКИЙ РАЙОН			
42	Дергачівська міська територіальна громада	9	
43	Мерефянська міська територіальна громада	4	
44	Люботинська міська територіальна громада	6	1
45	Південна міська територіальна громада		
46	Безлюдівська селищна територіальна громада	1	
47	Височанська селищна територіальна громада	2	
48	Малоданилівська селищна територіальна громада	2	
49	Пісочинська селищна територіальна громада	4	2
50	Роганська селищна територіальна громада	2	
51	Солоницівська селищна територіальна громада	2	
52	Нововодолазька сільська територіальна громада		
53	Вільхівська сільська територіальна громада		
54	Липецька територіальна громада	2	
55	Циркунівська сільська територіальна громада	1	
	Харківська міська територіальна громада		
56	Індустріальний	9	
57	Київський	9	3
58	Немишлянський	9	
59	Новобаварський	9	1
60	Основ'янський	9	
61	Салтівський	9	4
62	Слобідський	9	1
63	Холодногірський	7	2
64	Шевченківський	7	5
65	Заклади освіти державного та обласного підпорядкування	6	
	Усього	235	27

IV етап Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

У березні 2023/2024 здійснено організаційно-методичний супровід четвертого етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, у якому відповідно до заявки від Харківської області взяли участь 26 переможців обласного етапу конкурсу серед закладів загальної середньої

освіти, **3** учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти, **6** студентів дофахової та фахової вищої освіти .

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.04.2024 № 474 «Про результати четвертого етапу XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика» переможцями стали 3 учениці закладів загальної середньої освіти та 1 учениця закладу професійної (професійно-технічної освіти), які посіли друге та третє місце.

По територіальних громадах. Через воєнні дії в Україні у Харківському регіоні не взяли участі в обласному етапі конкурсу представники з таких територіальних громад області: Богодухівської, Краснокутської, Борівської, Куньєвської, Оскільської, Савинської, Біляївської, Вовчанської, Старосалтівської, Чкаловської, Південної, Нововодолазької, Вільхівської, усіх громад Куп'янського району. Порівняти: у 2022/2023 навчальному році не брали участь в обласному етапі учні з таких територіальних громад районів області: Борівської, Савинської, Куньєвської, Оскільської, Липецької, Люботинської, Циркунівської, Вовчанської, Старосалтівської, Чкаловської, жодної з громад Куп'янського району, тоді як позаминулого навчального року в конкурсі брали участь учні з усіх територіальних громад Харківської області.

Два роки поспіль не беруть участі в обласному етапі змагання учні Борівської, Вовчанської, Савинської, Куньєвської, Оскільської, Старосалтівської, Чкаловської, усіх громад Куп'янського району (таблиця 2).

Таблиця 2

**Результати III (обласного) етапу
Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика по територіальних громадах області (у порівнянні за останні три роки)**

№ з/п	Район	Назва ТГ	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	-	-	-	-	-
2	Ізюмський	Балаклійська міська громада	7	5	4	-	4	3
3		Барвінківська міська громада	2	-	2	2	-	-
4		Донецька селищна громада	5	-	2	-	-	-
5		Ізюмська міська громада	3	-	-	-	8	1
6		Красноградський	Зачепилівська селищна громада	-	-	2	-	-

7		Красноградська міська громада	1	-	3	-	-	-
8		Наталинська сільська громада	1	-	4	4	-	-
9		Сахновщинська селищна громада	1	-	-	-	-	-
10		Старовірівська сільська громада	-	-	1	-	-	-
11	Куп'янський	Дворічанська селищна громада	2	-	-	-	-	-
12		Куп'янська міська громада	3	1	-	-	-	-
13	Лозівський	Близнюківська селищна громада	-	-	2	-	-	-
14		Лозівська міська громада	2	-	3	2	6	1
15		Первомайська міська громада	2	-	2	1	4	1
16	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	1	1	-	-
17		Вільхівська сільська громада	-	-	1	-	-	-
18		Дергачівська міська громада	1	-	-	-	-	-
19		Люботинська міська громада	1	-	-	-	6	1
20		Липецька селищна громада	1	-	-	-	-	-
21		Мереф'янська міська громада	-	-	1	1	-	-
22		Нововодолазька селищна громада	1	-	-	-	-	-
23		Пісочинська селищна громада	2	1	4	3	4	2
24	Південна селищна громада	1	-	-	-	-	-	
25	Чугуївський	Зміївська міська громада	-	-	1	-	8	1
26		Малинівська селищна громада	2	-	1	-	-	-
27		Новопокровська селищна громада	2	-	3	1	-	-
28		Печенізька сільська громада	2	1	1	-	-	-
29		Слобожанська селищна рада	3	-	1	-	-	-
30		Старосалтівська селищна громада	1	-	-	-	-	-
31		Чугуївська міська громада	-	-	2	-	2	1
Разом			47	8	41	15	42	11

Усього переможцями III (обласного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика стали 11 (40,74% від загальної кількості переможців, із 8 територіальних громад). Для порівняння: 15 переможців із 8 територіальних громад – у 2022/2023 навчальному році, 8 переможців із 4 територіальних громад – у 2021/2022 навчальному році. Три роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Пісочинської селищної громади, два роки – Лозівської та Первомайської.

У 2023/2024 навчальному році є переможці в Балаклійській, Ізюмській, Люботинській, Зміївській, Чугуївській територіальних громадах, тоді як у минулому навчальному році у них переможців змагань не було.

По місту Харків у III (обласному) етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у 2023 2024 н.р. взяли участь 77 учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова. Переможцями стали учні шести районів міста. Не було переможців в Індустріальному, Немишлянському, Основ'янському районах (таблиця 3).

Таблиця 3

**Результати III (обласного) етапу
Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика
по місту Харків**

№	Район	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	4	2	4	2	-	-
2	Київський	7	5	6	2	9	3
3	Немишлянський	4	-	5	2	-	-
4	Новобаварський	4	1	1	-	9	1
5	Основ'янський	2	-	-	-	-	-
6	Салтівський	9	3	4	3	9	4
7	Слобідський	7	3	1	-	9	1
8	Холодногірський	2	1	5	2	7	2
9	Шевченківський	6	4	5	1	7	5
Разом		45	19	31	12	50	16

У 2023/2024 н.р. переможцями III (обласного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика стали 16 учасників із шести районів м. Харкова, що складає 59,26% від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях. Для порівняння: 12 переможців (38,70%) у 2022/2023 навчальному році, 19 переможців (42,22%) – у 2021/2022 навчальному році. Три роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Київського, Салтівського, Холодногірського і Шевченківського районів м. Харкова.

Найбільша кількість переможців – у Шевченківському районі: 5 з 7 учасників (1 із 5 у минулому навчальному році). Підвищилися також результати в Салтівському районі: 4 переможці з 9 (3 з 4 у минулому навчальному році), Київському районі: 3 переможці з 9 учасників (2 з 6 – у 2022/2023 навчальному році).

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування у III (обласному) етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика взяли участь 6 учнів (таблиця 4). Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників конкурсу збільшилася на 5 осіб, порівняно з позаминулим – на 4 особи.

Звернути увагу! Три роки поспіль переможців у цих закладах освіти немає.

Таблиця 4

**Результати III (обласного) етапу
Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика по ЗЗСО
державного та обласного підпорядкування**

Назва закладу освіти	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
КЗ «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради	1	-	1	-	3	-
Комунальний заклад «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради	-	-	-	-	1	-
Комунальний заклад «Харківська спеціальна школа ім. В.Г. Короленка» Харківської обласної ради	1	-	-	-	-	-
Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	-	-	2	-
Разом	2	-	1	-	6	-

**Аналіз виконання завдань учасниками III етапу
Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**

III (обласний) етап Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у 2023/2024 н.р. проходив у дистанційній формі. Усі **235** учасників виконували завдання під відеоспостереженням уповноважених членів журі.

Обсяг і рівень складності конкурсних завдань, запропонованих учням на цьому етапі конкурсу, був орієнтований на відстеження готовності учнів до участі у фінальному етапі, забезпечив можливість як найповнішого розкриття творчих здібностей його учасників, їхніх інтелектуальних можливостей.

Переможці обласного етапу конкурсу виявили достатній рівень мовної та мовленнєвої підготовки, здатність логічно та грамотно мислити, оригінальність володіння художнім словом при написанні творчих робіт. Разом із тим журі за підсумками перевірки конкурсних робіт визначило й типові недоліки.

3-4 класи

Проаналізувавши якість виконання конкурсних завдань учнями 3-4 класів, слід відзначити підвищення порівняно з минулим навчальним роком рівня виконання завдань з фонетики, будови слова, лексики, які передбачали визначення м'яких – твердих, дзвінких – глухих звуків, визначення слів, що мають закінчення, визначення частин слова, антонімічних висловів).

81% учнів впоралися з цими завданнями на високому та достатньому рівнях, однак 19% показали задовільні знання.

У творчих завданнях учні допустили такі типові помилки.

У 3 класі найважчим для виконання було завдання, де треба було пояснити прислів'я «Людина без рідної землі, як соловей без гнізда». Усі учні висловили високі патріотичні почуття до України, розповіли про обов'язок громадян захищати й боронити власну державу. Однак при виконанні цього завдання були допущені такі помилки:

- труднощі з добиранням аргументів до власних тверджень (7 учнів з 29 24,14% учасників);
- порушення послідовності викладу думок (9 учнів – 31,03%);
- невміння використовувати художні засоби, наводити епітети, порівняння (11 учнів – 37,93%);
- уживання слів у невластивому значенні («я рахую, що я повинна бути розумною ученицею», «ми прикріплюємо себе до природи», «чи є вірними наші думки?», «цей приклад доказує нам, що треба бути уважними у ставленні до природи», «люди відносяться до природи з любов'ю», «на даний момент у нашій країні війна» тощо (11 учнів – 37,93%);
- тавтологія або повторення спільнокореневих слів («на уроках завжди цікаво виконувати цікаві завдання», «Люблю читати художні твори, вивчати творчість цікавих письменників», «ціную, коли мені радять гарні поради» (8 учнів – 27,58%);
- неправильно побудовані речення (6 учнів – 20,68%);
- пунктуаційні помилки (5 учнів – 17,24%);
- орфографічні помилки на вживання ненаголошених голосних, правопис апострофа, подвоєння приголосних (4 учні – 13,79%).

Творче завдання у 4 класі передбачало роздуми учнів про зміст прислів'я «Як ви розумієте прислів'я «За рідний край – хоч помирвай»? Усі конкурсанти виявили при виконанні цього завдання глибокі патріотичні почуття, готовність жити й діяти задля процвітання Батьківщини.

Разом із тим при виконанні цього завдання учні допустилися окремих помилок:

- лексичні помилки (*моя власна думка, самий кращий, прийшло в голову тощо*) – 7 учнів (21,21%);
- граматичні помилки допустили 4 учні (12,12%) помилки у вживанні прийменників (поставили на приклад), неправильне утворення відмінкових форм займенників (на їй була відповідальність);
- орфографічні помилки (4 роботи – 12,12%);
- пунктуаційні помилки у простих та складних реченнях (4 роботи – 12,12%);
- уживання слів у невласивому значенні («я маю дуже багато променистих думок», «страшно веселе обличчя») (3 роботи – 9,09%);
- відсутність послідовного та логічного завершення тексту – 2 роботи (6,06%).

5-7 класи

Цього року, у порівнянні з минулим, дещо знизився загальний рівень виконання конкурсних завдань учнями 5-7 класів, зокрема це стосується таких завдань.

5 клас

- запис слів фонетичною транскрипцією (помилки допустили 11 учнів – 33,33%);
- редагування словосполучень (помилки допустили 8 учнів – 24,24%).

6 клас

- правопис власних назв (помилки в 12 роботах – 42,85%);
- розпізнавання слів, у яких відбувається уподібнення (помилки мають 9 учнів – 32,14%);
- узгодження прикметника з іменником (помилки в 4 роботах – 14,28%).

7 клас

- пояснення різниці в значенні слів ТАЛАН та ТАЛАНТ, добір до них синонімів (помилки у 4 роботах – 16,00%);
- редагування словосполучень (помилки у 3 роботах – 12,00%).

Творчі завдання. Типові помилки

У 5 класі завдання щодо розповіді за темою «Моє улюблене заняття» показало, що учні добре та логічно структурують думки, дбають про належне мовне оформлення висловлення. Однак деякі учні ще не мають достатнього досвіду щодо оригінального початку твору, побудови захопливої розповіді, зміст твору дещо спрощений, відсутні переконливі приклади та аргументи. Крім цього, конкурсанти допустили таких помилок:

- помилки в синтаксичній будові речення (4 учні – 12,12%);

- відсутність аргументації щодо вибору улюбленого заняття (3 учні – 9,09%);
- «розмиті» висновки (2 роботи – 6,06%).

Написали твір на високому рівні (10-12 балів) 3 учні – 9,09% учасників цієї вікової категорії); 24 учні (72,72%) написали твір на достатньому рівні.

У 6 класі у творчому завданні учням треба було розкрити думку: «Жити – Вітчизні служити». Роботи учнів мали високопатріотичний зміст, діти з гордістю вживають лексику: ЗСУ, рідний край, наша земля, патріотичні почуття тощо. Твори шестикласників високоемоційні, з цікавими прикладами служіння Вітчизні.

Найбільше при виконанні цього творчого завдання учні припускалися лексичних та граматичних помилок. Це свідчить про те, що вони не розуміють значення окремих слів, що призводить до збіднення лексики, не розрізняють окремі граматичні категорії.

Тож, як результат, лише 5 учнів (17,85%) написали твір на високому рівні (10-12 балів), тоді як 17 учнів (60,71%) написали твір на достатньому рівні.

У 7 класі учням треба було написати інформаційну замітку для шкільного сайту про те, як їхній клас відзначав День української писемності та мови в цьому навчальному році. При виконанні цього завдання діти розмірковували про те, що війна не дала належним чином відзначити це свято, однак при цьому наводили цікаві приклади проведення урочистостей у дистанційному форматі: фестивалю ораторського мистецтва, мовно-літературних вечорів, мовних вебквестів, конкурсів тощо.

Серед помилок найбільш типовими були такі: орфографічні, пунктуаційні та лексичні (7 учнів – 28,00%), інколи повідомлення конкурсантів мали поверховий характер, не підкріплювалися прикладами – 3 учні (12,00%), були діти, які відволікалися від головної думки письмової роботи (2 учні – 8,00%).

Написали твір на високому рівні 4 учні – 16,00% учасників цієї вікової категорії, 17 учнів (68,00%) – на достатньому рівні.

8-9 класи

У 8 класі більшість помилок, які допустили конкурсанти, стосувалися синтаксису на рівні речення:

- неправильна побудова речень із дієприслівниковим та дієприкметниковим зворотом;
- немотивоване розчленування речення на кілька пунктуаційно оформлених самостійних частин, порушення логіки змісту висловлювання (*Радують око засніжені вулиці, укриті білою ковдрою поля. Але річка в нас не завжди замерзає взимку*);
- помилки в редагуванні речень (6 учнів – 30,00%);
- пунктуаційні помилки, у тому числі відсутність одного із парних розділових знаків у реченні (5 учнів – 25,00%);
- помилки у складанні речень із фразеологізмами (4 учні – 20,00%);
- не змогли розпізнати словосполучення (3 учні (15,00%).

У 9 класі найчастіше учні допускали помилки у таких завданнях:

- скласти складносурядне речення з протиставним сполучником і складнопідрядне з однорідною підрядністю, увести їх у текст (6 учнів (26,08%));
- розпізнати відокремлені члени речення (4 учні – 17,39%);
- утворити правильні відмінкові форми числівників (3 учні – 13,04%).

Творчі завдання. Типові помилки

Проаналізувавши якість виконання конкурсних завдань учнями 8-9 класів, слід відзначити, що для учнів 8 класу дещо складним виявилось завдання щодо створення художньої мініатюри за висловом Ліни Костенко «*На віях тиші мерехтять сніжинки. Зима крізь вії дивиться на світ*». Те ж можна сказати про учнів 9 класу, яким було запропоновано написати есе, розкривши тему, подану в уривку з поезії Ліни Костенко:

І все на світі треба пережити,
І кожен фініш – це, по суті, старт,
І наперед не треба ворожити,
І за минулим плакати не варт.

Насамперед, труднощі стосувалося глибини розуміння філософічності поезії Ліни Костенко та вираження при цьому власних суджень. Так само складною виявилася для деяких восьмикласників метафоричність запропонованої теми, а для дев'ятикласників – осягнення логіки змісту думки поетеси.

Більше половини восьмикласників так і не змогли створити високохудожню мініатюру. Інші проблеми стосувалися логіки структурування власної відповіді: 4 учні (20,00%) відволікалися від теми завдання.

Лише 5 учнів (25,00%) написали творчу роботу на високому рівні, інші конкурсант – на достатньому рівні.

У 9 класі при написанні творчих робіт кілька учнів виявили нерозуміння жанру есе, не виражали власні міркування за наданою темою, а намагалися проаналізувати зміст запропонованих рядків (4 учні – 17,39 %). Однак усі діти написали глибокі змістовні висновки до своїх творчих робіт, у яких виявили глибоку любов до рідної землі, розуміння свого громадянського обов'язку.

Майже половина конкурсантів допустила у своїх роботах різні лексичні помилки. Усі дев'ятикласники виконали роботу на високому та достатньому рівні.

10-11 класи

Цього року, у порівнянні з минулим, дещо підвищився загальний рівень виконання конкурсних завдань учнями 10-11 класів. Однак конкурсант ще допускають помилки, які можна визначити як типові. У 10 класі це такі помилки:

- неправильне вживання розділових знаків у реченні (5 учнів – 23,80%);
- розрізнення омонімів та багатозначних слів (4 учні – 19,04%);

- помилки у визначенні членів речень (4 учні – 19,04%);
- встановлення відповідності між фразеологізмами та їх тлумаченнями (3 учні – 14,28%).

Найбільш важким в 11 класі для конкурсантів виявилось завдання пояснити значення лінгвістичного терміна *калька* та записати нормативні відповідники до кальок *просипатися, завідуюча комунальним закладом, посуда, по понеділках, на протязі року, у найближчі дні, доказувати теорему, устроїти, відкрити двері, здати екзамен*. Помилки в цьому завданні були майже в половині учнів.

Так само проблемним було завдання щодо пояснення значення наведених слів, побудови з ними двох складних речень з різними видами зв'язку та накреслення їх схем. Третина учнів не змогли виконати це завдання на належному рівні.

Творчі завдання. Типові помилки

У 10 класі учням пропонувалося написати формальне есе за висловом Василя Симоненка «Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!». При виконанні цього завдання усі учні виявили розуміння жанру формального есе, не порушували логічний виклад думок. 3 учні (14,28%) написали роботу на високому рівні, інші школярі – на достатньому рівні.

В 11 класі конкурсантам пропонувалося написати відгук на свою улюблену книгу. Це завдання виявило, що такими абсолютна більшість учнів вважає книжки, із якими вони ознайомилися на уроках української та зарубіжної літератури. Отже, ця ситуація окреслює проблему вузького і несформованого кола читацьких інтересів молоді.

Однак одинадцятикласники ґрунтовно аргументували свої думки і наводили приклади, що свідчать про знання ними як історичних фактів, так і сучасних процесів, які відбуваються в літературі. Більшість конкурсантів (59,09%) написали твір на високому рівні, інші – на достатньому рівні.

Висновки

При підготовці школярів до III (обласного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика недостатня увага приділяється підвищенню мовної грамотності школярів, написанню ними творчих робіт, набуттю учнями досвіду роботи з різними видами конкурсних завдань.

Найбільш типовими для переважної більшості учнів виявилися:

У 3-4 класах:

- орфографічні, лексичні та граматичні помилки;
- пунктуаційні помилки у простих та складних реченнях;
- труднощі з добиранням аргументів до власних тверджень;
- труднощі з логікою викладу думок та порушення їх послідовності;

- невміння використовувати художні засоби, наводити епітети, порівняння;
- уживання слів у невласливому значенні та ін.

У 5-7 класах:

- запис слів фонетичною транскрипцією;
- редагування словосполучень;
- правопис власних назв;
- розпізнавання слів, у яких відбувається уподібнення;
- узгодження прикметника з іменником;
- помилки в синтаксичній будові речення.

У 8-9 класах:

- неправильна побудова речень із дієприслівниковим та дієприкметниковим зворотом;
- помилки в редагуванні речень;
- пунктуаційні помилки, у тому числі відсутність одного із парних розділових знаків у реченні;
- помилки у складанні речень із фразеологізмами, побудові складного речення;
- невміння визначати відокремлені члени речення;
- помилки у творенні правильних відмінкових форм числівників та ін.

У 10-11 класах:

- неправильне вживання розділових знаків у реченні;
- помилки у визначенні членів речень;
- встановлення відповідності між фразеологізмами та їх тлумаченнями;
- встановлення значення лінгвістичного терміна та ін.

Таким чином, при підготовці учнів до обласного етапу конкурсу недостатня увага приділяється підвищенню рівня мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, лексичними нормами; уміннями щодо синтаксичної будови речення, написанню оригінальних творчих робіт.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі конкурсантів від закладів освіти територіальних громад у III етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у порівнянні з результатами по області.
2. Відстежувати якість роботи з обдарованими учнями.

3. Забезпечити належний рівень підготовки учнів до участі у II етапі конкурсу, залучивши кращих фахівців закладів загальної середньої освіти району до проведення тренувальних занять.
4. Спільно з керівниками ТМО вчителів української мови та літератури у межах роботи методичних об'єднань спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями, що передбачають набуття учнями необхідного досвіду для участі в конкурсі.

Керівникам ТМО вчителів української мови та літератури:

1. Проаналізувати результати виступу учасників від територіальної громади в III етапі Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із наданим аналізом виконання завдань III етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у Харківській області.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, майстер-класів, моделювання конкретних ситуацій, ділових педагогічних ігор, дискусій, практичних занять тощо), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів української мови та літератури з питань якісної підготовки учнів до Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Учителям української мови та літератури:

При підготовці учнів до участі в Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика приділяти увагу підвищенню рівня загальної мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, орфоепічними, лексичними, граматичними нормами; редагуванню та побудові текстів різних мовних жанрів.

Шляхи подолання:

- мотивувати учнів до вдосконалення власної читацької компетенції;
- здійснювати систематичну роботу з подолання освітніх втрат;
- постійно поповнювати словниковий запас учнів;
- удосконалювати вміння висловлювати власну думку усно та письмово;
- розвивати навички критичного мислення та творчі здібності учнів.

Для успішного формування мовної компетентності учителям слід увести у практику роботи систему інтегрованих завдань, спрямованих на розв'язання певних задач у змодельованих життєвих ситуаціях. У такому форматі організації роботи учні зможуть здійснювати різноманітні мисленнєві операції, розкривати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, зіставляти пропоновану ситуацію і робити висновки..

Особливу увагу звернути на формування в учнів необхідного досвіду роботи з конкурсними завданнями, проводити для учнів вебконсультації, тренінги щодо управління в майстерності роботи з конкурсними завданнями.

Дбати про формування медіаконтенту юного словесника: залучати учнів до мультимедійних проєктів лінгвістичної тематики, веб-сайтів, блогів лінгвістичної тематики чи тематичних груп у соціальних мережах.

При складанні завдань I (шкільного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика використовувати конкурсні завдання минулих років та матеріали науково-методичних посібників:

1. Збірник завдань для підготовки учнів 5 класу до Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/zbirnik-zavdan-dlya-pidgotovki-uchniv-5-klasu-do-mizhnarodnogo-konkursu-z-ukra-nsko-movi-imeni-petra-yacika-225887.html>
2. «Слобожанські перлини. Альманах дитячої літературної творчості». Випуск 22. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 164 с., електронне видання.
3. Як написати твір-роздум. – Режим доступу: <https://naurok.ua/student/blog/yak-napisati-tvir-rozdum>
4. Як писати есе: корисні поради – Режим доступу: <https://zno.if.ua/?p=985>
5. Клімова С.В. Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських конкурсів і турнірів у Харківській області у 2022-2023 навчальному році/ Аналіз результатів участі учнів ЗЗСО Харківської області у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах у 2022-2023 навчальному році. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – С.185 – 221.

XIV Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (кількісний аналіз)

I (шкільний) етап XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

У 2023/2024 навчальному році XIV Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка був проведений відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 20.10.2023 року № 1/16286-23 «Про проведення XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка» в закладах загальної середньої освіти та закладах освіти обласного і державного підпорядкування Харківської області.

У I (шкільному) етапі конкурсу, який відбувся 31 жовтня 2023 року, взяли участь **13230** учнів.

II етап XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

23 листопада 2023 року був проведений II (районний) етап XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка», у якому взяли участь **1890 учнів** закладів загальної середньої освіти територіальних громад Харківської області та районів м. Харкова, переможці цього етапу стали учасниками змагання на обласному рівні.

III етап XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

14 грудня 2023 року відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 20.10.2023 року № 1/16286-23 «Про проведення XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у 2023/2024 навчальному році», листа КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» від 07.12.23 № 429 «Про порядок проведення III (обласного) етапу XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у 2023/2024 навчальному році», згідно з Положенням про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 571, у складних умовах воєнного часу, у Харківській області відбувся III етап цього конкурсу.

Усього в III етапі XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка» взяли участь **172** учні **5-11 класів** закладів загальної середньої освіти територіальних громад області та міста Харкова, а також закладів обласного й державного підпорядкування (у минулому навчальному році – 64). За підсумками цього етапу конкурсу оргкомітет та журі конкурсу визначили **21** переможця (таблиця 1) .

Таблиця 1

№ з/п	Назва району (ТГ)	III етап Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (14.12.2023)	Переможці III етапу конкурсу
	БОГОДУХІВСЬКИЙ РАЙОН		
1	Богодухівська міська територіальна громада		
2	Валківська міська територіальна громада	4	
3	Золочівська селищна територіальна громада	2	
4	Коломацька селищна територіальна громада	1	
5	Краснокутська селищна територіальна громада		
	ІЗЮМСЬКИЙ РАЙОН		
6	Балаклійська міська територіальна громада	5	4
7	Барвінківська міська територіальна громада	3	
8	Борівська селищна територіальна громада		
9	Ізюмська міська територіальна громада	4	
10	Донецька селищна територіальна громада	2	
11	Куньєвська сільська територіальна громада		
12	Оскільська сільська територіальна громада		
13	Савинська селищна територіальна громада	1	
	КРАСНОГРАДСЬКИЙ РАЙОН		
14	Красноградська міська територіальна громада	7	
15	Зачепилівська селищна територіальна громада		
16	Кегичівська селищна територіальна громада	5	
17	Наталинська сільська територіальна громада	4	
18	Сахновщинська селищна територіальна громада	6	
19	Старовірівська сільська територіальна громада	1	
	КУП'ЯНСЬКИЙ РАЙОН		

20	Куп'янська міська територіальна громада		
21	Шевченківська селищна територіальна громада		
22	Дворічанська селищна територіальна громада		
23	Великобурлуцька селищна територіальна громада		
24	Вільхуватська сільська територіальна громада		
25	Кіндрашівська сільська територіальна громада		
26	Курилівська сільська територіальна громада		
27	Петропавлівська сільська територіальна громада		
	ЛОЗІВСЬКИЙ РАЙОН		
28	Лозівська міська територіальна громада	6	2
29	Первомайська міська територіальна громада	3	1
30	Близнюківська селищна територіальна громада	6	
31	Олексіївська сільська територіальна громада	3	
32	Біляївська сільська територіальна громада	2	
	ЧУГУЇВСЬКИЙ РАЙОН		
33	Чугуївська міська територіальна громада	2	
34	Вовчанська міська територіальна громада		
35	Зміївська міська територіальна громада		
36	Малинівська селищна територіальна громада		
37	Новопокровська селищна територіальна громада	5	
38	Печенізька селищна територіальна громада		
39	Слобожанська селищна територіальна громада	5	
40	Старосалтівська селищна територіальна громада		
41	Чкаловська селищна територіальна громада		
	ХАРКІВСЬКИЙ РАЙОН		
42	Дергачівська міська територіальна громада	6	1
43	Мереф'янська міська територіальна громада	2	

44	Люботинська міська територіальна громада		
45	Південна міська територіальна громада		
46	Безлюдівська селищна територіальна громада	3	
47	Височанська селищна територіальна громада		
48	Малоданилівська селищна територіальна громада	2	
49	Пісочинська селищна територіальна громада	3	1
50	Роганська селищна територіальна громада	1	
51	Солоницівська селищна територіальна громада	6	
52	Нововодолазька сільська територіальна громада		
53	Вільхівська сільська територіальна громада		
54	Липецька територіальна громада		
55	Циркунівська сільська територіальна громада	4	
	Харківська міська територіальна громада		
56	Індустріальний	7	2
57	Київський	7	3
58	Немишлянський	7	1
59	Новобаварський	7	
60	Основ'янський	7	
61	Салтівський	7	2
62	Слобідський	7	1
63	Холодногірський	7	1
64	Шевченківський	7	2
65	Заклади освіти державного та обласного підпорядкування	5	
	Усього	172	21

Не взяли участь в обласному етапі конкурсу представники Богодухівської, Борівської, Краснокутської, Куньєвської, Оскільської, Зачепилівської, Вовчанської, Зміївської, Малинівської, Печенізької, Старосалтівської, Чкаловської, Люботинської, Південної, Височанської, Нововодолазької, Вільхівської, Липецької територіальних громад області.

IV етап XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 18 грудня 2023 року № 1/19890-23 «Про проведення фінального етапу XIV Міжнародного

мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка» фінальний етап цього конкурсу відбувся 3 лютого 2024 року. Він був проведений в умовах дії в Україні воєнного стану в дистанційному форматі (у відеоконференції Zoom).

У фінальному етапі змагання взяли участь **39** учнів, студентів та курсантів закладів загальної середньої освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів фахової передвищої та фахової вищої освіти, які посіли 1-3 місця в обласному етапі цього конкурсу.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.03.2024 № 398 «Про нагородження переможців XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, які навчаються в закладах освіти України» визначені **29 переможців** цього конкурсу у Харківському регіоні (серед закладів загальної середньої освіти – 18 з 21 учасника, серед закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 3 з 3, серед закладів фахової передвищої освіти – 5 із 6, серед закладів фахової вищої освіти 3 з 9).

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка взяли участь 104 учні з 29 територіальних громад Харківської області (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка по територіальних громадах області

№ з/п	Район	Назва ТГ	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	-	-	-	-	-
2		Валківська міська громада	-	-	1	-	4	
3		Золочівська селищна громада	2	-	-	-	2	
4		Краснокутська селищна громада	1	-	1	1	-	-
5		Коломацька селищна громада	1	-	1	-	1	-
6	Ізюмський	Балаклійська міська громада	7	5	4	4	5	4
7		Барвінківська міська громада	1	-	2	-	3	
8		Борівська селищна громада	1	-	-	-	-	-
9		Донецька селищна громада	2	-	1	-	2	-
10		Ізюмська міська	-	-	-	-	4	-
11		Савинська селищна громада	1	-	-	-	1	-
12	Красноградський	Красноградська міська громада	-	-	3	-	7	-
13		Кегичівська селищна громада	-	-	-	-	5	-
14		Наталинська сільська громада	2	-	1	-	4	-
15		Сахновщинська селищна громада	3	-	-	-	6	-

16		Старовірівська сільська громада	-	-	-	-	1	-
17	Куп'янський	Дворічанська селищна громада	1	1	-	-	-	-
18		Куп'янська міська громада	4	-	-	-	-	-
19		Курилівська сільська громада	1	-	-	-	-	-
20	Лозівський	Біляївська сільська громада	1	-	-	-	2	-
21		Близнюківська селищна громада	-	-	-	-	6	-
22		Лозівська міська громада	2	-	2	1	6	2
23		Первомайська міська громада	3	1	3	1	3	1
24		Олексіївська сільська громада	-	-	-	-	3	-
25	Харківський	Безлюдівська селищна громада	1	-	1	-	3	-
26		Роганська сільська громада	-	-	1	-	1	-
27		Дергачівська міська громада	1	-	-	-	6	1
28		Малоданилівська селищна громада	-	-	-	-	2	-
29		Липецька сільська громада	1	-	-	-		
30		Мереф'янська міська громада	2	-	2	-	2	-
31		Нововодолазька селищна громада	2	-	-	-		
32		Пісочинська селищна громада	2	1	3	1	3	1
33		Солоницівська селищна громада	1	-	1	-	6	-
34		Циркунівська сільська громада	-	-	-	-	4	-
35	Чугуївський	Вовчанська міська громада	1	-	-	-		
36		Зміївська міська громада	1	-	1	-		
37		Малинівська селищна громада	-	-	2	-		
38		Новопокровська селищна громада	-	-	1	-	5	-
39		Слобожанська селищна громада	-	-	1	-	5	-
40		Чугуївська міська громада	1	-	2	-	2	-
Разом			46	8	33	8	104	9

Порівняно з попереднім навчальним роком кількість учасників обласного етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у територіальних громадах області збільшилася більше ніж утричі. Для порівняння: у 2022/2023 навчальному році участь в обласному етапі конкурсу взяли участь 33 учні з 19 територіальних громад.

Однак порівняно з минулим навчальним роком не було учасників обласного етапу змагань у Краснокутській селищній територіальній громаді (Богодухівський район). Протягом останніх двох років не беруть участь у змаганнях учні Богодухівської міської, Вовчанської міської, Куп'янської міської, Борівської селищної, Дворічанської селищної, Нововодолазької селищної, Курилівської сільської, Липецької сільської територіальних громад. Причиною цього у більшості є воєнні дії на територіях цих громад.

Переможцями III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка стали 9 учасників (42,85% від загальної кількості переможців) із 5 територіальних громад (8 із 5 – у 2022/2023 навчальному році). Це на 4,76% більше, ніж у минулому навчальному році.

Три роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Балаклійської міської (Ізюмський район), Первомайської міської (Лозівський район), Пісочинської селищної (Харківський район) громад.

У 2023/2024 навчальному році з'явилися переможці у Дергачівській міській територіальній громаді (Харківський район), тоді як у минулому навчальному році у цій територіальній громаді переможців не було.

По місту Харків. У III (обласному) етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка взяли участь 63 учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова.

Порівняно з попереднім навчальним роком (29 учасників) кількість учасників обласного етапу конкурсу збільшилася більше ніж удвічі (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка по місту Харкову

№ з/п	Район	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	3	1	3	1	7	2
2	Київський	6	2	4	4	7	3
3	Немишлянський	3	2	4	2	7	1
4	Новобаварський	2	-	1	-	7	-
5	Основ'янський	1	-	2	-	7	-
6	Салтівський	7	3	6	2	7	2
7	Слобідський	5	-	4	-	7	1
8	Холодногірський	6	2	2	2	7	1
9	Шевченківський	4	3	3	2	7	2
Разом		37	13	29	13	63	12

Переможцями III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка стали 12 учасників, що складає 57,14 % від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Три роки поспіль є переможці в Індустріальному, Київському, Немишлянському, Салтівському, Холодногірському, Шевченківському районах м. Харкова.

Звернути увагу! Кількість переможців по м. Харкову зменшилася порівняно з минулим навчальним роком на 4,77%.

Найбільша кількість переможців, як і в минулому навчальному році, – у Київському районі: 3 із 7 учасників (у минулому навчальному році 4 з 4 учасників).

Підвищилися результати обласного етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка в Індустріальному районі: 2 переможці з 7 учасників (1 з 3 – у 2022/2023 навчальному році).

Звернути увагу! Три роки поспіль не показують високі результати на обласному етапі конкурсу учні Новобаварського та Основ'янського районів м. Харкова.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. У III (обласному) етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка взяли участь 5 учнів з 4 ЗЗСО державного та обласного підпорядкування (у минулому навчальному році – 1 з 1 закладу освіти) (таблиця 4).

Таблиця 4

Результати III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

Назва закладу освіти	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
Комунальний заклад «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради	1	-	2	-	3	-
Комунальний заклад «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради	1	-	-	-	1	-
Комунальний заклад «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради	-	-	-	-	1	-
Комунальний заклад «Харківська спеціальна школа імені В.Г. Короленка» Харківської обласної ради	1	-	-	-	-	-
Разом	4	-	2	-	5	0

Протягом останніх трьох років учасниками конкурсу є невелика кількість учнів закладів загальної середньої освіти державного та обласного підпорядкування (2-3%).

У 2023/2024 н.р. з'явилися учасники конкурсу в комунальному закладі «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради.

Звернути увагу! Три роки поспіль переможців серед учасників, які представляють ці заклади освіти, немає.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

III етап Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у 2023/2024 році проходив у дистанційній формі. Усі **172** учасники виконували завдання під відеоспостереженням уповноважених членів журі.

Учням пропонувалося одне творче завдання, орієнтоване за складністю на зразки завдань, які учні виконують на четвертому етапі. Аналіз якості виконання цих завдань дає змогу краще підготувати переможців цього етапу до участі у фінальному.

Типові помилки при виконанні творчих завдань

Типовими помилками у творчих роботах є лексичні, граматичні, синтаксичні та стилістичні. За висновками членів журі, учні 5-8 класів не дотримуються вимог щодо написання творів (обсяг, відповідність жанровим особливостям), не прогнозують, як розкрити тему у власному творі. Як наслідок, значна частина учнівських робіт спрямована на переказ фактів із життя і творчості Тараса Шевченка відірвано від теми та жанру запропонованої роботи. Найскладнішими для учнів в останні роки є нестандартні завдання щодо створення допису для соціальних мереж, відеокліпу, сценарію відео для власного ТікТок каналу тощо.

Аналіз учнівських робіт показав, що діти мають найбільші труднощі при виконанні таких завдань, а це свідчить про те, що вчителі-філологи не приділяють належної уваги підготовці учнів до конкурсу, не опрацьовують різноманітні типи та жанри завдань, не прищеплюють учням навички аналізу таких завдань, не надають належної практичної допомоги школярам.

Щодо мовного оформлення робіт, варто відзначити достатньо високий рівень знань учнів з орфографії, пунктуації, проте при написанні конкурсних робіт в учнів виникали певні труднощі з аргументацією власних думок, окремі учні не змогли навести приклади з творів Тараса Шевченка, не змогли створити високохудожні взірці робіт.

Отже, на уроках української літератури вчителям необхідно розвивати навички учнів у написанні творів різних жанрів, звертати увагу на набуття учнями досвіду виконання саме конкурсних завдань, дбати про їх оригінальність.

Загалом учні виявили достатній рівень сформованих знань щодо життєвого та творчого шляху Т.Шевченка. Необхідно відзначити деяке зростання рівня написання творчого завдання в порівнянні з попередніми роками: 26% школярів показали високий рівень виконання завдання, 69% учнів – достатній рівень, 5% – середній рівень (у минулому навчальному році відповідно – 22%, 63% і 13%).

У 5 класі учням пропонувалося написати творчу роботу «Мені потрібні вірші Тараса Шевченка, бо...», поміркувати, у чому сила художнього слова поета. Учні розмірковували над тим, як вони відкрили для себе творчість

українського митця, пояснювали почуття та емоції, які в них викликають твори Кобзаря. Більшість конкурсантів змогли дійти висновку, що слово Тараса Шевченка пробуджує в людині глибокі патріотичні почуття, любов до України.

Однак окремі роботи мали певні недоліки:

- одноманітність синтаксичних конструкцій;
- недостатньо емоційні висловлювання, відсутність у них особистих міркувань;
- порушення логічного викладу думок;
- небагатий словниковий запас, що знижувало художню виразність учнівських розповідей.

У 6 класі конкурсантам треба було розповісти своєму уявному другові про досвід сприйняття творів Тараса Шевченка в родинному колі. Це було достатньо складне завдання для учнів, однак більшість конкурсантів змогли пояснити, яким є ставлення батьків та рідних до художнього слова поета, навести приклади віршів Шевченка, які вони читали разом із батьками. Письмову роботу учням треба було оформити у вигляді діалогу з однокласником у соцмережі.

Серед недоліків у змісті творів шестикласників можна визначити:

- невміння пояснити, чи змінилося ставлення батьків до творчості поета уже в дорослому віці;
- проблеми щодо створення цікавого діалогу.
- не завжди діти розуміють мотиви віршів Кобзаря, не можуть визначити їх настрій.

У 7 класі учням пропонувалося поміркувати над тим, які рядки з творів Тараса Шевченка вони могли б запропонувати як коротке гасло для окремих військових груп (авіаційних угруповань, моських сил, артилерії, піхоти тощо). Учні з великою цікавістю виконували це завдання, їх думки у більшості випадків були креативними та оригінальними.

Серед недоліків у роботах семикласників можна назвати такі:

- окремі нечітко сформульовані думки;
- невміння обґрунтувати свій вибір того чи іншого гасла;
- проблеми щодо уніфікованості гасла (більшість учнів обирали типові «Борітеся – поборете!»).

У 8 класі конкурсантам пропонувалося написати вільне есе про твори Тараса Шевченка, які б вони запропонували в якості джерела для малюнків учнів, які вони передають українським воїнам.

Аналіз результатів виконання цього завдання свідчить про те, що більша частина школярів змогла продемонструвати глибокі знання про твори Тараса Шевченка, виявила самостійність мислення при написанні есе, розповіла про історичні постаті, які стали героями творів Кобзаря та подвиги яких вони хотіли б зобразити на таких малюнках.

Серед недоліків робіт можна визначити:

- наявність зайвої інформації, не пов'язаної з основною думкою твору (3 роботи);
- нечітке висловлювання авторської позиції;

- фрагментарність зображуваного, непослідовне викладання власних думок;
- стилістичні недоліки (відсутність умінь мислити художніми образами, утворювати виразні метафори тощо).

У 9 класі дітям пропонувалося написати допис до популярного молодіжного блогу про українську літературу за темою «Доброго вечора, я з України», у якому розповісти, що сьогодні втілює слово Тараса Шевченка, як його сприймає молодь, який потенціал має творчість Тараса Шевченка для відродження України.

Конкурсанти змогли розповісти про творчість поета щиро та правдиво, висловили думки щодо того, чому одноліткам треба читати твори Шевченка, при цьому виявили цікаві творчі ідеї.

Разом із тим можна зазначити деякі недоліки:

- вживання однотипних синтаксичних конструкцій;
- неврахування особливостей ведення молодіжного блогу (відповідного контенту у вигляді записів, думок, а також аудіо- та відеоматеріалів, суспільна значущість блогерства тощо);
- недостатньо глибоке відображення багатогранності аспектів мудрості поета;
- невміння навести яскраві цитати з творів Шевченка, які відображують могутній волелюбний дух українського народу та доречні саме для молодіжного блогу.

У 10 класі учні отримали завдання написати листа на фронт одному з воїнів Збройних Сил України та виразити свої думки щодо того, чому твори Кобзаря залишаються могутньою зброєю в боротьбі з ворогом.

Конкурсанти поділилися своїми думками щодо кращих творів Тараса Шевченка, своїми висловленнями намагалися підтримати дух українських воїнів.

Найбільші труднощі учні відчували у використанні експресивної лексики та емоційно забарвлених засобів (тому були наявні окремі стилістичні помилки)..

В 11 класі конкурснтам пропонувалося записати текст промови перед міністрами оборони іноземних держав на міжнародному безпековому форумі. Кращі роботи конкурснтав відзначалися доказовістю й обґрунтованістю думок, самостійністю суджень і виявленням власного ставлення до порушеної проблеми.

Однак школярі допустили окремі логічні помилки щодо побудови свого виступу. Однією з найбільших проблем для одинадцятикласників стало наведення цитат із творів Тараса Шевченка, які б підсилювали емоційність їх виступу.

Висновки

Таким чином, для переважної більшості учнів цього року найскладнішими є нетрадиційні типи та жанри завдань, щодо виконання яких вони не мають необхідного досвіду. Крім того, школярі не володіють в достатній мірі

креативними та оригінальними підходами, навичками ідейно-художнього аналізу поезії, що реалізуються при написанні творчих робіт. Творчим роботам учнів притаманні такі основні недоліки:

- повторюваність однотипних синтаксичних конструкцій, порушення логічного викладу думок, недостатній словниковий запас, що є причиною зниження художньої виразності учнівських творів;
- учні не завжди вміють пояснювати власні почуття та емоції, не можуть визначити асоціативні ланцюжки у творчості Тараса Шевченка, не завжди розуміють мотиви віршів Кобзаря, не можуть визначити їх настрій, не мають належного досвіду роботи з контекстом художнього твору, його мовним багатством;
- не завжди учні розуміють авторське ставлення до зображеного у художньому творі.
- деякі роботи конкурсантів мають слабку аргументацію в судженнях, недостатність доказів та аргументів.

Це означає, що школярі не вміють критично й аналітично мислити, тому вчителям необхідно вдосконалювати вміння учнів щодо роботи над інтерпретацією художнього твору та його ідейно-художнім аналізом, розвивати оригінальне креативне мислення при написанні творчих робіт.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРПП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі конкурсантів від закладів освіти територіальних громад у III етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у порівнянні з результатами по області.
2. Відстежувати якість роботи з обдарованими учнями.
3. Спільно з керівниками ТМО вчителів української мови та літератури у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО вчителів української мови та літератури:

1. Проаналізувати результати виступу команд районів області на III етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом виконання завдань III етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка у Харківській області.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів, ділових ігор, методичних турнірів, методичних фестивалів тощо), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів української мови та

літератури з питань якісної підготовки учнів до Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Учителям української мови та літератури:

1. При підготовці учнів до участі в мовно-літературних конкурсах особливу увагу приділяти підвищенню рівня загальної мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, орфоепічними, лексичними, стилістичними нормами; визначенню лексичного й граматичного значення загальноживаних слів; вивченню термінологічного апарату з мови, редагуванню текстів і синтаксичному розбору речень і словосполучень.
2. Постійно дбати про якість роботи з філологічно обдарованими учнями. Налагодити систему повторення, роботу щодо подолання освітніх втрат, широко використовувати інтернет-ресурси, додаткову літературу, досвід колег із цього питання.
3. Приділяти належну увагу ідейно-художньому аналізу художнього твору, прищеплювати навички контекстуального та інтерпретаційного аналізу творів.
4. Більше уваги приділяти вивченню особистості письменника, характерних рис у його творчості, надавати учням практичну допомогу з цього питання. Поряд із цим слід систематично підвищувати власний рівень компетентності.

Звернути увагу! Найскладнішими завданнями для учнів є нетрадиційні типи та жанри завдань, недостатній рівень креативності та оригінальності, знання особливостей художнього стилю письменника, тому пропонуємо дотримуватися таких орієнтовних видів підготовки школярів до удосконалення досвіду роботи з конкурсними завданнями:

Для учнів 5-7 класів:

- реконструйоване або уявне інтерв'ю з письменником;
- пошук оригінальних думок, неочевидних зв'язків у художньому творі;
- удосконалення художнього тексту, додавання вступу та висновків до головної частини;
- відтворення в учнівській роботі виключно власного досвіду;
- визначення унікальності художніх деталей, яскравості художніх засобів та неповторності образів художніх творів;
- фіксація цікавих думок, образів, словосполучень, створення відповідних записників (наприклад: які цікавинки/слова/думки зачепили вашу увагу нещодавно? Робота з таким нотатником формує звичку ловити думку, фіксувати її, а передовсім тренує спостережливість);

- ознайомлення з конкретними прикладами творчих робіт, що сприятиме більшому розумінню учнями жанру, тому цікавим видається обговорення кращих творів;
- написання різножанрових письмових робіт, відпрацювання майстерності у написанні вільного та формального есе.

Для учнів 8-9 класів:

- мотивація до того, що участь у конкурсі вдосконалив творчі здібності учня, збагатить його неоціненним досвідом;
- створення схем за мотивами та проблематикою художніх творів;
- розроблення сценаріїв для фільмів, відеофільмів, відеокліпів тощо;
- пазли з питань та цитат для відповідей;
- вивчення художності та своєрідності лексики письменника, «відкриття» слова, художнього образу;
- проведення дискусії «Як удосконалити свої творчі здібності і чи потрібно це робити зараз?»;
- створення онлайн-енциклопедії «Твір-шедевр»;
- розроблення таблиць «Інтегрування різних видів мистецтва при вивченні творчості Тараса Шевченка»;
- критичне осмислення різних поглядів на одну й ту ж подію, явище, що зображується в художньому творі;
- навчить учнів писати конкретно, «не лити воду», відображати свій погляд на подію;
- визначте з учнями місце емоцій в їхніх творах, бо перегравати або писати увесь твір на печальній ноті – це не шлях переможця;
- написання есе на різноманітні теми з метою розвитку критичного мислення учнів.

Для учнів 10-11 класів:

- набуття учнями досвіду унікального і неповторного сприймання художнього твору засобами вивчення індивідуального стилю письменника;
- створення банку завдань щодо знання особливостей жанру, прийомів і знахідок письменника;
- розробка схем-моделей «Доповнюємо твір»;
- навчить учнів не забувати, що в них є всього 2-3 речення, щоб їхню історію продовжили уважно читати далі;
- поширюйте практику бета-рідерів (однокласники учнів, які беруть участь у конкурсі, можуть стати першими читачами або навіть редакторами текстів, поділитися враженнями від прочитаного).

При підготовці учнів до участі в Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка використовувати матеріал науково-методичних посібників:

1. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М.В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко; за заг. ред. О. О. Гужви. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 64 с.
2. Проєкт проведення тижня української літератури, присвяченого творчості Т.Г.Шевченка.- Режим доступу: <https://naurok.com.ua/shevchenkivskiy-tizhden-u-shkoli-23271.html>
3. Хомуха О.А. Твір з української мови та літератури. Рекомендації та матеріали до творчих робіт учнів. – Кривий Ріг, 2014. – С.51.- Режим доступу: http://vchitukrlit.blogspot.com/2015/04/blog-post_57.html
4. Як навчити школяра писати твір: поради дітям та їх батькам. – Режим доступу: https://smartum.com.ua/about_us/blog/vospitanie-detej/kak-nauchit-shkol-nika-pisat-sochinenie-sovety-detyam-i-ih-roditelyam/
5. «Слобожанські перлини. Альманах дитячої літературної творчості». Випуск 22. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 164 с., електронне видання.
6. Клімова С.В. Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських конкурсів і турнірів у Харківській області у 2022-2023 навчальному році/ Аналіз результатів участі учнів ЗЗСО Харківської області у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах у 2022-2023 навчальному році. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – С.185 – 221.

XXIII Всеукраїнський конкурс учнівської творчості (кількісний аналіз)

На виконання Указу Президента України від 22 березня 2002 року № 284 «Про Всеукраїнський конкурс учнівської творчості», відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс учнівської творчості, затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерством культури і мистецтв України, Державного комітету у справах сім'ї та молоді від 29 серпня 2003 р. № 585/529/875, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09 вересня 2003 р. за № 779/8100, відповідно до листа МОН від 16.11.2023 р. №1/18099-23 «Про проведення XXIII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості» у листопаді 2023 – січні 2024 в Харківській області були проведені I – III етапи цього конкурсу, що проходить під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!».

Епіграфом до творчих робіт школярів стали слова Тараса Шевченка: «Смійся, лютий враже! Та не дуже, бо все гине, – Слава не поляже» («До Основ'яненка»).

У I (шкільному) етапі взяли участь **8265** учнів, у другому – **724** учні.

В обласному етапі змагання взяли участь 84 учні (у номінації «Література» – 50; у номінації «Історія і державотворення» – 34).

Звернути увагу! У минулому навчальному році учасниками обласного етапу було 105 учнів, що на 20% більше, ніж у поточному.

8 робіт переможців, які посіли перші місця, відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс учнівської творчості стали учасниками підсумкового етапу конкурсу, що відбувся в м. Києві.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 3 квітня 2024 року № 445 «Про нагородження переможців 4-го (підсумкового) етапу XXIII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості» переможцями серед учасників конкурсу у Харківському регіоні стали:

- у номінації «Література» – **2 учениці** з комунального закладу «Смирнівський ліцей» Лозівської міської ради Харківської області та з Ізюмського ліцею № 5 Ізюмської міської ради Харківської області;
- у номінації «Історія і державотворення» – **2 учениці** з комунального закладу «Харківський ліцей № 3» Харківської міської ради.

Номінація «Література»

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості взяв участь 27 учнів із 14 територіальних громад Харківської області (у минулому навчальному році 51 учень із 23 територіальних громад) (таблиця 1).

Звернути увагу! Порівняно з минулим навчальним роком кількість учасників зменшилася майже вдвічі, а кількість громад – на третину.

Порівняно з минулим навчальним роком не було учасників обласного етапу змагань у Валківській, Краснокутській (Богодухівський район), Донецькій (Ізюмський район), Кегичівській, Наталинській (Красноградський район),

Вільхівській, Солоницівській, Слобожанській (Чугуївський район), Нововодолазькій (Харківський район) територіальних громадах (таблиця 1).

Разом із тим з'явилися такі учасники у Коломацькій (Богодучівський район), Близнюківській (Лозівський район).

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості по територіальних громадах області

№ з/п	Район	Назва ТГ	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодучівський	Валківська міська громада	-	-	1	1	-	-
2		Краснокутська селищна громада	-	-	1	1	-	-
3		Коломацька сільська громада	-	-	-	-	1	1
4	Ізюмський	Барвінківська міська громада	3	1	2	1	4	3
5		Донецька селищна громада	-	-	2	2	-	-
6		Ізюмська міська громада	3	2	1	1	2	2
7	Красноградський	Зачепилівська селищна громада	2	1	1	1	1	1
8		Кегичівська селищна громада	1	1	-	-	-	-
9		Красноградська міська громада	3	2	3	3	3	3
10		Наталинська сільська громада	3	3	3	3	-	-
11		Сахновщинська селищна громада	1	-	2	1	1	1
12		Старовірівська сільська громада	1	-	-	-	-	-
13	Куп'янський	Великобурлуцька селищна громада	2	-	-	-	-	-
14		Куп'янська міська громада	2	1	-	-	-	-
15		Курилівська сільська громада	3	3	-	-	-	-
16	Лозівський	Біляївська сільська громада	-	-	3	-	1	-
17		Лозівська міська громада	4	2	4	4	3	3
18		Олексіївська сільська громада	1	-	-	-	-	-
19		Первомайська міська громада	3	3	3	3	3	2
20		Близнюківська селищна рада	-	-	-	-	1	1
21	Харківський	Безлюдівська селищна громада	-	-	1	1	-	-
22		Височанська селищна громада	1	-	2	1	2	1
23		Вільхівська сільська громада	-	-	1	-	-	-
24		Дергачівська міська громада	-	-	2	1	2	-
		Липецька сільська громада	1	1	-	-	-	-
25		Люботинська міська громада	3	1	3	2	-	-
26		Мереф'янська міська громада	2	1	2	1	1	1
27		Нововодолазька селищна громада	-	-	3	2	-	-
28		Пісочинська селищна громада	1	-	-	-	-	-
29		Роганська селищна громада	2	-	-	-	-	-
30		Солоницівська селищна громада	1	-	1	1	-	-
31	Чугуївський	Вовчанська міська громада	2	-	-	-	-	-
32		Зміївська міська громада	-	-	3	-	-	-
33		Слобожанська селищна громада	2	2	3	1	-	-
34		Чугуївська міська громада	2	1	2	2	2	2
Разом			49	25	51	33	27	21

Переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості стали 21 учасник (65,62% від загальної кількості переможців у номінації) із 12 територіальних громад (у минулому навчальному році – 33 учасники із 20 територіальних громад). Протягом трьох років поспіль є переможці у Барвінківській, Ізюмській, Зачепилівській, Красноградській, Лозівській, Первомайській, Мереш'янській, Чугуївській територіальних громадах.

Найбільше учасників обласного етапу конкурсу було в Барвінківській, Красноградській, Лозівській територіальних громадах (у кожній також – по три переможці).

Два роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Барвінківської, Ізюмської міської (Ізюмський район), Зачепилівської, Красноградської, Сахновщинської (Красноградський район), Лозівської, Первомайської (Лозівський район), Височанської, Мереш'янської (Харківський район), Чугуївської міської (Чугуївський район) територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці в Коломацькій (Богодухівський район), Близнюківській (Лозівський район) територіальних громадах, тоді як у минулому навчальному році у цих територіальних громадах не було учасників змагань.

По місту Харків. У III (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості взяв участь 23 учні закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова (у минулому році – 21).

Найбільша кількість учасників (6 учнів) були в Шевченківському районі. У Київському, Салтівському, Слобідському, Холодногірському районах участь у змаганнях взяли по 3 учні.

Звернути увагу! Порівняно з попереднім навчальним роком (14 учасників) кількість учасників обласного етапу конкурсу зменшилася на 21,43 % (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості по місту Харкову

№ з/п	Район	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	-	-	-	-	-	-
2	Київський	3	3	4	1	3	3
3	Немишлянський	1	1	3	3	1	-
4	Новобаварський	-	-	-	-	2	-
5	Основ'янський	-	-	1	-	2	-
6	Салтівський	3	3	4	4	3	2
7	Слобідський	-	-	3	2	3	1
8	Холодногірський	1	1	3	2	3	2
9	Шевченківський	-	-	3	2	6	3
Разом		8	8	21	14	23	11

Переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості стали 11 учасників, що складає 34,38 % від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в змаганнях.

Найбільша кількість переможців – у Київському та Шевченківському районах: по 3 учні. У цих районах також порівняно з минулим навчальним роком підвищилися результати обласного етапу конкурсу.

Звернути увагу! У Салтівському та Слобідському районах результати конкурсу погіршилися: з 4 до 2 та з 2 до 1 – відповідно порівняно з минулим навчальним роком.

Учні Індустріального району не беруть участь у конкурсі три роки поспіль.

Номінація «Історія і державотворення»

По територіальних громадах області. У III (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості взяли участь 21 учень з 14 територіальних громад Харківської області (у минулому навчальному році 19 учнів із 11 територіальної громади) (таблиця 1).

Звернути увагу! У поточному навчальному році порівняно з минулим кількістю учасників зменшилася на 9, 53%.

Порівняно з минулим навчальним роком не було учасників обласного етапу змагань у Коломацькій (Богодухівський район), Лозівській (Лозівський район) Височанській, Солоницівській (Харківський район) громадах.

Разом із тим з'явилися такі учасники у Богодухівській (Богодухівський район), Шевченківській (Куп'янський район), Близнюківській, Біляївській, Олексіївській (Лозівський район, Дергачівській (Харківський район), Чугуївській (Чугуївський район) територіальних громадах.

Таблиця 1

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості по територіальних громадах області

№ з/п	Район	Назва ТГ	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	2	1	-	-	1	1
2		Валківська міська громада	1	-	1	1	2	1
4		Коломацька селищна громада	1	-	2	2		
5	Ізюмський	Барвінківська міська громада	-	-	1	-		
6		Ізюмська міська громада	2	2	-	-		
7	Красноградський	Зачепилівська селищна громада	1	1	-	-		
8		Кегичівська селищна громада	1	-	-	-		
9		Красноградська міська громада	3	3	3	2	1	1
10		Наталинська сільська громада	2	-	2	2	3	2
11		Сахновщинська селищна громада	-	-	2	-	2	1
12	Куп'янський	Дворічанська селищна громада	1	1	-	-		
13		Куп'янська міська громада	2	-	-	-		

14		Курилівська сільська громада	1	1	-	-		
15		Шевченківська селищна громада	2	2	-	-	1	1
16	Лозівський	Близнюківська селищна громада	3	2	-	-	2	
		Біляївська сільська громада					1	
17		Лозівська міська громада	2	-	2	1		
18		Олексіївська сільська громада	1	1	-	-	1	
19	Харківський	Первомайська міська громада	3	3	3	3	3	3
20		Височанська селищна громада	2	-	1	-		
		Безлюдівська селищна громада					1	1
21		Липецька сільська громада	1	1	-	-		
22		Люботинська міська громада	-	-	1	1	1	
23		Пісочинська селищна громада	2	-	-	-		
		Дергачівська міська громада					1	1
		Мерефянська міська громада						
24	Харківський	Роганська селищна громада	1	-	-	-		
25		Солоницівська селищна громада	-	-	1	-		
26		Чугуївський	Чугуївська міська громада	3	2	-	-	1
Разом			37	20	19	12	21	13

Переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості стали 13 учасників із 10 територіальних громад (12 із 7 – у 2022/2023 навчальному році). Три роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Красноградської, Наталинської, Первомайської територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Богодухівській (Богодухівський район), Сахновщинській (Красноградський район), Шевченківській (Куп'янський район), Безлюдівській, Дергачівській (Харківський район), Чугуївській (Чугуївський район) територіальних громадах Харківської області, тоді як у минулому навчальному році в них переможців не було.

По місту Харків. У III (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості взяли участь 13 учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова (минулого року – 12).

Найбільша кількість учасників (по 3 учні) – у Салтівському та Холодногірському районах.

Звернути увагу! Три роки поспіль не беруть участь у конкурсі учні Новобаварського району (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості по місту Харкову

№ з/п	Район	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	1	-	1	1	-	-
2	Київський	-	-	-	-	1	-
3	Немишлянський	3	-	2	2	2	-
4	Новобаварський	-	-	-	-	-	-
5	Основ'янський	-	-	-	-	1	-

6	Салтівський	1	1	3	3	3	1
7	Слобідський	3	-	3	-	2	1
8	Холодногірський	2	2	1	1	3	3
9	Шевченківський	1	-	2	1	1	-
Разом		11	3	12	8	13	5

Переможцями III (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості стали 5 учнів, що становить 38,46% від загальної кількості учнів, які здобули перемогу в номінації. (минулого року – 8 учасників (40,00 %).

Звернути увагу! У поточному навчальному році порівняно з минулим кількість переможців зменшилася на 1,54%.

Найбільша кількість переможців – у Холодногірському районі: 3 із 3 учасників. У цьому районі м. Харкова та в Слобідському порівняно з минулим навчальним роком підвищилися результати.

Звернути увагу! Гірші результати, ніж у минулому навчальному році, показали учні Індустріального, Немишлянського, Шевченківського району (немає переможців зовсім), у Салтівському районі при тій же кількості учасників стало менше переможців.

Аналіз виконання завдань учасниками III етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості

Протягом січня 2024 року проходив III (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості *«Об'єднаймося ж, брати мої!» за темою «Народ мій є! Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!»*. Епіграфом до творчих робіт школярів стали слова Тараса Шевченка: *«Смійся, лютий враже! Та не дуже, бо все гине, – Слава не поляже»* («До Основ'яненка»). **84** учасники виконували завдання самостійно при допомозі керівників.

На конкурс були подані різноманітні за жанрами літературні твори, дослідження з історії України та її державотворення. Конкурсні роботи були присвячені патріотичній тематиці.

Усі роботи учнів проникнуті любов'ю до Батьківщини, гордістю за її героїчне минуле та сьогодення України. Автори розкривають самовідданість і відвагу військових, які стали на захист нашої держави проти російської агресії, засуджують війну, вірять у незламність рідного народу і його перемогу.

У номінації *«Історія України та державотворення»* журі відзначило логічний виклад матеріалу, уміння учасників працювати з історичними джерелами. Роботи з історії мали дослідницький характер із залученням оригінальних джерел та склалися зі вступу, у якому автор обґрунтовував мету свого дослідження; основної частини, у якій розділи мали назву та обов'язкове логічне завершення структурних компонентів основної частини; висновку; списку використаних джерел та літератури.

Серед недоліків робіт у номінації можна відзначити такі:

- порушення логіки у викладі основної частини роботи (14,24% робіт);
- невміння структурувати свою розповідь (12,00%);
- недостатньо розкрити тему (11,68%);

- невміння вправно формулювати свою думку, мислити неординарно, доводити свою точку зору, аргументувати (11,26%);
- невміння критично осмислювати й використовувати різноманітну інформацію за результатами досліджень (10,23%);
- орфографічні та пунктуаційні помилки (9,22%).

У номінації «Література» увага журі була зацентрована на майстерності учасників у застосуванні художніх прийомів, досконалості мови, образному мисленні. При підготовці учнів до Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості в номінації «Література» цікавим і нетрадиційним результатом задуму майбутньої роботи є деталізація та увідповіднення теми й жанру роботи. Серед жанрів учасники конкурсу використовували форму документального нарису, оповідання, легенди, історико-фантастичного детективу, драматичного твору, портретного нарису, поеми, віршованих творів тощо.

Значну увагу більшість учасників приділяє оформленню творчої роботи. Зазвичай такі роботи досить глибокі й цікаві за змістом.

Серед недоліків робіт у номінації можна відзначити такі:

- непродуманість обсягу роботи (наприклад, одному невеличкому віршеві часто важко конкурувати зі збірками віршів; у таку ж ситуацію потрапляють і есе, написані всього на одну сторінку (13,40%);
- одноманітність використання жанрів (28% робіт, представлених учасниками, були написані в жанрі есе або оповідання);
- невміння учнів генерувати оригінальну ідею, знаходити ефективні шляхи творчого розв'язання проблеми відповідно до теми, мети та завдань конкурсної роботи (13,24%);
- недостатньо виразне художнє відображення змісту (відсутність оригінальних художніх засобів, метафор, порівнянь тощо (12,25%);
- недостатній словниковий запас для вираження головної думки творчої роботи та її аргументації (10,09%);
- орфографічні та пунктуаційні помилки (9,26%);
- логічні та фактичні помилки в роботах учнів (5,24%;).

Висновки

Таким чином, цього року найскладнішими при виконанні конкурсних робіт для переважної більшості учнів виявилися:

- у номінації «Історія і державотворення»: порушення логіки у викладі основної частини роботи, невміння структурувати свою розповідь, недостатньо розкрита тема, невміння вправно формулювати свою думку, мислити неординарно, доводити свою точку зору, аргументувати, критично осмислювати й використовувати різноманітну інформацію за результатами досліджень.
- у номінації «Література»: непродуманість обсягу роботи,, одноманітність використання жанрів творчих робіт, недостатньо

сформований досвід учнів знаходити ефективні шляхи творчого розв'язання проблеми відповідно до теми, мети та завдань конкурсної роботи, невміння учнів генерувати оригінальну ідею, недостатній словниковий запас для вираження головної думки творчої роботи та її аргументації, недостатньо виразне художнє відображення змісту.

При підготовці учнів до обласного етапу конкурсу також недостатня увага приділяється підвищенню рівня мовної культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, лексичними, стилістичними нормами; визначенню лексичного й граматичного значення загальноживаних слів. В окремих випадках учням не надається належна практична допомога, не розвиваються творчі здібності, критичне й аналітичне мислення.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі конкурсантів від закладів освіти територіальних громад на III етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості у порівнянні з результатами по області.
2. Мотивувати учнів до більш активної участі у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!».
3. Спільно з керівниками ТМО вчителів історії та української мови і літератури у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО вчителів історії та української мови та літератури:

1. Проаналізувати результати виступу представників районів області на III етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості у порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом виконання завдань III етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості у Харківській області.
3. Спланувати роботу на наступний навчальний рік з урахуванням заходів (тренінгів, консультацій, майстер-класів), спрямованих на підвищення фахової майстерності вчителів української мови та літератури з питань якісної підготовки учнів до участі у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості.
4. Систематично організовувати обмін досвідом із питань використання проблемного навчання, пошукових, дослідницьких методів на уроках історії та української мови і літератури, розвитку творчих здібностей учнів.

Учителям історії та української мови та літератури:

1. При підготовці учнів до участі в конкурсі особливу увагу приділяти підвищенню рівня загальної мовної культури школярів, розвитку умінь створювати письмові роботи різних жанрів, оригінально мислити, критично осмислювати й використовувати різноманітну

- інформацію за результатами досліджень, знаходити ефективні шляхи творчого розв'язання проблеми відповідно до теми, мети та завдань конкурсної роботи,
2. 9. Створити чітку систему роботи з філологічно обдарованими учнями. Налагодити систему повторення, широко використовувати інтернет-ресурси, додаткову літературу, досвід колег із цього питання.
 3. Відповідно до зазначених проблем пропонуємо:
 - звертати увагу на правильність виконання конкурсних робіт, послідовність та чіткість виконання поставлених перед собою завдань, розвивати вміння учнів генерувати оригінальну ідею, знаходити необхідні художні засоби для її вираження;
 - навчати учнів прийомам самостійної постановки і пошуку шляхів розв'язання творчих і дослідницьких завдань;
 - розвивати вміння структурувати роботу, доповнювати її необхідними компонентами (додатками, ліричними відступами, художніми внесеннями тощо);
 - із метою розвитку творчих здібностей учнів ознайомлювати їх з кращими зразками конкурсних робіт, творчими знахідками, прикладами узгодження жанрових особливостей та змістового матеріалу тощо.
 4. При підготовці учнів до участі у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості пропонуємо використовувати матеріали науково-методичних посібників:
 - Бондаренко Ю.І. Методика шкільного вивчення української літератури на засадах ідеаційно-концептуального підходу: теорія і практикум. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 199 с.
 - Бондаренко Ю. Розвиток творчих здібностей школярів із допомогою жанрових пам'яток-схем для написання літературних текстів. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2011. № 9. С. 81–85.
 - Малихіна О.Є. Особливості та динаміка розвитку літературно-творчих здібностей школярів. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. Випуск 4. С. 112–117. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2943/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%85%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E.%20%D0%84.pdf>
 - «Слобожанські перлини: альманах дитячої літературної творчості. – Вип. 21. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2022. – 288 с.
 - Як написати твір-роздум. – Режим доступу: <https://naurok.ua/student/blog/yak-napisati-tvir-rozdum>
 - Як писати есе: корисні поради – Режим доступу: <https://zno.if.ua/?p=985>

Обласний фестиваль ораторського мистецтва (кількісний аналіз)

У вересні-жовтні 2023/2024 н.р. проведено фестиваль ораторського мистецтва, у якому взяли участь представники **49** територіальних громад області та **5** учасників із закладів освіти обласного та державного підпорядкування – усього **54** особи (у 2022/2023 навчальному році – 37 учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти Харківської області з 31 територіальної громади). Таким чином, кількість учасників фестивалю в цьому навчальному році порівняно з попереднім збільшилася на 17 учнів.

За підсумками фестивалю дипломами оргкомітету відзначено **28 (51,85%) переможців та 26 лауреатів (48,15%)**. У минулому навчальному році відповідно – 22 (59,45 % та 11 (29,72%) учнів.

Не взяли участь у заході представники з таких громад: Ізюмської, Куньєвської, Оскільської (Ізюмський район), Дворічанської,, Великобурлуцької, Вільхуватської, Кіндрашівської, Петропавлівської (Куп'янський район), Олексіївської (Лозівський район), Вовчанської, Печенізької, Чкалівської (Чугуївський район), Нововодолазької, Південної (Харківський район) територіальних громад (таблиця 1).

Таблиця 1

	Назва району (ТГ)	Обласний фестиваль ораторського мистецтва (протягом жовтня 2023 року)	Місце, яке посіли учасники у змаганні
	БОГОДУХІВСЬКИЙ РАЙОН		
1	Богодухівська міська територіальна громада	1	II
2	Валківська міська територіальна громада	1	III
3	Золочівська селищна територіальна громада	1	II
4	Коломацька селищна територіальна громада	1	III
5	Краснокутська селищна територіальна громада	1	I
	ІЗЮМСЬКИЙ РАЙОН		
6	Балаклійська міська територіальна громада	1	I
7	Барвінківська міська територіальна громада	1	Л
8	Борівська селищна територіальна громада	1	Л
9	Ізюмська міська територіальна громада		
10	Донецька селищна територіальна громада	1	Л
11	Куньєвська сільська територіальна громада		

12	Оскільська сільська територіальна громада		
13	Савинська селищна територіальна громада	1	Л
	КРАСНОГРАДСЬКИЙ РАЙОН		
14	Красноградська міська територіальна громада	1	III
15	Зачепилівська селищна територіальна громада	1	Л
16	Кегичівська селищна територіальна громада	1	Л
17	Наталинська сільська територіальна громада	1	III
18	Сахновщинська селищна територіальна громада	1	Л
19	Старовірівська сільська територіальна громада	1	Л
	КУП'ЯНСЬКИЙ РАЙОН		
20	Куп'янська міська територіальна громада		
21	Шевченківська селищна територіальна громада	1	III
22	Дворічанська селищна територіальна громада		
23	Великобурлуцька селищна територіальна громада		
24	Вільхуватська сільська територіальна громада		
25	Кіндрашівська сільська територіальна громада		
26	Курилівська сільська територіальна громада	1	Л
27	Петропавлівська сільська територіальна громада		
	ЛОЗІВСЬКИЙ РАЙОН		
28	Лозівська міська територіальна громада	1	II
29	Первомайська міська територіальна громада	1	III
30	Близнюківська селищна територіальна громада	1	Л
31	Олексіївська сільська територіальна громада		
32	Біляївська сільська територіальна громада	1	Л
	ЧУГУЇВСЬКИЙ РАЙОН		
33	Чугуївська міська територіальна громада	1	Л
34	Вовчанська міська територіальна громада		

35	Зміївська міська територіальна громада	1	Л
36	Малинівська селищна територіальна громада	1	
37	Новопокровська селищна територіальна громада	1	III
38	Печенізька селищна територіальна громада		
39	Слобожанська селищна територіальна громада	1	Л
40	Старосалтівська селищна територіальна громада	1	Л
41	Чкаловська селищна територіальна громада		
	ХАРКІВСЬКИЙ РАЙОН		
42	Дергачівська міська територіальна громада	1	II
43	Мереф'янська міська територіальна громада	1	II
44	Люботинська міська територіальна громада	1	III
45	Південна міська територіальна громада		
46	Безлюдівська селищна територіальна громада	1	Л
47	Височанська селищна територіальна громада	1	Л
48	Малоданилівська селищна територіальна громада	1	Л
49	Пісочинська селищна територіальна громада	1	I
50	Роганська селищна територіальна громада	1	III
51	Солоницівська селищна територіальна громада	1	III
52	Нововодолазька сільська територіальна громада		
53	Вільхівська сільська територіальна громада	1	Л
54	Липецька територіальна громада	1	Л
55	Циркунівська сільська територіальна громада	1	Л
56	Харківська міська територіальна громада		
57	Індустріальний	1	III
58	Київський	1	II
59	Немишлянський	1	III
60	Новобаварський	1	III
61	Основ'янський	1	Л
62	Салтівський	1	I
63	Слобідський	1	II

64	Холодногірський	1	I
65	Шевченківський	1	II
66	Заклади освіти державного та обласного підпорядкування	5	III (2 учні) L (3 учні)
	Усього	54	54

По територіальних громадах області. В Обласному фестивалі ораторського мистецтва взяли участь 40 учнів (у минулому році – 30), кожен із яких представляв територіальну громаду Харківської області (таблиця 2).

Таблиця 2

Результати III (обласного) етапу Обласного фестивалю ораторського мистецтва по територіальних громадах області

№ з/п	Район	Назва ТГ	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
			Кількість учасників	Кількість переможців та лауреатів	Кількість учасників	Кількість переможців та лауреатів	Кількість учасників	Кількість переможців та лауреатів
1	Богодухівський	Богодухівська міська громада	1	1	1	1	1	1
2		Валківська міська громада	1	-	1	1	1	1
3		Золочівська селищна громада	1	-	-	-	1	1
4		Коломацька селищна громада	1	-	1	1	1	1
5		Краснокутська селищна громада	1	1	1	1	1	1
6	Ізюмський	Балаклійська міська громада	1	1	1	1	1	1
7		Барвінківська міська громада	1	1	-	-	1	
8		Борівська селищна громада	1	-	-	-	1	
9		Донецька селищна громада ради	1	-	1	1		
10		Ізюмська міська громада	1	1	-	-	1	
11		Куньєвська сільська громада	1	-	-	-		
12		Оскільська сільська громада	1	-	-	-		
13		Савинська селищна громада	1	-	-	-	1	
14	Красноградський	Зачепилівська селищна громада	1	-	2	1	1	
15		Наталинська сільська громада	1	1	1	1	1	1
16		Кегичівська селищна громада	1	-	1	1	1	
17		Красноградська міська громада	-	-	1	1	1	1
18		Сахновщинська селищна громада	1	-	1	1	1	
19	Старовірівська сільська громада	1	-	1	-	1		
20	Куп'янський	Великобурлуцька селищна громада	1	1	-	-		
21		Дворічанська селищна громада	1	1	-	-		
22		Кіндрашівська сільська громада	1	-	-	-		
23		Куп'янська міська громада	1	1	-	-	1	
24		Курилівська сільська громада	1	-	-	-		
25		Шевченківська селищна громада	1	1	-	-	1	1
26	Лозівський	Близнюківська селищна громада	1	-	-	-	1	
27		Біляївська сільська громада					1	
28		Лозівська міська громада	1	1	2	2	1	1
29		Первомайська міська громада	1	1	1	1	1	1

30		Олексіївська сільська громада	-	-	1	1		
31	Харківський	Безлюдівська селищна громада	1	-	1	1	1	
32		Вільхівська сільська громада	1	-	1	-	1	
33		Височанська селищна рада	-	-	1	1	1	
34		Дергачівська міська громада	1	1	1	1	1	1
35		Липецька сільська громада	1	1	-	-	1	
36		Люботинська міська громада	1	-	1	1	1	1
37		Мереф'янська міська громада	1	1	1	1	1	1
38		Нововодолазька селищна громада	1	1	-	-		
39		Пісочинська селищна громада	1	1	-	-	1	1
40		Роганська селищна громада	1	-	1	1	1	1
41		Солоницівська селищна рада	-	-	1	1	1	1
42		Малоданилівська селищна рада	-	-	-	-	1	
43		Циркунівська сільська громада	1	-	-	-	1	
44		Чугуївський	Вовчанська міська громада	1	-	-	-	
45	Зміївська міська громада		1	1	1	1	1	
46	Малинівська селищна громада		1	1	-	-	1	
47	Новопокровська селищна громада		1	-	1	1	1	1
48	Печенізька селищна громада		1	-	-	-		
49	Слобожанська селищна громада		1	1	1	1	1	
50	Старосалтівська селищна громада		1	-	-	-	1	
51	Чугуївська міська громада	1	1	1	1	1		
Разом			47	21	29	26	41	18

Переможцями Обласного фестивалю ораторського мистецтва стали 18 учасників із 41 територіальних громад (36 із 30 – у 2022/2023 навчальному році).

Три роки поспіль перемогу в змаганнях здобувають учні Богодухівської, Краснокутської (Богодухівський район), Балаклійської (Ізюмський район), Наталинської (Красноградський район), Лозівської, Первомайської (Лозівський район), Дергачівської, Мереф'янської (Харківський район) територіальних громад.

Два роки поспіль – Богодухівської, Валківської, Коломацької, Краснокутської (Богодухівський район), Балаклійської (Ізюмський район), Красноградської, Наталинської (Красноградський район), Лозівської, Первомайської (Лозівський район), Дергачівської, Люботинської, Мереф'янської, Роганської, Солоницівської (Харківський район), Новопокровської (Чугуївський район) територіальних громад.

У 2023/2024 навчальному році є переможці у Золочівській (Богодухівський район), Шевченківській (Куп'янський район), Пісочинській (Харківський район) громадах, тоді як у минулому навчальному році у них не було учасників змагань.

По місту Харків. В Обласному фестивалі ораторського мистецтва взяли участь 9 учнів закладів загальної середньої освіти районів міста Харкова, кожен з яких представляв свій район (таблиця 3).

Таблиця 3

Результати Обласного фестивалю ораторського мистецтва по місту Харкову

№ з/п	Район	2021/2022 н. р.		2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
		Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
1	Індустріальний	1	1	-	-	1	1
2	Київський	1	1	1	1	1	1
3	Немишлянський	1	1	1	1	1	1
4	Новобаварський	1	-	-	-	1	1
5	Основ'янський	1	1	-	-	1	
6	Салтівський	1	1	1	1	1	1
7	Слобідський	1	1	1	1	1	1
8	Холодногірський	1	1	1	1	1	1
9	Шевченківський	1	1	1	1	1	1
Разом		9	8	6	6	9	8

Переможцями Обласного фестивалю ораторського мистецтва стали 8 учасників (у минулому році 6). Протягом двох останніх років переможцями та лауреатами фестивалю стають учні Київського, Немишлянського, Салтівського, Слобідського, Холодногірського, Шевченківського районів міста Харкова.

По ЗЗСО державного та обласного підпорядкування. В Обласному фестивалі ораторського мистецтва взяли участь 5 учасників із ЗЗСО державного та обласного підпорядкування (минулого року – 2) (таблиця 4).

Таблиця 4

Результати Обласного фестивалю ораторського мистецтва по ЗЗСО державного та обласного підпорядкування

Назва закладу освіти	2022/2023 н. р.		2023/2024 н. р.	
	Кількість учасників	Кількість переможців	Кількість учасників	Кількість переможців
Комунальний заклад «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради	1	1	2	1
Комунальний заклад «Харківська санаторна школа № 1» Харківської обласної ради	-	-	1	-
Комунальний заклад «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради	-	-	1	-
Комунальний заклад «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради	1	-	1	1
Разом	2	1	5	2

Два роки поспіль є переможці фестивалю в Комунальному закладі «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради. З'явилися учасники фестивалю у комунальному закладі «Харківська санаторна школа»

№ 1» та комунальному закладі «Кочетоцька санаторна школа» Харківської обласної ради, тоді як у минулому навчальному році їх не було зовсім.

Аналіз підготовки промови учасниками Обласного фестивалю ораторського мистецтва

Обласний фестиваль ораторського мистецтва у 2023/2024 навчальному році проходив у дистанційній формі. Учні подавали свої відеовиступи за темою «Живе лиш той, хто не живе для себе, хто для других виборює життя (В. Симоненко)» для їх перевірки уповноваженими членами журі.

Більшість відеовиступів учнів були глибокими та цікавими за змістом, відповідали таким критеріям оцінювання:

- повнота розкриття теми виступу
- аргументація доказів
- оригінальність тексту виступу;
- засоби невербального впливу (жести, міміка, зовнішній вигляд, темп мовлення, фон тощо).

Проаналізувавши якість виступів учасників фестивалю, слід відзначити, що учні, які посіли I-III місця, змогли глибоко розкрити тему фестивалю, у повній мірі реалізували власні ораторські здібності, підготували переконливий виступ, змогли викласти свої думки в аргументованій формі, проявили високі патріотичні почуття. Учні, які посіли перші місця, найбільше зацікавили членів журі своїми думками та творчими ідеями.

Однак виступи учнів мали й певні недоліки, причиною чого можна визначити недостатню підготовку дітей до участі у фестивалі та нерозуміння мети і завдань промови, яку треба було підготувати.

Типові помилки

Значна частина учасників фестивалю не звернули достатню увагу на техніку підготовки промови як демонстрацію культури оратора (22%). У такому разі замість виступу оратора слухачам був запропонований емоційний виступ, більше схожий на артистичний номер. І навпаки: окремі виступи мали дуже низький рівень елементів художності в тексті, що робило текст занадто «сухим», учасники фестивалю іноді захоплювалися загальними словами або використовували в тексті занадто довгі фрази, що знижувало логіку доказовості проблеми, яку розглядали учасники.

Можна звернути увагу й на те, що частина учасників сплутала жанр промови і художнє читання (15%).

Знижували якість виступу і деякі мовленнєві помилки, неправильні наголоси у словах, окремі тавтологічні звороти, «зайві» слова, нечітка дикція тощо (14% промов).

Оскільки учасники фестивалю надавали відеовиступи, то незначна їх частина мала технічні недоліки, пов'язані зі звуком, чіткістю зображення (5%).

Також частині виступів були притаманні такі недоліки, як невміння виявляти харизму та наповнювати свій виступ додатковими матеріалами (4%), уміння добирати найточніші і найбільш вдалі слова, аргументи для переконання у своїх думках (2%), доречно задіювати жестикуляцію (2%).

Відповідно до зазначеного учителям необхідно звернути увагу, що сучасна риторика – це не лише технології мовлення за вузьким розумінням слова. Дослідники поряд з питаннями вербальної комунікації приділяють значну увагу проблемам невербальної комунікації. Наприклад, важливими складниками сучасного ораторського мистецтва вважають такі як:

- проксеміка – використання знання просторів чи територій у процесі комунікації;
- кінестетика – використання жестів, рухів, виразів обличчя, зокрема зоровий контакт у процесі комунікації;
- хронеміка – спосіб використання часу та його зв'язок із цінностями;
- парамова – невербальні елементи голосу, такі як інтенсивність і немовні висловлювання (типу «ех», «гм»); мовчання.

При підготовці учня до створення промови необхідно розрізнити їх види:

- інформаційні (пізнавальні), мета яких проінформувати про щось нове, невідоме, тема їх завжди актуальна й цікава;
- агітаційні (мітингові) промови, які завжди закликають аудиторію до певних дій чи до їх припинення;
- переконувальні промови мають містити логічні засоби доказовості (часом цей вид розглядають як підвид агітаційної);
- розважальні мають на меті викликати насолоду в аудиторії від її сприйняття, розважити слухачів;
- повчальні промови наповнені духовними чи моральними настановами, а також можуть містити певні практичні поради;
- політичні промови стосуються актуальних проблем суспільного життя, а також можуть містити рекомендації щодо вирішення поставлених завдань;
- урочисті промови містять позитивну оцінку певної особи чи події, серед інших видів промов цей вид відрізняється піднесеною емоційністю.

Також промовець має чітко усвідомлювати, із якою метою він проголошує промову, якої реакції слухачів він очікує. Із цією метою зібраний для промови матеріал необхідно проаналізувати, систематизувати, осмислити, визначити, які саме відомості необхідно обов'язково використати.

Рекомендації

Фахівцям ЦПРП та ЦОТ:

1. Проаналізувати результати участі представника від територіальної громади в Обласному фестивалі ораторського мистецтва у порівнянні з результатами по області.
2. Забезпечити системність роботи з обдарованими учнями.

3. Спільно з керівниками ТМО вчителів української мови та літератури у межах роботи методичних об'єднань ретельно спланувати на наступний навчальний рік заходи з обдарованими учнями.

Керівникам ТМО вчителів української мови та літератури:

1. Проаналізувати результати виступу учнів на Обласному фестивалі ораторського мистецтва в порівнянні з результатами по області.
2. Ознайомити членів ТМО із представленим аналізом результатів Обласного фестивалю ораторського мистецтва у Харківській області.
3. Ретельно спланувати в межах роботи територіальних методичних об'єднань заходи з інтелектуально обдарованими учнями на наступний навчальний рік.

Учителям української мови та літератури:

1. При підготовці учнів до участі в Обласному фестивалі ораторського мистецтва особливу увагу приділяти удосконаленню прийомів ораторського мистецтва, розвитку умінь спілкування, підвищенню рівня загальної мовленнєвої культури школярів.
2. При підготовці учнів до участі в Обласному фестивалі ораторського мистецтва використовувати матеріал науково-методичних посібників:
 - Клімова С.В. Аналіз проведення Всеукраїнських учнівських конкурсів і турнірів у Харківській області у 2022-2023 навчальному році/ Аналіз результатів участі учнів ЗЗСО Харківської області у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах у 2022-2023 навчальному році. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – С.185 – 221.
 - Коваленко С. М. Сучасна риторика: [навч.-практ. посіб. для учнів, учителівфілологів, студ. філол., пед., юрид. ф-тів вищ. навч. закл.] / С. М. Коваленко. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 184 с.
 - Ницета В. Методика навчання риторики у школі: навчальний посібник. Київ, 2014. 194 с.
 - Онуфрієнко Г. Риторика. Навчальний посібник: <http://uchebniks.net/book/186-ritorikanavchalnij-posibnik-onufriyenko-gs.html>
 - Ораторське мистецтво для вчителів: методи, які варто знати кожному. – Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/oratorskemystetstvo-dlya-vchyteliv-metody-yaki-varto-znaty-kozhnomu/>
 - «Слобожанські перлини. Альманах дитячої літературної творчості». Випуск 22. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 164 с., електронне видання.
 - Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посібник / Я. Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – 291 с.
 - Томан Іржі. Мистецтво говорити. – К., 2000.- 293 с.

Результати участі учнів закладів загальної середньої освіти Харківської області у Всеукраїнських учнівських турнірах у 2023/2024 навчальному році

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.12.2023 № 1499 у 2023/2024 навчальному році відбулися фінальні етапи Всеукраїнських учнівських турнірів: юних істориків (30.10.2023 – 03.11.2023), турнір юних фізиків (12.01.2024 – 15.01.2024), турнір юних інформатиків (08.01.2024 – 12.01.2024), турнір юних хіміків (17.12.2023 – 22.12.2023), юних правознавців (10.04.2024 -14.04.2024),.

Команди переможців та призерів турнірів:

XXX Всеукраїнський турнір юних фізиків

- Збірна команда м. Харків «Момент імпульсу» (I місце);
- Команда «Обдарованість» Комунального закладу «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради (II місце);
- Збірна команда «КВАРК» Холодногірського району Харківської міської громади (II місце);
- Команда «Електрум» м. Харкова (III місце);
- Команда «Ізотопи» Слобідського району м. Харкова (III місце).

Учасники: команда комунального закладу «Покотилівський ліцей «Промінь» Височанської селищної ради Харківського району Харківської області.

XXIX Всеукраїнський турнір юних хіміків

- Збірна команда м. Харкова «КОРУНД» (II місце);
- Команда «Адаманти» Салтівського району м. Харкова (III місце);
- Збірна команда Шевченківського району м. Харкова (III місце).

Учасники: команда «Харків-27» комунального закладу «Харківський фізико-математичний науковий ліцей № 27 Харківської міської ради».

XIX Всеукраїнський турнір юних правознавців

- Збірна команда «298» Шевченківського району м. Харкова (II місце);
- Збірна команда «Інтегро» Новобаварського району м. Харкова (II місце);
- Команда «Нове покоління» комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради» (III місце);
- Команда «Meritus» Індустріального району м. Харкова (III місце);
- Команда «Теміс» Слобідського та Київського районів м. Харкова (III місце).

Учасники: Команда «Колесо закону» Салтівського району м. Харкова, Команда «Aequitas» Немишлянського району м. Харкова; збірна команда м. Харкова «Вільні та нескорені».

Всеукраїнський турнір юних істориків

- Збірна команда закладів загальної середньої освіти Шевченківського району м. Харкова (I місце);
- Команда «Нове покоління» комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради» (II місце);
- Збірна команда «LIBERTE» м. Харкова (II місце);
- Збірна команда «SALTIVSKYI KVINTET» закладів загальної середньої освіти Салтівського району м. Харкова (II місце);
- Збірна команда «1654» м. Харкова (III місце).

XX Всеукраїнський турнір юних інформатиків

- Команда «XLV» Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» (I місце);
- Команда «:action» Комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області» та комунального закладу «Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради» (II місце);
- Команда «Pes Patron» Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» (III місце);

Учасники: команда «КН.UA» Комунального закладу «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради, Команда «MishkaFred1991» Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради» (III місце).

У фінальних змаганнях взяли участь **138** (64 – у 2023 році) учнів, які увійшли до складу команд закладів загальної середньої освіти Харкова і Харківської області, збірних команд м. Харкова. З них стали переможцями **105** (60 – у 2023 році) здобувачів освіти.

Переможці фінальних етапів Всеукраїнських турнірів Харківської області та м. Харків у 2023/2024 навчальному році

№ з/п	Назва турніру	ПІБ учасника	Клас	Назва закладу освіти	Місце	Учитель/лі, який/які підготував/ли переможця
1.	Всеукраїнський турнір юних істориків	<i>Збірна команда закладів загальної середньої освіти Шевченківського району Харківської міської громади</i>			I	Корнієнко В.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 105 Харківської міської ради», Яковлева І.Д., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 51 Харківської міської ради», Шишко О. О., учитель комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»
		Богомолів Данило	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 105 Харківської міської ради»		
		Ломіно Єгор	9	комунальний заклад «Харківський ліцей № 51 Харківської міської ради»		
		Нестеренко Ольга	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 6 Харківської міської ради»		
		Сердюк Антон	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 116 Харківської міської ради»		
		Тичкова Діана	11	комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»		
6.		<i>Команда "Нове покоління" комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»</i>			II	Башинська Л. В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»
		Педько Богдан	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»		
		Гончаренко Діана	10			
		Рикова Таїсія	10			
		Овдієнко Роман	10			
		Твердохліб Антоніна	11			

11.	<i>Збірна команда "LIBERTE" Харківської міської громади</i>			II	Зеленова А.І., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 75 Харківської міської ради», Дончик М.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради»	
	Газін Гліб	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 14 Харківської міської ради»			
	Підлісний Михайло	9	Харківський приватний ліцей «Вересень» Харківської області			
	Сосницька Анастасія	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 75 Харківської міської ради»			
14.	Шасенко Ангелін	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 107 Харківської міської ради»			
15.	<i>Збірна команда "SALTIVSKYI KVINTET" закладів загальної середньої освіти Салтівського району Харківської міської громади</i>			II	Гнутова О.О., учитель комунальний заклад «Харківський ліцей № 141 Харківської міської ради», Макеев С.П., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 124 Харківської міської ради», Самофалова І.Л., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № Харківської міської ради»	
	Захаровський Олександр	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 3 Харківської міської ради»			
	Логвиненко Микита	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 124 Харківської міської ради»			
	Федорова Віра	11				
	18.	Михайловська Анастасія	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 141 Харківської міської ради»
	19.	Міняйло Анастасія	10			
20.	<i>Збірна команда "1654" м. Харкова</i>			III	Чебослаєв Ю.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»	
21.	Вішнякова Орина	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 14 Харківської міської ради»			
	Іванова Владислава	11				
22.	Краснокутський Борис	11				

23.		Побідаш Алеся	10	комунальний заклад «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»		
24.		Келчевський Олександр	10	Харківський приватний ліцей «Вересень» Харківської області		
25.	XIX Всеукраїнський турнір юних правознавців	<i>Збірна команда «298» Шевченківського району Харківської міської громади</i>			II	Проценко А.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради», Андрущенко Д. С., учитель комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»
		Прокоф'єва Анастасія	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради»		
26.		Зайцев Кирило	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 149 Харківської міської ради»		
27.		Черняк Софія	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 6 Харківської міської ради»		
28.		Ломіно Єгор	9	комунальний заклад «Харківський ліцей № 51 Харківської міської ради»		
29.		Зіненко Роман	9	комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»		
30.		<i>Збірна команда «Інтегро» Новобаварського району Харківської міської громади</i>				
	Надинова Кира	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 39 Харківської міської ради»			
31.	Жарикова Єлизавета	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 65 Харківської міської ради»			
32.	Чистяков Артем	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 162 Харківської міської ради»			

33.		Гур'єва Крістіна	9	комунальний заклад «Харківський ліцей № 162 Харківської міської ради»		
34.		Рудік Євгенія	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 93 Харківської міської ради»		
35.		<i>Команда «Нове покоління» комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»</i>			III	Чернега С.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»
		Педько Богдан	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»		
36.		Гончаренко Діана	10			
37.		Рикова Таїсія	10			
38.		Овдієнко Роман	10			
39.		Сопельник Софія	10			
40.		<i>Команда "Meritus" Індустріального району Харківської міської громади</i>			III	Серякова В. І., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 163 Харківської міської ради»
		Сосницька Анастасія	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 75 Харківської міської ради»		
42.		Декапольцев Василь	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 163 Харківської міської ради»		
43.		Серєда Дмитро	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 80 Харківської міської ради»		
44.		Соболь Надія	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 119 Харківської міської ради»		
45.		Перепелиця Катерина	10			

46.		<i>Команда «Теміс» Слобідського та Київського районів Харківської міської громади</i>			III	Городова Ж. В., учитель комунального закладу у «Харківський ліцей № 46 Харківської міської ради», Пилипчатіна Л. М., учитель Харківської приватної спеціалізованої школи I-III ступенів «Харківський колегіум» Харківської області, Чебослаєв Ю.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради», Ашортія Є.Д., директор комунального закладу «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»
		Болгова Марина	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 46 Харківської міської ради»		
47.		Мусієнко Матвій	9	комунальний заклад «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»		
48.		Сінбогін Дмитро	9	комунальний заклад «Харківський ліцей № 5 Харківської міської ради»		
49.		Шефер Вікторія	10	Харківська приватна спеціалізована школа I-III ступенів «Харківський колегіум» Харківської області		
50.		Дьоміна Маргарита	8	комунальний заклад «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»		
51.	XXIX Всеукраїнський турнір юних інформатиків	<i>Команда «XLV» комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»</i>			I	Арзубов М.О., учитель Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»
52.		Єловець Олександр	11	комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»		
		Шведченко Максим	9			
53.		Фатєєв Всеволод	9			
54.		Таврін Антон	10			
55.	Рощупкін Михайло	11				

56.		<i>Команда “:action” комунального закладу «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради» та комунального закладу «Харківський ліцей № 161 “Імпульс” Харківської міської ради»</i>		II	Арзубов М.О., керівник молодіжного наукового товариства «Q-bit»	
57.		Беляєва Анна	11			комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»
58.		Матяш Антон	11			
59.		Кочесоков Олексій	11			
60.		Васконьян Єгор	11			комунальної заклау «Харківський ліцей № 161 “Імпульс” Харківської міської ради»
61.			<i>Команда “Pes Patron” Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»</i>			III
62.	Жаріхін Ігнат		11	комунальний заклад «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»		
63.	Зіненко Михайло		11			
64.	Коровкін Нікіта		11			
65.	Отусіле Еммануїл		11			
66.	XXIX Всеукраїнський турнір юних фізиків		<i>Збірна команда м. Харкова “Момент імпульсу”</i>		I	
67.		Федоскіна Соф’я	9	комунальний заклад «Харківський ліцей № 161 «Імпульс» Харківської міської ради		
68.		Беляєва Анна	11			
69.		Бухтатий Антон	11			
70.		Владико Кирило	9	комунальний заклад «Харківський фізико-математичний ліцей № 27 Харківської міської ради Харківської області»		
	Матяш Антон	11				

71.	<i>Команда комунального закладу «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради</i>		II	Петренко І.О., Демцюра І.А., учителі комунального закладу «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради	
72.	Бізюкова Ірина	11			комунальний заклад «Харківський науковий ліцей «Обдарованість» Харківської обласної ради
73.	Васильєв Володимир	11			
74.	Змійова Дар'я	10			
75.	Осін Ростислав	10			
76.	Яковенко Анна	10			
76.	Яковлева Віра	10			
77.	<i>Команда «Електрум» Харківської міської громади</i>		III	Колесник І.Л. , учитель комунального закладу «Харківська гімназія № 137 Харківської міської ради»	
78.	Бондаренко Віталій	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 39 Харківської міської ради»
79.	Декапольцев Василь	11			комунальний заклад «Харківський ліцей № 163 Харківської міської ради»
80.	Тур Маргарита	11			комунальний заклад «Харківський ліцей № 65 Харківської міської ради»
81	Карбовська Ангеліна	11			комунальний заклад «Харківський ліцей № 162 Харківської міської ради»
	Федорова Ельвіра	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 162 Харківської міської ради»		

82.	<i>Збірна команда «КВАРК» Холодногірського району Харківської міської громади</i>			II	Бородкіна Т.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 87 Харківської міської ради»; Ткаченко О.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 126 Харківської міської ради»; Рудая А. Б., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»; Мартинова О.А, учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 13 Харківської міської ради»; Бурдін С.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 108 Харківської міської ради»	
	Росляков Данило	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»			
	83.	Хричов денис	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»
	84.	Буряков Єгор	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 126 Харківської міської ради»
	85.	Рапій Рустам	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 87 Харківської міської ради»
86.	Продащук Максим	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 13 Харківської міської ради»			
87.	<i>Команда “Ізотопи” Слобідського району Харківської міської громади</i>			III	Печерська В.І., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 173 Харківської міської ради», Павленко О.Ю, уитель комунального закладу «Харківський ліцей № 82 Харківської міської ради», Гриненко С.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 102 Харківської міської ради», Баскакова А.М., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 95 Харківської міської ради»	
	Лобанов Андрій	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 102 Харківської міської ради»			
	88.	Погребняк Юліан	11			комунальний заклад «Харківський ліцей № 173 Харківської міської ради»
	89.	Пчолкіна Марія	10			комунальний заклад «Харківський ліцей № 173 Харківської міської ради»
90.	Севідов Станіслав	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 82 Харківської міської ради»			

91.		Яковенко Антон	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 95 Харківської міської ради»		
92.	XXIX Всеукраїнський турнір юних хіміків	<i>Збірна команда «КОРУНД» м. Харкова</i>			II	Корягіна Л.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 14 Харківської міської ради», Дігавцова Л.Ю. учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 28 Харківської міської ради»
		Ісаєв Нікіта	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 14 Харківської міської ради»		
93.		Карбовська Ангеліна	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 162 Харківської міської ради»		
94.		Опаленик Поліна	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 65 Харківської міської ради»		
95.		Сльота Дар'я	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 153 Харківської міської ради»		
96.		Яценко Катерина	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 28 Харківської міської ради»		
97.		<i>Команда «АДАМАНТ» Салтівського району Харківської міської ради Харківської області</i>			III	Темченко Ю. С., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 31 Харківської міської ради»
	Аніщенко Поліна	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 156 Харківської міської ради»			
98.	Карасава Соломія	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 144 Харківської міської ради»			
99.	Шмигаленко Максим	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 43 Харківської міської ради»			
100.		Янбекова Фаріде	11	комунальний заклад «Харківський ліцей № 31 Харківської міської ради»		

101.	<i>Збірна команда Шевченківського району Харківської міської громади</i>			III	Манзолевський В. О., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради», Віценчик А.В., учитель комунального закладу «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради»	
	Краснощок Петро	10	комунальний заклад «Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради»			
	Почуєва Вікторія	9				
	Прокоф'єва Анастасія	11				
	102.	Рижова Тетяна	9			комунальний заклад «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради»
	103.	Цимбалюк Марія	10			
104.						
105.						

Інформаційно-методичний збірник
«Аналіз успішності підготовки учнів ЗЗСО до участі у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах у 2023-2024 навчальному році» підготовлено:

- Центром методичної та аналітичної роботи (Посмітна Ю.А. – загальний кількісний аналіз учнівських олімпіад та турнірів; Радченко Ю.В. – українська мова та література; Моліна О.О. – англійська, німецька та французька мови; Саввіч О.М. – географія, економіка; Зайцева О.А. – біологія, екологія; Григорович О.В. – хімія; Федченко С.Г. – фізика, астрономія; Клімова С.В. – учнівські конкурси);
- Центром медіа та інформаційних технологій (Ставицький С.Б. – інформатика, інформаційні технології);
- Центром громадянського виховання (Панасенко А.В., Большукіна А.В. – трудове навчання (технології));
- Центром моніторингу якості освіти (Капустін І.В., Голтяй Т.М., Мілаш О.О., Євтушенко С.С. – усі предмети);
- Ашортія Є.Д., директором комунального закладу «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради» – історія, правознавство;
- Ігнатович С.Ю., професоркою кафедри прикладної математики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктором фізико-математичних наук – математика.

**Аналіз успішності підготовки учнів ЗЗСО
до участі у всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах, турнірах
у 2023-2024 навчальному році**

Відповідальний за випуск: *Посмітна Ю.А.*
Редактори: *Посмітна Ю.А., Писаренко Т.І.*
Технічне редагування: *Семисошенко С.В.*

Харківська академія неперервної освіти
61057, м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 24,
тел. / факс (057) 731-21-31,
E-mail: kvnz.hano@gmail.com
Web-сайт: edu-post-diploma.kharkov.ua